

RAADSBSLUIT**C02**

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
1034841	Horck, Marianne	PF-FIN	
ONDERWERP			
Beleidsbegroting 2015-2018			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGelo BESLUIT:

- 1) De Beleidsbegroting 2015-2018 vast te stellen;
- 2) Het programmaplan, bestaande uit de begrotingshoofdstukken, als beleidsinhoudelijk kader vast te stellen;
- 3) Het college van burgemeester en wethouders voor het jaar 2015 te machtigen tot het uitvoeren van het programmaplan als opgenomen in hoofdstuk 5 van de Beleidsbegroting 2015-2018;
- 4) Voor het jaar 2015 de lasten en baten per begrotingshoofdstuk, inclusief de geraamde mutaties van de reserves binnen de begrotingshoofdstukken, als financieel kader vast te stellen

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Het college van burgemeester en wethouders biedt de Beleidsbegroting 2015-2018 aan de gemeenteraad van Hengelo aan. Het jaar 2015 belooft een uitdagend jaar te worden om uitvoering te geven aan nieuwe en bestaande taken. De raad neemt op 5 november een besluit over de begroting. Die sluit met een positief saldo van € 50.000.

In de begroting staat het actuele financieel perspectief. Het college heeft na het horen van de partners in de stad geen aanpassingen doorgevoerd in het voorgenomen collegebesluit van 9 september. Inclusief bezuinigingsmaatregelen 2015 van ruim € 1,3 miljoen, is er in 2015 een positief begrotingssaldo van € 50.000. Vanaf 2016 is de bezuinigingsopgave bijna € 1,5 miljoen, oplopend tot ruim € 4 miljoen in 2018. Voor deze opgave voert de gemeenteraad een uitgebreide maatschappelijke takenverkenning. Dit traject start in het najaar en moet bij de Kadernota 2016-2019 in juni 2015 gereed zijn.

De Beleidsbegroting 2015-2018 heeft een nieuwe indeling op basis van de 8 begrotingshoofdstukken met daaronder 21 feitenkaarten. Hierin staan de huidige activiteiten, de veranderingen en de concrete acties voor de komende jaren met de bijbehorende bedragen.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGelo,**DATUM 05-11-2014**

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
1034841	Horck, Marianne	PF-FIN	Mariska ten Heuw
ONDERWERP			
Beleidsbegroting 2015-2018			

PROGRAMMA / FACET-AGENDA

Niet van toepassing.

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Het college van burgemeester en wethouders biedt op grond van de artikelen 190 en 191 van de Gemeentewet jaarlijks, tijdig voor 15 november voor aanvang van het begrotingsjaar, een ontwerpbegroting en meerjarenramingen ter vaststelling aan.

Kaderbrief 2015-2018

De Kaderbrief is zoals gebruikelijk het startpunt voor een nieuw begrotingsproces. In de Kaderbrief 2015-2018 van medio juni 2014 zijn de financiële hoofdlijnen beschreven voor de komende jaren. Alle maatregelen die genoemd zijn in de Kaderbrief zijn verwerkt in de nu voorliggende begroting. Voor een uitgebreide toelichting van de maatregelen wordt verwezen naar bijlage 8.10 "Kaderbrief 2015-2018" van de Beleidsbegroting 2015-2018. Na de Kaderbrief is de begroting op detailniveau uitgewerkt.

Nieuwe begrotingsopzet

Op 2 juli jongstleden heeft uw raad ingestemd met de nieuwe opzet voor de begroting 2015. In de nieuwe begroting is een volgende stap gezet om de informatiewaarde en de transparantie te vergroten. Dit is van belang voor een goede (financiële) sturing. Er is meer focus aangebracht.

In de Beleidsbegroting 2015-2018 is gestart met een nieuwe indeling op basis van de acht begrotingshoofdstukken met daaronder 21 feitenkaarten, die volgen op een hoofdstuk met de centrale thema's: transities en binnenstad. Hiermee wordt afstand gedaan van de oude structuur, waarin een tweedeling bestond tussen bestuurlijke programma's en hoofdfuncties.

We hebben ons ingezet om de begroting in vergelijking met het verleden minder omvangrijk te maken en meer te richten op de huidige activiteiten, de veranderingen en de concrete acties voor de komende jaren.

Vanaf dit jaar is de begroting alleen digitaal beschikbaar op de website van de gemeente Hengelo.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Financieel perspectief

De Beleidsbegroting 2015-2018 behelst de financiële actualisering van het bestaande beleid. Deze actualisering mondde uit in een begrotingstekort van bijna € 1,3 miljoen. Na aftrek van de door ons voorgestelde structurele bezuinigingsmaatregelen 2015 ter grootte van ruim € 1,3 miljoen, is er in 2015 sprake van een positief begrotingssaldo van € 50.000. Op de specifieke ombuigingsmaatregelen komen we uitvoering terug in paragraaf 4.2 van de begroting.

Vanaf 2016 is de bezuinigingsopgave bijna € 1,5 miljoen oplopend tot ruim € 4 miljoen in 2018. Voor deze opgave wordt een uitgebreide maatschappelijke takenverkenning gevoerd.

Gelet op het feit dat we, mede in het kader van het provinciaal financieel toezicht, zorg moeten dragen voor een structureel sluitende begroting 2015 zijn bezuinigingen in 2015 onvermijdelijk. Ondanks de ambities die de coalitie heeft uitgesproken middels het coalitieakkoord is er op dit moment voor gekozen om niet aanvullend te bezuinigen voor nieuw beleid c.q. beleidsintensiveringen, met uitzondering van het investeringsfonds voor de binnenstad. In de binnenstad moet een herontwikkeling van functies plaatsvinden. In de begroting zijn middelen vrijgemaakt om in 2015 € 400.000 te investeren in de binnenstad en daarna jaarlijks € 200.000. Het gaat dan wel om *investeringen met een meerjarig nut*. De invulling van het investeringsfonds binnenstad wordt nog nader uitgewerkt.

Maatschappelijke takenverkenning

Wij gaan in 2015 de ambities uit het coalitieakkoord uitwerken en uitvoeren. De invulling van deze ambities zal worden uitgevoerd binnen de bestaande begrotingsbudgetten. Indien onze ambities financiële consequenties hebben die niet passen binnen de bestaande budgetten betrekken we deze beleidsintensiveringen bij de keuzes en integrale afweging van onze maatschappelijke takenverkenning.

Voor de opgave vanaf 2016 wordt een uitgebreide maatschappelijke takenverkenning gevoerd, dit in nauwe samenspraak met uw raad. Het traject zal starten in het najaar en zal met het coalitieakkoord als vertrekpunt moeten leiden tot de structurele invulling van de financiële bezuinigingsopgave 2016-2019. Dit traject dient bij de Kadernota 2016-2019 (juni 2015) te zijn afgerond.

De voorbereidingen voor de maatschappelijke takenverkenning zijn al in volle gang. Om systematisch inzicht te geven in de activiteiten die de gemeente Hengelo uitvoert is de 'wat doet Hengelo' app gemaakt. Deze is te gebruiken en te downloaden op www.watdoethengelo.nl vanaf 1 oktober 2014. De activiteiten en de baten en lasten, die in de app staan omschreven, zijn terug te vinden in deze begroting. Ze staan per beleidsveld geclusterd op een zogenaamde feitenkaart.

Komend najaar komen we geregeld terug bij uw raad om deze maatschappelijke takenverkenning verder gestalte te geven.

Door de oplopende bezuinigingsopgave worden we voor moeilijke keuzes geplaatst. De opgaven zullen dusdanig worden opgepakt dat Hengelo ook in de toekomst een energieke en aangename stad blijft!

Communicatie

Een persbericht volgt bij het definitieve raadsbesluit.

Vervolgtraject

Na vaststelling zal de Beleidsbegroting 2015-2018 digitaal op de website van de gemeente Hengelo beschikbaar zijn. Na de vaststelling door uw raad zal deze eventueel worden aangevuld met eventuele aangenomen moties en/of amendementen.

Deze begroting wordt in het kader van het financieel toezicht aan het college van Gedeputeerde Staten van Overijssel aangeboden.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

- 1) De Beleidsbegroting 2015-2018 vast te stellen;
- 2) Het programmaplan, bestaande uit de begrotingshoofdstukken, als beleidsinhoudelijk kader vast te stellen;
- 3) Het college van burgemeester en wethouders voor het jaar 2015 te machtigen tot het uitvoeren van het programmaplan als opgenomen in hoofdstuk 5 van de Beleidsbegroting 2015-2018;
- 4) Voor het jaar 2015 de lasten en baten per begrotingshoofdstuk, inclusief de geraamde mutaties van de reserves binnen de begrotingshoofdstukken, als financieel kader vast te stellen.

FINANCIËLE ASPECTEN

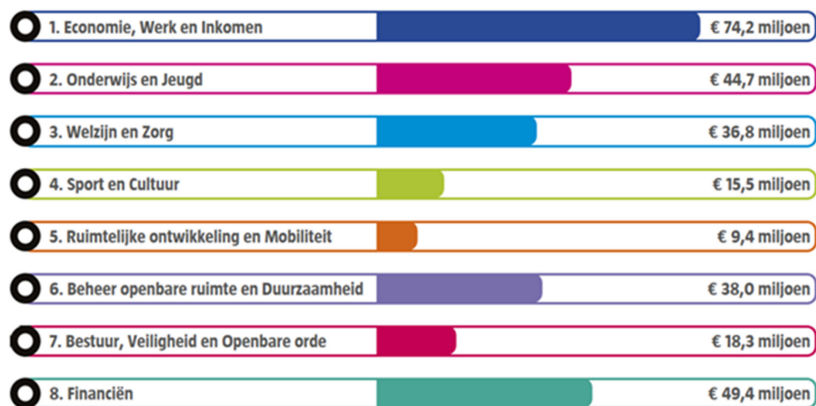
De samenvatting van de belangrijkste financiële mutaties treft u aan in hoofdstuk 4 van de Beleidsbegroting 2015-2018. Om de begroting te complementeren is de Kaderbrief 2015-2018 als bijlage 8.10 toegevoegd.

BIJLAGE(N)

- Beleidsbegroting 2015-2018
- Reacties externe partijen op bezuinigingen 2015

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

Beleidsbegroting 2015-2018

INHOUDSOPGAVE BELEIDSBEGROTING

A Algemeen

1. Inleiding	5
2. Leeswijzer	6
3. Raadsvoorstel en raadsbesluit	7
4. De financiën van de gemeente Hengelo	10
4.1. Meerjarenperspectief 2015-2018	10
4.2. Structurele bezuinigingen 2015	12
4.3. Grote projecten	18
4.4. Overige ontwikkelingen/risico's	19
4.5. Grondslagen voor de ramingen bestaand beleid	20

B Programmabegroting

5. Programmaplan	22
5.1. Centrale thema's	23
5.1.1. Transitie	23
5.1.2. Binnenstad	26
5.2. Begrotingshoofdstukken	29
5.2.1. H1: Economie Werk en Inkomen	30
5.2.2. H2: Onderwijs en Jeugd	38
5.2.3. H3: Welzijn en Zorg	45
5.2.4. H4: Sport en Cultuur	51
5.2.5. H5: Ruimtelijke ontwikkeling en Mobiliteit	57
5.2.6. H6: Beheer openbare ruimte en Duurzaamheid	63
5.2.7. H7: Bestuur Veiligheid en Openbare orde	71
5.2.8. H8: Financiën	78

6. Paragrafen	83
6.1. Lokale heffingen	84
6.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	91
6.3. Onderhoud kapitaalgoederen	96
6.4. Grondbeleid	103
6.5. Financiering	106
6.6. Verbonden partijen	109
6.7. Bedrijfsvoering	122
6.7.1. Organisatie	122
6.7.2. Personeel	122
6.7.3. Arbeidsvoorwaarden	123
6.7.4. Informatievoorziening	125
6.7.5. Control en auditing	126
6.7.6. Inkoop van diensten, leveringen en werken	126
6.7.7. Huisvesting	127
6.8. Investerings	129
7. Financiële toelichting	131
7.1. Recapitulatie lasten en baten per begrotingshoofdstuk	132
7.2. Financiële toelichting per begrotingshoofdstuk	133
7.3. Algemene dekkingsmiddelen	155

C Bijlagen

8. Bijlagen	156
8.1. Reserves & voorzieningen	157
8.1.1. De mutaties in de reserves	157
8.1.2. Aard en reden reserves	158
8.1.3. De mutaties in de voorzieningen	159
8.1.4. Aard en reden voorzieningen	159
8.2. Overzicht van subfuncties per begrotingshoofdstuk	160
8.3. Financiering (EMU-)saldo	167
8.4. Overzicht van incidentele baten en lasten	168
8.5. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	169
8.6. Verbonden partijen (<i>paragraaf 6.6</i>)	170
8.7. Meerjarig investeringsoverzicht	174
8.8. Lasten en baten per product	176
8.9. Structurele bezuinigingsopties 2015-2018	180
8.10. Kaderbrief 2015-2018	186
8.11. Moties en amendement	211

1. Inleiding

Deze Beleidsbegroting 2015-2018 geeft een overzicht van de plannen voor de komende jaren en de financiële stand van zaken. De Beleidsbegroting 2015-2018 is de optelsom van het bestaande beleid en de maatregelen genoemd in de Kaderbrief 2015-2018.

De komende jaren staan we voor een aantal uitdagingen. De nieuwe uitvoeringstaken in het sociaal domein hebben een grote impact en ook in de binnenstad liggen er forse opgaven. Tegelijkertijd staat er nog een flinke bezuinigingsopgave voor de deur. Dit alles maakt dat we een financieel bewogen jaar tegemoet gaan. Ondanks de bezuinigingen zijn we met een begroting van ruim €286 miljoen in staat om voor 2015 nog veel bestaande activiteiten en ambities uit te voeren.

Coalitieakkoord

Het Coalitieakkoord '*Samen aan de slag voor een energiek en aangenaam Hengelo*' is de basis waarop het college uitvoering wil geven aan de opgaven in de stad. Ondanks de stevige ambities die de coalitie verder heeft uitgesproken in het coalitieakkoord wordt er op dit moment voor gekozen om niet aanvullend te bezuinigen voor nieuw beleid c.q. beleidsintensivering. Met uitzondering van de binnenstad is er nu geen geld voor het verwezenlijken van de ambities uit het coalitieakkoord. Het college wil 2014 en de eerste maanden van 2015 gebruiken om de ambities nader uit te werken. Deze zullen vervolgens moeten worden betrokken bij de uitgebreide maatschappelijke takenverkenning 2016-2019 in het voorjaar van 2015. Ondanks deze forse opgaven spannen we ons ervoor in dat Hengelo een energiek, aangename stad is en blijft.

Kaderbrief 2015-2018

In de Kaderbrief 2015-2018 heeft u kunnen lezen dat er voor 2015 extra ingrepen benodigd waren. Voor de aanpak zijn we uitgegaan van een zogenaamde "tweetraps-aanpak", waarbij op korte termijn het jaar 2015 structureel sluitend is gemaakt. Ingegeven door deze bezuinigingen en maatschappelijke veranderingen is de gemeente op zoek naar een nieuwe verhouding tussen burger en overheid. Daarom wil de gemeente Hengelo fundamenteel nadenken over haar takenpakket en de manier waarop de gemeente deze taken uitvoert. Daarom gaan we een uitgebreide maatschappelijke takenverkenning organiseren in samenspraak met uw raad om de tekorten vanaf 2016 structureel te dekken.

'Wat doet Hengelo' app

De voorbereidingen voor deze maatschappelijke takenverkenning zijn al in volle gang. Om systematisch inzicht te geven in de activiteiten die de gemeente Hengelo uitvoert is de 'wat doet Hengelo' app gemaakt. Deze is te gebruiken en te downloaden op www.watdoethengelo.nl. De activiteiten en de baten en lasten die in de app staan omschreven zijn terug te vinden in deze begroting. Ze staan per beleidsveld geclusterd op een zogenaamde feitenkaart. Komend najaar komen we terug bij uw raad om deze maatschappelijke takenverkenning verder gestalte te geven.

Nieuwe indeling Beleidsbegroting 2015-2018

De begroting 2015 heeft een nieuwe opzet. Op 2 juli jl. heeft uw raad ingestemd met de nieuwe opzet. In de nieuwe begroting willen we een volgende stap zetten om de informatiewaarde en de transparantie te vergroten. Dit is van belang voor een goede (financiële) sturing. Er zal meer focus worden aangebracht.

In deze Beleidsbegroting 2015-2018 is gestart met een nieuwe indeling op basis van acht begrotingshoofdstukken met daaronder 21 feitenkaarten, die volgen op een hoofdstuk met de centrale thema's; transities en binnenstad. Hiermee wordt afstand gedaan van de oude structuur, waarin een tweedeling bestond tussen bestuurlijke programma's en hoofdfuncties. We hebben ons ingezet om de begroting in vergelijk met het verleden minder omvangrijk te maken en meer te richten op de huidige activiteiten, de veranderingen en concrete acties voor de komende jaren. Deze begroting is digitaal beschikbaar op www.hengelo.nl

Hengelo, 30 september 2014

Burgemeester en wethouders van Hengelo

2. Leeswijzer

Na de inleiding en de leeswijzer treft u in hoofdstuk 3 het raadsvoorstel en het bijbehorende ontwerp- raadsbesluit aan. Vervolgens is de Beleidsbegroting 2015-2018 in drieën gedeeld: een algemeen deel, de begrotingshoofdstukken en de paragrafen.

Hoofdstuk 4 omvat het algemene deel. Hierin staat de financiële positie van de gemeente Hengelo. Hier wordt het meerjarenperspectief geschetst. Ook staan hier de bezuinigingsmaatregelen voor 2015 beschreven.

In Hoofdstuk 5 staan de begrotingshoofdstukken. Dit is de kern van deze begroting. Hier wordt de stand van zaken per hoofdstuk beschreven. Het bestaande beleid, de doorwerking van het coalitieakkoord en de concrete acties voor 2015 worden hier onder meer genoemd.

Hoofdstuk 6 omvat met name de verplichte 'paragrafen' volgens het BBV. Hierin wordt aandacht besteed aan de lokale heffingen, risico's en het weerstandvermogen, het onderhoud van de duurzame kapitaalgoederen, het grondebeleid, de financiering, de verbonden partijen, de interne bedrijfsvoering en de investeringen. Dit is een dwarsdoorsnede van begrotingshoofdstukken op een bepaald onderdeel.

Hoofdstuk 7 betreft de financiële toelichting op de begrotingshoofdstukken en een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen.

Hoofdstuk 8 volgt met de gebruikelijke bijlagen. Hieraan zijn toegevoegd; de baten en lasten per product, de structurele bezuinigingsopties 2015-2018, de meerjarige investeringsplanning en de Kaderbrief 2015-2018.

3. Raadsvoorstel en raadsbesluit

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
1034841	Horck, Marianne	PF-FIN	Mariska ten Heuw
ONDERWERP			
Beleidsbegroting 2015-2018			

PROGRAMMA/FACET-AGENDA

Niet van toepassing.

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Het college van burgemeester en wethouders biedt op grond van de artikelen 190 en 191 van de Gemeentewet jaarlijks, tijdig voor 15 november voor aanvang van het begrotingsjaar, een ontwerpbegroting en meerjarenramingen ter vaststelling aan.

Kaderbrief 2015-2018

De Kaderbrief is zoals gebruikelijk het startpunt voor een nieuw begrotingsproces. In de Kaderbrief 2015-2018 van medio juni 2014 zijn de financiële hoofdlijnen beschreven voor de komende jaren. Alle maatregelen die genoemd zijn in de Kaderbrief zijn verwerkt in de nu voorliggende begroting. Voor een uitgebreide toelichting van de maatregelen wordt verwezen naar bijlage 8.10 "Kaderbrief 2015-2018" van de Beleidsbegroting 2015-2018. Na de Kaderbrief is de begroting op detailniveau uitgewerkt.

Nieuwe begrotingsopzet

Op 2 juli jongstleden heeft uw raad ingestemd met de nieuwe opzet voor de begroting 2015. In de nieuwe begroting is een volgende stap gezet om de informatiewaarde en de transparantie te vergroten. Dit is van belang voor een goede (financiële) sturing. Er is meer focus aangebracht.

In de Beleidsbegroting 2015-2018 is gestart met een nieuwe indeling op basis van de acht begrotingshoofdstukken met daaronder 21 feitenkaarten, die volgen op een hoofdstuk met de centrale thema's: transitie en binnenstad. Hiermee wordt afstand gedaan van de oude structuur, waarin een tweedeling bestond tussen bestuurlijke programma's en hoofdfuncties.

We hebben ons ingezet om de begroting in vergelijking met het verleden minder omvangrijk te maken en meer te richten op de huidige activiteiten, de veranderingen en de concrete acties voor de komende jaren.

Vanaf dit jaar is de begroting alleen digitaal beschikbaar op de website van de gemeente Hengelo.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Financieel perspectief

De Beleidsbegroting 2015-2018 behelst de financiële actualisering van het bestaande beleid. Deze actualisering mondde uit in een begrotingstekort van bijna € 1,3 miljoen. Na aftrek van de door ons voorgestelde structurele bezuinigingsmaatregelen 2015 ter grootte van ruim € 1,3 miljoen, is er in 2015 sprake van een positief begrotingssaldo van € 50.000. Op de specifieke ombuigingsmaatregelen komen we uitvoering terug in paragraaf 4.2 van de begroting.

Vanaf 2016 is de bezuinigingsopgave bijna € 1,5 miljoen oplopend tot ruim € 4 miljoen in 2018. Voor deze opgave wordt een uitgebreide maatschappelijke takenverkenning gevoerd.

Gelet op het feit dat we, mede in het kader van het provinciaal financieel toezicht, zorg moeten dragen voor een structureel sluitende begroting 2015 zijn bezuinigingen in 2015 onvermijdelijk. Ondanks de ambities die de coalitie heeft uitgesproken middels het coalitieakkoord is er op dit moment voor gekozen om niet aanvullend te bezuinigen voor nieuw beleid c.q. beleidsintensivering, met uitzondering van

het investeringsfonds voor de binnenstad. In de binnenstad moet een herontwikkeling van functies plaatsvinden. In de begroting zijn middelen vrijgemaakt om in 2015 € 400.000 te investeren in de binnenstad en daarna jaarlijks € 200.000. Het gaat dan wel om *investerings met een meerjarig nut*. De invulling van het investeringsfonds binnenstad wordt nog nader uitgewerkt.

Maatschappelijke takenverkenning

Wij gaan in 2015 de ambities uit het coalitieakkoord uitwerken en uitvoeren. De invulling van deze ambities zal worden uitgevoerd binnen de bestaande begrotingsbudgetten. Indien onze ambities financiële consequenties hebben die niet passen binnen de bestaande budgetten betrekken we deze beleidsintensiveringen bij de keuzes en integrale afweging van onze maatschappelijke takenverkenning.

Voor de opgave vanaf 2016 wordt een uitgebreide maatschappelijke takenverkenning gevoerd, dit in nauwe samenspraak met uw raad. Het traject zal starten in het najaar en zal met het coalitieakkoord als vertrekpunt moeten leiden tot de structurele invulling van de financiële bezuinigingsopgave 2016-2019. Dit traject dient bij de Kadernota 2016-2019 (juni 2015) te zijn afgerond.

De voorbereidingen voor de maatschappelijke takenverkenning zijn al in volle gang. Om systematisch inzicht te geven in de activiteiten die de gemeente Hengelo uitvoert is de 'wat doet Hengelo' app gemaakt. Deze is te gebruiken en te downloaden op www.watdoethengelo.nl vanaf 1 oktober 2014. De activiteiten en de baten en lasten, die in de app staan omschreven, zijn terug te vinden in deze begroting. Ze staan per beleidsveld geclusterd op een zogenaamde feitenkaart.

Komend najaar komen we geregeld terug bij uw raad om deze maatschappelijke takenverkenning verder gestalte te geven.

Door de oplopende bezuinigingsopgave worden we voor moeilijke keuzes geplaatst. De opgaven zullen dusdanig worden opgepakt dat Hengelo ook in de toekomst een energieke en aangename stad blijft!

Communicatie

Een persbericht volgt bij het definitieve raadsbesluit.

Vervolgtraject

Na vaststelling zal de Beleidsbegroting 2015-2018 digitaal op de website van de gemeente Hengelo beschikbaar zijn. Na de vaststelling door uw raad zal deze eventueel worden aangevuld met eventuele aangenomen moties en/of amendementen.

Deze begroting wordt in het kader van het financieel toezicht aan het college van Gedeputeerde Staten van Overijssel aangeboden.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

- 1) De Beleidsbegroting 2015-2018 vast te stellen;
- 2) Het programmaplan, bestaande uit de begrotingshoofdstukken, als beleidsinhoudelijk kader vast te stellen;
- 3) Het college van burgemeester en wethouders voor het jaar 2015 te machtigen tot het uitvoeren van het programmaplan als opgenomen in hoofdstuk 5 van de Beleidsbegroting 2015-2018;
- 4) Voor het jaar 2015 de lasten en baten per begrotingshoofdstuk, inclusief de geraamde mutaties van de reserves binnen de begrotingshoofdstukken, als financieel kader vast te stellen.

FINANCIËLE ASPECTEN

De samenvatting van de belangrijkste financiële mutaties treft u aan in hoofdstuk 4 van de Beleidsbegroting 2015-2018. Om de begroting te complementeren is de Kaderbrief 2015-2018 als bijlage 8.10 toegevoegd.

BIJLAGE(N)

- Beleidsbegroting 2015-2018
- Reacties externe partijen op bezuinigingen 2015

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

RAADSBSLUIT**C02**

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
1034841	Horck, Marianne	PF-FIN	
ONDERWERP			
Beleidsbegroting 2015-2018			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGLO BESLUIT:

- 1) De Beleidsbegroting 2015-2018 vast te stellen;
- 2) Het programmaplan, bestaande uit de begrotingshoofdstukken, als beleidsinhoudelijk kader vast te stellen;
- 3) Het college van burgemeester en wethouders voor het jaar 2015 te machtigen tot het uitvoeren van het programmaplan als opgenomen in hoofdstuk 5 van de Beleidsbegroting 2015-2018;
- 4) Voor het jaar 2015 de lasten en baten per begrotingshoofdstuk, inclusief de geraamde mutaties van de reserves binnen de begrotingshoofdstukken, als financieel kader vast te stellen

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Het college van burgemeester en wethouders biedt de Beleidsbegroting 2015-2018 aan de gemeenteraad van Hengelo aan. Het jaar 2015 belooft een uitdagend jaar te worden om uitvoering te geven aan nieuwe en bestaande taken. De raad neemt op 5 november een besluit over de begroting. Die sluit met een positief saldo van € 50.000.

In de begroting staat het actuele financieel perspectief. Het college heeft na het horen van de partners in de stad geen aanpassingen doorgevoerd in het voorgenomen collegebesluit van 9 september. Inclusief bezuinigingsmaatregelen 2015 van ruim € 1,3 miljoen, is er in 2015 een positief begrotingssaldo van € 50.000. Vanaf 2016 is de bezuinigingsopgave bijna € 1,5 miljoen, oplopend tot ruim € 4 miljoen in 2018. Voor deze opgave voert de gemeenteraad een uitgebreide maatschappelijke takenverkenning. Dit traject start in het najaar en moet bij de Kadernota 2016-2019 in juni 2015 gereed zijn.

De Beleidsbegroting 2015-2018 heeft een nieuwe indeling op basis van de 8 begrotingshoofdstukken met daaronder 21 feitenkaarten. Hierin staan de huidige activiteiten, de veranderingen en de concrete acties voor de komende jaren met de bijbehorende bedragen.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGLO,**DATUM 05-11-2014**

De griffier

De voorzitter

4. De financiën van de gemeente Hengelo

4.1 Meerjarenperspectief 2015-2018

2015...ook in financiële zin een uitdagend jaar!

Nieuwe taken en economisch moeilijke tijden plaatsen ons voor grote uitdagingen. Het begrotingsjaar 2015 zal in financiële en inhoudelijke zin een uitdagend jaar worden!

Allereerst om uitvoering te geven aan de nieuwe taken die op de gemeente afkomen. Deze liggen op het gebied van de jeugdzorg, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Participatiewet. De gemeente Hengelo bereidt de decentralisaties in samenhang voor. En dat is een hele uitdaging. Niet alleen komen er nieuwe taken op ons af. De bezuinigingen die met deze decentralisaties gepaard gaan zijn fors. Wij moeten dus meer gaan doen met minder geld. En dat betekent keuzes maken: wat doen we wel en wat doen we niet (meer) of anders. Maar er zijn ook kansen. Voor het eerst krijgt één partij zeggenschap over een groot deel van het sociale domein. De decentralisaties maken het ons mogelijk meer en betere dwarsverbanden te leggen tussen de domeinen welzijn, (jeugd)zorg, werk, inkomen en onderwijs. Dat betekent een nieuw stelsel van maatschappelijke ondersteuning bouwen. En dit doen wij met respect... Respect voor inwoners die het zelf misschien (even) niet alleen redden, maar ook met respect voor de vele vrijwilligers, mantelzorgers en professionals die zich inzetten voor deze inwoners.

Het beleidsplan "Met respect...op weg naar een nieuw stelsel voor maatschappelijke ondersteuning" is in augustus 2014 aangeboden aan uw gemeenteraad ter besluitvorming. De financiële vertaling van dit beleidsplan is verwerkt in de nu voorliggende begroting. In de begroting gaan we uit van de voortzetting van het beleidsuitgangspunt dat de uitvoering van de decentralisaties moet passen binnen de overgedragen rijksmiddelen (budgettair neutraal), zoals verwoord in het coalitieakkoord. Alleen de "gekorte" integratie-uitkering sociaal domein is beschikbaar om in te zetten voor de transities.

Ook de ontwikkelingen met betrekking tot het Warmtenet, Lange Wemen en de grondexploitaties zullen we nauwlettend volgen. Bij belangrijke afwegingen zal uw gemeenteraad worden betrokken. Tevens kunnen autonome ontwikkelingen in de bijstandssfeer leiden tot aanzienlijke fluctuaties in het financieel perspectief. Daarnaast is voor de komende periode nog moeilijk te voorspellen wat het (nieuwe) rijksbeleid ons brengt. Een voorbeeld hiervan is het plan om gemeentelijke ondernemingen onder de werking van de vennootschapsbelasting te brengen. Ook de laatste fase van het groot onderhoud van gemeentefonds, de invoering van de objectieve verdeelmodellen voor de WMO en Jeugdzorg vanaf 2016 en de herijking van de BUIG- (Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten) en Participatiebudget per 1 januari 2015 baart ons zorgen. De septembercirculaire 2014 van het gemeentefonds kon niet meer worden verwerkt in deze begroting. We kunnen dan ook nog niets zeggen over de financiële consequenties die daaruit voortvloeien. Wij zullen uw raad in een afzonderlijke brief informeren over de uitkomsten.

Tegelijkertijd moeten we zorg dragen voor een structureel sluitende begroting 2015. Bezuinigingen zijn daarom in 2015 onvermijdelijk. Ondanks de ambities die de coalitie heeft uitgesproken middels het coalitieakkoord is er op dit moment voor gekozen om niet aanvullend te bezuinigen voor nieuw beleid c.q. beleidsintensiveringen, met uitzondering van het investeringsfonds voor de binnenstad. In de binnenstad moet een herontwikkeling van functies plaatsvinden. In de begroting zijn middelen vrijgemaakt om in 2015 € 400.000 te investeren in de binnenstad en daarna jaarlijks € 200.000. Het gaat dan wel om *investerings met een meerjarig nut*. De invulling van het investeringsfonds binnenstad wordt nog nader uitgewerkt.

Wij gaan in 2015 de ambities uit het coalitieakkoord uitwerken en uitvoeren. De invulling van deze ambities zal worden uitgevoerd binnen de bestaande begrotingsbudgetten. Indien onze ambities financiële consequenties hebben die niet passen binnen de bestaande budgetten betrekken we deze beleidsintensiveringen bij de keuzes en integrale afweging van onze maatschappelijke taken-verkenning.

Voor de opgave vanaf 2016 wordt een uitgebreide maatschappelijke takenverkenning gevoerd, dit in nauwe samenspraak met uw raad. Het traject zal starten in het najaar en zal met het coalitieakkoord als vertrekpunt moeten leiden tot de structurele invulling van de financiële bezuinigingsopgave 2016-2019. Dit traject dient bij de Kadernota 2016-2019 (juni 2015) te zijn afgerond.

Door de oplopende bezuinigingsopgave worden we voor moeilijke keuzes geplaatst. De opgaven zullen dusdanig worden opgepakt dat Hengelo ook in de toekomst een energieke en aangename stad blijft!

Maatregelen Kaderbrief 2015-2018

In de Kaderbrief 2015-2018 van medio juni 2014 zijn de financiële hoofdlijnen beschreven voor de komende jaren. De Kaderbrief is zoals gebruikelijk het startpunt voor een nieuw begrotingsproces. Alle maatregelen die genoemd zijn in de Kaderbrief 2015-2018 zijn verwerkt in de nu voorliggende begroting. Voor een uitgebreide toelichting van de maatregelen wordt verwezen naar bijlage 8.10 "Kaderbrief 2015-2018".

Structureel sluitende begroting 2015

De provincie houdt toezicht op de wijze waarop gemeenten met hun geld omgaan. De gemeenteraad is verantwoordelijk voor een structureel sluitende gemeentebegroting 2015. In het kader van provinciaal financieel toezicht dient een begroting te worden aangeboden, die structureel en reëel in evenwicht is. De structurele lasten dienen gedekt te worden door structurele baten.

Om het tekort in 2015 te dekken hebben wij de structurele bezuinigingen van ruim € 1,3 miljoen al verwerkt in deze begroting. Op de specifieke ombuigingsmaatregelen komen we uitvoering terug in paragraaf 4.2. Ter volledigheid hebben we in bijlage 8.9 alle aangedragen bezuinigingsopties 2015-2018 gepresenteerd, die zijn aangedragen door de ambtelijke organisatie. Onze voorgestelde bezuinigingen, die gedetailleerd zijn toegelicht in paragraaf 4.2, zijn groen gearceerd in het overzicht in bijlage 8.9. Daarnaast zijn er nog alternatieve opties door de ambtelijke organisatie aangedragen voor een totaalbedrag van € 960.000. Daarvoor bestaat binnen ons college geen draagvlak. Deze zijn rood gearceerd in bijlage 8.9.

Zoals we ook al in de Kaderbrief hebben geschreven geldt nog steeds de noodzaak en de wenselijkheid van het, gezien de dynamiek, regelmatig actualiseren van het financieel perspectief. Wanneer er nieuwe inzichten ontstaan, dan zullen wij uw raad wederom informeren.

Meerjarenperspectief

De nu voorliggende begroting is gestoeld op de actualisatie van het meerjarenperspectief 2015-2018 op detailniveau. De definitieve uitwerking leidt tot het volgend financieel meerjarenperspectief voor de komende jaren:

<i>bedragen (* € 1.000)</i>				
	2015:	2016:	2017:	2018:
Vertrekpunt Kaderbrief 2015-2018:	-1.166	-3.584	-4.467	-5.443
Regio Twente en Veiligheidsregio Twente	-95	-95	-95	-95
Continueren lidmaatschap G32 i.c.m. Platform 31	-30	-30	-30	-30
Kapitaallasten facilitaire zaken/huren stadskantoor/renteresultaat	0	774	0	0
Overige verschillen	-4	94	48	60
Subtotaal:	-1.295	-2.841	-4.544	-5.508
Structurele bezuinigingen 2015 bedrijfsvoeringstaakstelling)	1.345	1.374	1.399	1.424
Begrotingssaldo 2015-2018:	50	-1.467	-3.145	-4.084

Het financieel perspectief uit de Kaderbrief 2015-2018 vormt het vertrekpunt voor het geactualiseerde meerjarenperspectief in deze begroting. Hieronder wordt achtereenvolgens ingegaan op de items in bovenstaand overzicht.

Regio Twente en Veiligheidsregio Twente

Na de Kaderbrief zijn de begrotingen 2015 van de Regio Twente en de Veiligheidsregio Twente vastgesteld, waardoor we voor deze organisaties voor verplichte uitgaven in 2015 staan. Dit leidt tot een iets groter begrotingstekort.

Continueren lidmaatschap G32 i.c.m. Platform 31

De gemeente is lid van de kennisnetwerken G32 i.c.m. Platform 31 en KISS. Voor de combinatie G32/PF31 bedragen de kosten € 30.000 voor 2015 (en volgende jaren). De bijdrage aan KISS bedraagt € 11.000 (2013/2014). In 2012 is vastgesteld dat de beschikbare dekking uit de éénmalige ISV-middelen voor deze bijdragen medio 2014 afloopt. Wij hebben in 2013 aangegeven dat dat over eventuele voortzetting in 2014 een besluit moet worden genomen.

In verband met dubbelingen, vraagtekens over de meerwaarde ten opzichte van de andere kennisinstituten en een ongewisse toekomst van KISS (na het vervallen van de provinciale subsidie) wordt de bijdrage aan KISS stop gezet. Daarmee wordt de deelname aan KISS met ingang van 2015 beëindigd.

De deelname aan de werkgroepen van de G32 en aan Platform 31 worden wel voortgezet. De meerwaarde van deelname hieraan is gelegen in de toegang tot kennis voor ons eigen beleid en vooral beïnvloeding van (rijks-)beleid (wetten, besluiten en budgetten). De bijbehorende netwerken zijn voor ambtenaren en zeker voor bestuurders belangrijk om zaken voor elkaar te krijgen. Dit leidt tot een verslechtering van het financieel perspectief met € 30.000.

Kapitaallasten facilitaire zaken/huren stadskantoor/renteresultaat

Het project nieuwbouw Stadskantoor en verbouwing stadhuis is tijdelijk stilgelegd. Op basis van het Coalitieakkoord 2014-2018 heeft de raad een Bestuurlijke Opdracht verstrekt voor een onderzoek naar alternatieve huisvestingsmogelijkheden in één of meer bestaande panden in de binnenstad. De besluitvorming over de toekomstige gemeentelijke huisvesting kan eind 2014 plaatsvinden. Voor gedetailleerde informatie wordt verwezen naar paragraaf 6.7 Bedrijfsvoering. Door de aangepaste planning zijn de kapitaallasten van diverse investeringen doorgeschoven en zijn huurbedragen geraamd.

Structurele bezuinigingen 2015

Zie paragraaf 4.2

Begrotingssaldo 2015-2018

Uiteindelijk resteert er na de bezuinigingsmaatregelen een positief begrotingssaldo van € 50.000. Vanaf 2016 is de bezuinigingsopgave bijna € 1,5 miljoen oplopend tot ruim € 4 miljoen in 2018. Voor deze opgave wordt een uitgebreide maatschappelijke takenverkenning gevoerd.

4.2 Structurele bezuinigingen 2015

Om de begroting voor 2015 structureel sluitend te maken ligt er een bezuinigingsopgave voor 2015 van € 1,3 miljoen. Er waren vele aanvielig routes hoe deze opgave kan worden ingevuld. De beperkte tijd dwong ons voor 2015 tot een snelle en pragmatische aanpak. Het maken van keuzes is geen eenvoudige opgave geweest. Na de bezuinigingen in eerdere jaren zijn nu soms harde keuzes noodzakelijk. Verschillende bezuinigingsmogelijkheden hebben gevolgen voor de inwoners of instellingen. Het college is zich hiervan terdege bewust, maar neemt deze verantwoordelijkheid.

In het voorbereiden van de bezuinigingsvoorstellen zijn door ons college de volgende uitgangspunten gevolgd:

1. Verantwoord

Het pakket aan bezuinigingsmaatregelen dat wij voorstellen achten wij verantwoord. Er is gekeken naar een goede balans tussen de verschillende beleidsvelden. Door de beperkte tijd om deze bezuinigingen voor te bereiden en te effectueren was het noodzakelijk om slagvaardig te werk te gaan. Binnen deze beperkte tijd hebben we een totaalafweging gemaakt met in ons achterhoofd dat we na deze ronde meerjarig nog € 4 miljoen moeten bezuinigen. Daarbij hebben we nu geen voorschot willen nemen op de aangekondigde maatschappelijke takendiscussie 2016-2019. Desondanks is het soms onontkoombaar dat de keuzes pijn doen.

2. Geen taboes

Hoewel de relatieve zwaarte van de bezuinigingen per beleidsveld is ingegeven door de beïnvloedbare lasten en de afspraken van het coalitieakkoord hebben wij zonder taboes de bezuinigingsopties onderzocht. Wel is als uitgangspunt genomen dat de uitvoering van de decentralisaties moet passen binnen de overgedragen middelen, zoals ook verwoord in het coalitieakkoord. Daarnaast stellen we op dit moment geen maatregelen voor die haaks staan op het coalitieakkoord.

3. Bedrijfsvoering

Evenals voorgaande bezuinigingsrondes vinden we dat de bedrijfsvoering ook een aandeel heeft in deze nieuwe bezuinigingsronde voor 2015. Ook nu is voor de bedrijfsvoeringstaakstelling uitgegaan van 18%.

Bezuinigingsvoorstellen per begrotingshoofdstuk

Hieronder volgen per begrotingshoofdstuk de verschillende bezuinigingsvoorstellen van ons college (inclusief een korte toelichting). De alternatieve bezuinigingsopties, waarvoor binnen het college op dit moment geen draagvlak is, worden in bijlage 8.9 toegelicht. Een totaaloverzicht van alle structurele bezuinigingsopties treft u aan in bijlage 8.9. De ambtelijke bezuinigingsformats zijn beschikbaar op Internet.

Begrotingshoofdstuk 1. Economie, Werk en Inkomen

1.1 Stadsbank Oost Nederland (SON) (€ 50.000)

Door de ingezette vergrote inzet van BudgAlert en als gevolg daarvan de verscherpte toegang tot de tweedelijns schuldhelpverlening kopen we bij de SON minder intakes en de omzetting van BBR-totaal (totale BudgetBeheersRegeling) naar BBR-basis in voor Hengelo dan we nog in de begroting hebben opgenomen. Dit bedrag is € 100.000 lager dan in onze begroting staat. Voor deze extra inzet aan de poort door BudgetAlert is ca. 0,5 fte nodig zodat we voorlopig uitgaan van een netto effect van € 50.000 op onze begroting. Het aanbieden van schuldhelpverlening is een wettelijke verplichting. Over het niveau daarvan kan de gemeente keuzes maken.

1.2 Aframen advieskosten ROZ reguliere BBZ (€ 85.000)

Het betreft hier advieskosten door derden uit te voeren in het kader van de BBZ-regeling. Omdat de afdeling ROZ deze onderzoeken zelf uitvoert voor Hengelo kan deze post vervallen. De uren voor de eigen advisering staan in de reguliere begroting van het ROZ.

1.3 Versoberen werkgelegenheidsbeleid (€ 30.000)

Het voorstel is om een deel van het budget te schrappen, dat is bedoeld voor bijzondere projecten. Op het beschikbare budget van € 60.000 kan € 20.000 in mindering worden gebracht.

Daarnaast wordt voorgesteld om op het beschikbare budget van € 16.000 voor activiteiten die zijn gericht op bevordering van de werkgelegenheid, € 10.000 af te ramen. Het budget werd in de afgelopen jaren ingezet voor voorstellen van externe partners op het economisch werkkterrein. Voorbeelden daarvan zijn deelname aan de beurs Business Meets Twente, Startersprij, Startersdag KvK, startbijdrage aan netwerk voor ZZP-ers. Deze en vergelijkbare bijdragen zullen kritischer beoordeeld worden.

1.4 Aframen vernieuwend arbeidsmarktbeleid en sociale economie (€ 33.000)

Voorgesteld wordt de budgetten die beschikbaar zijn voor het ondersteunen van nieuwe initiatieven/pilots op het gebied van vernieuwend arbeidsmarkt en sociale economie af te ramen. In het verleden zijn deze budgetten niet ten volle benut. Consequentie is dat minder geld beschikbaar is om nieuwe initiatieven te starten of te ondersteunen. Het college kiest er voor om het ondersteunen van nieuwe initiatieven/pilots op het gebied van vernieuwend arbeidsmarkt en sociale economie te versoberen, maar niet helemaal te schrappen. Voorgesteld wordt om één derde deel van het budget af te ramen.

1.5 Besparing armoedebeleid (€ 175.000)

De gemeente ontvangt met ingang van 2014 € 350.000 extra voor armoedebeleid. Hierdoor is in een eerdere ombuigingsronde reeds € 175.000 als bijdrage in de ombuigingen ingezet.

Voorgesteld wordt om ook de resterende middelen in te zetten, zodat het huidige armoedebeleid in Hengelo in stand kan blijven. De staatssecretaris en ook de gemeenteraad van Hengelo hebben nadrukkelijk aandacht gevraagd voor een kindpakket in het kader van de bestrijding van armoede. Wij gaan op korte termijn zo'n kindpakket samenstellen. Dit pakket kan overigens nog worden uitgebreid conform de wensen van kinderen en hun omgeving (o.a. onderwijs). Bij de samenstelling van dit pakket wordt ook rekening gehouden met componenten die we nu nog niet in ons beleid hebben zitten, zoals bijvoorbeeld de component voedsel. Voor een belangrijk deel kunnen we zo'n pakket met reeds bestaande onderdelen van ons armoedebeleid samenstellen. Binnen het bestaande beleid vallen zo middelen vrij. Na herschikking daarvan verwachten wij als resultaat een ombuiging te realiseren van € 175.000 welke ingezet wordt voor deze bezuinigingen.

Begrotingshoofdstuk 2. Onderwijs en Jeugd

2.1 Onderwijsbegeleiding (€ 50.000)

Per schooljaar kalenderjaar worden afspraken gemaakt omtrent onderwijsbegeleiding. 50% van deze middelen is bestemd voor de uitvoering door de schoolbesturen en 50% daarvan wordt ingezet op een thematische aanpak, die jaarlijks wordt vastgesteld. Voorgesteld wordt om op het budget van € 265.000 vanaf 2015 € 50.000 te bezuinigen. Dit is het gedeelte waarvoor met de organisatie nog geen thematische afspraken zijn gemaakt voor 2015. Het resterende gedeelte ligt al vast in afspraken.

2.2 Godsdienstonderwijs (€ 2.000)

Voorstel is om het budget godsdienstonderwijs te schrappen. Hiervoor bestaan voor de gemeente inmiddels geen wettelijke of structurele verplichtingen meer. Het Rijk heeft de bekostiging sinds 2010 op zich genomen. Dit budget wordt al een aantal jaar niet gebruikt en kan daarom zonder gevolgen worden geschrapt.

2.3 Jeugd- en jongerenwerk (€ 100.000)

Het jeugd- en jongerenwerk zoals dat nu wordt uitgevoerd vindt plaats op zowel stedelijk - als wijkniveau plaats. De kern van het jongerenwerk, het ambulant jongerenwerk en de stedelijke voorziening (Skills), willen wij behouden. De huidige signaalwerking in de wijk zal meer worden overgenomen door de sociale wijkteams. Het college kiest er voor om op dit moment € 100.000 structureel te bezuinigen en mogelijke verdere bezuinigingen tot € 400.000, zoals ambtelijk voorgesteld, te betrekken bij de maatschappelijke takendiscussie 2016. Daarnaast zal er onderzocht worden in hoeverre er een overlap zit in de beschikbare middelen vanuit de decentralisaties die worden ingezet voor preventie.

Begrotingshoofdstuk 3. Welzijn en Zorg

3.1 Thuis in de buurt (€ 25.000)

De uitvoeringsregeling Thuis in de buurt richt zich op (financiële) ondersteuning van burgers om een beter leven te leiden en hen het mogelijk te maken hen beter te laten deelnemen aan de samenleving ondanks beperkingen door ouderdom of handicap. Op dit moment is er jaarlijks € 49.590 aan subsidiebudget beschikbaar. Voorgesteld wordt om het subsidieplafond vanaf 2015 voor de uitvoeringsregeling Thuis in de buurt met € 25.000 (50%) te verlagen in de begroting 2015. Er is dan minder geld beschikbaar voor nieuwe activiteiten en sociale innovaties. De huidige inzet op onder andere projecten als schulddienstverlening door Hulpdienst Hengelo (Administratie Thuis), Collectieve Preventie GGZ, inzet van partners rondom beleidsvorming allochtone ouderen en voor de theatergroep KAMAK kan gewoon doorgang vinden.

3.2 Diversiteit (€ 26.000)

De uitvoeringsregeling voor diversiteit richt zich op financiële ondersteuning van allochtone organisaties voor het organiseren van ontmoetingsbijeenkomsten voor hun achterban en activiteiten die integratie tussen eigen gemeenschap en overige Hengelose bevolking moet vergroten. Voor maximaal budget van € 1.750 per jaar kan een aanvraag worden ingediend. Het voorstel is om het subsidieplafond vanaf 2015 voor de uitvoeringsregeling Basissubsidie allochtonenorganisaties op € 0 te zetten in de begroting 2015. Na stoppen van deze uitvoeringsregeling is er geen (financiële) ondersteuning meer van deze doelgroep in Hengelo.

Begrotingshoofdstuk 4. Sport en Cultuur

4.1 Sport (€ 50.000)

a. Zwembaden (€ 25.000)

Op basis van de gestegen bezoekersaantallen, lijkt het reëel om de begrote inkomsten structureel te verhogen. Daarnaast is er het voornemen de horeca weer door het Twentebad te laten exploiteren (na afloop huidig contract in februari 2015).

b. Sporthallen en Sportparken (€ 25.000)

Dit betreft het versoberen op het onderhoud van de sportaccommodaties en het verlengen van de afschrijvingstermijn van sportinventarissen. Deze maatregel heeft geen directe consequenties voor de verenigingen.

4.2 Verlagen subsidie bibliotheek (€ 50.000)

Voorgesteld wordt om de subsidie aan de bibliotheek structureel te verminderen met € 50.000. Ambtelijk werd een hoger bedrag voorgesteld (€ 150.000 in 2015, oplopend tot € 300.000 in 2017), echter wil het college niet vooruitlopen op de maatschappelijke takendiscussie, die volgend jaar gevoerd gaat worden. De bibliotheek Hengelo is de grootste van de 6 culturele kernvoorzieningen. Niet alleen in termen van subsidie (€ 30 per inwoner), maar ook van huisvesting, organisatie, toegankelijkheid en publieksbereik.

In de periode 2010-2014 is 10% bezuinigd op de subsidie aan Bibliotheek Hengelo. Dit heeft niet geleid tot daling van het niveau van dienstverlening van de bibliotheek. Dat komt onder meer, omdat de bibliotheek sterk heeft ingezet op samenwerking. Sinds 2013 is er een gedeeld management met Bibliotheek Hof van Twente en ook op provinciaal niveau wordt nauw samengewerkt. Daarnaast heeft de bibliotheek nieuwe huurders aangetrokken; de stadsredactie van Tubantia is verhuisd naar de bibliotheek en ook Bureau Hengelo gaat zich vestigen in de bibliotheek. Wij verwachten dat de bibliotheek een nieuwe bezuiniging van € 50.000 kan opvangen door het verhogen van hun inkomsten, zonder dat dit ten koste gaat van haar dienstverlening. Daarbij willen wij ook onderzoeken of er mogelijkheden liggen in cross overs met andere functies.

4.3 Promotieactiviteiten sport (€ 5.000)

Voor de promotie van sport bestaat een regeling die zich richt op de ondersteuning van sportverenigingen voor de organisatie en uitvoering van evenementen. Het gaat dan om een bijdrage van 35% van de kosten tot een maximum van € 750. Voorgesteld wordt om de ondersteuning bij de organisatie en uitvoering van deze evenementen te stoppen en het subsidieplafond vanaf 2015 op € 0 te zetten in de begroting 2015.

4.4 Subsidie Concerto Barocco (€ 5.000)

Er is nu in de begroting een bedrag opgenomen voor Concerto Barocco. Deze organisatie ontvangt echter al een aantal jaren geen subsidie meer. Het bedrag binnen de begroting wordt ingezet om de lening van deze organisatie af te lossen. Hiervoor is voor 2015 nog € 4.000 nodig. Daarna valt het gehele bedrag vrij.

4.5 Tariefverhoging huur sporthallen (€ 0)

Voorgesteld wordt om te onderzoeken of en zo ja hoeveel, het bedrag per uur voor de huur van de verschillende gymlokalen, sportzalen, sporthallen en stadion kan worden verhoogd. Daartoe wordt gekeken naar de tarieven die de omliggende gemeenten hanteren. Mocht een tariefsverhoging passend worden gevonden, wordt voorgesteld om die hogere inkomsten ten gunste van de al bestaande bezuinigingstaakstellingen op het gemeentelijk vastgoed te brengen; daarom geen effect op het huidige financieel perspectief. Als deze optie daadwerkelijk leidt tot een voorstel voor tariefsaanpassing, zal dit afzonderlijk aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Begrotingshoofdstuk 5. Ruimtelijke ontwikkeling en Mobiliteit

5.1 Verkeersmaatregelen (€ 10.000)

Voorgesteld wordt om het budget voor advertentiekosten van verkeersbesluiten (€ 10.300) te schrappen. Het budget voor advertentiekosten van verkeersbesluiten wordt niet gebruikt.

5.2 Verlagen budget stads/dorpsvernieuwing (€ 15.000)

Het voorstel is om het budget voor stads/dorpsvernieuwing en volkshuisvesting met een bedrag van € 15.000 te verlagen. Twee kleine budgetten (opgeteld € 5.110) worden geschrapt. Deze worden incidenteel gebruikt als klein werkbudget voor externe kosten. Daarnaast wordt er € 9.890 bezuinigd op een budget dat bedoeld is voor het inwinnen van data en het doen van onderzoeken op het gebied van volkshuisvesting.

5.3 Extra parkeerplaatsen op het Wij-land naast het stadhuis (p.m.)

Door het project Lange Wemen zijn er minder beschikbare parkeerplekken straatparkeren en navenant minder inkomsten. Dit nadeel (€ 150.000) is reeds meegenomen in de Kaderbrief. Het aantal parkeerplekken straatparkeren zou gecompenseerd kunnen worden door extra parkeerplekken te creëren naast het stadhuis, dit heeft echter wel consequenties voor het 'Wij-land' dat hier gepland staat. Daarnaast is de grond reeds overgedragen aan AM. In overleg met AM dient onderzocht te worden of het mogelijk is om hier tijdelijk parkeerplaatsen te realiseren. Gezien de onzekerheid wordt voorsnog de besparing op p.m. geraamd.

Begrotingshoofdstuk 6. Beheer openbare ruimte

6.1 Versoberen beheer en onderhoud openbare ruimte (€ 185.000)

a. Groen stedelijk niveau (€ 19.500)

Dit betreft met name een versoberde onderhoudssnoei (oudere bomen) en minder inzet in de bestrijding van ziekten en plagen. Het beheer en onderhoud van deze bomen zal meer incident gestuurd plaatsvinden (in plaats van preventief). Op de jeugdsnoei (jonge bomen) zal niet bezuinigd worden. Juiste begeleiding in de jeugdfase voorkomt forse(re) ingrepen in de toekomst. Het afkomen van onderhoudsbudgetten voor 'groen' en 'grijs' zorgt voor een verschuiving van structurele naar incidentele onderhoudsmaatregelen. Minder onderhoud aan verhardingen, bomen en groenvoorzieningen zal leiden tot meer meldingen, klachten, aansprakelijkheidsstellingen en schadeclaims. Voor de afhandeling van meldingen, reparaties en herstel van schades zal een langere afhandeltermijn (dan de huidige 14 dagen) geaccepteerd moeten worden.

b. Openbaar groen wijkniveau (€ 60.000)

Ook dit betreft een versobering van het onderhoud van de groenvakken (minder regulier onderhoud). Er zal minder geld zijn voor het onderhoud en renovatie van groenvakken. Het gewenste IBOR beeldkwaliteitsniveau zal niet overal gehaald kunnen worden.

c. Onderhoud wegen stedelijk niveau (€ 40.000) en onderhoud wegen wijkniveau € 40.000)

Betreft versobering herstraatprogramma (m.n. onderhoud en herstel van open verhardingen) en minder snel herstellen van ongevraaglijke slechte bestratingen. Ook leidt de gemeente sinds 1 juni 2014 leerling-stratenmakers op. Hierdoor kan iets goedkoper gewerkt worden. De investeringen bij gesloten verhardingen (asfalt) blijven wel op niveau. Ook blijven de wettelijke verplichtingen gewaarborgd. Het verminderde onderhoud aan (klinker-)wegen en trottoirs leidt tot meer gaten en oneffenheden en dus tot minder loop-, rijd- en fietscomfort.

d. Openbare verlichting (€ 15.000)

Voorgesteld wordt om € 15.000 te bezuinigen op de vervanging en reparaties van lichtmasten en armaturen. Doordat de vervanging en reparaties van lichtmasten soberder wordt uitgevoerd, zal de ingezette verduurzaming van de openbare verlichting minder snel gerealiseerd kunnen worden.

e. Overige waterlopen (€ 10.000)

Voorgesteld wordt om € 10.000 te bezuinigen op baggerwerkzaamheden van waterlopen. Het uitstel van onderhoud aan waterlopen en vijvers zal betekenen dat er meer zand en sediment op de bodems van waterlopen en vijvers blijft liggen. Dit leidt tot meer begroeiing van rietkragen. Ook kan dit leiden tot meer stankoverlast.

6.2 Verlagen millenniumbudgetten (€ 23.000)

Het voorstel is om te bezuinigen op de twee budgetten die met de doelen van Hengelo als Millenniumstad te maken hebben. Het ene budget is bedoeld om kleine subsidies tot max. € 5.000 te verstrekken aan (burger) initiatieven op het gebied van de millenniumdoelen. Het andere budget wordt ingezet voor eigen activiteiten op dit gebied, lidmaatschappen (bijv. klimaatverbond) e.d. De initiatieven van burgers en non-profit organisaties om op het gebied van de millenniumdoelen actief te zijn zullen worden beperkt en gedeeltelijk geen doorgang kunnen vinden.

6.3 Verlaging dotatie aan reserve bodemsanering (€ 25.000)

Voorgesteld wordt om de jaarlijkse dotatie aan het fonds bodemsanering te verlagen met € 25.000. Het huidige bodemsaneringsprogramma kan worden uitgevoerd ondanks de verlaging van de dotatie. Bij nieuwe bodemsaneringen zullen we incidenteel aanvullende dekking moeten vinden.

6.4 Verlaging bodembudgetten (€ 28.000)

Voorgesteld wordt om de kosten derden binnen de kostenplaats Bodem voor de onderdelen Applicatiebeheer Bodem en Werkzaamheden Bodem te schrappen. Als er een informatie-aanvraag komt waaraan we niet direct kunnen voldoen moeten we kijken hoe we dit incidenteel op kunnen oplossen. Het gevolg zou kunnen zijn dat makelaars en onderzoeksbureaus minder snel de actuele bodeminformatie krijgen. Op korte termijn verwachten we geen problemen.

Begrotingshoofdstuk 7. Bestuur, Veiligheid en Openbare Orde

7.1 Business seats FC Twente (€ 5.000)

Het voorstel is om te stoppen met de afname van vier business seats FC Twente met ingang van het seizoen 2015-2016. Het college kiest ervoor om te stoppen met de business seats, maar blijft het wel een zeer nuttig instrument voor relatiebeheer vinden. Daarom wordt voorgesteld om gewone jaar kaarten te kopen. Dat maakt dat de besparing lager uitvalt dan in het ambtelijk advies, dat uitging van een besparing van € 10.000.

7.2 Reductie budget handhaving openbare ruimte (€ 65.000)

Het voorstel is een bezuiniging van € 65.000 op het budget handhaving openbare ruimte door te voeren. Hiervoor is op dit moment jaarlijks € 140.000 beschikbaar. Stadstoezicht heeft op operationeel niveau een verandering doorgemaakt van een afdeling met laagopgeleide stadswachten naar een afdeling met goed opgeleide medewerkers van mbo-niveau. De omvorming is nog niet gereed. Het genoemde budget werd gebruikt voor het inhuren van tijdelijk personeel om in de periode van uitval (met veel langdurig zieken en niet functionerende medewerkers) toch op sterkte te blijven. Het laatste jaar is er van een aantal medewerkers afscheid genomen. De vervanging is kwalitatief beter en het langdurig ziekteverzuim is de laatste anderhalf jaar niet meer aan de orde. Daarom is het nu verantwoord om dit budget te verlagen.

7.3 Verlaging budget provinciale taken VTH (€ 60.000)

Het Rijk heeft taken overgedragen voor toezicht en handhaving op bedrijven van de Provincie naar gemeenten. In Twente worden deze taken in RUD verband uitgevoerd. Daar mee gepaard zijn middelen uit het Provinciefonds overgeheveld naar de gemeente. Voor Hengelo gaat het om € 200.000 m.i.v. 2014. In 2014 worden de taken nog uitgevoerd door de Provincie, zo is bestuurlijk overeengekomen binnen de RUD. M.i.v.2015 niet meer. Voorgesteld wordt om de uit het provinciefonds overgehevelde middelen naar het gemeentefonds ten dele beschikbaar te stellen als invloedeffect. Dit voorstel hangt samen met de intentie van het college meer samenhang te brengen in integrale handhaving.

7.4 Emsdetten (€ 2.000)

Stoppen met de uitvoeringsregeling Uitwisseling partnerstad Emsdetten. Doel van de regeling is om onderlinge contacten te onderhouden op het gebied van sport, onderwijs en cultuur tussen de gemeente Hengelo en Emsdetten. Organisaties kunnen dan geen subsidie meer aanvragen (€ 5 per deelnemer).

Begrotingshoofdstuk 8. Financiën

8.1 Schrappen kleine opties nieuw beleid (€ 25.000 in 2015 oplopend tot € 100.000 in 2018)

Het college wil de komende jaren investeren in de binnenstad. Om dit te doen is in de Kaderbrief o.a. voorgesteld om een investeringsfonds voor de binnenstad in te stellen in 2015 van € 400.000 en daarna jaarlijks € 200.000. De structurele lasten die hieruit voortvloeien zijn reeds meegenomen in de Kaderbrief. Als tegenhanger van dit nadeel wordt voorgesteld om de beschikbare middelen "kleine opties voor nieuw beleid" in zijn geheel te schrappen.

Bedrijfsvoeringstaakstelling (€ 216.000)

Evenals voorgaande bezuinigingsrondes vinden we dat de bedrijfsvoering ook een aandeel heeft in deze nieuwe bezuinigingsronde voor 2015. Ook nu is voor de bedrijfsvoeringstaakstelling uitgegaan van 18%. Deze taakstelling is inmiddels al ingevuld door de directie in samenspraak met het management.

4.3 Grote projecten

In de verschillende begrotingshoofdstukken wordt aandacht besteed aan de grote projecten binnen de gemeente Hengelo. Hieronder worden de belangrijkste projecten kort beschreven.

- Hart van Zuid

Binnen Hart van Zuid wordt gebouwd op verschillende plaatsen. De P&R-garage en de nieuwe fabriek voor Stork Thermeq worden in 2014 opgeleverd. De bouw van het winkelcentrum is medio 2014 gestart. Het winkelcentrum en de 22 daarboven te realiseren woningen worden medio 2015 opgeleverd. De inrichting van de omgeving van het winkelcentrum wordt in goed overleg met de herinrichting van de Industriestraat voorbereid in de 2^e helft van 2014 en gerealiseerd in 2015. Na de verhuizing van Stork Thermeq naar de Kanaalzone zal in de eerste helft van 2015 gestart worden met de gedeeltelijke sloop van de oudbouw van Stork Thermeq in voorbereiding op de aanleg van de noordelijke Laan. Bouwdeel 5 van de oude MTS wordt verbouwd voor de huisvesting van de WTC-organisatie in het WTC-business district.

- Lange Wemen

De belangstelling uit de markt voor de commerciële ruimten blijft nog steeds achter bij de verwachtingen. Daarom wordt uitgegaan van een gefaseerde ontwikkeling van Lange Wemen. Op dit moment wordt gewerkt aan oplossingen om het commerciële deel van Lange Wemen in een iets gewijzigde vorm door te kunnen zetten. Daarnaast loopt er op dit moment een onderzoek naar mogelijke alternatieve oplossingen voor de huisvesting van ambtenaren in de binnenstad.

- Veldwijk Noord

In 2014 is de Multifunctionele accommodatie (MFA) opgeleverd en zal een start worden gemaakt met de realisatie van het Watertorenpark, het nieuwe winkelcentrum en 40 sociale huur appartementen. In 2015 zal naar verwachting worden begonnen met de bouw van de eerste woningen.

- Weusthagpark

Wordt in 2015 verder ontwikkeld, o.a. door de aanleg van de heemtuin, de biologische moestuin en deze moeten voldoen aan de voorwaarden van Green Flag.

- Westtangent

In 2015 wordt gestart met de rioolverzwaring in combinatie met het versterken van de groenstructuur en de herprofilering van het wegprofiel.

- VMBO

De gemeente Hengelo, OSG en Scholengroep Carmel Hengelo werken samen aan het plan om naast de wijk Medaillon een school voor het VMBO te bouwen.

- Sport Centre Hengelo

Het betreft de inrichting van het gebied rondom het FBK-stadion inclusief het trainingscomplex van FC Twente.

- Transities

2015 wordt een overgangsjaar waarin de uitvoering van de nieuwe taken verder wordt uitgewerkt. De doelstelling is dat het voor mensen met een hulpvraag in de toekomst (nog) makkelijker moet worden om een antwoord te vinden. Of het nu gaat om informatie, advies of ondersteuning bij een uitkering, hulp bij het huishouden of jeugdhulp: de Hengeloërs kunnen daarvoor straks terecht bij onze centrale toegang: het Publieksplein. Het uitgangspunt voor hulpverlening is één huishouden, één plan. En waar nodig één regisseur.

Overige grote projecten:

- *Herstructurering Berflo Es*
- *Herstructurering Hengelose Es*
- *Woningbouw Dalmeden, Broek, Medaillon*
- *Gezondheidspark (heroriëntatie)*
- *Landmanserve (woningbouw, sport)*
- *Oosterveld*
- *De Veldkamp*
- *Westermaat Expo*

4.4 Overige ontwikkelingen/risico's

Lokale lastendruk

De gemeentelijke woonlasten ontwikkelen zich gematigd. Wij vinden dat in deze economische tijden een duidelijke lastenverzwaring voor de burger moet worden vermeden. Hierbij gaat het om de totale woonlasten, voor wat betreft de onroerende-zaakbelastingen, rioolheffing en afvalstoffenheffing. De OZB is gecorrigeerd voor 1,5% inflatiecorrectie en de 1% extra op basis van het vastgestelde Dekkingsplan 2013-2016 "Koersvast in krappe tijden". Het vaste tarief voor Diftar kan wederom omlaag onder gelijktijdige stijging van het variabel tarief voor de restcontainers en gelijkblijvende tarieven voor de gft-containers. Het tarief voor de rioolheffing stijgt in 2015 met 3,5% op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2013-2017.

In het afzonderlijk raadsvoorstel Belastingtarieven 2015 wordt deze aanpassingen nader toegelicht. Dit raadsvoorstel wordt tegelijkertijd met deze voorliggende begroting aan uw gemeenteraad aangeboden, ter behandeling in de raadsvergadering van 5 november 2014.

Onderstaande tabel laat de tarieven voor 2014 en de effecten van de voorgestelde belasting-tarieven 2015 zien bij een gemiddelde WOZ-waarde, een gemiddeld tarief afvalstoffenheffing (op basis van het gemiddeld aanbodgedrag) en het tarief voor de rioolheffing:

	2015:	2014:
OZB (o.b.v. de gemiddelde woningwaarde)	245,90	239,90
Afvalstoffenheffing	244,94	248,18
Rioolheffing	<u>193,80</u>	<u>187,20</u>
<i>Totale woonlasten:</i>	<i>684,64</i>	<i>675,28</i>

Voor 2015 gaat het, voor een eigenaar van een woning, in totaliteit om een stijging van 1,4 % aan totale woonlasten ten opzichte van 2014. Gelet op de gehanteerde inflatiecorrectie van 1,5 % bij de algemene dekkingsmiddelen blijft dit binnen de marge. Voor een huurder van een woning is er sprake van een geringe stijging van 0,8 % van de (gemiddelde) woonlasten, omdat geen OZB wordt betaald en de afvalstoffenheffing (bij gemiddeld aanbod) licht daalt en het tarief voor de rioolheffing stijgt.

Risico's

In de Kaderbrief 2015-2018 hebben we uitgebreid stil gestaan bij de mogelijke risico's die we als gemeente lopen. Zie voor de Kaderbrief bijlage 8.10.

De organisatie wordt actief bij het proces van risicomanagement betrokken. Alle afdelingshoofden en projectleiders worden twee keer per jaar geïnterviewd, met als doel dat de risicoprofielen naar de meest recente inzichten geactualiseerd worden. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan nieuwe ontwikkelingen, zoals het project Lange Wemen, Warmtenet, de drie transities in het sociaal domein en de grondexploitaties (met name Hart van Zuid). Risicomanagement is tevens bedoeld om managers, voorafgaand aan bestuurlijke besluitvorming inzicht te geven in de mogelijke financiële impact van belangrijke voorgenomen activiteiten en projecten. Vooral de risicovolle projecten worden vooraf zorgvuldig getoetst op haalbaarheid.

De laatste interviews ten behoeve van de procedure 2015 hebben in vergelijking met het jaarverslag 2013 geen aanzienlijke wijzigingen in de risicoprofielen aan het licht gebracht. Wel is er meer zicht ontstaan op de risico's bij de transities in de Jeugdzorg en de AWBZ/WMO.

De interne beheersing van risico's is de afgelopen jaren stelselmatig verbeterd, waardoor de benodigde weerstandscapaciteit kon dalen.

Financiële positie

Op basis van de notitie "Koersvast in krappe tijden" is de versterking van de algemene reserve in gang gezet. De eerder vastgestelde beleidsregel luidde dat de komende jaren de algemene reserve zal groeien naar een gewenst niveau van 50% van het risicoprofiel.

Op basis van de jaarrekening 2013 is de werkelijke stand van de algemene reserve per 31 december 2013 bijna € 9,2 miljoen. De verwachte stand ultimo 2014 is € 9,7 miljoen. Dit ligt ruim boven het vereiste minimumniveau van € 7,5 miljoen.

Rekening houdend met de mutaties, waarover reeds besluitvorming in uw raad heeft plaatsgevonden, wordt er naar huidig inzicht een stand per 31 december 2018 verwacht van bijna € 17 miljoen. Op basis van de meest recente berekening is de benodigde weerstandscapaciteit € 30 miljoen. Uitgaand van 50 % van het risicoprofiel, dan is het gewenste niveau aan algemene reserve momenteel € 15 miljoen. We kunnen dus concluderen dat we met deze ingezette koers ons doel halen.

Toch verwachten we de door de maatschappelijke ontwikkelingen en de nieuwe taken, die op gemeenten afkomen vanaf 2015, dat het risicoprofiel nog steeds geen hard gegeven is, maar juist aan schommelingen onderhevig kan zijn.

Daarnaast is een stijging van de algemene reserve grondexploitatie voorzien: van € 0,4 miljoen per 1 januari 2015 oplopend tot bijna € 5,7 miljoen ultimo 2018. Voor een uitgebreide toelichting wordt hierbij verwezen naar paragraaf 6.4 Grondbeleid.

4.5 Grondslagen voor de ramingen bestaand beleid

Voor de ramingen bestaand beleid zijn in de begroting 2015-2018 de volgende grondslagen van toepassing:

Looncompensatie

De looptijd van de huidige CAO-gemeenten liep tot en met 31 december 2012. Voor de begrotingsjaren 2013 en 2014 is in de Beleidsbegroting 2014-2017 uitgegaan van de nullijn. Voor rijksambtenaren was de nullijn ook doorgetrokken naar 2014. Deze is als zodanig ingeboekt op de rijksbegroting en neerwaarts bijgesteld in het gemeentefondsuitkering.

Op basis van de begrotingsrichtlijnen en in afwachting van een nieuwe CAO is in de begroting 2015-2018 een structurele stelpost voor looncompensatie geraamd. Er was een reële inschatting gemaakt van de te verwachten looncompensatie (inclusief de mutaties in de sociale premies). Daarbij was aansluiting gezocht bij de verwachte prijs overheidsconsumptie, onderdeel beloning werknemers van 2,25% in 2015, zoals genoemd in het Centraal Economisch Plan van het Centraal Planbureau van maart 2014.

Inmiddels hebben de VNG en de vakorganisaties op 15 juli 2014 een onderhandelingsakkoord voor een nieuwe CAO gemeenten 2013-2015 gesloten. Op het moment van het afronden van dit boekwerk ligt dit akkoord ter goedkeuring voor aan de leden. De voorgestelde CAO heeft een looptijd van 3 jaar: van 1 januari 2013 tot 1 januari 2016. Met betrekking tot lonen vermeldt het onderhandelingsakkoord het volgende. In oktober 2014 wordt eenmalig 350 euro bruto uitgekeerd. Per 1 oktober 2014 ontvangen medewerkers een structurele salarisverhoging van 1%. Per 1 april 2015 wordt het salaris structureel verhoogd met 50 euro bruto. De financiële consequenties van deze principeafspraken passen binnen de stelpost looncompensatie, zoals we die in de begroting 2015-2018 hebben opgenomen.

Prijscompensatie

Gelet op de nog steeds onzekere tijden en de (nieuwe) rijksbezuinigingen, die leiden tot een lagere gemeentefondsuitkering in 2015, zijn de prijzen niet met een bepaald percentage verhoogd in de begroting 2015-2018. De reële inflatie dient taakstellend opgevangen te worden binnen alle beleidsproducten.

Constance lonen en prijzen

In de meerjarenramingen 2016-2018 wordt, zoals gebruikelijk uitgegaan van constante lonen en prijzen.

Subsidies

Voor de subsidies is, identiek aan de prijscompensatie, de nullijn (d.w.z. geen inflatiecorrectie) gehanteerd, mits ze geen onderdeel uitmaken van de bezuinigingsmaatregelen 2015.

Huren

Navenant zullen de ontvangen huurbedragen niet stijgen voor de inflatiecorrectie. Wel kunnen er andere afspraken met verenigingen, instellingen etc. zijn gemaakt over huurverhogingen buiten de prijscompensatie om.

Belastingen, heffingen en tarieven

Voor tarieven geldt in principe volledige kostendekkendheid. Bij belastingen, heffingen en tarieven is in deze begroting 2015 uitgegaan van een inflatiecorrectie van 1,5%, waarbij geen sprake is van kostendekkendheid. Kostendekkende heffingen zijn bijvoorbeeld de afvalstoffen- en rioolheffing. Bij de gemeentelijke woonlasten (OZB, riool- en afvalstoffenheffing) wordt gestreefd naar een gematigde ontwikkeling van de totale reële lokale lastendruk. Op basis van het Dekkingsplan 2013-2016 is al een extra OZB-verhoging in 2015 doorgevoerd van 1%, waardoor de totale OZB-stijging voor 2015 uitkomt op 2,5%.

Omslagrente

De omslagrente is met ingang van de begroting 2014 aangepast van 5,5 naar 4,5%. Dit is gebaseerd op de notitie "Verlagen omslagrente", die is vastgesteld in de raadsvergadering van 10 september 2013. Gelet op het feit dat de gemiddeld door ons betaalde rente voor de aangetrokken financiering op dit moment ligt tussen de 4 en 4,5%, is voor de begroting 2015 het omslagrente-percentage van 4,5% gehandhaafd.

Investeringsen

Op investeringen is de nota Activabeleid van toepassing, die begin 2012 is vastgesteld in de raad. De afschrijving start op 1 januari van het jaar ná ingebruikname van een goed c.q. na afronding van een investering. Dit betekent dat er niet wordt afgeschreven en in het jaar van afronding c.q. ingebruikname van een investering.

Op basis van de nota "Spelregels voor investeringen" gemeente Hengelo (zie ook de raadsbrief van 4 februari 2014) worden de rentelasten, vanaf de start van een investering, in werkelijkheid op maandelijkse basis toegerekend. Op begrotingsbasis wordt vanaf 2015 voor de geraamde investeringen in de eerste jaarschijf een half jaar rente als exploitatielast meegenomen. Daarna wordt telkens over het gehele jaar rente toegerekend.

De vervangingsinvesteringen maken onderdeel uit van het bestaand beleid.

Gemeentefondsuitkering

De gemeentefondsuitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2014 van het gemeentefonds. De taakmutaties in het gemeentefonds, op grond van de meicirculaire 2014, zijn in bijlage 1 van de Kaderbrief 2015-2018 expliciet in beeld gebracht. Zie bijlage 8.10 Kaderbrief 2015-2018.

Onvoorzien/kleine opties nieuw beleid

In de begroting 2015-2018 is voor de post onvoorzien een jaarlijks bedrag van € 166.000 geraamd. De jaarlijks oplopende stelpost van € 25.000 voor kleine opties nieuw beleid is ingezet als bezuinigingsmaatregel 2015.

Arealen/autonome ontwikkelingen

De onderhoudsbudgetten voor wegen, groen en riolering zijn aangepast voor volumemutaties conform de Areaalnota. De financiële consequenties die hieruit voortvloeien waren al opgenomen in het gepresenteerde financieel perspectief van de Kaderbrief 2015-2018.

De kostenuitzetting voor rioleringen verloopt budgettair neutraal voor de begroting. Uitgangspunt bij rioleringen is 100 % kostendekkendheid.

Onder autonome ontwikkelingen verstaan wij ontwikkelingen die door ons niet te sturen of te beïnvloeden omstandigheden zijn en zullen leiden tot onvermijdbare uitgaven of inkomstenverminderingen in de begroting.

5. Programmaplan

5.1. Centrale thema's

Aanspreekpunt bestuurlijk:	College van B&W
Betrokken sector(en):	Alle
Aanspreekpunt(en) ambtelijk:	MT

In dit hoofdstuk is plaats voor twee centrale thema's die niet binnen de andere hoofdstukken passen. De thema's nemen duidelijk een belangrijke plek in binnen meerdere begrotingshoofdstukken. Het gaat om de transities en de binnenstad.

5.1.1 Transities

Een groot aantal taken binnen het sociale domein worden per 1 januari 2015 van het rijk overgedragen naar de lokale overheid. De decentralisatie, ook wel transities genoemd. De taken die overgedragen worden, betreffen de Jeugdzorg, de WMO (Wet maatschappelijke ondersteuning) en de Participatiewet. Daarnaast wordt ook het Passend Onderwijs ingevoerd. Het rijk wil daarmee de hulpverlening dichterbij de inwoner brengen met minder en eenvoudiger regels. Het rijk gaat er ook vanuit dat het goedkoper kan.

In onderstaand schema is aangegeven in welke hoofdstukken de transities aan de orde komen.

Hoofdstuk:	1 Economie, werk en inkomen	2 Onderwijs en Jeugd	3 Welzijn en Zorg
Transitie:			
Participatiewet	x		
Jeugdzorg		X	
AWBZ/WMO			x
Passend onderwijs		X	

In de volgende hoofdstukken staat meer informatie over de activiteiten en werkzaamheden die bij de nieuwe taken horen. In deze paragraaf gaan we in op de onderdelen van de transities die op meerdere hoofdstukken van toepassing zijn. Door combinaties tussen hoofdstukken te maken kunnen we 'winst' boeken. Dat is nodig gezien de opgelegde korting door de rijksoverheid.

Van uitgangspunten naar beleid en uitvoering

Ons uitgangspunt: de inwoner met een hulpvraag. Iedereen heeft wel eens behoefte aan hulp of ondersteuning. Mensen lossen een deel van deze vragen op met hulp van hulpverleners en instanties dicht bij huis. Bijvoorbeeld de huisarts, de school, het consultatiebureau, de thuisbegeleider, of de wijkagent. Of misschien wel met iemand uit de eigen omgeving, zoals familie, burens en vrienden.

Sommige mensen hebben extra ondersteuning nodig om hun vraag te beantwoorden of een probleem op te lossen. Mensen komen vanaf 2015 daarvoor rechtstreeks naar de gemeente. Of ze worden doorverwezen door het eigen netwerk of hun hulpverlener.

Het college vindt dat het voor mensen met een hulpvraag in de toekomst (nog) makkelijker moet worden om een antwoord te vinden. Of het nu gaat om informatie, advies of ondersteuning bij een uitkering, hulp bij het huishouden of jeugdhulp: de Hengeloërs kunnen daarvoor straks terecht bij onze centrale toegang: het Publieksplein.

De consultant of klantmanager gaat bij nieuwe meldingen of (aan)vragen zo veel mogelijk op huisbezoek om in gesprek te gaan met de inwoner. Samen kijken zij naar de mogelijkheden en onmogelijkheden van de inwoner en zijn of haar omgeving. Dit om zo snel mogelijk de juiste ondersteuning te kunnen regelen die iemand nodig heeft. Uitgangspunt is één huishouden, één plan. En waar nodig één regisseur.

In dat ene plan staat vermeld:

1. Wat iemand zelf of met hulp van zijn omgeving gaat doen;
2. Welke algemene voorziening de gemeente inzet;
3. Welke maatwerkvoorziening de gemeente inzet.

De voorzieningen zijn soms een combinatie van voorzieningen uit de WMO, Jeugdwet en Participatiewet.

De gemeentelijke centrale toegang staat natuurlijk niet op zichzelf. Wij sluiten aan bij bijvoorbeeld de school en de huisarts. We zetten in op goede werkafspraken met deze partners. Binnen onze toegangsteams benoemen wij bijvoorbeeld wijk- en aandachtsfunctionarissen die een directe relatie hebben met de Samen Sterk-wijktteams.

Omvang en budget

De gemeente wil aangeven waar mogelijkheden zijn om de korting op het budget op te vangen. Dan is het wel belangrijk om in beeld te brengen om welke aantallen nieuwe klanten het gaat. Maar ook op welke voorziening zij een beroep doen en welke middelen de rijksoverheid aan de gemeente Hengelo beschikbaar stelt voor de inzet van hulp en de uitvoeringskosten voor ons als gemeente.

Voor wat betreft de Participatiewet gaat het om 80-100 nieuwe klanten die voorheen in de WSW of Wajong zouden komen; bij de Jeugdzorg gaat het om 1.250 jongeren, die aan in totaal 2.106 zorgtrajecten deelnemen (cijfers oktober 2011); 1.488 mensen hebben een vorm van begeleiding in het kader van de AWBZ (peildatum 1-1-2012), waarvan 793 Zorg in natura en 695 een Persoonsgebonden budget.

We ontvangen voor deze extra taken ook extra rijksmiddelen in de integratie-uitkering sociaal domein, als onderdeel van het gemeentefonds. Dit betreffen:

- = nadeel; bedragen (* € 1.000)

	2015	2016	2017	2018
Integratie-uitkering sociaal domein (functie 923):				
Decentralisatie AWBZ naar WMO (IU)	14.153	14.829	14.417	14.377
Decentralisatie Jeugdzorg (IU)	21.285	20.982	20.272	20.399
Decentralisatie participatie (IU)	17.196	16.164	15.162	14.369
Totaal integratie-uitkering sociaal domein:	52.634	51.975	49.851	49.145
Lasten- en batenmutaties:				
AWBZ/WMO en Jeugdzorg-taken	-35.438	-35.811	-34.689	-34.776
Decentralisatie participatie	-17.196	-16.164	-15.162	-14.369
Totaal lasten en batenmutaties:	-52.634	-51.975	-49.851	-49.145
Totaal financieel effect taken en uitkering sociaal domein:	0	0	0	0

In de meicirculaire 2014 van het gemeentefonds stelde het rijk het deelfonds sociaal domein voor. Dit ging om een periode van 3 jaar, voor de jaren 2015 tot en met 2017. De gemeente had een bestedingsplicht. Het geld van het deelfonds mocht niet worden besteed aan de bijvoorbeeld lantaarnpalen. Als de gemeente het geld van het Rijk niet besteedt, kan de gemeente het geld reserveren. Maar het ziet er voor 2015 niet naar uit dat Hengelo geld overhoudt, omdat het rijk behoorlijk wat korting heeft doorgevoerd en de zorgcontinuïteit in 2015 gewaarborgd moet zijn.

Medio september 2014 laat het rijk de bestedingsvoorwaarden vervallen en heeft dit consequenties voor de uitkeringsvorm waarmee de nieuwe middelen worden verstrekt. De middelen zullen vanaf 2015 voor drie jaar worden verstrekt via één integratie-uitkering in de zin van de Financiële Verhoudingswet, en blijven apart zichtbaar op de gemeentefondsbegroting. Er zal daarmee niet langer sprake zijn van een deelfonds sociaal domein, maar van een integratie-uitkering sociaal domein.

Er is voor een integratie-uitkering gekozen, zodat de middelen voor de termijn van drie jaar apart zichtbaar kunnen blijven op de begroting, maar ook omdat de termijn van drie jaar nadrukkelijk is bedoeld als overgangstermijn. Het kabinet wil de middelen vanaf 2018 via de algemene uitkering verstrekken. Slechts indien dit om verdelmodeltechnische redenen niet mogelijk zou blijken, zal worden gekozen voor behoud van de integratie-uitkering.

Het vervallen van de bestedingsvoorwaarde betekent dat de middelen behorend bij de nieuwe taken in de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en het gebundelde participatiebudget zoals dat per 1 januari 2015 voor de Participatiewet geldt per 2015 geheel vrij te besteden zijn voor gemeenten. Dit geeft gemeenten maximale vrijheid om, binnen de kaders van de wetgeving, eigen afwegingen te maken. Dit past geheel bij de decentralisatie van deze taken en is naar het oordeel van het kabinet een belangrijke voorwaarde voor een succesvolle uitvoering.

Als college van burgemeester en wethouders zullen we verantwoording afleggen aan de gemeenteraad over de wijze waarop de middelen worden ingezet alsmede over de rechtmatige en doelmatige besteding ervan.

Voor de integratie-uitkeringen AWBZ/Wmo en Jeugdzorg is het verdeelmodel voor 2015 gebaseerd op historische kosten. Vanaf 2016 worden voor beide taken objectieve verdeelmodellen ingevoerd. Uiterlijk in de septembercirculaire 2014 wordt het objectieve verdeelmodel voor het Wmo-budget vastgesteld. Voor de Jeugdzorg is het model pas in december 2014 gereed en dan zal het budget voor 2016 per gemeente bekend worden gemaakt.

We hebben nog geen inzicht in het objectieve verdeelmodel vanaf 2016. Daarom hebben we voor de meerjarenramingen gerekend met de macro-inkomsten voor de Wmo voor alle jaren. Voor de jaren 2016-2019 zijn de bedragen per gemeente aangepast met de percentages tussen die jaren. De overgang van de historische verdelingen naar de objectieve verdeelmodellen in 2016 kan leiden tot behoorlijke herverdeeldeffecten. Voor het rijk kan dit een aanleiding zijn om een overgangs-regeling in te stellen. Het rijk zal de noodzaak daartoe nader onderzoeken.

Als we uitgaan van wat we nu wel weten, hebben we een aantal mogelijkheden om kosten te besparen:

1. Strenger aan de poort; via verordeningen is het mogelijk minder mensen tot een voorziening toe te laten, of de omvang van een voorziening in te perken.
2. Nadruk op preventie; meer uitgaan van eigen kracht, eigen sociaal netwerk en gebruik maken van algemene (vrij toegankelijke) voorzieningen (en deze versterken).
3. Collectieve voorzieningen gaan voor individuele voorzieningen.
4. Gelijksortige trajecten aanbieden aan meerdere doelgroepen (bijvoorbeeld dagbesteding)
5. Op lokaal niveau goede afspraken maken met huisartsen, jeugdartsen en medisch specialisten (zij mogen ook doorverwijzen naar jeugdhulp). Zodat zij zoveel mogelijk dezelfde uitgangspunten hanteren. Ook met scholen afspraken maken over inzet van jeugdhulp.
6. Samen met andere gemeenten (specialistische) trajecten inkopen.

In 2015 blijkt of we met deze maatregelen de transities budgettair neutraal kunnen invoeren of dat verdere ingrepen noodzakelijk zijn. Via het beleidsplan en verschillende verordeningen zullen we deze ingrepen uitwerken.

Voor gedetailleerdere informatie over de transities verwijzen we naar het beleidsplan '*Met respect' op weg naar een nieuw stelsel voor maatschappelijke ondersteuning*'.

5.1.2 Binnenstad

Context en ontwikkelingen

In de grote steden van de G32 zien we dat het onderwerp 'vitale binnensteden' hoog op de agenda staat. Mensen maken zich met name zorgen over de leegstand. Ook in Hengelo laat de economische crisis zijn sporen na. Het koopgedrag van de inwoners is veranderd door internetwinkels. We zien toenemende leegstand van panden, zowel kantoren als winkels en ondernemers kunnen het hoofd nog maar net of net niet meer boven water houden. In Hengelo spelen vele zaken die de aandacht voor de Hengelose binnenstad rechtvaardigen. Binnen de huidige werkwijze is echter sprake van een gebrek aan samenhang in de benadering. Er zijn uiteraard wel onderwerpen die in voorbereiding zijn of al uitgevoerd worden:

- Stadskantoor en project Lange Wemen;
- Verkeer: autovrij gebied (TOAG), fietsen en fietsparkeren in relatie tot voetgangersgebieden;
- Parkeerbeleid, bestemmingsplannen;
- Inrichting Enschedesestraat (deel Beursstraat tot Drienerstraat);
- Detailhandelsvisie en kernwinkelgebied;
- Horecavisie en horecagebieden;
- Wonen, Handhaving en Stadstoezicht in combinatie met sluitingstijden Horeca;
- Ontwikkeling stationsomgeving;
- Traject toekomstbestendige binnenstad (door St. Centrummanagement Hengelo).

Uit deze opsomming blijkt, dat er in de binnenstad vele ontwikkelingen samenkomen. Er zijn veel dwarsverbanden en de urgentie om te handelen is hoog. Dit vraagt om een gecoördineerde en samenhangende aanpak. We willen samen met partners actief in de binnenstad aan de slag.

Een andere aanpak

In onderstaand schema staat in welke begrotingshoofdstukken aspecten van de binnenstad aan de orde komen (dit overzicht is niet uitputtend).

Hoofdstuk: Aspect vd Binnenstad:	1 Economie Werk en Inkomen	3 Welzijn en Zorg	4 Sport en Cultuur	5 RO en Mobiliteit	6 Beheer open- bare ruimte en duurzaamheid	7 Bestuur Veiligheid en openbare orde
Lange Wemen	x				x	x
Verkeer	x			x	x	x
Detailhandel	x			x		
Horeca	x			x		x
Cultuur			x			x
Evenementen	x		x			x
Wonen				x		x
Wijkaanpak		x				

In bovenstaand schema is te zien dat de binnenstad een thema is dat één begrotingshoofdstuk overstijgt. Tot nu toe was de benadering echter redelijk verdeeld: een nota terrassenbeleid, een detailhandelsvisie, een horecavisie, vergunning verlening, handhaving, een (beheer) bestemmingsplan binnenstad etc. Allemaal op zich nuttige nota's, plannen en visies, maar afzonderlijk onvoldoende om de problemen op te lossen.

Mensen die roepen om een andere benadering, uiten nogal eens de wens om één integrale visie te maken. De rol van gemeente wordt echter anders. Daarmee verandert ook de inzet van onze instrumenten. Op meerdere niveaus is de samenwerking nodig met ondernemers en vastgoed-eigenaren. En een regionale aanpak, zodat steden elkaar versterken en niet tegenwerken door in dezelfde vijver te vissen.

Naar een vitale en toekomstbestendige binnenstad van Hengelo

De ernst en urgentie van wat er in de binnenstad speelt, vraagt om een integrale aanpak. Veel zaken hangen samen. Juist daarop is sturing nodig. De binnenstad van Hengelo verdient een krachtig en samenhangend verbeterplan. Een samenhangend pakket van projecten, maatregelen en acties gedragen door alle betrokken partners in de binnenstad ('bundelen van de aanwezige energie').

Zaken die op het moment spelen en waaraan we aandacht moeten schenken, zijn:

Een aantrekkelijke binnenstad (ruimtelijke kwaliteit: 'warm en groen')

- Aantrekkelijke openbare ruimte als winkel- en verblijfsgebied
- Opknappen panden en gevels
- Wonen boven (in en naast) winkels
- Uitvoering Lange Wemen, incl. horecaplein
- Uitvoeren diverse netheidsprojecten (zoals schoonvegen op koopzondagen)

Een compacte binnenstad

- Tegengaan leegstand
- Bepalen toekomstig kernwinkelgebied
- Verplaatsen winkels, horeca en kantoren
- Ruimte bieden in bestemmingsplan voor andere functies en functiemenging
- Onderzoek mogelijkheden: regeling stedelijke herverkaveling, opzet vereveningsfonds, wijziging Besluit omgevingsrecht (Bor)

Een ondernemende binnenstad:

- Continueren Bedrijfsinvestering zone (BIZ zone);
- Inspelen op het Nieuwe Winkelen
- Lagere huren of huren afhankelijk maken van omzet, afwaarderen vastgoed e.d., eigenaar aan zet
- Mogelijkheden pop-up stores
- Uitvoeren koopstromenonderzoek
- Opstellen Horecavisie
- Deregulering, wegnemen hindernissen, zoals aanvragen evenementen

Een levendige en bekende binnenstad

- Ontwikkelen profiel Hengelo binnen Twente
- Bekendheid vergroten, werken aan imago en identiteit
- Een sterke evenementenkalender (in samenwerking met Bureau Hengelo)
- Weekmarkt op woensdag en zaterdag
- (Nieuwe) evenementen en acties

Een bereikbare binnenstad

- Goed parkeerverwijssysteem voor auto's
- Koppelen parkeren en winkelen
- Fietsroutes en -parkeren
- Goed openbaar vervoer
- Digitaal bereikbaar via Wi-Fi

Een samenhangend pakket van projecten, maatregelen en acties is nodig. Daarom is het noodzakelijk dat er een gestructureerd overleg komt tussen en mét partners in de binnenstad. De doelen van dit overleg:

- komen tot afstemming over de vraag: wie is waar voor verantwoordelijk
- ontwikkelen van een gezamenlijke focus
- samenwerken

Het is daarnaast van groot belang dat de gemeente Hengelo een interne organisatie heeft die gecoördineerd samenwerkt aan het opstellen en uitvoeren van een meerjarig samenhangend verbeterplan (*Programma Binnenstad 2.0*). Daarin geeft de gemeente aan welke onderdelen we vanuit het totaalpakket willen realiseren en faciliteren.

De komende periode staat het ontwikkelen van het Programma Binnenstad 2.0 centraal. Maar ook de opzet van een goede interne en externe (overleg)structuur. Zo wordt in 2015 duidelijk welke prioriteiten de gemeente heeft en wat we willen realiseren in deze collegeperiode.

Budgetten en investeringsfonds

In de volgende begrotingshoofdstukken zijn middelen beschikbaar voor projecten, maatregelen en acties. Maar er wordt ook een investeringsfonds voor de binnenstad gevormd. Dit was een van de actiepunten uit het coalitieakkoord.

Om dit te doen is voorgesteld om een investeringsfonds voor de binnenstad in te stellen van jaarlijks € 200.000. Hierdoor verslechtert het financieel perspectief met structureel € 30.000 (kapitaallasten per jaar) cumulatief.

Daarnaast wordt voorgesteld om de parkeerinkomsten van de koopzondagen terug te laten vloeien naar de binnenstad. Hierdoor kan een extra investeringsbudget worden gecreëerd van € 200.000 in 2015. Aangezien de parkeeropbrengsten al in de vorige meerjarenbegroting zijn verwerkt, verslechtert het financieel perspectief met structureel € 30.000.

In de voorliggende begroting zijn middelen vrijgemaakt om in 2015 € 400.000 in de binnenstad te investeren en daarna jaarlijks € 200.000; dus in totaliteit voor de periode 2015-2018: € 1 miljoen. De invulling van het investeringsfonds binnenstad dient nog te worden uitgewerkt.

5.2 Begrotingshoofdstukken

1. Economie, Werk en inkomen

Aanspreekpunt bestuurlijk:

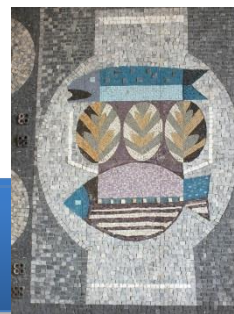
Betrokken sector(en):

Aanspreekpunt(en) ambtelijk:

Wethouder Ten Heuw

**Publieksdiensten en Sociale Zaken
en Ruimte**

Roel de Ruiter en Gert Jan Meijer

Feitenkaarten:

[11. Economie](#)

[12. Uitkeringen, schuldbemiddeling en minimabeleid](#)

[13. Werkgelegenheid en sociale werkvoorziening](#)

De gemeente werkt aan een energiek Hengelo waar je goed kunt werken en ondernemen. De gemeente stimuleert en faciliteert de lokale economie met een actieve en betrokken houding. Inwoners moeten zoveel als mogelijk inkomen uit werk hebben. Wij spannen ons daarvoor in. Dat doen we door samenwerking in de arbeidsmarkt Regio Twente. Daar stemmen we instrumenten af en benaderen we werkgevers eenduidig. De gemeente wil dat zoveel mogelijk inwoners een betaalde baan hebben. Dat doen we aan de ene kant door voorwaarden te scheppen voor de vestiging van bedrijven en aan de andere kant door individuele begeleiding te bieden om mensen aan het werk te helpen. We moeten mensen die in armoede leven ondersteunen, want armoede belemmert deelname aan de maatschappij. Daarnaast proberen we de armoede te bestrijden en te voorkomen dat mensen in de schulden komen. Dat doen we door schuldbemiddeling aan te bieden in een zo vroeg mogelijk stadium. Zo nodig begeleiden we mensen in het traject van schuldsanering. Doel: de inwoner zo goed mogelijk in staat stellen zo volwaardig mogelijk deel te nemen aan de samenleving.

Stand van zaken

De aanhoudende economische crisis leidt tot stagnatie in de ontwikkeling van woningbouwlocaties, bedrijventerreinen en kantoorlocaties. De werkloosheid in Twente is hoger dan het landelijk gemiddelde. Mensen maken zich zorgen om hun baan en daarnaast is er sprake van een mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. In het kader van de Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente is een visie en een werkplan opgesteld om een antwoord te geven op de opgave die voor ons ligt, om de opgaven op het gebied van economie en werk op te pakken.

Economie

Economisch beleid wordt ontwikkeld en uitgevoerd op het gebied van de programmering van bedrijventerreinen en kantoren, de vastgoedtransformatie, het uitwerken van de horecavisie en het horeca-actieplan, de promotie van techniek (techniekpact, Twente goes Techno) en het bevorderen van innovatie en export in samenwerking met WTC Twente en Kennispark Twente. Eind 2014 vindt de laatste besluitvorming plaats over verdergaande samenwerking tussen de havengemeenten aan het Twentekanaal. De implementatie vindt plaats in 2015.

De gemeente begeleidt de uitgifte en herontwikkeling van bedrijvenlocaties Westermaat (Veldkamp, Campus, Plein en Expo), Oosterveld, Twentekanaal, Gezondheidspark, XL Business Park. De gemeente subsidieert Bureau Hengelo en spreekt af welke activiteiten de stichting moet verrichten op het gebied van stadspromotie en evenementen. Ook is de gemeente verantwoordelijk voor de markt en kermis.

Voor de binnenstad voert de gemeente regelmatig overleg met het centrummanagement en faciliteert voor de financiering van het centrummanagement het BIZ-instrument, voert acquisitie, pakt de winkelleegstand aan en organiseert en faciliteert evenementen.

Uitkeringen, schuldbemiddeling en minimabeleid

Het aantal uitkeringen is als gevolg van de aanhoudende crisis sterk gegroeid. We hebben de groei weten te beperken doordat we maatregelen hebben genomen. Die staan onder meer in het verbeterplan MAU. Ook het aantal schuldhulpbemiddelingstrajecten is de afgelopen jaren toegenomen. Hoewel halverwege 2014 enigszins een stabilisatie te zien is.

Ondanks krimpende (rijks)budgetten hebben we het minimabeleid kunnen ontzien. We gaan in het minimabeleid nadruk leggen op gezinnen met kinderen. Nieuw in 2015 is dat we binnen het minimabeleid de gevolgen van de afschaffing van de rijksregelingen Wtgc (Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten) en de regeling compensatie eigen risico (CER) willen gaan opvangen.

Werkgelegenheid en sociale werkvoorziening

We willen in Hengelo en omgeving bestaande werkgelegenheid behouden en nieuwe creëren. Dat doen we door starters en zzp'ers te adviseren en faciliteren en door de wijkeconomie te bevorderen. Dit doen ROZ, accountmanagers EZ en Sociale Zaken. Ook willen we ons beleid dat is gericht op terugkeer van bijstandsgerechtigden naar de arbeidsmarkt verder doorontwikkelen. Hierin werken accountmanagers EZ samen met het Werkplein als het gaat om vestiging van nieuwe bedrijven of uitbreiding van bedrijven. We hebben samen met de gemeenten Borne en Hof van Twente en de SWB een Werkplein gerealiseerd. Daarin doet ook het UWV en ROC mee. In regionaal verband hebben we diverse projecten met betrekking tot de aanpak van (jeugd)werkloosheid.

Per 1 januari 2015 wordt de toegang tot de Wsw afgesloten voor nieuwe instroom en wordt de rijksbijdrage verlaagd. Het beleid om deze verandering op te vangen staat in een strategische visie 2015 van onze GR SWB Midden Twente. Deze visie is aangeboden aan de raad.

De nieuwe Participatiewet heeft grote impact op zowel het arbeidsmarktbeleid, de werkgelegenheid voor arbeidsbeperkten als de sociale werkvoorziening.

Maatschappelijke trends

Er zijn maatschappelijke trends die van invloed zijn op de taakvelden Economie, Werk en Inkomen.

- Toename functiemenging.
Wonen-werken, horeca-detailhandel, kantoren-bedrijven, etc. Onze regelgeving (zoals bestemmingsplannen) loopt achter op de wensen van de maatschappij en gewenste ontwikkelingen. Steeds vaker vinden er (wisselende) combinaties van activiteiten op één plek plaats. Het wordt daardoor complexer om economisch beleid vorm te geven en uit te voeren.
- Veranderend winkelgedrag.
Door het toenemende internetgebruik ontstaat er minder en een andere behoefte aan winkels. De openingstijden van winkels worden flexibeler. De behoefte aan gemaksdiensten, zoals bezorgen en ontzorgen, neemt verder toe.
- Mismatch vraag en aanbod arbeidsmarkt.
De vraag naar (technisch) geschoolde arbeidskrachten neemt toe en het aantal banen voor lager en mbo-opgeleiden neemt relatief af. Mogelijke oplossingen: meer nadruk op promotie van techniek, voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten, acquisitie van bedrijven voor lager opgeleiden binnen de gemeente.
- Toename van leegstand winkel-, bedrijfs- en kantorenvastgoed.
Als gevolg van reorganisaties, bedrijfssluitingen en -verplaatsingen neemt de leegstand toe. Voor verouderde, incurante panden dreigt langdurige leegstand. Werk- en winkellocaties dreigen hierdoor te verpauperen.
- Verschuiving van de verzorgingsstaat naar de participatiemaatschappij
De trend is dat de centrale overheid meer zorgtaken afstoot en overlaat aan inwoners. De centrale overheid verwacht dat inwoners deze zorgtaken overnemen. Bijvoorbeeld in de vorm van mantelzorg en vrijwilligerswerk. De vraag is of die verwachting realistisch is. Ook op de arbeidsmarkt wordt in toenemende mate een beroep gedaan op de zelfredzaamheid van uitkeringsgerechtigden bij hun re-integratie naar werk.
- Toenemende schuldproblematiek
De afgelopen jaren neemt de schuldenproblematiek toe. Het ontstaan van schulden heeft vaak verschillende oorzaken zoals de kennis, vaardigheden en het gedrag van de inwoner. Anderzijds zorgt de economische crisis voor een toename van de schuldenproblematiek. En het feit dat een steeds groter deel van het inkomen opgaat aan vaste lasten.
- De afname van banen op middelbaar en lager niveau
Automatisering, verplaatsing van werk naar lagelonenlanden en de economische crisis hebben er in de afgelopen jaren toe bijgedragen dat steeds meer banen op middelbaar en lager niveau zijn verdwenen. Dit zijn juist de banen waar onze doelgroep werkzoekenden het van moet hebben. Dit zorgt er aan de ene kant voor dat ons bijstandsbestand is toegenomen en aan de andere kant dat de doelgroep ook moeilijker te re-integreren is.

Economie

- Binnenstad: doorgaan met het instrument BIZ, werken aan imago en identiteit (citymarketing, evenementenkalender, horecavisie).
- Bedrijventerreinen: revitalisering bestaande locaties (Twentekanaal en Westermaat-Zuidwest) en verdere ontwikkeling van specifieke profielen zoals HTS Park Twente en Hazemeyer Hengelo.
- Economische samenwerking: sectorale aanpak in Twente, samenvoegen gemeentelijke EZ-taken en -afdelingen.

Uitkeringen, schuldbemiddeling en minimabeleid

- Opstellen van een meerjarenperspectief over hoe de voorzieningen van het armoedebeleid kunnen worden verbonden aan participatiedoelen.
- Invoeren van het zogenoemde kindpakket.
- Nog meer inzetten op preventie en op korte intensieve schulddienstverleningstrajecten.
- De goede relatie met de Voedselbank en het Jeugdsportfonds voortzetten.
- Hengelo treedt op als centrumgemeente voor gemeenten in Twente en de Achterhoek op het gebied van ondersteuning van starters en ondernemers. Bijzondere aandacht voor vroegsignalering van problemen bij zzp'ers en ondernemers. Door inzet van Bbz bij bedrijven kunnen arbeidsplaatsen behouden worden.

Werkgelegenheid en Sociale Werkvoorziening

- De mismatch aanpakken tussen vraag en aanbod met betrekking tot de jeugdwerkloosheid.
- Investeren in regionale samenwerking tussen de 4 O's (onderwijs, onderzoek, ondernemers en overheid).
- Organiseren van de werkgeversdienstverlening en vacatureervulling via regionale afstemming op het Werkplein.
- De samenwerking met het UWV intensiveren.
- Onderzoeken of we het Werkplein kunnen uitbouwen naar een regionaal ondernemersplein.
- Uitkeringsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt aanspreken op de eigen verantwoordelijkheid.
- SWB Leerwerkplekken organiseren voor mensen die kunnen werken, maar zich daarin nog moeten ontwikkelen.
- Inzetten op een betere aansluiting van onderwijs-arbeidsmarkt, vooral voor de nieuwe doelgroep van de Participatiewet.
- Afspraken maken met uitkeringsgerechtigden over hun inzet voor de maatschappij.
- Bestrijden van laaggeletterdheid.
- Mensen stimuleren om te werken buiten de muren van de Sociale werkvoorziening.
- Een veilige werkplek bieden aan de huidige SW-geïndiceerden.
- Maximale invloed binnen het werkbedrijf uitoefenen met als doel mensen met een arbeidsbeperking direct plaatsen op de beschikbare garantiebanen.
- Toepassen van het instrument loonkostensubsidie met een aanvulling tot minimaal het minimumloon.
- Invulling geven aan beschut werken voor mensen die hierop zijn aangewezen.

Grote projecten

- Lange Wemen: De input wordt o.a. geleverd via bijdrage aan brancheadviescommissie, horecavisie, detailhandelsvisie en bedrijfscontacten.
- Hart van Zuid: bijdrage in programma-ontwikkeling (WTC-businessdistrict, winkelcentrum) en bijdrage via bedrijfscontacten met gevestigde ondernemers (Industriestraat) en nieuwe ondernemers (WTC-district, Kanaalzone, Hijschgebouw, hergebruik vrijkomende opstallen Stork Thermeq).

- Grote projecten werklocaties (Oosterveld, De Veldkamp, Westermaat Expo, Gezondheidspark): begeleiding bij (her)ontwikkeling en uitgifte kavels.
- Invoering Participatiewet
De invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 is onderdeel van de drie transities. De gemeente wordt dan, naast de mensen die nu in de WWB en de Wsw zitten, ook verantwoordelijk voor nieuwe instroom van mensen met een arbeidsbeperking. Regionaal moeten we één systeem van loonwaarde vaststellen. Verder moeten we een regionaal marktbeveiligingsplan opstellen. Daarin staat op welke manier wij de werkgevers bewegen om mensen in dienst te nemen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Voor ultimo 2016 moeten er regionaal (Twente) bij werkgevers 515 garantiebanen beschikbaar zijn en 275 bij de (regionale) overheid. De grote uitdaging: uitkomen met het beschikbare budget.
- Meerjarige aanvullende uitkering (MAU)
Het ministerie van SZW heeft de gemeente een uitkering toegekend op basis van de MAU voor de jaren 2013 – 2015. Dit houdt in dat het ministerie tekorten op het BUIG budget van meer dan 5% vergoedt. Dan moet de gemeente wel aan de vereisten voldoen. De belangrijkste eis is dat de gemeente aan de voorwaarden van het verbeterplan tegemoet moet komen. De gemeente wil jaarlijks rapporteren over de verbetervoorstellen.
- Verder ontwikkelen Werkplein
Nadat het UWV haar Werkplein uit Hengelo terugtrok, hebben we met de gemeenten Borne, Hof van Twente en de SWB zelf een werkplein in het leven geroepen, waarin ook het UWV en ROC meedoen. Grote opgave is het verder ontwikkelen van een gezamenlijke werkgeversbenadering en de harmonisering van werkgevers(subsidie)instrumenten.

Relatie met andere hoofdstukken

Begrotingshoofdstuk 3: Zorg en welzijn

Maatschappelijke participatie en schuldhelpverlening dragen bij aan het welzijn van de Hengelose burger en vermindert het beroep op Algemeen maatschappelijk werk en gezondheidsvoorzieningen. In het kader van de Participatiewet vindt beleidsafstemming plaats.

Begrotingshoofdstuk 4. Sport en cultuur

Het minimeleid draagt eraan bij dat de Hengeloër, en in het bijzonder kinderen, kunnen deelnemen aan sport- en culturele activiteiten.

Begrotingshoofdstuk 5: Ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit

Vanuit Economische Zaken worden bijdragen geleverd aan de ruimtelijk-economische ontwikkelingen en mobiliteitsvraagstukken. Via de accountmanagers worden contacten onderhouden met bestaande en potentiële belanghebbenden. EZ levert input voor de actualisatie van bestaande en de totstandkoming van nieuwe bestemmingsplannen.

Als onderdeel van de afdeling Ruimtelijke en Economische Ontwikkelingen is EZ inhoudelijk en organisatorisch verbonden met de thema's Ruimtelijke ontwikkeling, mobiliteit en juridisch beleid ruimtelijke ontwikkeling.

Begrotingshoofdstuk 7. Bestuur, veiligheid en openbare orde

Voor alle burgers met een vraag over de dienstverlening in de vorm van (bijzondere) bijstand is op het publieksplein de loketfunctie onder gebracht. De loketfunctie gaat daar de zogenoemde 'ene toegang' vormen voor de doelgroep die onder meer onder de Participatiewet gaat vallen.

Begrotingshoofdstuk 8: Financiën

De accountmanagers leveren een directe bijdrage om financiële resultaten te behalen. Dat doen ze door de uitgifte van werklocaties en verkoop van gemeentelijk maatschappelijk vastgoed.

Relatie met centrale thema's

Thema Transities

Dit begrotingshoofdstuk handelt over de invoering van de Participatiewet, één van de drie transities in het sociale domein.

Relevante beleidsnota's [\(Link\)](#)

- Structuurvisie Hengelo 2030
- Evaluatie Bedrijventerreinenvisie (2013)
- Horecavisie (2013)
- Detailhandelsvisie (2012)
- Kantorenvisie (2012)
- Economische Motor Twente (2012)
- Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente (2013)
- Nota armoedebeleid 2012-2015
- Beleidsplan Met respect... op weg naar een nieuw stelsel voor maatschappelijke ondersteuning
- Beleidsplan schuldhulpverlening
- Regionaal actieplan jeugdwerkloosheid
- Strategische visie SWB 2015 en verder
- Startersstad Hengelo
- Nota Wijkeconomie Hengelo 2012-2015
- Nota Sterker aan het werk 2011

Financiën

11. Economie

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
11a	Subsidiëren en aansturen van Bureau Hengelo voor stadspromotie en evenementen.	438.693	0
11b	Beleid maken voor de haven, toezicht en handhaving hierop en het innen van havengelden.	337.878	-312.360
11c	Organiseren en aansturen van de markt en kermis.	288.533	-310.427
11d	Beleid maken over de economische structuur in Hengelo.	737.064	-288.167
11e	Relaties onderhouden met bestaande en nieuwe bedrijven via accountmanagers.	345.449	0
11f	Subsidiëren van recreatieparken in regionaal verband.	203.000	0
		2.350.617	-910.954

12. Uitkeringen, schuldbemiddeling en minimabeleid

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
12a	Bijstand verstrekken en andere uitkeringen aan oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklozen en zelfstandigen.	48.133.922	-38.042.085
12b	Schuldbemiddeling bieden aan inwoners met schulden.	1.358.054	0
12c	Bijzondere bijstand verstrekken aan huishoudens met een laag inkomen en noodzakelijke uitgaven.	2.631.480	-200.000
12d	Langdurigheidstoelagen verstrekken aan huishoudens die langer dan 3 jaar een laag inkomen hebben.	414.750	0
12e	Bevorderen van maatschappelijke participatie zoals door verstrekken van vergoedingen voor sport- en culturele activiteiten.	836.189	0
		53.374.395	-38.242.085

13. Werkgelegenheid en Sociale Werkvoorziening

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
13a	Beleid ontwikkelen gericht op terugkeer van bijstandsgerechtigden naar de arbeidsmarkt, bevordering van wijkeconomie en adviseren en faciliteren van starters en zzp-ers.	911.590	0
13b	Workshops, participatietrajecten en re-integratietrajecten voor bijstandsgerechtigden inkopen en uitvoeren.	3.434.500	0
13c	Coördineren en organiseren van activiteiten om taal-reken – en ICT-vaardigheden van inburgeraars te vergroten	200.000	-40.000
13d	Werkplekken bekostigen bij of via SWB of andere SW-bedrijven voor inwoners met een indicatie sociale werkvoorziening.	13.879.073	0
		18.425.163	-40.000

Streefwaarden en activiteiten

Prestatie indicatoren	2013 (werkelijk)	2014 (begroot)	2015 (streefwaarde)
Subsidiëren en aansturen Bureau Hengelo voor stadspromotie en evenementen	280 evenementen	280 evenementen	280 evenementen
Beleid haven, toezicht, handhaving en inning havengelden	Geladen 2.174.000 ton Gelost 1.170.000 ton	Geladen 2.174.000 ton Gelost 1.170.000 ton	Geladen 2.174.000 ton Gelost 1.170.000 ton
Organiseren markt en kermis	120 marktdagen	120 marktdagen	120 marktdagen
Bedrijven aantrekken en relatiemanagement door accountmanagers	8500 bedrijfscontacten en 450 bedrijfsbezoeken	9.000 bedrijfscontacten en 500 bedrijfsbezoeken	7.500 bedrijfscontacten en 420 bedrijfsbezoeken
Subsidiëren recreatieparken in regionaal verband	4 recreatieparken	4 recreatieparken	4 recreatieparken
Aantallen uitkeringen WWB, Ioaw en Ioaz	2.140	2.323	2.508
Schuldbemiddelings-trajecten	528	556	550
Aantal huishoudens dat bijzondere bijstand ontvangt	1.127	1.637	1.600
Aantal verstrekkingen langdurigheidstoeslag	1.106	1.100	1.100
Verstrekkingen Sport- en Cultuurfonds	1.238	1.240	1.240
Ingekochte re-integratietrajecten	440	420	400
Aantal SE's bij de SWB	546	530	515

Concrete acties 2015

Bedrijfsbeleid / Economisch beleid

- Begeleiden en uitgifte werklocaties.
- Bijdragen in revitalisering van werklocaties en ontwikkeling van specifieke profielen (bedrijfs-, kantoor- en winkellocaties).
- Begeleiden van vestiging en verplaatsing van bedrijven in het centrum (acquisitieoverleg).
- Begeleiden nieuwe periode BIZ voor de binnenstad, vaststellen koopzondagen, vaststellen horecavisie inclusief discussie en regelgeving rondom para-commerciële instellingen.
- Afronden inventarisatie Klein Driene (winkels, wijkeconomie).
- Begeleiden transformatie leegstaand vastgoed.

Ondernemersondersteuning en uitbreiding werkgelegenheid

- In samenwerking met WTC Twente en Kennispark Twente bevorderen van innovatie, clustervorming, export en internationalisering.
- Inzet op vroegsignalering van problemen bij bestaande zzp'ers en ondernemers via advisering en coaching en nauwe samenwerking met partners en intermediairs, zoals de Belastingdienst.
- Stimulering van wijkeconomie onder meer door inzet spreekuren, trainingen en netwerkcafés.
- Het verzorgen van startersdienstverlening voor personen op weg naar het starten van een bedrijf.
- Samenwerking met het ROC van Twente ter stimulering van ondernemerschap in het onderwijs.

Betere werking arbeidsmarkt

- Activiteiten in het kader van promotie techniek (Techniekpact, Twente goes Techno, organisatie techniekmaand).
- Participeren in regionale EZ-samenwerking en bijdragen in totstandkoming en uitvoering van sectorplannen.
- Verdere ontwikkeling van het Werkplein, waaronder de werkgeversbenadering.
- Harmonisering werkgeversinstrumenten.
- Plaatsing van mensen met een arbeidsbeperking op garantiebanen.
- Doorontwikkelen van arbeidsmarktbeleid in regionaal verband.
- De inzet van sociale ondernemingen als bijdrage in de uitdaging rond werkgelegenheid (Participatiewet).
- Visie ontwikkelen en uitvoeren voor beschut werk nieuw.
- Uitvoering strategisch plan met betrekking tot SWB Midden Twente (GR).
- Inzetten op educatie- en taalprogramma's ter bestrijding laaggeletterdheid.
- Visie ontwikkelen en uitvoeren m.b.t. maatschappelijke participatie van mensen met een zeer lage loonwaarde.

Armoede en schulden

- Invoering van het kindpakket (armoedebeleid).
- Ketenaanpak en afstemming BudgetAlert (toegang en preventie) en Stadsbank Oost Nederland; inzetten op preventie.

Totale per begrotingshoofdstuk

Hoofdstuk 1 Economie, Werk en Inkomen							
exploitatie		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
bedragen x € 1.000		2013	2014	2015	2016	2017	2018
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)		-70.426	-71.602	-74.105	-76.728	-78.931	-80.189
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)		54.586	54.268	39.193	42.633	45.644	47.612
Resultaat voor bestemming		-15.840	-17.335	-34.912	-34.094	-33.287	-32.577
Toevoegingen aan de reserves		-25	-25	-45	-45	-45	-45
Onttrekkingen aan de reserves		71	0	0	0	0	0
mutaties reserves		46	-25	-45	-45	-45	-45
Hoofdstuk 1 Economie, Werk en Inkomen							
Resultaat na bestemming		-15.794	-17.359	-34.957	-34.139	-33.332	-32.622

2. Onderwijs en Jeugd

Aanspreekpunt bestuurlijk:
Betrokken sector(en):
Aanspreekpunt ambtelijk:

Wethouder Liefers
Samenleving
Katja Boerrigter

Feitenkaarten

[21. Opgroeien en ontwikkelen](#)

[22. Opvoeden en zorg](#)

De gemeente streeft ernaar om de ontwikkeling van jeugdigen (en volwassenen) te bevorderen en de jeugd te laten opgroeien tot inwoners die zichzelf kunnen redden. Vanaf 1 januari 2015 gaat de Jeugdwet in. Gemeenten worden dan ook verantwoordelijk voor alle jeugdhulp voor jeugdigen tot 18 jaar. Dat gebeurt naast de huidige taak van het preventieve jeugd beleid en de jeugdgezondheidszorg.

Stand van zaken

Opgroeien en ontwikkelen

We hebben extra geïnvesteerd in de jonge doelgroep.

Die hebben we bereikt met Voor- en Vroeg Schoolse Educatie (VVE). We hebben gewerkt aan de kwaliteit en het vergroten van het bereik van VVE in Hengelo. Dat gebeurde vanuit bestuursafspraken die we hebben gemaakt met het rijk.

Van Brede School naar Integrale Kind Centra (IKC): de Brede School in Hengelo heeft zich de afgelopen jaren doorontwikkeld. De behoefte ontstond om meer samen te werken tussen primair onderwijs, peuterspeelzaalwerk en kinderopvang. En ook om die samenwerking minder vrijblijvend te maken. We hebben samen met partners besloten van Brede School over te gaan naar Integrale Kind Centra voor 0-12 jarigen. In het najaar van 2013 heeft Hengelo de notitie IKC vastgesteld.

Onderwijs arbeidsmarkt: in Hengelo is er langere tijd een daling van voortijdig schoolverlaters en schoolverzuim geweest. Er verandert de komende jaren voor jongeren veel. Het onderwijs stelt hogere eisen aan een diploma. Daarnaast is extra ondersteuning niet meer vanzelfsprekend. Denk hierbij aan speciale leerwerktrajecten of vormen van jeugdzorg. De gemeente heeft in 2014 de situatie verkend voor jongeren die de komende jaren de stap van school naar hun verdere toekomst nog moeten maken. In een actieplan (najaar 2014) stellen we voor hoe we omgaan met de groeiende groep kwetsbare jongeren.

Opvoeden en Zorg

Het Centrum voor Jeugd en Gezin Hengelo (CJG-Hengelo) heeft de informatie- en adviesfunctie van Loes verder doorontwikkeld; zoals Loes op school en Loes bij sportverenigingen.

De jongeren-website Ondertussen 074 heeft een groot bereik. Dit komt mede door de inzet van sociale media. Het bereik van deze website wordt goed gevolgd, vooral het bereik dat een verbinding heeft met de informatie- en adviesfunctie van het CJG.

De jeugdgezondheidszorg is bezig om een nieuw contactmoment in te voeren voor adolescenten. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de scholen voor Voortgezet Onderwijs (VO). De jeugdgezondheidszorg bereidt zich voor op het nieuwe basispakket dat met ingang van 1 januari 2015 uitgevoerd wordt.

Verder bereiden we ons als gemeente intensief voor op de decentralisatie van de jeugdzorg op 1 januari 2015. Dit doen we zowel lokaal als regionaal. Lokaal voeren we verschillende experimenten uit om de toegang tot jeugdhulp goed vorm te geven. Dat doen we onder meer met middelen van de Provincie. Er zijn projecten met onderwijs, huisartsen, toegangsteam en GRIP (vermindering probleemgezinnen door vroegtijdig signalering). Op regionaal niveau trekken we in 'Samen14' als Twentse gemeenten met elkaar op om de inkoop van Jeugdhulp te regelen. Zo zijn we op 1 januari klaar om de nieuwe taken uit te voeren vanuit de Jeugdwet.

Maatschappelijke trends

We onderscheiden maatschappelijke trends die van invloed zijn op de taakvelden Onderwijs en Jeugd.

- Rol burger.

De trend is preventie en eigen kracht. We gaan uit van de eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders. We verwachten ook dat zij hun eigen sociale netwerk inzetten. De oude Wet op de jeugdzorg gaat uit van 'het recht op zorg' voor ouders en jeugdigen. De nieuwe Jeugdwet gaat uit van 'een jeugdhulpplicht voor gemeenten' als de jeugdige en zijn ouders er op eigen kracht niet uit komen. Ook het onderwijs benadrukt de eigen verantwoordelijkheid voor schoolsucces bij ouders en jeugdigen.

- Rol overheid.

De trend is een terugtrekkende overheid en dus minder regeldruk. Daardoor komt er meer ruimte voor professionals om de juiste hulp te bieden. Ouders krijgen daardoor de gelegenheid om regie te voeren op hun ondersteuningsplan of -dossier. We verwachten van professionals dat zij hun werkwijze aanpassen. Dat betekent een houding van normaliseren, ontzorgen en demedicaliseren. Zoals eerder de juiste hulp op maat bieden om het beroep op dure gespecialiseerde hulp te verminderen. Maar ook hulp aan gezinnen bieden volgens het uitgangspunt 'één gezin, één plan, één regisseur'. Er komt meer nadruk in het onderwijs op het zelf inrichten van zorg. Passend Onderwijs geeft regio's de ruimte naar eigen inzicht ondersteuning te bieden in reguliere of speciale scholen.

- Demografische ontwikkelingen.

De trend is vergrijzing. Maar toch is er de afgelopen jaren een steeds groter beroep gedaan op jeugdhulp. De samenleving verandert snel. Dat vraagt veel van jeugdigen en hun ouders. Thema's die spelen zijn onder meer het gebruik van sociale media en de toename van één-ouder gezinnen of nieuw samengestelde gezinnen. In veel regio's is er sprake van krimp. Er zijn mogelijk minder scholen en andere voorzieningen nodig. Hengelo kent een vrij stabiel aantal jeugdigen en is niet expliciet een krimpgemeente.

Speerpunten uit het coalitieakkoord

Opgroeien en Ontwikkelen

- Investeren in samenwerking tussen verschillende schoolbesturen (in verband met passend onderwijs en huisvestingsvraagstukken).
- Sport, muziek, cultuureducatie en techniekonderwijs zoveel mogelijk naar scholen brengen.
- Inzetten op de groep jongeren die buiten de boot valt vanwege lagere opleiding.
- Integrale Kind Centra (IKC) als basisvoorziening.

Opvoeden en Zorg

- Uitgaan van een positief opgroei- en opvoedklimaat met de kerntaken bij ouders en opvoeders.
- Nieuwe jeugdzorgtaken kopen wij in samen met andere gemeenten in Twente via raamcontracten.
- We zetten in op preventie en we maken met huisartsen en scholen afspraken over doorverwijzing en inzet van jeugdhulp.

Grote projecten

- **Integrale Kind Centra**

De basisvoorzieningen voor jeugdigen moeten beter op orde zijn. Ze moeten zorgen voor de extra ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen; dichtbij, direct en minder kostbaar. Vanaf 1 januari 2015 werken alle IKC's in Hengelo volgens een eigen werkplan. De partijen zijn zelf verantwoordelijk voor deze ontwikkeling en de gemeente ondersteunt hierin.

- **Onderwijs Arbeidsmarkt**

We verwachten dat de groep kwetsbare jongeren de komende jaren groeit. Daarom is het belangrijk dat jongeren een basis blijven houden als ze het niet redden op school of zonder specifieke ondersteuning. Gemeente, onderwijs, zorg en het bedrijfsleven slaan de handen ineen om ook in mindere tijden kwetsbare jongeren te ondersteunen.

- **Ontwikkeling VMBO**

In 2015 zal gestart worden met de bouw van de VMBO-school voor de OSG en de Carmel.

- **Doorontwikkeling inrichting toegang tot jeugdhulp**

In 2015 gaan we verder met het verbeteren van de toegang tot jeugdhulp. We leren door praktijkervaringen steeds beter hoe we samen met jeugdigen en hun ouders kunnen komen tot een ondersteuningsplan op maat.

- **Inkoop en uitvoering jeugdhulptaken**

In 2014 hebben we in regionaal verband inkoopafspraken gemaakt voor uitvoering van de jeugdhulptaken in 2015. Op basis van de ervaringen wordt het inkoopproces doorontwikkeld en bijgesteld.

- **Transformatie**

Alle aandacht is er op dit moment op gericht om op 1 januari klaar te zijn voor de uitvoering van de nieuwe taken. Doel van de Jeugdwet: een transformatie van het stelsel. Dit krijgt in 2015 verder vorm.

Relatie met andere hoofdstukken

Begrotingshoofdstuk 1: Economie, Werk en Inkomen

De afstemming met Sociale Zaken is belangrijk voor 'één gezin, één plan één regisseur'. Ook voor Onderwijs-arbeidsmarktbeleid ligt er een relatie met dit begrotingshoofdstuk.

Begrotingshoofdstuk 3: Zorg en welzijn

Ook hier ligt in het kader van 'één gezin, één plan, één regisseur' een duidelijke relatie.

Als het gaat om de (inkoop)afspraken met aanbieders van zorg moeten we afstemmen met dit begrotingshoofdstuk. Want in een aantal gevallen gaat het om aanbieders die gericht zijn op zowel jeugd als volwassenen.

In de Wmo is verder voorgeschreven dat er een Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK) moet worden ingericht.

Begrotingshoofdstuk 4: Sport en Cultuur

De directe relatie met dit begrotingshoofdstuk is belangrijk voor sportstimulering en cultuureducatie.

Begrotingshoofdstuk 5: Ruimtelijke Ontwikkeling en Mobiliteit

Wisselende leerlingaantallen maken dat schoolgebouwen sneller leeg komen en ook onderdeel vormen van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Die komt dan beschikbaar voor andere doeleinden.

Begrotingshoofdstuk 6: Beheer Openbare ruimte en Duurzaamheid

De gemeente wil de kwaliteit van de openbare ruimte voor spelen zo hoog mogelijk houden. Ook al is er minder geld. Daarom heeft het jeugdbeleid een nauwe relatie met dit begrotingshoofdstuk.

Begrotingshoofdstuk 7: Bestuur, veiligheid en openbare orde

De gemeente wordt ook verantwoordelijk voor jeugdhulp in het gedwongen kader, zoals jeugdbeschermingsmaatregelen, jeugdreclassering en gesloten jeugdzorg. Daarom moeten we samenwerkingsafspraken maken met politie en Raad voor de Kinderbescherming.

Begrotingshoofdstuk 8: Financiën

Om de toegang tot jeugdzorg goed te regelen, stellen we binnen het Publieksplein een team Jeugd en Gezin aan. De decentralisatie van de jeugdzorg betekent ook aanpassing van processen, procedures en systemen. De decentralisatie gaat gepaard met een bezuiniging. Afstemming is nodig om tot een goed Informatie management systeem te komen.

Relatie met centrale thema's

Thema Transities

Dit begrotingshoofdstuk maakt integraal onderdeel uit van de transitie jeugdzorg.

Thema Binnenstad

n.v.t.

Relevante beleidsnota's ([Link](#))

- *Jeugdbeleid 2011-2014 'Zelf doen'*
- *Notitie IKC*
- *Sterk Profiel2*
- *Met respect...op weg naar een nieuw stelsel voor maatschappelijke ondersteuning*
- *Nota Integraal Veiligheidsbeleid 2013-2016*

Financiën

21. Opgroeien en ontwikkelen

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
21a	Uitvoeren van wettelijke taken rond het openbaar onderwijs zoals bestuurlijke & financiële taken.	487.780	-487.780
21b	Opstellen van een programma onderwijshuisvesting samen met schoolbesturen over onderhoud, nieuwbouw en aanpassing van gebouwen voor primair, voortgezet en speciaal onderwijs.	12.193.900	-6.362.563
21c	Beleid maken voor voorschoolse periode en primair onderwijs om onderwijsachterstanden te voorkomen en bestrijden zoals voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en Integrale Kindcentra	2.477.037	-1.573.030
21d	Inkoop van onderwijsbegeleiding ter verbetering van taal- en rekenvaardigheden en de zorgstructuur in de voorschoolse periode, primair, voortgezet en speciaal onderwijs.	215.000	0
21e	Leerplicht controleren en bemiddelen van jongeren om voortijdige schooluitval te voorkomen.	562.572	-232.810
21f	Beleid maken voor individueel en groepsleerlingenvervoer, aanvragen hiervoor toetsen en vervoer inkopen.	976.184	-6.310
21g	Coördineren en organiseren van activiteiten om taal-, reken- en ICT-vaardigheden voor volwassenen.	265.442	-170.000
21h	Bekostiging peuterspeelzaalwerk.	869.546	0
21i	Uitvoeren wettelijke toezichtstaken rond kinderopvang & peuterspeelzalen.	597.256	-23.500
21j	Subsidiëren van algemeen jeugd- en jongerenwerk, zoals jongerencentra en scouting en specifiek jeugd- en jongerenwerk gericht op jongeren die buiten de boot dreigen te vallen zoals ambulante jongerenwerk	1.765.030	0
		20.409.747	-8.855.993

22. Opvoeden en zorg

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
22a	Organiseren en bekostigen van informatie, advies en preventie rond opvoeden en zorg.	1.391.154	0
22b	De GGD financieren voor uitvoering van het basispakket Jeugdgezondheidszorg.	1.772.924	0
22c	Inkopen van Jeugdhulp zoals bij opvoed- en opgroei problemen, psychische problemen en verstandelijke beperkingen.	17.732.346	-10.000
22d	Inkopen van beschermingsmaatregelen en jeugdreclassering na uitspraak van de kinderrechter	3.408.230	0
		24.304.654	-10.000

Streefwaarden en activiteiten

Prestatie indicator	2013 (werkelijk)	2014 (begroot)	2015 (streefwaarde)
Contacten ouders met Loes	614	700	700
Bezoekers Ondertussen074	15.867	15.000	15.000
Aantal ouders dat gebruik maakt van opvoedondersteuning	1.450	1.450	1.450
Aantal onderzoeken JGZ 0-4	10.750	10.750	10.750
Aantal onderzoeken JGZ 4-19	2.620	2.620	2.620
Aantal jongeren bereikt met (ambulant) jongerenwerk	200	200	200
Aantal jongeren dat jongerencentra bezoekt	400	400	400
Aantal jeugdleden bij scouting	700	700	700
Aantal schoolgebouwen	59	58	59
Aantal voortijdig schoolverlaters	161	161	161
Aantal verzuimmeldingen	243	243	243
Aantal leerlingenvervoer	479	350	275
Aantal deelnemers volwasseneducatie	160	146	146
Aantal kindplaatsen in peuterspeelzalen	672	672	672

Concrete acties 2015

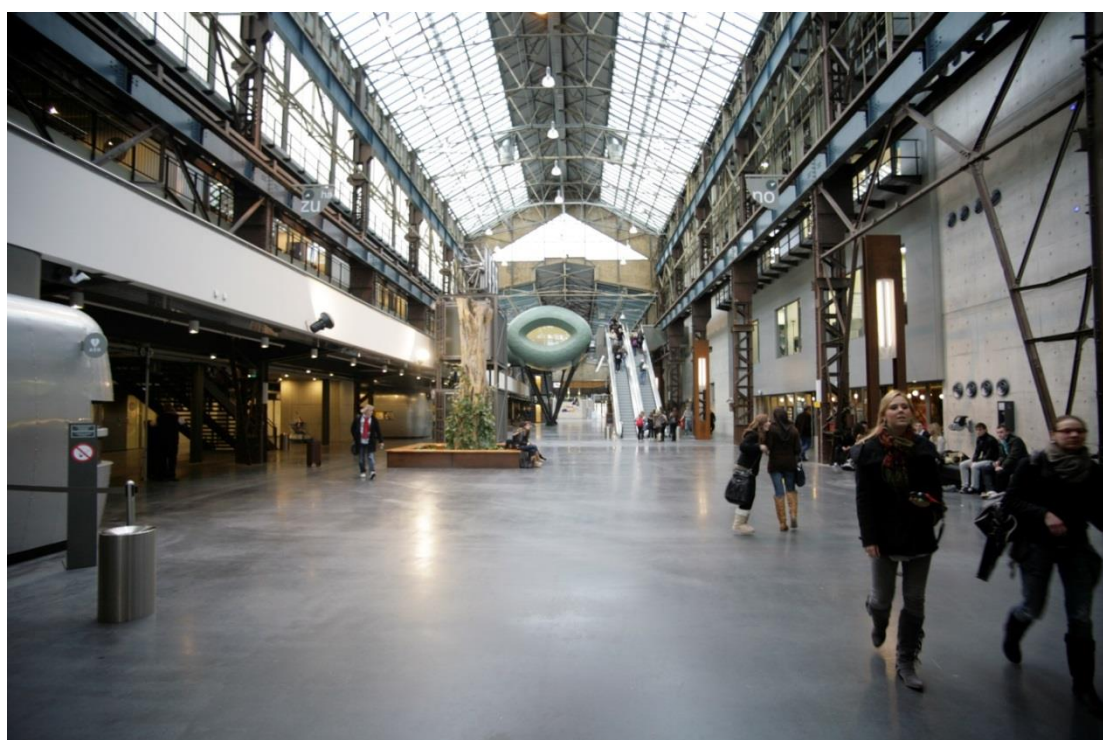
Belangrijke acties die plaatsvinden in 2015:

1. Doelgericht werken aan opbrengstgericht en handelingsgericht werken in alle vormen van onderwijs (o.a. VVE).
2. Stabiliseren van aantal voortijdig schoolverlaters en thuiszitters. Uitvoering geven aan het actieplan 'Kwetsbare jongeren'.
3. Vormgeven van Integrale Kind Centra in Hengelo. Ook samen met cultuureducatie, sportstimulering en partnerschap van ouders.
4. Doorontwikkeling van de functies binnen het Centrum voor Jeugd en Gezin, zoals Loes.
5. Afstemmen van het nieuwe basistakenpakket jeugdgezondheidszorg met de taken van de gemeente in het kader van de nieuwe Jeugdwet.
6. Optimaliseren van de toeleiding naar jeugdhulp. Onder meer afstemming met huisartsen, onderwijs en het gedwongen kader.
7. Uitvoering van de jeugdhulptaken, zoals ambulante hulp, residentiële hulp, pleegzorg, jeugdbescherming, jeugdreclassering en gesloten jeugdzorg.

Totalen per begrotingshoofdstuk

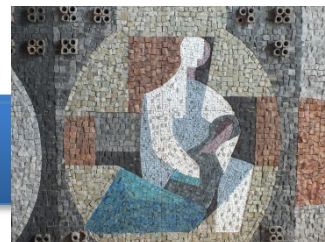
Hoofdstuk 2 Onderwijs en Jeugd						
exploitatie		Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
bedragen x € 1.000						Begroting 2018
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)		-20.796	-21.430	-39.211	-39.520	-38.855
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)		3.052	3.907	2.859	2.673	2.758
Resultaat voor bestemming		-17.743	-17.523	-36.352	-36.847	-36.097
Toevoegingen aan de reserves		-7.246	-6.422	-5.503	-5.432	-5.523
Onttrekkingen aan de reserves		7.765	7.225	6.007	6.984	6.865
mutaties reserves		519	803	504	1.552	1.343
Hoofdstuk 2 Onderwijs en Jeugd						
Resultaat na bestemming		-17.225	-16.720	-35.848	-35.295	-34.754
					-34.754	-34.874

3. Welzijn en Zorg

Aanspreekpunt bestuurlijk:
Betrokken sector(en):
Aanspreekpunt(en) ambtelijk:

Wethouder Bron
Samenleving
Katja Boerrigter

Feitenkaarten:

[31. Maatschappelijke ondersteuning](#)

[32. Volksgezondheid](#)

[33. Welzijn](#)

De basis voor de maatschappelijke ondersteuning is de Sociale Visie 2020 (vastgesteld in 2010). Betrokken inwoners, mantelzorgers, vrijwilligers en professionals zorgen er samen voor dat (kwetsbare) mensen voor wie het even tegen zit ondersteuning krijgen. Ondersteuning op maat, passend bij wat ze zelf kunnen. We kiezen voor een programmatische aanpak, een manier van werken die helpt om samenhang te bereiken en prioriteiten te stellen.

Stand van zaken

Maatschappelijke ondersteuning

De nieuwe Wmo per 2015 maakt dat het overzicht zoals nu beschreven op de feitenkaart er anders uit kan gaan zien. Aan de ene kant wordt de gemeente verantwoordelijk voor ondersteuning in de vorm van begeleiding. Aan de andere kant vindt er mogelijk een verschuiving plaats naar algemene en collectieve voorzieningen; er wordt minder beroep gedaan op individuele voorzieningen. Binnen de 'oude' Wmo lag de aandacht ook al op maatwerk. We keken daarbij uitdrukkelijk naar de mogelijkheden die de inwoner heeft om belemmeringen op te lossen met behulp van de eigen sociale omgeving. De eigen kracht-gedachte werkt door in zowel de individuele voorzieningen als in de algemene, welzijnsvoorzieningen.

Volksgezondheid

We hebben het Gezondheidsbeleid (Vitale Coalities) geactualiseerd. Daarmee gaan we verder met het beleid dat we de afgelopen jaren hebben gevolgd. We zetten in op preventieve activiteiten rond verslavingen, overgewicht en eenzaamheid.

Het Algemeen maatschappelijk werk en Thuisbegeleiding van Carintreggeland ontwikkelen zich in samenwerking met andere welzijnspartners tot algemene voorziening. Ze maken daarmee onderdeel uit van Maatschappelijke Ondersteuning. Daarnaast subsidiëren we maatschappelijke opvang, begeleiding, bemoeizorg en preventieve GGZ.

Welzijn

Wij zetten meer in op algemene collectieve voorzieningen. Wij willen daarbij meer samenhang in de stedelijke en wijkgerichte programmering voor jeugd en volwassenen. We willen dat gesubsidieerde instellingen en verenigingen gebruik maken van gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. En dan vooral de wijkwelzijnsaccommodaties.

Onze welzijnspartners Carint (AMW en SWOH), Scala en SIZT zijn in samenwerking met de gemeente en Welbions bezig met het uitwerken van de aanbevelingen en conclusies uit de eindrapportage *Samen sterk!*. Heel concreet houdt dit bijvoorbeeld in dat alvast gekeken wordt naar uitbreiding van het Zorgloket als onderdeel van het Publieksplein met maatschappelijke partners (ieder in hun eigen vorm). Dat is al geregeld voor SWOH, Budget Alert en LOES.

Maatschappelijke trends

Er zijn maatschappelijke trends die van invloed zijn op de taakvelden Zorg en Welzijn.

- Veranderende rol van de overheid.
De trend is een meer terugtrekkende overheid. De overheid laat meer taken over aan inwoners, verenigingen en instellingen. Deze trend biedt meer ruimte voor oplossingen uit en met de samenleving. Een aanpak via de wijk of buurt en het (basis)onderwijs komt centraal te staan.

- Veranderende rol voor de inwoners.
De trend is dat de inwoners meer ruimte krijgen. De eigen kracht van de inwoner vormt steeds vaker het uitgangspunt, zoals eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid en zelfvoorzienendheid. De overheid bemoeit zich er slechts mee daar waar dat nodig is. Aan de andere kant betekent dit dat inwoners gestimuleerd worden tot maatschappelijke participatie en actieve deelname aan de lokale samenleving. Maar ook dat ze kijken naar andere mogelijkheden in de directe omgeving, zoals mantelzorgers en vrijwilligers.
- Demografische trends.
Er is een toenemende aandacht voor gezondheid. Dat is mede het gevolg van demografische trends, zoals vergrijzing, ontgroening, veranderende migratiestromen en verdunning van de huishoudensamenstelling. Voorbeelden hiervan zijn: Bewegen is gezond en bestrijden van overgewicht.

Speerpunten uit het coalitieakkoord

Maatschappelijke Ondersteuning/Volksgezondheid

- We gaan samen met onze partners op zoek naar sociale innovaties om de decentralisatie goed te laten landen. De schotten tussen de verschillende vormen van zorg en ondersteuning moeten zoveel mogelijk verdwijnen. Het jaar 2015 wordt een overgangsjaar waarin we de uitvoering van de nieuwe Wmo-taken uitwerken. We sluiten raamcontracten met aanbieders.
- We bepalen zelf de toegang tot deze voorzieningen en de keuzevrijheid van onze inwoners. Daarmee bepalen we ook de inzet van algemene en maatwerkvoorzieningen.
- We verwachten dat we aanzienlijk gekort worden op de huishoudelijke hulp. We werken scenario's uit hoe wij deze bezuinigingen op denken te vangen.
- Wij hebben oog voor de onrust onder ouderen over mogelijk gedwongen verhuizingen uit hun verzorgingshuis. Dit is een gevolg van de extramuralisering. We brengen in kaart welke problematiek dit met zich meebrengt met het oog op een mogelijk beroep op Wmo-voorzieningen.
- We zoeken naar combinaties van allerlei vormen van voorzieningen voor vervoer.

Welzijn

- Wij hechten aan spreiding van voorzieningen in de buurt. We houden rekening met de leefbaarheid in de wijk en met het feit dat mensen steeds langer thuis blijven wonen.
- We gaan meer inzetten op algemene collectieve voorzieningen in plaats van individueel maatwerk op grote schaal.
- We willen meer samenhang aanbrengen in de programmering voor jeugd en volwassenen.
- We zetten in op gebruik van gemeentelijke maatschappelijk vastgoed door gesubsidieerde instellingen en verenigingen. We hebben het dan in het bijzonder over de wijkwelzijns-accommodaties.
- Wij willen de speeltuinen in stand houden.

Grote projecten

De transitie

- 2015 wordt een overgangsjaar. We werken de uitvoering van de nieuwe Wmo-taken uit en sluiten raamcontracten met aanbieders.

Hulp bij het huishouden

- We voeren keukentafelgesprekken met inwoners die huishoudelijke hulp ontvangen. Het doel: bespreken hoe het anders kan. Hier zijn we in 2014 al mee gestart. Dit is het gevolg van de kortingen op de huishoudelijke hulp.

Samen Sterk

- Onze welzijnspartners Carint (AMW en SWOH), Scala en SIZT zijn in samenwerking met de gemeente en Welbions bezig de aanbevelingen en conclusies uit de eindrapportage *Samen sterk!* verder uit te werken.

Centrale toegang

- De gemeente verzorgt zelf de toegang. Voor complexe situaties doet de gemeente een beroep op aanbieders of een regionaal expertteam.

Wijkwelzijn

- Wij gaan met onze partners in gesprek over de wijze waarop we nieuwe activiteiten in de stad kunnen verspreiden. Dat geldt ook voor activiteiten die we willen uitbreiden.
- Wij zetten in op het gebruik van gemeentelijk maatschappelijk vastgoed door gesubsidieerde instellingen en verenigingen. We hebben het dan in het bijzonder over de wijkwelzijnsaccommodaties. Wij realiseren ons dat dit gevolgen heeft voor de wijze van aansturing van de wijkwelzijnsinstellingen en gaan hierover met ze in gesprek.

Relatie met andere hoofdstukken

Begrotingshoofdstuk 2: Onderwijs en Jeugd

De relatie met Onderwijs en Jeugd ligt vooral in de transities. Samen met Onderwijs en Jeugd bouwen we aan een nieuw stelsel van Maatschappelijk Ondersteuning.

Begrotingshoofdstuk 4: Sport en Cultuur

De relatie met Sport en Cultuur ligt in de mogelijkheid tot (maatschappelijke) participatie door zowel sport- als culturaanbod.

Begrotingshoofdstuk 5: Ruimtelijke ontwikkeling en Mobiliteit

De relatie met Ruimtelijke Ontwikkeling en Mobiliteit betreft vooral de spreiding van het voorzieningenaanbod over de stad waaronder woonzorgcombinaties.

Begrotingshoofdstuk 8: Financiën

Deze relatie ligt met name in het gebruik van gemeentelijk vastgoed door gesubsidieerde organisaties.

Relatie met centrale thema's

Thema Transities

De kern van de transitie Wmo 2015 is maatschappelijke ondersteuning

Thema Binnenstad

De binnenstad staat in het programma Thuis in de Buurt benoemd als woonservicegebied dat ontwikkeld moet worden. Hier wonen veel ouderen en is het aanbod van zorg beperkt en verspreid.

Relevante beleidsnota's ([Link](#))

- Sociale Visie 2020
- Beleidsnota 'Met respectop weg naar een nieuw stelsel voor maatschappelijke ondersteuning
- Thuis in de Buurt
- Mantelzorgers
- Vrijwilligersbeleid
- Rapport Stads Advies: 'Contouren voor een nieuwe opzet.....'
- KPMG Rapport: 'Netwerk gemeente en wijkwelzijnsinstellingen....'
- Beleidsnotitie: 'Samen in Verscheidenheid'

Financiën

31. Maatschappelijke ondersteuning

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
31a	Huishoudelijke hulp financieren voor mensen met een Wmo-indicatie.	8.675.108	-850.000
31b	Vervoersvoorzieningen zoals collectief vraagafhankelijk vervoer financieren voor mensen met een Wmo-indicatie.	1.400.000	-343.000
31c	Hulpmiddelen verstrekken aan mensen met een Wmo-indicatie.	1.935.000	0
31d	Aanpassingen in en aan woningen financieren voor mensen met een Wmo-indicatie.	725.000	0
31e	Beleid maken voor individuele Wmo-voorzieningen.	1.307.594	-14.000
31f	Informerende, adviseren en ondersteunen van cliënten bij het zorgloket en uitvoeren van Wmo-indicaties.	14.899.197	-568.000
31g	Medische advisering ten behoeve van Wmo-indicatie inkopen.	100.000	0
		29.041.899	-1.775.000

32. Volksgezondheid

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
32a	De GGD financieren voor publieke gezondheidszorg, zoals epidemiologie, gezondheidszorgbevordering en infectieziektenbestrijding.	581.000	0
32b	Subsidieren van preventieve activiteiten rond verslavingen, overgewicht en eenzaamheid.	68.528	0
32c	Subsidieren van algemeen maatschappelijk werk en thuisbegeleiding	1.091.097	0
32d	Subsidieren van maatschappelijke opvang, begeleiding, bemoeizorg en preventieve GGZ.	645.970	0
		2.386.595	0

33. Welzijn

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
33a	Subsidiering van beheer, activiteitenaanbod en exploitatie van wijkwelzijnsvoorzieningen, zoals buurtcentra en speeltuinen	2.821.659	-647.670
33b	Inzetten van stadsdeelregisseurs als vaste contactpersonen voor inwoners in wijken en subsidiëren van bewonersparticipatie zoals bewonersorganisaties en buurtbonnen.	820.950	0
33c	Subsidieren van Stichting Welzijn Ouderen Hengelo (SWOH), Seniorenplatform en een aantal ouderenbonden.	707.114	0
33d	Subsidieren van het antidiscriminatiebureau Artikel 1 en allochtonenorganisaties	73.458	0
33e	Subsidieren van het Servicepunt Vrijwilligers.	316.580	0
33f	Subsidieren van Stichting Informele Zorg Twente (SIZT).	520.380	0
33g	Subsidieren van de Gehandicaptenraad voor belangenbehartiging en participatie.	72.296	0
33h	Subsidieren van activiteiten ter bevordering van de emancipatie van laagopgeleide allochtone vrouwen.	29.490	0
		5.361.927	-647.670

Streefwaarden en activiteiten

Prestatie indicatoren	2013 (werkelijk)	2014 (begroot)	2015 (streefwaarde)
Aantal cliënten met huishoudelijke hulp	3.313	3100	3000
Aantal vervoersvoorzieningen	7.334	6100	6000
Aantal hulpmiddelen voor mensen met een Wmo-indicatie	1.195	1180	1200
Aant. toegekende woonvoorzieningen	682	360	350
Aantal telefoontjes Zorgloket bij informeren, adviseren en ondersteunen	23.000	22.560	27.000
Aantal cliënten Algemeen Maatschappelijk Werk en Thuisbegeleiding	1.050	1000	1100
Aantal cliënten inwoners gebruik makend van maatschappelijke opvang, begeleiding, bemoeizorg en preventieve GGZ	483	485	485
Aantal wijkwelzijnsaccomodaties	10	10	10
Aantal bewonersorganisaties	19	19	19
Aantal buurtbonnen	100	200	200

Concrete acties 2015

- Herbeoordelingen van de hulp bij het huishouden
- Screening mensen met overgangsrechten (AWBZ-WMO voorzieningen)
- Monitoring van de eigen bijdragen Wmo. Dit in relatie met de uitvoeringskosten bijzondere bijstand.
- Bestuursopdracht Maatschappelijke Vastgoed / Programmering wordt uitgewerkt. De algemene voorzieningen worden in kaart gebracht.

Totalen per begrotingshoofdstuk

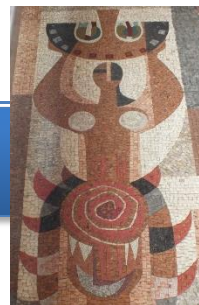
Hoofdstuk 3 Welzijn en zorg							
exploitatie	bedragen x € 1.000	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)		-25.287	-25.517	-36.790	-36.706	-36.412	-36.364
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)		3.343	3.435	2.423	2.423	2.423	2.423
Resultaat voor bestemming		-21.944	-22.082	-34.368	-34.284	-33.990	-33.941
Toevoegingen aan de reserves							
Onttrekkingen aan de reserves		101	183	0	0	0	0
mutaties reserves		101	183	0	0	0	0
Hoofdstuk 3 Welzijn en zorg							
Resultaat na bestemming		-21.843	-21.899	-34.368	-34.284	-33.990	-33.941

4. Sport en cultuur

Aanspreekpunt bestuurlijk:
Betrokken sector(en):
Aanspreekpunten ambtelijk:

Wethouder Lievers
Samenleving en Stedelijk Beheer
Katja Boerrigter en Robert Kruese

Feitenkaarten

[41. Sport](#)

[42. Cultuur](#)

De gemeente wil dat sport voor iedereen toegankelijk is, veilig en laagdrempelig. Inwoners zijn er vooral zelf verantwoordelijk voor of ze sporten en bewegen. Ook gaan we uit van de eigen kracht van de sportaanbieders. Als gemeente willen we wel maatschappelijk actieve sportverenigingen ondersteunen. We zien duidelijk dat het sportbeleid niet op zichzelf staat, maar nauw verweven is met andere beleidsterreinen. Op het gebied van cultuur streeft de gemeente naar een kwalitatief sterke, duurzame en diverse culturele infrastructuur. We willen dat de inwoners weten wat hun stad aan kunst en cultuur te bieden heeft. Maar ook dat ze geschoold kunnen worden in kunst en cultuur en dat ze er volop aan deel kunnen nemen. De gemeente wil ook kansen geven aan kunstenaars om in Hengelo te werken of hun werk te presenteren. De gemeente speelt hierin verschillende rollen: regisseur, subsidieverlener, opdrachtgever en vastgoedverhuurder.

Stand van zaken

Sport

Het is noodzakelijk om het sportbeleid te actualiseren. Dat komt door ontwikkelingen zoals de transities, de vergrijzing en de bezuinigingen.

Hengelo heeft combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches, zoals Hengelo Sport. Zij voeren het sport(stimulerings)- en beweegbeleid uit. Dat is vooral gericht op basisonderwijs en de buurt en wijk.

Hengelo kent vele sportaccommodaties die onlangs zijn aangelegd of gerenoveerd. Denk daarbij aan kunstgrasvelden, de nieuwbouw van een kleedaccommodatie en een clubgebouw, een denksportcentrum, een schaats- en skeelerbaan, verschillende digitale voetbalmuren, en de blaashal van het Twentebad.

Cultuur

De gemeente heeft de taak van AkkuH op het gebied van kunsteducatie weten te behouden en neergelegd bij CREA. Daarnaast hebben we een budget behouden voor programmering van beeldende kunst. Onlangs heeft de gemeente Hengelo hiervoor een eenmalige subsidieregeling vastgesteld. Verder hebben we een budget bestemd voor een depotvoorziening voor de Collectie Hengelo.

Een aantal culturele kernvoorzieningen is op eigen initiatief nauw gaan samenwerken. Zo heeft Bibliotheek Hengelo sinds 2013 een gedeeld management met Bibliotheek Hof van Twente. En CREA en Techniekmuseum HEIM delen met ingang van 2014 één directeur.

De gemeenteraad heeft de Kunst- en cultuurvisie 2014-2020 vastgesteld. De focus in deze visie ligt op de schakels 'leren' en 'presenteren' uit de creatieve keten. Daarbij wordt ingezet op een niet-vrijblijvende, verregaande samenwerking tussen instellingen, met name rondom kunst-, cultuur-, erfgoed en techniekeducatie.

Onderdelen van de cultuurvisie die verder uitgewerkt moeten worden, zijn:

- toekomstvisie Muziekschool
- plan programmering beeldende kunst
- huisvesting CREA
- samenwerking lokaal en regionaal

Maatschappelijke trends

We onderscheiden een aantal maatschappelijke trends die van invloed zijn op de taakvelden sport en cultuur.

- De rol van de overheid verandert.
De trend is een overheid die zich meer terugtrekt. De overheid laat meer taken over aan inwoners, verenigingen en instellingen. Deze trend biedt meer ruimte voor oplossingen uit de samenleving en mét de samenleving. Centraal staat een aanpak via de wijk of buurt en via het onderwijs.
- De rol voor de burger verandert.
De trend is dat de inwoner meer ruimte krijgt. Dat betekent dat de eigen kracht van de inwoner uitgangspunt wordt. Eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid en zelfvoorzienendheid zijn belangrijk. De overheid bemoeit zich er slechts mee als dat nodig is. Dat betekent ook dat we inwoners moeten stimuleren om mee te doen in de maatschappij en actief deel te nemen aan de lokale samenleving.
- Demografische trends.
De Nederlandse bevolking vergrijsst, wordt zwaarder en steeds meer mensen lijden aan chronische aandoeningen zoals diabetes type 2 en COPD.
In Twente en Hengelo scoren we in vergelijking met landelijke gemiddeldes vaak onder de maat. Terwijl het belang van gezond en verantwoord bewegen de komende decennia alleen maar groter wordt. Voor Hengelo is het van groot maatschappelijk én financieel belang om de Hengeloërs vitaal te houden. We moeten daarom elke inwoner de ruimte geven en stimuleren om op een verantwoorde manier te sporten en bewegen. Het werkt het beste als dat gebeurt vanuit eigen interesse en omstandigheden.
- Toenemende focus op identiteit en kwaliteit.
We willen dat Hengelo een aantrekkelijke, kwalitatief hoogwaardige stad is met een herkenbare uitstraling. Hoogwaardige sport- en culturele voorzieningen dragen hieraan bij, zoals een FBK-stadion, trainingscomplex FC Twente, Rabotheater en een poppodium Metropool.

Speerpunten uit het coalitieakkoord

Sport

- Inwoners zijn in grote mate zelf verantwoordelijk voor hun eigen sportgedrag. De overheid heeft een aanvullende rol. Die rol is inwoners te stimuleren om te sporten en bewegen, zowel jong als oud.
- We willen besturen van sportverenigingen voldoende professioneel toerusten (governance-vraagstuk).
- De realisatie van Sports Centre Hengelo is van belang voor de samenwerking met Welbions en FC Twente. De gemeente investeert in de ondergrond en de velden en berekent dit door in de huurprijs. Er moet een passende oplossing komen voor de bestaande verenigingen.
- We kijken naar optimalisatie van het gebruik van de huidige accommodaties. We investeren alleen tegen kostendekkende huur. Daarbij houden we rekening met de capaciteit, de behoefte, de zelfwerkzaamheid en de financiële positie van de vereniging.
- Er komt een bestuursopdracht (BO) voor een haalbaarheidsstudie naar een duurzame renovatie van het Twentebad.

Kunst en Cultuur

- De huidige cultuurvisie vormt de basis voor beleid op het gebied van kunst en cultuur. Een belangrijke rol is weggelegd voor educatie, zoals in scholen, wijken en de bibliotheek.
- Een onafhankelijke programmacommissie en Heartpool gaat beeldende kunst in Hengelo programmeren
- We gaan met lokaal beeldende kunstenaars op zoek naar een tijdelijke expositieruimte in de binnenstad.
- De samenwerking tussen Hengelose culturele instellingen is belangrijk. Samenwerken met die in Enschede ook. Een doel van de samenwerking: een oplossing zoeken voor huisvestingsvraagstukken.

- Governance Code Cultuur vormt een hulpmiddel voor de invulling van een goed en transparant bestuur en toezicht van de instellingen.
- De discussie rondom paracommercie binnen culturele instellingen wordt afgerond in de Horecavisie.

Grote projecten

- Sport Centre Hengelo
Dit is de inrichting van het gebied rondom het FBK-stadion inclusief het trainingscomplex van FC Twente.
- Samenwerking en optimale huisvesting Culturele (kern-)instellingen.
We bevorderen de samenwerking tussen culturele instellingen in Hengelo en Enschede. Maar we streven ook naar meer gezamenlijke huisvesting.
- Governance-vraagstuk.
Dit gaat over de vraag of de besturen van zowel sportverenigingen als culturele instellingen nog wel voldoende toegerust zijn om hun taken uit te kunnen voeren. De besturen bestaan vooral uit vrijwilligers. De vraag is of ze de verantwoordelijkheden bij hun vrijwillige taken kunnen dragen.
- Formuleren bestuurlijke opdracht Twentebad.
Het 42 jaar oude Twentebad is toe aan renovatie. Er is een bestuurlijke opdracht in de maak voor een haalbaarheidsstudie. We willen weten of een duurzame renovatie van het Twentebad mogelijk is.

Relatie met andere hoofdstukken

Begrotingshoofdstuk 1: Economie, Werk en Inkomen

Het sport- en cultuuraanbod in Hengelo levert een lokaal economische bijdrage. Maar het kan ook een re-integratie instrument zijn op het gebied van (maatschappelijke) participatie en (beschermde) werken.

Begrotingshoofdstuk 2: Onderwijs en Jeugd

Scholieren krijgen een stimuleringsaanbod vanuit cultuur en sport op scholen. Ook zijn er specifieke activiteiten gericht op de doelgroep jeugd.

Begrotingshoofdstuk 3: Zorg en Welzijn

Sport verbetert de gezondheid. Sport en cultuur biedt mensen de mogelijkheid tot (maatschappelijke) participatie.

Begrotingshoofdstuk 5: Ruimtelijke Ontwikkeling en Mobiliteit

De spreiding van het aanbod van (sport)voorzieningen over de stad. En ook de clustering qua huisvesting van culturele voorzieningen.

Begrotingshoofdstuk 6: Beheer Openbare ruimte en Duurzaamheid

Onderhouds- en beheerswerkzaamheden afstemmen.

Begrotingshoofdstuk 7: Bestuur, Veiligheid en Openbare orde

Vergunningverlening en handhaving bij sport- en culturele evenementen.

Begrotingshoofdstuk 8: Financiën

De grondexploitaties zijn verbonden aan projecten, zoals de realisatie van Sport Centre Hengelo en de gezamenlijke huisvesting van culturele instellingen.

Relatie met centrale thema's

Transities

Sporten heeft een positieve bijdrage op de volksgezondheid. Vanuit Sport zijn er daarom projecten om jongeren en ouderen aan het sporten te krijgen en het bestrijden van overgewicht. Daarnaast bieden zowel sport als cultuur op brede schaal mogelijkheden tot maatschappelijke participatie. Tot slot kunnen verenigingen en instellingen mensen inzetten met een uitkering en een bepaalde afstand tot de arbeidsmarkt. Dit kan zowel in de sportsector als de cultuursector.

Binnenstad

Het merendeel van het cultuuraanbod vindt in onze binnenstad plaats, zoals via het Rabotheater, Metropool, Bibliotheek, maar ook via specifieke activiteiten, zoals de Week van de Amateurkunst en het Korenfestival. Het cultuuraanbod draagt dus bij aan de aantrekkelijkheid van de binnenstad, maar ook aan de economie van de stad. Hetzelfde geldt voor een deel van het sportaanbod, zoals de wielervedstrijd tijdens de Nacht van Hengelo en sportactiviteiten die een relatie hebben met de FBK-games. Een goede coördinatie, planning en afstemming van activiteiten en evenementen is daarom een vereiste om de binnenstad optimaal te benutten.

Relevante beleidsnota's ([Link](#))

- Nota Ruimte voor Sport en Bewegen (moet worden geactualiseerd);
- Jeugdbeleid Zelf doen;
- Kunst- en Cultuurvisie Hengelo 2014-2020;
- Nota Kwartiermaken voor de Collectie Hengelo.

Financiën

41. Sport

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
41a	Beheren en onderhouden van sporthallen en sportzalen	951.907	-411.750
41b	Beheren en onderhouden van zwembaden en exploiteren van het Twentebad	2.897.866	-1.184.980
41c	Beheren en onderhouden van sportparken en het FBK-stadion	2.538.910	-498.190
41d	Sportactiviteiten organiseren en stimuleren op scholen, in wijken en in gemeentelijke sportaccommodaties (Hengelo Sport)	429.912	-376.048
41e	Uitvoeren van ondersteuning van (school)sportactiviteiten (Sport-en speluitleen) en evenementen	226.145	-8.130
41f	Subsidiëren van sport voor jeugd en gehandicapten	63.710	0
41g	ondersteunen van sportverenigingen	104.417	0
		7.212.867	-2.479.098

42. Cultuur

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
42a	Subsidiëren van de bibliotheek	2.419.711	-52.070
42b	Subsidiëren van de muziekschool	1.215.933	-154.140
42c	Subsidiëren van het CREA centrum voor kunsteducatie	499.596	0
42d	Subsidiëren van het Rabotheater en Metropool	2.961.705	-636.490
42e	Subsidiëren van amateurverenigingen	250.458	0
42f	Financiering kunst- en cultuureducatie op scholen.	67.702	-23.320
42g	Beheer en onderhoud gemeentelijk kunstbezit.	75.201	0
42h	Subsidiëren van ateliers en beeldende kunstorganisaties	165.326	0
42i	Subsidiëren van musea en monumenten	463.787	0
42j	Subsidiëren van de lokale omroep	40.050	0
42k	Subsidiëren van diverse culturele activiteiten (zoals carillon, 4 mei en Koningsdag)	149.077	0
		8.308.546	-866.020

Streefwaarden en activiteiten

Prestatie indicatoren	2013 (werkelijk)	2014 (begroot)	2015 (streefwaarde)
Bereik scholen cultuur educatie	39	36	36
Bereik kinderen door Hengelo Sport (aantal sportmomenten)	93.338	96.138	104.000
Aantal gebruikers culturele kernvoorzieningen	135.000	125.000	125.000
Aantal amateurverenigingen	39	38	38
Aantal gebruikers Twentebad	437.500	425.000	440.000
Aantal jeugdleden	7.632	7.645	7.372
Aantal gehandicaptensporters	295	259	219

Concrete acties 2015

- In 2015 brengen we in beeld welke besturen van sportverenigingen gemeentelijke ondersteuning hebben of nodig hebben. Ook kijken we aan welke vorm van ondersteuning behoefte is (governance-vraagstuk).
- Alle culturele kernvoorzieningen hanteren de Code Cultural Governance.
- De invulling van Sport Centre Hengelo krijgt in 2015 verder gestalte langs drie lijnen:
 - o FC Twente: concreet maken van de plannen voor een stadion, opnieuw inrichten van de velden en het hoofdgebouw verbouwen;
 - o FBK-stadion: implementatie van de bezuinigingen;
 - o Voorplein: start van de herinrichting.
- In 2015 worden de uitkomsten bekend van de bestuurlijke opdracht voor een haalbaarheidsstudie naar een duurzame renovatie van het Twentebad.
- In 2015 krijgt de programmering van beeldende kunst gestalte door een onafhankelijke programmacommissie en Heartpool.
- In 2015 is er zicht op een gezamenlijke huisvesting van een aantal culturele instellingen. CREA krijgt een bestuurlijke opdracht.
- De discussie over paracommercie in de culturele instellingen wordt in 2015 afgerond.
- In 2015 wordt de aangepaste, vernieuwde visie op de Muziekschool gepresenteerd, inclusief de invulling van de bezuinigingen.

Totalen per begrotingshoofdstuk

Hoofdstuk 4 Sport en Cultuur							
exploitatie		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	bedragen x € 1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)		-17.302	-16.066	-15.194	-15.066	-15.120	-15.041
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)		3.735	3.632	3.345	3.353	3.360	3.360
Resultaat voor bestemming		-13.566	-12.434	-11.849	-11.713	-11.760	-11.681
Toevoegingen aan de reserves		-328	-328	-328	-328	-328	-328
Onttrekkingen aan de reserves		0	0	0	0	0	0
mutaties reserves		-328	-328	-328	-328	-328	-328
Hoofdstuk 4 Sport en Cultuur							
Resultaat na bestemming		-13.894	-12.761	-12.176	-12.040	-12.087	-12.008

5. Ruimtelijke ontwikkeling en Mobiliteit

Aanspreekpunt(en) bestuurlijk:	Wethouders Bron en Elferink
Betrokken sector(en):	Ruimte en Wijkzaken, Veiligheid en Leefomgeving
Aanspreekpunt(en) ambtelijk:	Gert Jan Meijer en Henk-Jan Tromp

Feitenkaarten

[51. Ruimtelijke ontwikkeling](#)

[52. Omgevingsvergunning](#)

[53. Bereikbaarheid](#)

De gemeente maakt het mogelijk dat er woningen, kantoren, winkels en bedrijfsruimtes in Hengelo gebouwd en gebruikt kunnen worden. Maar ook dat de infrastructuur aangelegd wordt. Dit draagt bij aan een duurzaam, leefbaar en veilig woon-, werk- en leefklimaat in Hengelo. Wij doen dat in nauwe samenwerking met andere gemeenten, de woningcorporatie Welbions, ondernemers en onderwijsorganisaties in Twente, zodat Twente als geheel daarvan profiteert.

De gemeente richt zich op de vragen van de klanten en is flexibel. Er vindt altijd een afweging plaats tussen het individuele en het algemene belang. Er is aandacht voor de samenhang tussen visie/beleid, strategie/programmering en ontwikkeling. We willen steeds meer samenwerken met de (georganiseerde) burgers, bedrijven en maatschappelijk organisaties.

Stand van zaken

De Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente is het ruimtelijk beleid op regionaal schaalniveau. In de ontwikkelagenda is een toekomstbestendige ruimtelijke hoofdstructuur vastgelegd richting 2040. Twente wordt daarbij als innovatieve kennisregio ondersteund. Voor het landelijk gebied is de stadsrandenvisie Netwerkstad van belang.

Op lokaal schaalniveau hebben we de Welstandsnota aangepast: soepel waar kan, streng waar noodzakelijk en vrij waar mogelijk. Cultureel erfgoed staats steeds meer in de belangstelling. De Maand van de Wederopbouw kent veel belangstelling. In de Beleidsnota Cultureel Erfgoed 2014-2022 is het volledige pallet cultureel erfgoed opgenomen met de beleidsvoornemens.

Met Welbions is het Convenant 2013-2017 opgesteld waarin gezamenlijke ambitie voor de volkshuisvesting is opgenomen: de prestatieafspraken 2013-2014 over omvang woningvoorraad, slaagkansen woningzoekenden en investeringen in nieuwbouw, herstructurering en renovatie voor toekomstbestendige duurzame woningvoorraad en vitale wijken.

Op het gebied van mobiliteit is het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan aan vernieuwing toe. Dit jaar zoeken we uit of een volledig nieuw plan noodzakelijk is, of dat we kunnen volstaan met bijvoorbeeld een werkplan en actieplan dat voortkomt uit de Regionale Wegenvisie. Daarnaast vullen we in 2015 de Uitvoeringsnota Fiets aan met een Fietsactieplan. Het wordt meer een maatregelplan met focus op de binnenstad en enkele bredere projecten zoals de fietsroute F35. Als laatste hebben we een slag gemaakt met de digitalisering van parkeren.

Een nieuwe wet op ruimtelijk niveau is de wet Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT), deze treedt 1 januari 2016 in werking. Doel is het realiseren van één uniforme gedetailleerde digitale basiskaart voor Nederland. Samen met de gemeenten uit de regio werkt Hengelo momenteel aan de opbouw.

Daarnaast blijft de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) van belang. Daarbij is het de uitdaging om de kwaliteit van de BAG-registratie te verbeteren en het gebruik ervan te bevorderen.

Hengelo heeft met veranderingen te maken op het gebied van de ruimtelijke uitvoering. Per 1 januari 2013 zijn de gemeenten gestart om de VROM-taken (handhaving milieu) in een Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) uit te voeren. Hengelo valt onder de RUD Twente (in ontwikkeling). Deze RUD's hebben als extra ambitie de handhaving voor Wabo-brede taken uit te voeren. Per 2015 moet de Wabo-brede infrastructuur binnen de RUD een feit zijn.

Maatschappelijke trends

We onderscheiden een aantal maatschappelijke trends die van invloed zijn op de taakvelden Verkeer en Vervoer, Wonen en Omgevingsvergunningen.

- De rol van de overheid verandert
De trend is een overheid die zich meer terugtrekt. De overheid laat meer taken over aan inwoners, bedrijven en instellingen. Deze trend biedt meer ruimte om samen met partners op zoek te gaan naar oplossingen. De investeringsmogelijkheden van de overheid zijn fors verminderd en maken het nodig om ook andere partners te betrekken bij investeringen. De Welstandsnota is om deze reden bijvoorbeeld aangepast.
Maar een terugtrekkende overheid brengt niet alleen meer ruimte voor oplossingen, maar ook meer verantwoordelijkheid voor burgers en bedrijven. Zo zijn steeds minder bedrijven verplicht om een omgevingsvergunning aan te vragen voor milieuregelgeving. Maar de regels zijn niet soepeler geworden. Toezicht is complexer geworden; zowel qua toepassing en interpretatie van de regelgeving als qua risico inschatting.
- Van strak en grootschalig naar flexibel en gefaseerd
De economische recessie en de problemen in de financiële sector hebben geleid tot een fikse terugval in de vraag en een overaanbod van plannen in alle vastgoedsectoren. Zeker als je dat combineert met vergrijzing en krimp, het nieuwe werken en internetwinkelen. Door deze factoren staan de seinen in gebiedsontwikkeling op rood; lopende ontwikkelingen stagneren en nieuwe initiatieven worden uitgesteld. Gemeente en marktpartijen zoeken dan ook naar nieuwe manieren om de gebiedsontwikkeling weer op gang te krijgen.
Voorheen was gebiedsontwikkeling sterk gericht op aanbod. De gebiedsontwikkeling van nu vereist een ontwikkeling die door de vraag wordt gestuurd. Dat vraagt om flexibiliteit in de plannen en het planproces. We kunnen het eindbeeld niet meer vooraf gedetailleerd vastleggen. Het gaat steeds meer om flexibiliteit, kleinschalig en gefaseerd ontwikkelen.
- De rol van inwoners en bedrijven verandert
De trend is dat de inwoner meer ruimte krijgt. De gedachte is achterhaald dat de overheid bepaalt hoe de ruimtelijke ordening vorm moet krijgen. Inwoners zijn steeds mondiger en beter geïnformeerd. Ze laten steeds duidelijker hun opvattingen horen. Tegelijkertijd is de overheid voor investeringen steeds meer afhankelijk van initiatieven van inwoners en bedrijven. Via (collectief) particulier opdrachtgeverschap bouwen mensen hun eigen woningen. Bedrijven zijn steeds professioneler in de rol van opdrachtgever voor de bedrijfsgebouwen.

Speerpunten uit het coalitieakkoord

Ruimtelijke ontwikkeling

- Pilot Spontane Binnenstad
- Strategisch programmeren: wonen, bedrijven en kantoren
- Skatepark realiseren
- Weusthagpark afmaken
- Woonwensen centraal stellen en ruimte maken voor de actieve woonconsument
- Woningvoorraad duurzamer maken; green deal over energie en toegankelijkheid
- Uitrollen woonservicegebieden
- Betaalbaarheid van woningen
- Convenant met Welbions opnieuw kritisch bekijken (herijken)
- Hart van Zuid: lopende projecten realiseren en samenwerking onder de loep nemen
- Actief meewerken aan herbestemming van monumentale panden
- Cultureel Erfgoed: herbestemming Badhuis-Ariënschool

Bereikbaarheid

- Enschedesestraat opnieuw inrichten,
- Haaksbergerstraat opnieuw inrichten als gemeentelijk aandeel in ontwikkeling van High Tech Systems Park
- Actieplan voor de fiets: onder meer inclusief afronden F35, oplaadpunten en verwijderen obstakels
- Openbaar Vervoer: regeling voor ouderen vernieuwen
- Herstructurering Westtangent
- Differentiatie in het parkeerbeleid (experimenten)

Grote projecten

- Werkprogramma Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente uitvoeren
- Nieuwe inrichting oostelijke stadsentree Enschedesestraat Hengelo realiseren
- Ontsluiting gebiedsontwikkeling High Tech Systems Park Twente realiseren
- Pilot Spontane (binnen)stad
- Expat Center Twente
- Strategisch programmeren
- Hart van Zuid: realiseren lopende projecten en herijken samenwerking
- Lopende projecten zoals P&R garage, bouw fabriek Stork en winkelcentrum
- Voorbereiden van andere projecten, zoals Laan Hart van Zuid doortrekken
- Vitale wijken
- Herstructurering Berflo Es
- Herstructurering Hengelose Es
- Woningbouw Dalmeden, Broek, Medaillon
- Gezondheidspark (heroriëntatie)
- Landmanserve (woningbouw, sport)
- Weusthagpark
- Lange Wemen (stadskantoor, horeca, woningbouw, detailhandel)
- Sports Centre Hengelo

Bereikbaarheid

- Rioolverzwaring en reconstructie Westtangent
- Rioolverzwaring en reconstructie Deurningerstraat
- Haaksbergerstraat opnieuw inrichten om ontsluiting Thales Campus te verbeteren
- Verdere aanleg delen fietssnelweg F35
- Twentekanalen verruimen

Relatie met andere hoofdstukken

Ruimtelijke ontwikkeling schept voorwaarden voor vrijwel alle terreinen.

Begrotingshoofdstuk 1: Economie, Werk en Inkomen

We zijn organisatorisch en inhoudelijk aan elkaar verbonden. Binnen het ruimtelijk beleid houden we ook rekening met mensen in armoede. Dit wordt bijvoorbeeld zichtbaar in het convenant met Welbions.

Begrotingshoofdstuk 3: Welzijn en Zorg

De veranderingen in beleid qua welzijn en zorg hebben invloed op de fysieke ruimte en daarmee dus op de ruimtelijke ontwikkeling.

Begrotingshoofdstuk 4: Sport en Cultuur

Vanuit Cultureel Erfgoed is er een sterke relatie met hoofdstuk 4, onderdeel cultuur.

Begrotingshoofdstuk 6: Beheer Openbare Ruimte en duurzaamheid

De samenhang met hoofdstuk 6 zit onder meer in de milieucomponent van de omgevingsvergunning, maar ook in bijvoorbeeld duurzaam bouwen.

De omgevingsvergunning gaat niet alleen over bouwen, maar bijvoorbeeld ook over milieubeheer, kap, uitwegen en flora en fauna. Kortweg is de omgevingsvergunning een vergunning voor bouwen, milieu, natuur en ruimte.

We streven naar een duurzame samenleving, waarbij we duurzaam willen bouwen, maar ook willen zorgen voor een verduurzaming van de bestaande woningvoorraad. Ook vanuit cultureel erfgoed is er een relatie met duurzaamheid.

Begrotingshoofdstuk 7: Bestuur, Veiligheid en Openbare orde

Het internationale mobiliteitsprogramma TENT-T heeft een relatie met hoofdstuk 7 voor het onderdeel internationalisering. In 2013 is, na jarenlange lobby, bereikt dat de west-oostverbinding North Sea Baltics Corridor, die door de Euregio loopt, binnen de TEN-T regels voor het eerst is opgenomen als één van de negen prioritaire hoofdverbindingen.

Begrotingshoofdstuk 8: Financiën

Als laatste is er een relatie met hoofdstuk 8 Financiën. Dit vanwege de grondexploitaties die zijn verbonden aan projecten. De effecten van het strategisch programmeren betrekken we bij de herziening van de grondexploitaties.

Relatie met centrale thema's

Binnenstad

De Pilot Spontane (binnen)stad is een van de projecten waaraan we werken vanuit de Ontwikkelagenda Netwerkstad. We kunnen samen met lokale partners binnen deze pilot projecten opzetten in de binnensteden. En we kunnen leren om te werken binnen een andere rolverdeling tussen overheid en markt. De binnenstad is door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed aangewezen als aandachtsgebied in het kader van de wederopbouwarchitectuur.

Transities:

De transities hebben hoogstwaarschijnlijk gevolgen voor de ruimtelijke inrichting. In het ruimtelijk beleid houden we daar rekening mee. Het kan bijvoorbeeld zijn dat we meer flexibel moeten omgaan met ruimtelijke regelgeving.

Relevante beleidsnota's ([Link](#))

- Omgevingsvisie Overijssel (2009)
- Structuurvisie Hengelo 2030 (2010)
- Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente
 - o deel 1: Ontwikkelingsperspectief 2040: vitaal en innovatief
 - o deel 2: werkprogramma
- Woonvisie 2012-2020
- Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2003 – 2010 (2003)
- Geactualiseerde nota autoparkeren 2008 – 2012(2008)
- Bedrijven en kantorenvisie Netwerkstad (2011)
- Stadsrandenvisie Netwerkstad Twente (2011)
- Beleidsnota Cultureel Erfgoed 2014-2022 (2014)

Financiën

51. Ruimtelijke ontwikkeling

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
51a	Structuurvisie opstellen.	590.144	-78.000
51b	Ruimtelijke visies en strategieën op planologisch gebied maken en stedenbouwkundige plannen ontwerpen.	881.239	0
51c	Bestemmingsplannen maken.	436.607	-66.500
51d	Het zorgdragen voor voldoende woningen en het bevorderen van een evenwichtige en rechtvaardige verdeling van de woonruimtevoorraad	634.096	0
51e	Beleid maken en adviseren onderhoud van monumenten, archeologie en cultuurhistorie.	42.507	-43.750
51f	- Basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) en topografische kaart Hengelo en diverse geografische databases beheren en onderhouden; - Inwinnen vastgoed- en geo-informatie; beheren, analyseren en presenteren	362.200	-23.110
		2.946.793	-211.360

52. Omgevingsvergunning

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
52a	Omgevingsvergunningen verstrekken zoals rond bouw, verontreiniging, brandveiligheid en bomen kappen.	1.919.429	-2.152.925
52b	Toezicht houden op naleving van omgevingsvergunningen en handhaven.	1.088.690	-11.100
		3.008.119	-2.164.025

53. Bereikbaarheid

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
53a	Beleid maken over verkeer en vervoer, verkeersvoorzieningen ontwerpen en verkeersadvies geven	1.005.768	-128.250
53b	Beheren en onderhouden van bebordingen en straatnaamborden	443.824	-23.160
53c	Beleid maken specifiek over openbaar vervoer (OV) en onderhouden van OV systemen	490.150	0
53d	Beheren en exploiteren van blauwe zones, het betaald parkeergebied en parkeergarage Hengelo Centre	1.465.962	-1.784.000
		3.405.704	-1.935.410

Streefwaarden en activiteiten

Prestatie indicatoren	2013 (werkelijk)	2014 (begroot)	2015 (streefwaarde)
Woningvoorraad	37.625	37.625	37.705
Nieuw gebouwde woningen	148	75	180
Gesloopte woningen	273	0-10	100
Verstrekke startersleningen	26	40	40
Aanvragen omgevingsvergunning	690	680	680
Toekenningen omgevingsvergunning	674	667	667
Verkeersbesluiten	60	60	60
Verkeersmeldingen	350	350	350

Concrete acties 2015

- De regionale samenwerking Netwerkstad uitvoeren aan de hand van de afspraken die zijn gemaakt in de Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente
- Indienen subsidieaanvragen projecten Ontwikkelagenda
- Vaststellen Regionale Twentse woonvisie en deze visie uitvoeren
- Strategisch programmeren woningbouw
- Opstellen bestemmingsplannen
- Actualiseren bestemmingsplannen
- Opstellen stedenbouwkundige visies
- Consequenties en vervolgcacties in beeld brengen van de verruiming Twentekanalen voor de haven van Hengelo.
- Herijken convenant Welbions
- Met Welbions nieuwe prestatieafspraken maken 2015-2016
- Greendeals bestaande voorraad: in samenwerking met bedrijven en maatschappelijke organisaties slimme arrangementen ontwikkelen voor bewoners gericht op duurzaamheid en levensloopbestendigheid.
- Collectief particulier opdrachtgeverschap tot stand brengen in Dalmeden en Medaillon
- Herijken regeling startersleningen in relatie tot de beschikbare middelen.
- Verstrekken startersleningen
- Uitvoeren woonservicegebieden (realisatie van Wmo geschikte woningen en eenheden wonen/zorg)
- Opstellen Fietsactieplan
- Vernieuwen Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan c.q. opstellen Hengelo's mobiliteitsvisie en maatregelpakket.
- Realisatie en voorbereiden van projecten binnen project Hart van Zuid; onder meer winkelcentrum Esrein, Laan Hart van Zuid

Totalen per begrotingshoofdstuk

Hoofdstuk 5 Ruimtelijke ontwikkeling en mo							
exploitatie	bedragen x € 1.000	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)		-10.121	-9.913	-9.361	-9.451	-9.660	-9.635
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)		5.128	4.361	4.311	4.311	4.311	4.311
Resultaat voor bestemming		-4.993	-5.552	-5.050	-5.140	-5.349	-5.324
Toevoegingen aan de reserves		-76	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan de reserves		13	0	0	0	0	0
mutaties reserves		-63	0	0	0	0	0
Hoofdstuk 5 Ruimtelijke ontwikkeling en mo							
Resultaat na bestemming		-5.056	-5.552	-5.050	-5.140	-5.349	-5.324

6. Beheer openbare ruimte en Duurzaamheid

Aanspreekpunt bestuurlijk:

Betrokken sectoren:

Aanspreekpunt(en) ambtelijk:

Wethouder Elferink

**Wijkzaken, Veiligheid en Leefomgeving
en Stedelijk Beheer**

Henk-Jan Tromp en Robert Kruese

Feitenkaarten

[61. Onderhoud openbare ruimte](#)

[62. Afval, milieu en duurzaamheid](#)

[63. Riool](#)

Binnen dit hoofdstuk staan beleidsvelden centraal die met elkaar verbonden zijn, maar ook elk een eigen doelstelling kennen. De openbare ruimte betreft de directe leefomgeving van de Hengelse inwoner. Hierbij streven we naar gezonde, veilige en leefbare wijken. Het is de taak van de gemeente om een wijk leefbaar te maken én te houden. De kinderboerderij is vooral voor bewoners een prima voorbeeld hoe leefbaarheid, duurzaamheid, dieren (welzijn) en recreatie met elkaar in de praktijk verbonden worden. De belangrijke rol van de kinderboerderij blijkt uit het stijgen van de jaarlijkse bezoekersaantallen tot 50.000. Een duurzaam Hengelo functioneert volgens het principe van de circulaire economie. De gemeente past dit uitgangspunt toe in alle eigen activiteiten. Maar de gemeente stimuleert en ondersteunt vooral ook duurzame maatschappelijke initiatieven.

Met de aanleg van een warmtenet wordt een belangrijk deel van de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen verwezenlijkt. Warmtenet zet onbenutte restwarmte en andere hernieuwbare energie in om fossiele brandstoffen te vervangen.

Stand van zaken

Openbare ruimte

Openbare ruimte heeft onderhoud nodig. Vanwege bezuinigingen staat dit onder druk. Het is de laatste jaren niet meer gelukt om alle openbare ruimte aan te pakken die niet meer voldoet aan de vastgestelde normen. In het groen voldoet momenteel circa 85% van het areaal aan de vastgestelde normen (IBOR). Door toenemende bezuinigingen komt dit percentage verder onder druk te staan.

In 2013 heeft de gemeenteraad het Groenplan Hengelo, de bijbehorende kaart Hoofdgroenstructuur en de Nota Snippergroen vastgesteld.

Handhaving op illegaal gebruik van gemeentegrond leidt tot verschillende reacties van bewoners en tot onrust. Onze grondhouding zal zijn, dat we in die gevallen zullen proberen een oplossing te vinden via bijvoorbeeld verkoop of verhuur.

Ook zullen we een aanpassing van de tekst in het Groenplan aan de raad voorleggen. Daarbij wordt gekozen voor een slimme en flexibele benadering zonder het kader van de hoofdgroenstructuur los te laten. Formeel is het nu nog zo, dat we iedere ingreep in de hoofdgroenstructuur, die de groene functie (ruimtelijk of ecologisch) niet versterkt, moeten voorleggen aan de gemeenteraad met het verzoek om af te wijken van de kaart. Dit willen we op een andere manier gaan regelen.

De bomenverordening biedt de mogelijkheid een storting te doen in een compensatiefonds, indien directe compensatie niet mogelijk is. Vanwege de beperkte omvang van de stortingen in en onttrekkingen uit dit fonds werd hier in de eerste jaren pragmatisch mee omgegaan. Nu vanuit grotere projecten (gemeente en ontwikkelaars) sprake is van omvangrijker mutaties, stellen wij voor – al ingaande 2014 – een bestemmingsreserve Compensatiefonds Bomenverordening in te stellen. Over de bestemmingen uit deze reserve rapporteren wij jaarlijks bij de jaarrekening.

Nota Spelen

Inzichten op gebied van spelen veranderen. Er komt meer aandacht voor informele speelruimte met een grotere rol voor onze bewoners. We maken inzichtelijk wat de consequenties zijn van de bezuinigingen en voeren een discussie over de manier waarop we goede speelvoorzieningen in de stad kunnen blijven bieden. Na deze discussie gaan we een nieuwe nota Spelen maken.

Riolering en waterhuishouding

De Waterwet is per 22 december 2009 van kracht geworden. Deze wet stelt gemeenten in staat een betere bijdrage te leveren aan de aanpak van watervraagstukken in bebouwd gebied. De gemeente heeft zo het instrument in handen om stedelijke grondwaterproblemen en de afvoer van (afgekoppeld) hemelwater te regelen. Ook heeft de gemeente de zorgplicht voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater. De gemeente kan deze zorgplicht betalen met de nieuwe verbrede rioolheffing. Het gemeentelijk beleid hierover staat in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2013–2017. De gemeenteraad heeft dit vGRP in juni 2013 vastgesteld. Het gemeentelijk grondwaterplan en het gemeentelijk waterplan maken integraal onderdeel uit van het vGRP.

In het Gemeentelijk Waterplan (2006) beschrijft de gemeente hoe we de komende 25 jaar samen met het waterschap de verantwoordelijkheid nemen in het regionale watersysteem. Ook staat in het plan hoe we richting geven aan de ontwikkeling van stedelijk water in Hengelo. Het waterplan onderscheidt 3 sporen:

1. Het herstel van de Hengelose beken
2. Het gescheiden houden van vuile en schone waterstromen (afkoppelen)
3. Het oplossen van grondwateroverlast

Het Gemeentelijk Waterplan maakt integraal onderdeel uit van het vGRP 2013-2017.

Wegen en openbare verlichting

De afgelopen jaren is er bezuinigd op de budgetten voor wegen en openbare verlichting. Hierdoor zijn maatregelen onder druk komen te staan die we moeten nemen op verhardingen. Het onderhoud is grotendeels wel uitgevoerd aan de hand van het meerjaren-onderhoudsplan. We proberen het wegennet en alle verhardingen binnen Hengelo in een zo goed mogelijke staat te houden met de beschikbare middelen. We hebben sommige maatregelen soberder uitgevoerd vanwege de verminderde budgetten. Kleine schades aan straten en trottoirs en het afdoen van meldingen van inwoners voeren we nog binnen de normtijd uit.

We hebben op het gebied van openbare verlichting duurzame vervangingen gedaan. Dit is opgenomen in het Uitvoeringsplan openbare verlichting 2013.

Bij reconstructieprojecten, maar ook bij reguliere vervanging van oude verlichting hebben we LED-armaturen teruggeplaatst. Dit heeft als resultaat dat we een lager energieverbruik hebben en minder masten met armaturen.

Kinderboerderij

De gemeente is als eigenaar van de kinderboerderij niet alleen verantwoordelijk voor het onderhoud van het terrein en de gebouwen, maar ook voor het welzijn van de dieren en de openstelling voor het publiek. Bij deze openstelling vervult de gemeente haar sociale rol door de inhuur van medewerkers met een SWB.-dienstverband. Ook gebruikt Aveleijn de boerderij als trainingsmogelijkheid voor haar doelgroep.

De kinderboerderij en het hier aanwezig bezoekerscentrum vervullen ook een belangrijke rol op het terrein van natuur- en milieueducatie.

Duurzaamheid

De duurzaamheidsagenda Hengelo Verduursamen beschrijft de Hengelose (overkoepelende) visie op duurzaamheid en de uitvoeringsprojecten op weg hier naar toe. Projecten zijn bij verschillende gemeentelijke afdelingen belegd. Het deelthema 'Klimaat & Energie', ook speerpunt in het SER Energieakkoord, staat onder druk vanwege verminderde capaciteit.

Milieu

De gemeente heeft de wettelijke saneringstaak grotendeels afgerond van woningen met de grootste overschrijdingen van de normen uit de Wet geluidhinder. Daarnaast heeft Hengelo een wettelijk verplichte geluidsbelastingsskaart met actieplan vastgesteld. Het belangrijkste actiepunt is dat we bij rioolvervanging of bij regulier wegonderhoud stil asfalt gebruiken. Momenteel gebeurt dit bij de reconstructie van de Westtangent. Voor 2015 willen we de Nota geluid uit 2009 actualiseren.

Afval

De gemeente heeft de doelstellingen van de notitie Afvalloos Twente onderschreven. Dit betekent dat de hoeveelheid restafval in 2030 teruggebracht moet zijn tot 50 kg per inwoner per jaar (nu nog 150 kg). De raad zal in 2015 een keuze maken uit een aantal scenario's om de noodzakelijke trendbreuk te kunnen realiseren.

Warmtenet

Tussen 2007 en heden zijn ruim 500 woningen aangesloten op het Warmtenet. Ook het ROC, en gebouwen op het Gezondheidspark, Metropool en het Twentebad zijn aangesloten. Eaton en CTT volgen in 2014. We zijn bezig met de voorbereidingen voor de aanleg van de zogenoemde 'backbone'. We gebruiken restwarmte van AkzoNobel om via deze leiding warmte en koude te leveren aan de gebieden Kanaalzone Noord en Zuid. Met Thales lopen besprekingen om op het High Tech System Park te komen tot een 'smart grid' systeem waarin Warmtenet een aandeel levert in de levering van warmte en koude.

In het laatste kwartaal van 2014 stellen we een update op van het bedrijfsplan 2012-2041. Dat bieden we ter vaststelling aan de gemeenteraad aan. Een extern bureau helpt daarbij. Met Enschede, de provincie Overijssel en marktpartijen praten we over mogelijke samenwerkingsconstructies.

Maatschappelijke trends

We onderscheiden maatschappelijke trends die van invloed zijn op het inrichten, beheren en onderhoud van de openbare ruimte.

- Participatiesamenleving

De rol van gemeenten in Nederland is aan het veranderen. De gemeente trekt zich meer terug en gaat van een uitvoerende rol meer naar een faciliterende en ondersteunende rol toe. Daarmee doen we een groter beroep op alle inwoners om samen Hengelo leefbaar te houden. In het nieuwe coalitieakkoord 2014-2018 van het college van B&W staat dat we in het fysieke domein meer ruimte geven aan inwoners.

Een duurzaam Hengelo bereiken we als gemeente niet alleen. Gelukkig neemt ook de samenleving steeds meer initiatief. Hierbij hoort ook meer verantwoordelijkheid, zelfbestuur, flexibiliteit en keuzevrijheid. Onze rol in dit veranderingsproces is tweeledig, wij hebben zowel een voorbeeldfunctie als een rol in het stimuleren en faciliteren van de samenleving.

- Klimaatverandering

Het KNMI heeft vastgesteld dat de gemiddelde neerslaghoeveelheid toeneemt door intensievere regenbuien. Het rioolstelsel wordt zwaarder belast. We dragen oplossingen aan voor locaties die risico's lopen op wateroverlast, zoals groenstroken inrichten voor tijdelijke waterberging.

Belangrijke doelen van het Bestuursakkoord Water (BW) zijn: kostenbesparing, verbetering van de kwaliteit van de afvalwaterketen en vermindering van de kwetsbaarheid hiervan. In 2012 hebben we als regionale uitwerking van het BW een samenwerkingsovereenkomst getekend met het waterschap en de Twentse gemeenten.

- Duurzaamheid

Per november 2015 wordt het gebruik van het chemische onkruidbestrijdingsmiddel glyfosaat landelijk verboden. Dit betekent dat we vanaf het voorjaar van 2016 over moeten stappen op een alternatieve, chemievrije onkruidbestrijdingsmethode op verhardingen. Dit leidt tot extra kosten.

Een maatschappelijke trend die ook van belang is, is de bewustwording van duurzaam leven en dat een duurzame leefomgeving noodzakelijk is.

Speerpunten uit het coalitieakkoord

In het fysieke domein geven we meer ruimte aan inwoners; zij geven de plannen en de uitvoering ervan meer en meer zelf vorm. Daar waar inwoners van de stad zelf draagvlak creëren, ondersteunen wij initiatieven.

- Openbare ruimte en groen

Groen is belangrijk voor de leefbaarheid van de stad. De hoofdgroenstructuur is de 'ruggengraat' van het groen in de stad. Ontwikkelingen moeten echter mogelijk blijven. We kiezen voor een slimme en flexibele benadering zonder de hoofdgroenstructuur los te laten.

Waar mogelijk werken we mee als inwoners het groen zelf willen beheren. Wat betreft illegaal grondgebruik proberen we een oplossing te vinden.

➤ Riolering en waterhuishouding

In het coalitieakkoord is aandacht voor het klimaatbestendig maken van de stad.

Hierbij moeten we denken aan tijdelijke waterberging in de openbare ruimte. Maar ook aan de inrichting van stuwgebieden in de riolering. Die houden bij hevige neerslag het water bovenstrooms langer vast om daarmee 'overstromingen' benedenstrooms te voorkomen. Verder is er aandacht voor beekherstel, zoals de Omloopleiding en BerflobEEK.

➤ Spelen

Inzichten veranderen op het gebied van spelen. Natuurlijk spelen en ontmoeten worden belangrijker. Er komt meer aandacht voor informele speelruimte. In het nieuwe speelbeleid geven we een grotere rol aan onze inwoners om zelf speelvoorzieningen te realiseren, maar ook om ze te onderhouden. Dat vraagt om een geactualiseerd speelbeleid. De gemeenteraad heeft besloten om te bezuinigen op het gebied van spelen. Eerst gaan we de consequenties van dat besluit onderzoeken. We trekken daar samen met de raad conclusies uit. Uitgaande van die conclusies maken we een nieuwe nota Spelen.

➤ Kinderboerderij

De afspraak in het coalitieakkoord over de ontwikkeling van het Weusthagpark naar een echt burgerpark is van belang voor de kinderboerderij.

➤ Duurzaamheid

De gemeente wil de verspilling van grondstoffen en energie tegengaan en bevorderen dat bedrijven, inwoners en instellingen overgaan op hergebruik en duurzame opwekking.

➤ Cultureel erfgoed

We schenken aandacht aan de kwaliteiten van het Hengelse culturele erfgoed. De kwaliteiten van de openbare ruimte en het bijzondere buitengebied houden we in stand.

➤ Beheerorganisatie

Er loopt een onderzoek naar de mogelijke samenwerkingsvormen tussen de gemeentelijke sector Stedelijk Beheer en de SWB voor wat betreft de organisatie van het onderhoud.

➤ Warmtenet

We willen de backbone van Warmtenet aanleggen. Daardoor kunnen grote industriële gebruikers de restwarmte van AkzoNobel gebruiken.

Grote projecten

- Projecten openbare ruimte en groen:
 - o Versterken boomstructuur langs de Westtangent in combinatie met rioolverzwaring en herprofilering van het wegprofiel
 - o Versterken boomstructuur langs Enschedesestraat in combinatie met rioolverzwaring en de HOV Hengelo-Enschede
 - o Verder ontwikkelen van het Weusthagpark, onder meer door aanleg van de heemtuin, biologische moestuin en voldoen aan de voorwaarden van Green Flag.
- Projecten riolering, waterhuishouding en wegen:
 - o Rioolverzwaring Westtangent in combinatie met het versterken van de groenstructuur en met een herprofilering van het wegprofiel
 - o Rioolvervanging Enschedesestraat (Kuipersdijk-binnenstad) in combinatie met het versterken van de groenstructuur en HOV Hengelo-Enschede
 - o Rioolverzwaring Mozartlaan
 - o Rioolverzwaring/vervanging/renovatie Deurningerstraat
 - o Rioolvervanging/renovatie Breemarsweg
 - o Rioolvervanging/renovatie Deldenerstraat
 - o Realisatie stuwgebieden ter vermindering van wateroverlast en rioolwateroverstorten op de beken

- Beekherstel Omloopleiding; de beek krijgt meer ruimte waardoor meer waterberging ontstaat. De oevers worden natuurvriendelijk ingericht en er worden wandelpaden en speelplekken langs de beek gerealiseerd
- Beekherstel gedeelte Berflobeek; de beek krijgt meer ruimte waardoor meer waterberging ontstaat. De oevers worden natuurvriendelijk ingericht en er worden wandelpaden langs de beek gerealiseerd
- Inrichten openbare ruimte voor tijdelijke waterberging (WOLK)
- Oplossen grondwateroverlast
- Projecten in het kader van duurzaamheid:
 - Energieloket particulieren:
Informatievoorziening voor inwoners en activering van de markt om verduurzaming van bestaande woningvoorraad te versnellen
 - Energieactieplan:
De uitgevoerde energiescan laat zien waar de kansen en mogelijkheden liggen voor Hengelo om energie te besparen of duurzaam op te wekken. Deze inzichten moeten nu worden omgezet naar concrete uitvoeringsplannen, oftewel het energieactieplan.
 - Beleid elektrische mobiliteit en eventueel andere duurzame brandstoffen en bijbehorende uitrol van laadpalen.
- Warmtenet: De gefaseerde aanleg van de 'backbone' benutting restwarmte AkzoNobel voor en door afnemers aan de zuid en noordzijde van het Twentekanaal

Relatie met andere hoofdstukken

De openbare ruimte is direct van invloed op het welbevinden van mensen. Een schone en veilige leefomgeving draagt bij aan een prettiger leefklimaat en heeft daarmee een relatie met alle hoofdstukken.

In een duurzame, toekomstbestendige stad wordt voortdurend gezocht naar een evenwichtige samenhang tussen maatschappelijke, ecologische en economische waarden. Zo raakt duurzaamheid alle hoofdstukken.

Daarbij heeft de Kinderboerderij relaties met:

Begrotingshoofdstuk 2: Onderwijs en Jeugd

Vanuit de kinderboerderij en het hier aanwezige bezoekerscentrum biedt de gemeente (natuur- en milieu)educatieve materialen en activiteiten aan de Hengelose scholen en bezoekers

Begrotingshoofdstukken 1: Economie, Werk en Inkomen en 3: Welzijn en Zorg

De relatie komt tot uitdrukking via de inhuur van SWB-medewerkers en het gebruik van de kinderboerderij door Aveleijn als trainingsmogelijkheid voor haar doelgroep.

Relatie met centrale thema's

Binnenstad

Een schone en nette binnenstad draagt bij aan het welbevinden van de winkeliers en het winkelende publiek. De wens tot extra groen kan in de binnenstad leiden tot forse kostenstijgingen voor beheer. Dat komt door de specifieke omstandigheden in de binnenstad, zoals evenementen en vandalisme. Hengelo wil een spontane stad zijn met een sterke evenementenkalender, verbetering van het horecalandschap en het culturele landschap en met verruiming van de functies wonen en werken. Dit vraagt van de bewoners in en rond het centrum enige tolerantie ten aanzien van geluid(hinder). Dit vraagt dus ook creatieve oplossingen van de (horeca)ondernemers en organisatoren van evenementen.

Relevante beleidsnota's ([Link](#))

- Nota Snippergroen
- Groenplan Hengelo
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2013-2017 (vastgesteld in 2013)
- Gemeentelijk Grondwaterplan (vastgesteld in 2013)

- Gemeentelijk Waterplan (vastgesteld in 2006)
- Speelnota
- Duurzaamheidsagenda 'Hengelo VerduurSamen' (vastgesteld in college 2012; niet in raad geweest)
- Nota Duurzaam Bouwen
- Nota Geluid

Financiën

61. Onderhoud openbare ruimte

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
61a	Wegen, straten en pleinen onderhouden	3.630.612	-219.900
61b	Verwijderen van afval, schoonhouden van de openbare ruimte (inclusief straatmeubilair) en bestrijden van gladheid	2.663.781	-540.140
61c	Wegen, paden en openbare ruimte voorzien van voldoende licht	848.981	-80.000
61d	Bomen en groenvoorziening in de openbare ruimte beheren & onderhouden	5.296.378	-20.000
61e	Subsidiëren van de kinderboerderij	431.766	0
61f	Beheren en onderhouden van twee begraafplaatsen	906.572	-528.874
61g	Gemeentelijke speelvoorzieningen beheren en veilig houden	610.356	0
61h	Beheren en onderhouden van openbare toiletvoorzieningen	98.603	-1.975
		14.487.049	-1.390.889

62. Afval, milieu en duurzaamheid

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
62a	Ophalen van afval en grondstoffen	2.828.150	0
62b	Verwerken van afval en grondstoffen	4.503.325	-1.588.143
62c	Kwijtschelden van afvalstoffenheffing voor minima	700.000	0
62d	Exploiteren van het Milieupark	936.300	0
62e	Uitvoeren van afvalinspecties door stadstoezicht	336.660	0
62f	Afvalstoffenheffing ontvangen	0	-8.818.886
62g	Beleid maken en adviseren over milieu, bodem, geluid en duurzaamheid	2.256.954	-1.238.400
62h	Toezicht houden op milieuregelgeving en uitvoering bodemsaneringen	1.084.190	-41.670
62i	Exploiteren van Warmtenet	3.438.990	-3.438.990
		16.084.569	-15.126.089

63. Riool

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
63a	Riool, grondwater en afvoer van (afgekoppeld) hemelwater beheren	6.725.286	-127.680
63b	Beheren en onderhouden van waterlopen en vijvers	156.799	0
63c	Rioolheffing ontvangen	0	-7.866.960
63d	Kwijtschelden van rioolheffing voor minima	575.000	0
		7.457.085	-7.994.640

Streefwaarden en activiteiten

Prestatie indicatoren	2013 (gerealiseerd)	2014 (begroot)	2015 (streefwaarde)
IBOR niveau bedrijventerreinen	Laag +	Laag	Laag
IBOR niveau overig	Basis +	Basis	Basis
Afhandelingspercentage meldingen binnen 2 weken		85%	85%
Deelname subsidieregeling Groene Pet: aantal aanvragen	Nvt (bestond nog niet)	400m2	700m2
Aantal elektrische auto's in Hengelo	129	200	350
Aantal openbare laadpalen (geen snelladers) voor elektrische auto's	10	10	20
Aantal adressen met zonnepanelen / geïnstalleerd vermogen	558 (2136,27 kWpiek)	900 (3360 kWpiek)	1.350 (4.935 kWpiek)
Aantal bezoekers kinderboerderij	49.673	50.000	50.000

Concrete acties 2015

- Riolering, waterhuishouding en wegen:
 - o Rioolverzwaring Westtangent in combinatie met een herprofilering van het wegprofiel
 - o Rioolvervanging Enschedesestraat (Kuipersdijk-binnenstad) in combinatie met HOV Hengelo-Enschede
 - o Realisatie stuwgebieden ter vermindering van wateroverlast en rioolwateroverstorten op de beken
 - o Rioolverzwaring Mozartlaan
 - o Rioolverzwaring/vervanging/renovatie Deurningerstraat
 - o Inrichten openbare ruimte voor waterberging (WOLK)
 - o Oplossen grondwateroverlast
- In 2015 moeten we een keuze maken voor een alternatieve onkruidbestrijdingsmethode op verhardingen. Deze keuze maken we op basis van onder meer de ervaringen met de pilots die we in 2014 hebben uitgevoerd.
- Verdere invulling geven aan het Weusthagpark, onder meer ontsluiting wandelpaden.
- Uitvoering geven aan de Nota Snippergroen en Groenplan Hengelo
- Meer inzetten op duurzaam graslandbeheer.
- Kinderboerderij: de groei van het Weusthagpark naar een burgerpark.
- Duurzaamheid:
 - o Verdere uitrol van laadstructuur voor elektrische mobiliteit en vaststellen van bijhorende randvoorwaarden en wensen
 - o Opstellen Energieactieplan (naar aanleiding van energiescan) en starten met uitvoering van projecten
 - o Verduurzamen bestaande woningvoorraad
 - o Doelgroep minima als focus binnen het Hengelose Energieloket
- De beeldbepalende openbare ruimten moeten verder worden aangepast. Dit betekent dat we blijvend moeten investeren in de ruimtelijke en functionele kwaliteit van de toegangspoorten tot de stad
- De bekenstructuur in het stedelijk gebied zichtbaar terugbrengen.
- De openbare ruimte beheren zodat deze bruikbaar, schoon, heel en veilig blijft en kapitaalverlies wordt voorkomen.
- In 2015 worden de consequenties in beeld gebracht van de verdere samenvoeging tussen de sector Stedelijk Beheer en de SWB.
- Onderzoeken van de mogelijkheden voor een skatepark.

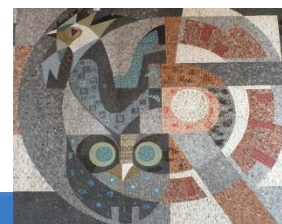
- Warmtenet
 - o Werken aan de voorbereidingen van de aanleg van de backbone.
 - o Omvorming Warmtenet tot zelfstandige BV nadat we goedkeuring hebben verkregen ten aanzien van de staatssteuntoets.
 - o Samenwerken met Enschede, de Provincie en private partijen.
 - o Clusters van woningen en bedrijfspanden aansluiten op het Warmtenet.

Totalen per begrotingshoofdstuk

Hoofdstuk 6 Beheer openbare ruimte,duurz.h							
exploitatie		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	bedragen x € 1.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)		-35.205	-38.567	-37.918	-38.097	-38.109	-38.374
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)		21.209	21.799	22.670	23.954	23.791	24.046
Resultaat voor bestemming		-13.997	-16.768	-15.248	-14.143	-14.318	-14.329
Toevoegingen aan de reserves		-750	-410	-110	-110	-110	-110
Onttrekkingen aan de reserves		1.384	3.184	1.841	293	251	251
mutaties reserves		634	2.773	1.731	183	140	140
Hoofdstuk 6 Beheer openbare ruimte,duurz.h							
Resultaat na bestemming		-13.363	-13.995	-13.517	-13.960	-14.177	-14.188

7. Bestuur, Veiligheid en Openbare orde

Aanspreekpunt bestuurlijk:	burgemeester Schelberg
Betrokken sector(en):	Wijkzaken, Veiligheid en Leefomgeving, Publieksdiensten en Sociale Zaken
Aanspreekpunt(en) ambtelijk:	Henk-Jan Tromp en Roel de Ruiter

Feitenkaarten

[71. Leefbaarheid en veiligheid](#)

[72. Diensten Publiekszaken](#)

[73. Bestuur en Bedrijfsvoering](#)

Leefbaarheid en Veiligheid

De gemeente is verantwoordelijk voor het borgen van de leefbaarheid, veiligheid, openbare orde en crisisbeheersing. Er komen meer taken naar de gemeente toe. Zowel in het veiligheidsdomein als op aangrenzende beleidsterreinen. Ook bij partners zijn grote veranderingen gaande. Het college is verantwoordelijk voor een goede inbedding en sturing. We moeten de mogelijkheden benutten die de nauwe verbinding biedt tussen het veiligheidsbeleid en het sociaal domein.

Diensten publiekszaken

Dienstverlening is het visitekaartje van de gemeente. Wij willen dan ook dat inwoners, bedrijven en instellingen tevreden zijn over de gemeentelijke dienstverlening. Zij moeten via elk kanaal (balie, telefoon, website, e-mail, post, sociale media) snel een begrijpelijk en betrouwbaar antwoord krijgen op hun vragen.

Op www.hengelo.nl > Gemeentebalie informeren wij inwoners en bedrijven zo goed mogelijk over alle gemeentelijke producten en diensten. De informatie op de website wordt voortdurend actueel gehouden.

De Basisregistratie Personen (BRP) is dé basisregistratie voor personen en de kern van het stelsel van basisregistraties.

We hebben een open, ontspannen houding en communiceren proactief waar we mee bezig zijn en wat we belangrijk vinden. Medewerkers denken en handelen vanuit het principe van 'de bedoeling'. Inwoners, bedrijven en instellingen weten waar de gemeente Hengelo voor staat en waar we ons voor inzetten. We stimuleren dat medewerkers 'de stad in gaan'. Met de komst van de drie transities worden de contacten tussen burgers en de gemeente verder verbreed en geïntensiveerd. In dat kader willen wij ons dienstverleningsconcept herijken. Het komend jaar gaan wij daarover met u in gesprek.

Bestuur en bedrijfsvoering

Een bestuurskrachtige gemeente vraagt om samenwerking met andere gemeenten en partners in onze omgeving. Samenwerking blijft daarom van belang. Voor de economie en sociale vitaliteit van de stad is het van belang dat we ons naar buiten richten op regionaal, nationaal en internationaal terrein. Het bedrijfsleven, en daarmee de economische kracht in Hengelo en Twente, is grotendeels internationaal gericht. Steden kunnen veel onderwerpen en thema's niet meer alleen oppakken, zoals economie, innovatie, mobiliteit en duurzaamheid. Het wordt eerder regel dan uitzondering om op grotere schaal dan de stad en regio samen te werken met maatschappelijke instellingen, kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Het biedt vele voordelen om de kansen van de stad te verbinden aan kansen en ontwikkelingen op regionaal en internationaal niveau. De rol van de overheid: partijen bij elkaar brengen en verbinden. Zo kunnen we kansen en ontwikkelingen benutten op bovenstedelijk niveau.

Hengelo is van mening dat taken die in het publieke domein liggen of daar dicht tegenaan liggen, ook binnen de gemeentelijke zeggenschap moeten blijven. Ontwikkelingen worden hierop beoordeeld en gemeenschappelijke regelingen moeten binnen de kaders van lokaal bestuur worden uitgevoerd.

Stand van zaken

Leefbaarheid en Veiligheid

In 2014 is de nieuwe Drank- en Horecawet ingevoerd. Belangrijk onderdeel is de uitwerking van de nieuwe burgemeestersbevoegdheid op het gebied van handhaving en toezicht. Deze nieuwe taak voert Hengelo uit zonder extra middelen en capaciteit. Eind 2015 gaan we het eerste jaar evalueren. We bereiden de discussie over veilig uitgaan voor, in relatie tot een integrale inpak in de binnenstad.

De politie heeft een veiligheidsmonitor en wijkscans opgemaakt. Deze geven een analyse van het niveau van veiligheid en belangrijke ontwikkelingen. Op basis hiervan gaan we opnieuw kritisch kijken naar het veiligheidsbeleid.

Diensten Publiekszaken

We breiden het digitaal werken verder uit met de invoering van het klantcontactsysteem in het zaaksysteem IRIS. Het klantcontactcentrum (KCC) beantwoordt vragen van inwoners en bedrijven (via de ingang 14074) of zet ze digitaal door naar de verantwoordelijke afdeling. Daarmee ontlasten we de tweede lijn, de vakafdeling. Dat maakt de personeelslasten lager.

Ook gaat het KCC een rol spelen in de afhandeling van vragen via sociale media.

We streven naar efficiency, bijvoorbeeld door de meest gestelde vragen bij de vakafdelingen op te sporen en in het KCC te beantwoorden. De samenwerking tussen de vakafdelingen en het KCC is verbeterd, maar heeft wel voortdurend aandacht nodig.

Wij zorgen ervoor dat de kwaliteit van de persoonsinformatievoorziening wordt verbeterd, onder meer door huisbezoeken en controles op (brief)adressen, leegstand en aantallen bewoners. We werken intensief samen met de politie, de afdeling Handhaving en bijzondere regelingen en andere partners.

Jaarlijks monitoren en toetsen wij de kwaliteit van de Basisregistratie Personen en van het reisdocumentenproces. Dat doen we met behulp van de kwaliteitsmonitor BRP en de kwaliteitsmonitor reisdocumenten.

Bestuur en Bedrijfsvoering

Sinds het voorjaar van 2014 hebben we een nieuwe gemeenteraad en een nieuw college. Het college heeft een coalitieakkoord 2014-2018 opgesteld: Samen aan de slag voor een energiek en aangenaam Hengelo!. Dat geeft de richting voor de komende jaren.

Internationalisering

In 2014 kunnen we de volgende resultaten en ontwikkelingen melden:

Profilering en positionering van Hengelo en Twente in diverse netwerken zoals Eurocities, MONT, VNG, G32, provincie en Rijk.

Verdere ontwikkeling en positionering binnen het North Sea Baltic Corridor partnerschap en toekenning CEF/TEN-T gelden voor het Twentekanaal.

Maatschappelijke trends

We onderscheiden maatschappelijke trends die van invloed zijn op de taakvelden Bestuur, Publiekszaken en Veiligheid.

- De maatschappij ontwikkelt zich meer en meer tot een netwerksamenleving. In die samenleving nemen bestaande, 'statische' en hiërarchische constituties, zoals overheidsorganisaties, een minder belangrijke rol in. Verbanden tussen mensen en organisaties worden meer horizontale, dynamische en vaak tijdelijke 'coalities' met een gedeeld belang. Voor Hengelo is werken met dynamische coalities van mensen en organisaties dé manier om maatschappelijke effecten te bereiken in de netwerksamenleving.
- Hoofddoel van het Europees beleid is te komen tot een Europa dat duurzamer en slimmer is en dat meer kansarmere doelgroepen bereikt. De Europese programma's richten zich meer op het versterken van sterke steden en regio's naast het beleid om armere regio's er meer bij te betrekken. De speerpunten voor Hengelo en Twente zijn gericht op mobiliteit, innovatie (HTSM) en maatschappelijke uitdagingen, onder meer sterker arbeidsmarktbeleid en transitie. De Europese fondsen zijn hier met name op gericht (Horizon, ESF/EFRO, Interreg, TEN-T) en stellen als voorwaarde een sterkere samenwerking tussen steden en regio's, kennisinstellingen en het bedrijfsleven.
- De gemeente, de burgemeester in het bijzonder, krijgt vanuit het rijk meer bevoegdheden, zonder aanvullend budget. Dit gebeurt onder meer op het gebied van veiligheid, toezicht en handhaving. Hiermee wordt het lokale veiligheidsdomein uitgebreid. Die uitbreiding moet mogelijk met slimme keuzes en samenwerkingsverbanden opgevangen worden. Dit neemt echter niet weg dat we keuzes moeten maken. Dat kan of binnen het veiligheidsdomein zelf of in breder perspectief om de groei van het veiligheidsdomein voldoende te kunnen faciliteren en opvangen.
- Inwoners worden mondiger en kritischer. De mondige en veeleisende inwoner wil met al zijn vragen op één punt terecht kunnen, waar hij vriendelijk te woord wordt gestaan en snel een goed antwoord krijgt. Het liefst ook buiten de reguliere openingstijden en bij voorkeur op meerdere manieren: in persoon, per telefoon, internet, e-mail of via sociale media.

Speerpunten uit het coalitieakkoord

Leefbaarheid en Veiligheid

- Benutten van de mogelijkheden die een nauwe verbinding tussen het veiligheidsbeleid en het sociaal domein biedt.
- Naar beneden brengen aantal woninginbraken (door preventie).

Diensten Publiekszaken

- Communicatie: offensief, meer conversatie, de dialoog met de samenleving als strategisch beleidsinstrument.

Bestuur en Bedrijfsvoering

- Wij zetten met kracht onze koers voort in de regionale en stedelijke samenwerking. Een ontspannen houding en focus op inhoudelijke thema's zijn daarbij essentieel.
- Voeren van een actieve lobby. Maar ook deelname aan strategische netwerken en het onderhoud van deze netwerken. We kijken daarbij naar kracht en meerwaarde.
- Het initiatief nemen en het voorbereiden van lobby. We willen via subsidietrajecten kennis en middelen verwerven om belangrijke programma's en projecten van Hengelo en Twente te realiseren.
- Actieve profilering en promotie van Hengelo en Twente om de sociaal economische positie te versterken.
- In de dienstverlening vormt conversatie de centrale communicatiestijl, zowel on- als offline.

Grote projecten

- In 2013 hebben we, na jarenlange lobby, bereikt dat de west-oostverbinding North Sea Baltics Corridor voor het eerst is opgenomen als één van de negen prioritaire hoofdverbindingen. Deze verbinding loopt door de Euregio. De Euregio positioneert zich op deze corridor samen met de partners op Europees, nationaal en regionaal niveau als een sterke grensregio. Op dit moment worden de volgende projecten uitgewerkt:
 - o Verruiming Twentekanal
 - o Optimalisatie goederenvervoer Twente/Mittelland corridor
 - o Grensoverschrijdende spoorverbindingen (onder meer Amsterdam-Berlijnlijn)
 - o Grensoverschrijdende multimodale reisinformatie
- In maart 2015 worden de verkiezingen voor Provinciale Staten gehouden. De verantwoordelijkheid voor de organisatie van de verkiezing ligt bij de gemeente.
- Het KCC ontwikkelt zich (verder) tot het aanspreekpunt voor alle dienstverlening.

Relatie met andere hoofdstukken

Bestuur en Bedrijfsvoering heeft een relatie met alle begrotingshoofdstukken. Het bepaalt de manier van handelen richting inwoners, organisaties en bedrijfsleven. Europees beleid heeft een relatie met alle begrotingshoofdstukken, zowel inhoudelijk, wetgeving-technisch, organisatorisch als financieel.

Diensten Publiekszaken heeft een relatie met:

Begrotingshoofdstuk 1: Economie, werk en inkomen

Begrotingshoofdstuk 2: Onderwijs en Jeugd en

Begrotingshoofdstuk 3: Zorg en Welzijn

Het Publieksplein vormt straks fysiek de ene toegang waar inwoners met een hulpvraag terecht kunnen op het terrein van werk, inkomen en zorg. Op het Publieksplein krijgen inwoners een antwoord op hun vraag of ze worden doorverwezen naar de afdeling of instantie die de juiste hulp kan bieden. Om een goed functionerend Publieksplein tot stand te brengen, moeten de medewerkers worden geschoold en getraind. Ook moeten er werkprocessen worden gemaakt of worden aangepast.

Relatie met centrale thema's

Thema Transities

Het rijk (en de provincie) decentraliseert taken naar gemeenten. Het gemeentebestuur bepaalt hoe deze uitgevoerd moeten worden. Deze taken of een deel van deze taken kunnen ook worden aanbesteed bij organisaties. Gemeenten moeten daarom steeds meer kennis hebben over EU-regelgeving rond staatssteun, aanbesteden en vrij verkeer van personen en diensten. Daarnaast bieden de Europese fondsen mogelijkheden om met name innovaties binnen het sociale domein financieel te ondersteunen.

Veiligheid staat in nauwe verbinding met het sociale domein. Het is een van de schakels binnen de gemeentelijke zorgketen. Maar ook richting externe partners zoals het Veiligheidshuis, Politie, Justitie en Reclassering. Keuzes die we bij de transities maken, hebben een uitwerking op het veiligheidsdomein, zowel in de wijken als in de gemeentelijke organisatie. Het sociale domein en veiligheidsdomein kunnen niet los gezien worden van elkaar.

Thema Binnenstad

We krijgen vanuit de Europese netwerken goede voorbeelden om de kansen voor de Hengelse binnenstad te vergroten.

De binnenstad is de wijk die vanuit veiligheidsperspectief het meest in het oog springt. Vooral als we kijken naar vermogensdelicten en overlast. Dit komt door de clustering van voorzieningen en functies, zoals wonen, uitgaan, station, verkeer.

Keuzes die we op dit gebied maken zijn direct maar ook op lange termijn van invloed op de leefbaarheid en veiligheid van de binnenstad. We hebben het dan over keuzes van instrumenten zoals, Horecavisie, detailhandel, bestemmingsplan, APV.

We werken aan imago en identiteit van Hengelo. Citymarketingorganisatie stichting Bureau Hengelo heeft zichzelf ten doel gesteld om de Hengeloërs meer te laten weten over hun stad en hen te activeren om deel te nemen aan activiteiten en evenementen. Het marketingplan 2015-2017 is hiervoor opgesteld. Een goed georganiseerd evenement zorgt voor levendigheid en een economische spin-off. Stichting Bureau Hengelo zet in op evenementen die een grote bijdrage leveren aan de economie van de stad en die het imago van de stad versterken. Hierbij kiest Bureau Hengelo nadrukkelijk voor kwaliteit boven kwantiteit.

Relevante beleidsnota's ([Link](#))

- Coalitieakkoord 2014-2018 (mei 2014)
- Samenwerkingsplaat (april 2013)
- Hengelo 2030
- Sociale Visie 2020
- Internationale oriëntatie gemeente Hengelo (2009)
- Ontwikkelagenda Twente
- Economische Agenda Twente
- Internationale Agenda Twente
- 'Het vernieuwde vizier op externe subsidies' (concept van augustus 2014)
- Integraal veiligheidsbeleid 2013-2016.
- Dienstverleningsconcept Publieksplein
- Gemeente Hengelo heeft Antwoord ©

Financiën

71. Leefbaarheid en Veiligheid

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
71a	Financieren van de Veiligheidsregio voor bestrijding van rampen en crises (samengevoegd met 71b)		
71b	Financieren van de Veiligheidsregio voor brandweertaken.	5.951.665	0
71c	Adviseren van de burgemeester rond alle wettelijke taken op het gebied van openbare orde, leefbaarheid en veiligheid.	571.650	0
71d	Beleid maken en uitvoeren met betrekking tot toezicht & handhaving in de openbare ruimte zoals afhandelen van overlastmeldingen, handavingsverzoeken en gevonden voorwerpen.	1.518.405	-120.460
71e	Financieren van noodopvang van dieren en destructie van dode dieren.	193.680	0
71f	Financieren van ruiming van conventionele explosieven.	8.440	0
		8.243.840	-120.460

72. Diensten Publiekszaken

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
72a	- Vastleggen, bijhouden en verstrekken van inwonersgegevens uit de Basisregistratie Personen (BRP). - Informatie verschaffen via KCC en website - Uitvoeren naturalisatieprocessen	2.411.385	0
72b	Opmaken van (en verstrekken van afschriften) akten van de burgerlijke stand zoals bij geboorte, huwelijk en overlijden.	425.000	-1.214.440
72c	Voltrekken van huwelijken en geregistreerde partnerschappen.	96.488	0
72d	Verstrekken van identiteitsbewijzen (reisdocumenten en rijbewijzen).	11.090	0
72e	Verkiezingen organiseren.	173.300	-8.500
72f	Uitvoeren van de Wet op de lijkbezorging.	36.630	0
72i	Woordvoeren voor bestuurders en interne en externe communicatie voeren.	869.059	0
		4.022.952	-1.222.940

73. Bestuur en Bedrijfsvoering

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
73a	Beleidsvorming coördineren en het bestuur (en de directie) strategisch adviseren en ondersteunen.	1.376.633	0
73b	De collegeleden van B&W betalen.	1.400.360	0
73c	De gemeenteraadsleden betalen.	924.276	0
73d	De gemeenteraad ondersteunen met behulp van griffie en de Rekenkamer.	405.246	0
73e	Bestuurlijk samenwerken in Netwerkstad, Regio Twente, Euregio en VNG-verband en dit bekostigen.	1.100.770	0
73f	Gemeentebrede personele aangelegenheden faciliteren zoals opleidingen, loopbaanadvies, arbo-zaken, werving en selectie, jubilea en afscheid, flexibel pensioen, uittreden, het verzorgen van wijzigingen in de arbeidsvoorwaarden, juridische procedures voeren en ondernemingsraad	839.610	-2.080
		6.046.895	-2.080

Streefwaarden en activiteiten

Prestatie indicatoren	2013 (werkelijk)	2014 (begroot)	2015 (streefwaarde)
Akten op jaarbasis	3.400	1.700	3.300
Huwelijken	129	195	125
Reisdocumenten	15.333	15.000	15.000
Rijbewijzen	5316	5.300	5.000
Meldingen	8.500	8.600	8.500
Telefonische vragen	22.369	25.000	60.000
Naturalisatieverzoeken	96	100	100

Concrete acties 2015

Bestuurlijk zetten we in op een nieuwe opzet van de Twentse samenwerking die de huidige WGR+ en de Regio Twente vervangt. De nieuwe opzet is gebaseerd op een ontspannen houding en focus op inhoudelijke thema's.

Op internationaal gebied vinden in 2015 de volgende acties plaats:

Verdere internationale positionering en profilering van Hengelo en Twente door diverse netwerken te gebruiken zoals Eurocities, MONT, VNG, Provincie en Rijk. Het aanboren van Europese fondsen zoals TEN-T, Creative Europe, Horizon, EFRO/ESF, Interreg en als mogelijk vervolg op Europe for Citizens projecten de ontwikkeling van de projecten voor de bestrijding van jeugdwerkloosheid. In 2015 krijgt de governance structuur rondom TEN-T verder gestalte. Mogelijk wordt personeel uit Hengelo ingezet. Ook pakken we de uitwerking en uitvoering van het werkplan rondom de NSB Corridor voortvarend op. Een en ander stemmen we ook af met de nieuwe internationale agenda Twente en de Economische Agenda Twente met daarin de portefeuille internationaal.

Voor Veiligheid en Leefbaarheid staan de volgende acties uit:

Verminderen van het aantal woninginbraken door uitvoering intensiveringsproject

(Mogelijke) inzet bij betaald voetbal

Uitvoering geven aan de prioriteiten die de raad in het najaar van 2014 heeft vastgesteld

Inzet voor veiligheid in het sociale domein en de binnenstad voor sterke en duurzame schakels

Nieuwe taken uitvoeren op het gebied van toezicht en handhaving

Voor de afdeling Burgerzaken staat in 2015 op de agenda de organisatie van de verkiezingen Provinciale Staten.

Mede in het kader van de komende transitie vindt een herijking plaats van ons dienstverleningsconcept gemeentebreed.

Totale per begrotingshoofdstuk

Hoofdstuk 7		Bestuur, veiligheid en openbare orde					
exploitatie		Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
	bedragen x € 1.000						
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)		-19.045	-18.766	-18.314	-18.288	-18.519	-18.377
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)		1.441	1.354	1.345	1.337	1.345	1.345
Resultaat voor bestemming		-17.604	-17.412	-16.968	-16.951	-17.173	-17.031
Toevoegingen aan de reserves							
Onttrekkingen aan de reserves							
mutaties reserves		0	0	0	0	0	0
Hoofdstuk 7 Bestuur, veiligheid en openbare orde							
Resultaat na bestemming		-17.604	-17.412	-16.968	-16.951	-17.173	-17.031

8. Financiën

Aanspreekpunt(en) bestuurlijk:	wethouders Ten Heuw en Lievers
Betrokken sector(en):	Personeel & Financiën, Informatie & Faciliteiten
Aanspreekpunt(en) ambtelijk:	Pieter Kistemaker, Martin Fleer

Feitenkaarten

[81. Grond en Vastgoed](#)

[82. Algemene dekkingsmiddelen](#)

Om het gemeentelijk beleid uit te voeren, hebben we middelen nodig: mensen, geld en grond ("leu, geld en grond"). We willen deze middelen uiteraard zo efficiënt en effectief mogelijk inzetten.

Het *grondbedrijf* streeft er naar om de doelstellingen te realiseren die de gemeente heeft geformuleerd in het kader van de ruimtelijke ordening.

Het *vastgoedbedrijf* (VGB) streeft er naar om de doelstellingen te realiseren die de gemeente heeft geformuleerd. Voorbeelden van deze doelstellingen: eigendom centraal bij VGB, verhuur tegen minimaal kostprijs dekkende huur, opdrachtgever van groot onderhoud, adviseren van opdrachtgever bij nieuwbouw en bezuinigen op onroerend goed.

Externe subsidies betekenen dat de gemeente minder eigen middelen hoeft in te zetten voor het realiseren van de beleidsdoelen. De gemeente speelt een actieve rol bij het verwerven van externe subsidies.

Stand van zaken

Het grondbedrijf investeert in verschillende projecten om ontwikkelingen op gang te brengen, maar ook om verkopen te stimuleren. In Hart van Zuid investeren we in de Laan, terwijl we in Broek Noord bouwrijpe gronden hebben aangekocht voor de verkoop. Verder investeren we in het bouwrijp maken van de Kanaalzone, Dalmeden en het Landmanserve. De gerealiseerde verkopen verlopen in hetzelfde tempo als vorig jaar. De verkopen die we nog verwachten, zoals contracten en opties, laten een positiever beeld zien. We verwachten dat we de verkoopdoelstelling in 2014 halen.

We lijken de bezuinigingstaakstelling op Vastgoed te halen met onder meer incidentele verkopen, zoals verkoop Hermanstraat, verkoop Jacques Perkstraat en de Idastraat. Daarnaast zorgt bijvoorbeeld het nieuwe pand dat Twentemilieu in gebruik heeft voor een daling van de onderhoudskosten. Ook verwachten we lagere zakelijke lasten en zijn de exploitatielasten waar mogelijk naar beneden gebracht. Daar staat tegenover dat de huurprijzen onder druk staan en dat soms de huur beëindigd moest worden.

De gemeente heeft in de periode 2007-medio 2014 ruim € 125 miljoen aan externe subsidies verworven. De onderdelen die aandacht vragen en de ontwikkelingen in het subsidielandschap zijn opgenomen in de subsidienota 'Het vernieuwde vizier op externe subsidies' (concept van augustus 2014).

De belastingopbrengsten staan vermeld in de paragraaf lokale heffingen. De ontwikkelingen rond het gemeentefonds op basis van de meicirculaire 2014 zijn uitvoerig toegelicht in bijlage 1 van de Kaderbrief 2015-2018 (zie bijlage 8.10).

Maatschappelijke trends

We onderscheiden maatschappelijke trends die van invloed zijn op het taakveld Financiën.

- De transities hebben grote gevolgen voor de uitkering uit het gemeentefonds; in andere hoofdstukken wordt daar uitvoerig op ingegaan;

- Er is landelijk een stijgende aandacht voor de schuldenpositie van gemeenten. Omdat de gemeente de sociale woningbouw financiert, neemt Hengelo daarin een opvallende plaats in. De risico's aan deze financiering zijn stevig afgedekt en worden permanent bewaakt.
- De consument lijkt weer vertrouwen te krijgen in de woningmarkt. De cijfers bevestigen de positieve verwachtingen. De werksituatie blijft nog wel een onzekere factor.
- Het subsidievizier moet meer dan nu gericht worden op het sociale terrein. Dit door de nieuwe gemeentelijke taken als gevolg van de transitie. De gemeente moet meer bovenlokaal samenwerken, met name om EU-subsidies te verwerven.

Speerpunten uit het coalitieakkoord

- Een structureel sluitende meerjarenbegroting.
- Een sterke budgetdiscipline.
- Voortzetting van het beleidsuitgangspunt dat de uitvoering van de decentralisaties moet passen binnen de overgedragen middelen. Voor initiële kosten die nodig zijn voor een goede invoering van de decentralisaties, doen we een beroep op de algemene reserve.
- Een verbetering van het weerstandsvermogen. Niet ten koste van alles, wel door een toenemend risicobewustzijn.
- Voldoende aanbod creëren van gemeentelijke kavels door aankoop van bouwrijpe kavels, zodat mensen naar hun eigen wensen kunnen bouwen.
- De behoedzame en transparante aanpak met betrekking tot de grondexploitaties voortzetten. Jaarlijks herzieningen presenteren.
- Inzetten op samenwerking in Twente om Europese fondsen te benutten (Ten-T, Interreg, Horizon 2020).

Grote projecten

Het grondbedrijf biedt jaarlijks de herzieningen aan de gemeenteraad aan. Hierin behandelen we alle projecten. Twee projecten zijn actueel:

- Veldwijk Noord

In 2014 is de MFA opgeleverd en starten we met de realisatie van het Watertorenpark, het nieuwe winkelcentrum en veertig sociale huurappartementen. In 2015 beginnen we naar verwachting met de bouw van de eerste grondgebonden woningen.

- Hart van Zuid

Binnen Hart van Zuid wordt gebouwd op verschillende plaatsten:

- o P&R garage
- o Fabriek Stork Thermeq
- o Winkelcentrum + woningen
- o Sloop oudbouw Stork Thermeq
- o Noorderlijke Laan

Meer informatie over Hart van Zuid staat in begrotingshoofdstuk 5 *Ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit*

Veel grote projecten kunnen alleen gerealiseerd worden door een forse subsidiebijdrage, zoals F35, en de doortrekking Laan Hart van Zuid.

Relatie met andere hoofdstukken

Het grondbedrijf werkt samen met veel verschillende afdelingen en disciplines. Vaak ontwikkelt de gemeente beleid dat het grondbedrijf uitvoert.

Begrotingshoofdstuk 1: Economie, werk en inkomen

Hier ligt een relatie met de ontwikkeling van de verschillende bedrijventerreinen.

Begrotingshoofdstuk 2: Onderwijs en Jeugd

De dwarsverbanden met dit hoofdstuk liggen in het feit dat het grondbedrijf gronden ontwikkelt voor de realisatie van bijvoorbeeld het Berflo of VMBO locatie bij Medaillon die nog ontwikkeld moet worden. Daarnaast krijgt het team Vastgoed panden in z'n bezit van vrijkomende scholenlocaties.

Begrotingshoofdstuk 3: Zorg en Welzijn

We ontwikkelen we het Gezondheidspark. Uitgangspunt bij het gezondheidspark: alle functies daar moeten een relatie hebben met de gezondheidszorg. Daarnaast faciliteert het vastgoedbedrijf het beheer, het onderhoud en de verkoop van maatschappelijk vastgoed. Landmanserve en de ontwikkeling van het Sport Centre zijn voorbeelden waar het grondbedrijf meewerkt om voorzieningen mogelijk te maken.

Begrotingshoofdstuk 5: Ruimtelijke Ontwikkeling en Mobiliteit

Hier ligt een sterke relatie want in alle projecten die we ontwikkelen, wijzigen bestemmingsplannen en wordt er beleid gemaakt voor strategisch programmeren van woningbouw. Maar het grondbedrijf faciliteert ook aankopen voor bijvoorbeeld de HOV-route van de Enschedesestraat.

Begrotingshoofdstuk 6: Beheer openbare ruimte en Duurzaamheid

Deze relatie ligt in de ontwikkeling van nieuwe openbare ruimte in projecten.

Externe subsidies hebben in principe met alle hoofdstukken een relatie

Relatie met politieke thema's

Thema Transities

Externe subsidies verwerven

Thema Binnenstad

We hebben de gronden in de grondexploitatie Lange Wemen verkocht aan de ontwikkelaar AM en aan de gemeente zelf om een stadskantoor te bouwen. Om het plan sneller te realiseren in de huidige markt, heeft de ontwikkelaar zijn deel van het project geknipt in meerdere fasen. Over het horecaonderdeel vinden vergaande gesprekken plaats met een ondernemer die naar verwachting in 2015 leiden tot start van de bouw. De gemeente gaat dan het horecaplein realiseren. De gemeente onderzoekt daarnaast of er alternatieven zijn voor het stadskantoor. Als dat zo is, heeft dit mogelijk gevolgen voor de overeenkomst met de commerciële ontwikkelaar. Ook voor dit thema geldt dat we kijken naar de mogelijkheden om externe subsidies te verwerven.

Relevante beleidsnota's ([Link](#))

- Nota grondbeleid;
- Gedragslijn BBV;
- Grondslagen herzieningen;
- Herzieningen exploitatie-opzetten
- 'Het vernieuwde vizier op externe subsidies' (concept van augustus 2014).

81. Grond en Vastgoed

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
81a	Onroerende zaken aankopen en verkopen voor woning- en bedrijfsruimte, projecten en maatschappelijke functies als ook grondactiviteiten uitvoeren zoals afhandelen planschade.	37.142.539	-37.142.540
81b	Beheren en onderhouden van gemeentelijke accommodaties (Vastgoedbedrijf).	1.866.299	-2.031.600
81c	Mogelijkheid bieden om grond in erfpacht uit te geven zoals voor maatschappelijke organisaties.	1.272.680	-1.272.679
		40.281.518	-40.446.819

82. Algemene Dekkingsmiddelen

	activiteiten	Lasten 2015	Baten 2015
82a	Middelen bij het Rijk aanvragen voor de uitvoering van gemeentetaken en hierover verantwoording afleggen.	0	-131.096.912
82b	Externe subsidies verwerven, realiseren en verantwoorden.	284.981	-300.000
82c	Belastingen innen, zoals OZB, toeristen-, Honden-, reclame- en precariobelasting.	2.000	-21.321.320
82d	Invorderen van gemeentelijke belastingen.	1.716.300	-1.700
82e	Dividend ontvangen van verbonden partijen (deelnemingen).	34.592	-885.000
82f	Rente betalen en ontvangen (baten betreffen het rentesaldo).	49.515	-6.641.533
82g	Mutaties in diverse reserves doorvoeren.	6.423.260	-528.410
82h	Renteverschil op verstrekte geldleningen aan sociale huisvestingsinstellingen.	0	-1.125.117
82i	Geld reserveren voor onvoorziene uitgaven.	129.339	0
82j	Begrotingstechnische correcties doorvoeren.	490.550	0
82k	Begrotingssaldo	50.053	0
		9.180.590	-161.899.992

Streefwaarden en activiteiten

Prestatie indicatoren	2013 (werkelijk)	2014 (begroot)	2015 (streefwaarde)
Gemeentefonds per inwoner	1.092	1.084	1.616
gemiddeld rente % leningen o/g (excl woningbouw)	4,19	3,99	4,16
gemiddeld rente % leningen o/g (incl woningbouw)	4,14	4,01	4,18
gemiddelde WOZ-waarde (* €1000)	180	168	162
aantal WOZ objecten	44.324	44.269	44.300
aantal WOZ bezwaarschriften	1.325	500	400

Concrete acties 2015

- Voorbereiden op wetwijziging vennootschapsbelasting (per 1-1-2016).
- Realiseren bestuurlijk vastgestelde adviezen uit de nota 'Het vernieuwde vizier op externe subsidies.'
- Versterking financieel beheer.

- Tijdig inzicht in de gevolgen van het landelijk beleid voor de hoogte van de algemene uitkering.
- Voorbereiden en uitvoeren uitgebreide maatschappelijke takenverkenning.
- Kostendekkendheid heffingen, rechten en leges onderzoeken.

Totalen per begrotingshoofdstuk

Hoofdstuk 8 Financiën							
exploitatie	bedragen x € 1.000	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)		-57.239	-33.695	-42.468	-40.942	-34.957	-23.763
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)		165.417	148.126	201.585	199.258	190.717	177.893
Resultaat voor bestemming		108.178	114.431	159.117	158.316	155.760	154.130
Toevoegingen aan de reserves		-15.863	-11.707	-6.944	-8.383	-8.480	-8.663
Onttrekkingen aan de reserves		12.890	2.991	762	409	438	438
mutaties reserves		-2.973	-8.717	-6.183	-7.973	-8.043	-8.225
Hoofdstuk 8 Financiën							
Resultaat na bestemming		105.205	105.715	152.935	150.343	147.717	145.905

6. Paragrafen

6.1 Lokale heffingen

Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt van haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de gemeenteraad vast te stellen verordening te geschieden. De definitieve vaststelling van de tarieven voor 2015 door de gemeenteraad vindt plaats in het late najaar van 2014.

Lokale heffingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op beide. Ongebonden lokale heffingen (OZB, hondenbelasting en precariobelasting) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

De paragraaf Lokale Heffingen geeft inzicht in de diverse gemeentelijke belastingen en de consequenties daarvan voor de inwoners van Hengelo en is als volgt opgebouwd:

- Ontwikkelingen
- Geraamde inkomsten
- Tariefsaanpassingen
- Woonlasten (lokale lastendruk), uitgangspunten en een vergelijking met steden met een vergelijkbare omvang en met de regio.
- Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Ontwikkelingen

Hieronder worden in hoofdlijnen de belangrijkste ontwikkelingen benoemd voor de belastingdruk voor 2015 en volgende jaren.

1.1 Macronorm

Hiermee wordt de grens bedoeld van de jaarlijkse stijging van de totale opbrengst OZB voor alle gemeenten bij elkaar. Het kabinet handhaaft de macronorm OZB in 2015 als instrument. Conform de afgesproken berekeningssystematiek bedraagt de norm voor 2015 3,0% over € 3,711 miljard. Vooral met het oog op de omvangrijke decentralisaties per 2015 heeft het kabinet besloten om dat jaar met een schone lei te beginnen. Dat betekent dat de overschrijding van de macronorm OZB in 2014 met €11 miljoen niet in mindering wordt gebracht op de macronorm voor 2015.

Woonlastennorm

Het kabinet is voor 2016 en verder voornemens om samen met de VNG te komen tot een woonlastennorm. Daartoe zal door de werkgroep die het evaluatierapport over de macronorm OZB heeft opgesteld de variant van woonlastennorm verder worden uitgewerkt ten behoeve van besluitvorming in het voorjaar van 2015.

1.2 WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven

Sinds 1997 wordt op basis van de Financiële-verhoudingswet in het gemeentefonds rekening gehouden met verschillen in de belastingcapaciteit van gemeenten. Als gevolg van verschillen in waarde van de onroerende zaken loopt de belastingcapaciteit uiteen tussen gemeenten. De belastingcapaciteit waar in het gemeentefonds rekening mee wordt gehouden, wordt voor iedere gemeente met dezelfde tarieven berekend. Deze tarieven worden de rekentarieven genoemd en zijn in het verleden vastgesteld op het gemiddelde tarief op dat moment van alle gemeenten. Verschillen in feitelijke tarieven tussen gemeenten spelen in de verdeling van het gemeentefonds geen rol. De rekentarieven worden jaarlijks aangepast. De aanpassing van de rekentarieven ten opzichte van 2014 is noodzakelijk omdat op 1 januari 2015 een nieuw WOZ-tijdvak begint met waardepeildatum 1-1-2014. In 2014 wordt nog uitgegaan van de WOZ-waarde uit het huidige WOZ-tijdvak met waardepeildatum 1-1-2013.

Met ingang van het uitkeringsjaar 2015 wordt het rekentarief vastgesteld op voor:

- eigenaren van woningen	- 0,1135%
- eigenaren van niet-woningen	- 0,1504%
- gebruikers van niet-woningen	- 0,1213%

Voor de duidelijkheid: met deze tarieven wordt de algemene uitkering voor gemeenten *gekort* op basis van de waarde van de onroerende zaken. Als gevolg van verschillen in de waarde van onroerende zaken loopt de belastingcapaciteit uiteen tussen de gemeenten. Dus hoe hoger de WOZ-waarde van woningen en bedrijfspanden, hoe groter de korting op de algemene uitkering.

1.3 BIZ-heffing

De Experimentenwet BI-zones (hierna BIZ) is per 1 januari 2009 in werking getreden en is een instrument op het stimuleren van het ondernemingsklimaat op bedrijventerreinen en in winkelgebieden. De wet bepaalt dat de bijdrage mag worden geheven voor activiteiten op het bevorderen van leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit of een ander mede publiek belang bij de openbare ruimte. De BIZ maakt het mogelijk dat ondernemers gezamenlijk kunnen investeren in een veilige en aantrekkelijke bedrijfsomgeving, waarbij alle ondernemers meebetalen. Het instrument dat hiervoor wordt ingezet, is een gebiedsgerichte heffing die door de gemeente op verzoek van de ondernemers kan worden ingesteld, indien bij hen aantoonbaar voldoende draagvlak aanwezig is. De BIZ kon tot 1 januari 2012 worden ingevoerd en heeft een tijdelijk karakter. In de wet is bepaald dat de werking voor 1 januari 2013 wordt geëvalueerd.

De minister van Economische Zaken heeft een wetsvoorstel ingediend waarmee de mogelijkheid voor een BIZ nu permanent wordt. "De nieuwe wet moet ondernemers in staat stellen om samen hun werkomgeving te verbeteren", aldus minister Kamp. "Een veiliger en schoner bedrijventerrein of winkelgebied is niet alleen prettig, het levert ook meer bedrijvigheid op". Het wetsvoorstel om de BIZ definitief in te voeren is 3 juli 2014 aangenomen. De tot 1 januari 2016 nog lopende BIZ-heffing voor de Binnenstad kan als daaraan behoefte is, dus worden voortgezet.

Een BIZ moet goed worden voorbereid en om die reden kunnen nieuwe initiatieven (bijvoorbeeld op een bedrijventerrein) om tot een Bedrijfsinvesteringszone te komen eerst met ingang van 1 januari 2016 worden opgestart.

1.4 WOZ-waarde woningen openbaar

De WOZ-waarde wordt waarschijnlijk vanaf 1 januari 2015 openbaar. Daardoor wordt het mogelijk om de WOZ-waarde van een woning op te vragen. Een transparantere WOZ-waarde verbetert de kwaliteit van die WOZ-waarde. Met de realisatie van een landelijke voorziening WOZ kunnen burgers eenvoudig en laagdrempelig de WOZ-waarde opvragen bij één centraal punt. Zij kunnen dan de WOZ-waarde van hun woning vergelijken met de WOZ-waarde van zelf gekozen woningen, zonder dat dit leidt tot een grotere uitvraag en daarmee tot hogere kosten voor gemeenten.

1.5 Hondenbelasting

Het Hof 's-Hertogenbosch is na een eerdere uitspraak door de Hoge Raad teruggefloten. Het Hof oordeelde in januari 2003 dat de hondenbelasting in strijd is met het gelijkheidsbeginsel als de gemeente niet kan aantonen dat het geld wordt besteed aan hondenbeleid. De Hoge Raad was echter van mening dat de hondenbelasting geen bestemmingsbelasting is, de gemeente is vrij in de besteding van de opbrengsten.

1.6 Onderzoek forfaits toeristenbelasting

De grondslag voor de toeristenbelasting is het aantal overnachtingen. Het vaststellen van het aantal overnachtingen op vaste jaar- en seizoenplaatsen is arbeidsintensief voor de verblijfsbieder en voor de gemeente als belastingheffer ook in verband met de controle op de aangiftes. Daarom zijn er in de verordening Toeristenbelasting forfaits opgenomen, waarbij per soort plaats wordt uitgegaan van een gemiddeld aantal overnachtingen. Wanneer een gemeente echter in de verordening toeristenbelasting een forfaitaire berekeningswijze van de heffingsgrondslag voor vaste en seizoenplaatshouders heeft opgenomen dient deze te voldoen aan een viertal voorwaarden:

1. De forfaitaire heffingsgrondslag dient te worden onderbouwd met een onderzoek waaruit blijkt hoe zich het gemiddeld aantal overnachtingen per persoon en het gemiddeld aantal verblijfhoudende personen per kampeermiddel of vakantieonderkomen op een vaste of seizoenplaats, zich verhouden.
2. Het onderzoek dient binnen de lokale omstandigheden (lees; gemeentegrenzen) te worden verricht.
3. De forfaitaire heffingsgrondslag (het forfait) mag niet meer dan maximaal 25% afwijken van de lokale werkelijkheid.
4. Een forfait moet regelmatig worden onderzocht.

De in de verordening opgenomen forfaits zijn niet gebaseerd op recente onderzoeks-gegevens. Het GBT heeft voor de deelnemers, die toeristenbelasting heffen, een onderzoek opgestart om de forfaits opnieuw te onderbouwen. Zeer waarschijnlijk lukt het niet dit onderzoek tijdig af te ronden, zodat eventuele gewijzigde forfaitaire bepalingen ook niet in de verordening toeristenbelasting 2015 kunnen worden opgenomen. Als dit wel het geval is zal dit in het raadsvoorstel over de belastingtarieven 2015 nader worden toegelicht.

1.7 GBT

Sinds enkele jaren wordt de belasting aanslagoplegging en –inning namens de gemeente Hengelo verzorgd door het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Twente (GBT). Na een korte aanlooperperiode mag worden geconstateerd dat het GBT goed functioneert. Er zijn regelmatig gemeenten toegetreden (2011 Losser, 2012 Haaksbergen, 2013 Almelo en Oldenzaal) waardoor steeds goedkoper kan worden gewerkt, vooralsnog zonder dat het afbreuk doet aan de kwaliteit van de dienstverlening. Voor 2015 wordt vooralsnog geen rekening gehouden met verdere toetredingen door regiogemeenten.

2. Tariefsaanpassingen

Conform de Kadernota 2015-2018 wordt voor 2015 bij de algemene dekkingsmiddelen uitgegaan van een inflatiecorrectie (indexering) van 1,5% met uitzondering van de toeristenbelasting. De OZB wordt als gevolg van eerdere besluitvorming met 1% extra verhoogd.

De marktgelden stijgen conform afspraak jaarlijks met 2%.

Een tweede uitgangspunt is dat de tarieven voor reinigingsrechten/afvalstoffenheffing en rioolheffing kostendekkend zijn.

Onroerende-zaakbelastingen

Met ingang van 1 januari 2009 vindt jaarlijks hertaxatie plaats van de onroerende zaken. Voor 2015 geldt als waardepeildatum 1 januari 2014. Sinds jaren geldt het principe dat waardemutaties niet tot verhoging of verlaging van de belastingopbrengst OZB mogen leiden. Nu er sprake is van een verlaging van de waarde moeten de tarieven evenredig stijgen om dezelfde opbrengst te verkrijgen. De waardemutaties verschillen echter per soort object en soms ook per buurt. Daardoor treden elk jaar lichte lastenverschuivingen op.

Door het vervallen van de limitering van de onroerende-zaakbelastingen per 1 januari 2008 is het mogelijk de tarieven met meer dan de inflatiecorrectie te verhogen.

Afvalstoffenheffing

Diftar is met groot succes ingevoerd. De doelstellingen in 2013 zijn meer dan gehaald, ook financieel. Ook voor 2014 wordt verwacht dat de doelstellingen worden gehaald. Voor het afvalbeleid zal door uw raad de koers worden bepaald aan de hand van de notitie "Naar een afvalloos Hengelo".

Rioolheffing

Bij de rioolheffing is het noodzakelijk dat de kosten van het gemeentelijke rioleringsstelsel voor 100% door de rioolheffing worden gedekt. Op basis van het geactualiseerd verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2013-2017 is vastgesteld om het tarief voor de rioolheffing in 2015 met 3,5% te verhogen.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is in 2015 in als volgt vastgesteld:

Categorie 1: Hotels	€ 1,00
Categorie 2: Chaletverhuur, pensions, bed- en breakfast	€ 0,85
Categorie 3: Campings	€ 0,70

Leges

In principe alleen verhoogd met de inflatie (1,5%), tenzij er sprake is van door het rijk vastgestelde tarieven.

Overige heffingen

De overige heffingen worden geraamd op basis van het uitgangspunt dat zoveel mogelijk wordt gestreefd naar 100% kostendekking. In het voorstel waarbij de belasting-verordeningen worden aangepast, houden we geen rekening met kostenstijgingen. Eventuele afwijkingen hierop worden toegelicht.

Geraamde inkomsten

Overzicht lokale lasten (x € 1.000):

Omschrijving lokale lasten	Raming 2015	Raming 2014	Kostendekking
Afvalstoffenheffing	8.250	8.386	100%
Begraafrechten	525	525	
Havengelden	312	292	
Hondenbelasting	481	474	N.v.t.
Marktgelden	111	109	
OZB	19.846	19.338	N.v.t.
Parkeren bij meters-automaten	1.128	1.248	N.v.t.
Parkeren vergunningen	137	137	N.v.t.
Parkeren naheffingsaanslagen	239	349	%
Precariobelasting	290	285	N.v.t.
Rioolheffing	7.867	7.565	100%
Toeristenbelasting	126	124	N.v.t.

3. Woonlastenontwikkeling

De hoogte van de gemeentelijke woonlasten krijgt regelmatig aandacht in de media. www.coelo.nl bevat vergelijkingen van Hengelo met andere gemeenten op basis van de cijfers van 2014.

Wat zijn gemeentelijke woonlasten?

Onder woonlasten verstaan we: onroerende-zaakbelastingen, reinigingsrechten/ afvalstoffenheffing en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt.

Hengelo net iets onder het landelijk gemiddelde

Het COELO heeft een rangorde gemaakt voor gemeenten en deelgemeenten. Nummer 1 heeft de laagste woonlasten. Uitgaande van gemiddelde waarden van woningen en van een meerpersoonshuishouden heeft de gemeente Hengelo rangordecijfer 169 (2013: 183).

*Rangorde van 10 gemeenten naar hoogte van de gemeentelijke woonlasten, uitgaande van gemiddelde waarden van woningen *)*

<u>2013</u>		<u>2014</u>	
Zwolle	63	Zwolle	43
Oldenzaal	144	Oldenzaal	130
Hengelo	183	Hengelo	169
Almelo	192	Almelo	200
Haaksbergen	266	Haaksbergen	302
Dinkelland	273	Dinkelland	290
Borne	285	Borne	296
Enschede	278	Enschede	289
Deventer	303	Deventer	297
Hof van Twente	335	Hof van Twente	330

*) 1 = laagste woonlasten, geen rekening gehouden met compensatie voor lage belastingcapaciteit

Bron: COELO, *Atlas van lokale lasten 2014*, zie ook: www.coelo.nl

Vergelijkingen op basis van standaard huishoudtypen

In eerdere publicaties van de gemeente Hengelo werden woonlastenvergelijkingen getoond aan de hand van standaard huishoudens. Daarom worden in onderstaande tabel de gemeentelijke woonlasten weergegeven voor de Twentse gemeenten voor de volgende zes *standaard huishoudtypen*:

1. meerpersoonshuishouden met een eigen woning van € 125.000
2. meerpersoonshuishouden met een eigen woning van € 250.000
3. eenpersoonshuishouden met een eigen woning € 125.000
4. eenpersoonshuishouden met een eigen woning € 250.000
5. meerpersoonshuishouden met een huurwoning
6. eenpersoonshuishouden met een huurwoning

Bij de typen 5 en 6 zijn de woonlasten niet afhankelijk van de waarde van de woning, omdat deze huishoudens geen onroerendezaakbelasting betalen.

Tabel 1 Gemeentelijke woonlasten van 14 Twentse gemeenten voor zes huishoudentypen, op basis van standaardwaarden.

	huishoudtype					
	1	2	3	4	5	6
Almelo	€ 665	€ 861	€ 665	€ 861	€ 391	€ 391
Borne	€ 637	€ 827	€ 754	€ 827	€ 446	€ 446
Dinkelland	€ 591	€ 763	€ 531	€ 703	€ 419	€ 359
Enschede	€ 704	€ 911	€ 670	€ 877	€ 497	€ 463
Haaksbergen	€ 703	€ 852	€ 611	€ 760	€ 555	€ 463
Hellendoorn	€ 627	€ 791	€ 522	€ 685	€ 464	€ 358
Hengelo	€ 614	€ 792	€ 575	€ 753	€ 435	€ 396
Hof van Twente	€ 670	€ 810	€ 638	€ 777	€ 531	€ 498
Losser	€ 667	€ 869	€ 610	€ 813	€ 250	€ 194
Oldenzaal	€ 589	€ 736	€ 529	€ 676	€ 358	€ 299
Rijssen-Holten	€ 551	€ 679	€ 495	€ 623	€ 423	€ 367
Tubbergen	€ 509	€ 659	€ 509	€ 659	€ 187	€ 187
Twenterand	€ 572	€ 719	€ 532	€ 680	€ 424	€ 385
Wierden	€ 621	€ 749	€ 568	€ 697	€ 492	€ 440
gemiddeld	€ 623	€ 787	€ 586	€ 742	€ 419	€ 375
landelijk	€ 595	€ 743	€ 527	€ 675	€ 447	€ 379

Toelichting: De groene cellen geven de woonlasten aan van gemeenten die meer dan 10% goedkoper zijn dan het landelijk gemiddelde. Bij lichtoranje zijn de woonlasten van de gemeente 10 - 20% hoger. De donkeroranje cellen betreffen de duurste gemeenten, die meer dan 20% hogere woonlasten hebben dan het landelijk gemiddelde.

Dalfsen	€ 453	€ 586	€ 414	€ 547	€ 191	€ 152
Deventer	€ 644	€ 819	€ 598	€ 773	€ 469	€ 423
Hardenberg	€ 613	€ 735	€ 574	€ 695	€ 491	€ 452
Raalte	€ 498	€ 645	€ 459	€ 605	€ 352	€ 312
Zwartewaterland	€ 628	€ 760	€ 543	€ 675	€ 495	€ 410
Zwolle	€ 538	€ 703	€ 484	€ 649	€ 269	€ 215

Conclusies:

- De lasten voor 1-persoonshuishoudingen dalen licht ten opzichte van 2013, de lasten van meerpersoonshuishoudingen stijgen licht, maar de stijging in 2014 blijft achter bij het landelijk gemiddelde.
- Hengelo verbetert zich op de rangorde voor woonlasten.

4. Kwijtscheldingsmogelijkheden

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. Binnen deze mogelijkheden zijn de volgende eigen beleidskeuzes gemaakt:

- Kwijtschelding kan worden verleend voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing, ozb, onderhoudsrechten begraafplaatsen en leges huwelijksvoltrekkingen;
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- Ondernemers voor de privébelastingen zijn gelijkgesteld met particulieren;
- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit en;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

Voor 2015 worden per heffing de volgende bedragen geraamd:

Afvalstoffenheffing	700.000
Onderhoud grafrechten	3.130
Onroerende-zaakbelastingen	2.000
Rioolheffing	575.000

6.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De gemeente Hengelo hecht aan het bewust omgaan met risico's. Dat is ook een wettelijke verplichting die voortkomt uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Die wettelijke verplichting heeft als achtergrond dat de financiële positie van de gemeente voor het gemeentebestuur (en burgerij) inzichtelijk dient te zijn. De maatschappij verwacht van gemeenten dat bestuurders tijdig inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen en dat zij de hiermee gepaard gaande risico's beheersen. De gemeenteraad heeft tot taak om erop toe te zien dat deze verantwoordelijkheid in voldoende mate wordt ingevuld. De begroting en de jaarrekening dienen om die reden een paragraaf Weerstandsvermogen te bevatten, met daarin een overzicht van de aard en omvang van risico's die de gemeente loopt. Daarnaast dient er een kwantitatief inzicht te zijn in de weerstandscapaciteit waarmee de risico's opgevangen kunnen worden. Tenslotte dient de gemeente een risicobeleid te formuleren en de normatieve criteria op te stellen voor de mate van interne beheersing die wordt nagestreefd. Dit risicobeleid strekt zich ook uit tot de maatschappelijke partners. Het uitgangspunt is om nader te bepalen kwaliteitseisen te verbinden aan de rapportage over de risicoparagraaf bij de verbonden partijen. Voor goed risicomanagement is van belang dat er sprake is van een leercyclus en een organisatiecultuur waarin de kritische dialoog normaal wordt gevonden. De bijdrage van goed risicomanagement is dat de organisatie op een effectieve en efficiënte wijze heeft leren omgaan met een onzekere toekomst.

Beleidsnotities

Titel	Raadsbesluit
De Raad heeft het risicobeleid van de gemeente Hengelo recent in het voorjaar van 2013 geactualiseerd in de Nota "Scherper aan de wind". De nota risicomanagement beleid voor de periode 2013 – 2017 is bedoeld om een bijdrage te leveren aan de toekomstbestendige organisatie die wij graag willen zijn. De nota beschrijft zowel de wijze waarop de Gemeente Hengelo het eigen DNA bewaakt en op koers blijft door de risico's te identificeren, in kaart te brengen en te beheersen, als de wijze waarop het bedrag wordt berekend dat de gemeente achter de hand wil houden om de gevolgen van de financiële tegenvallers op te vangen die de potentie hebben om het beleid van de Gemeente Hengelo duurzaam te ontwrichten. De Raad heeft ingestemd met: 1) De vaststelling van de streefnorm voor voldoende weerstandsvermogen op de ratiowaarden tussen 1,0 en 1,4 met ratiowaarde 0,8 als ondergrens 2) Een proces van automatische stabilisatie door eventuele batige saldi van het jaarresultaat verplicht te doteren aan de algemene reserve tot dat de minimaal gewenste streefwaarde van 1,0 bereikt is 3) Informatieverstrekking bij begroting en jaarrekening over tenminste 60% van het totale risicoprofiel van zowel de beleidsvelden, de grote projecten als de grondexploitaties. De top 20 van de belangrijkste risico's worden bovendien expliciet genoemd en maken onderdeel uit van de verplichte paragraaf weerstandsvermogen in begroting en jaarrekening 4) Invulling van de actieve informatieplicht door de majeure risico's tijdig kenbaar te maken en door in de Bestuur rapportages de Raad te informeren over de belangrijkste wijzigingen in het risicoprofiel. 5) Vertrouwelijke informatie verstrekking bij publicatie van risico's waar gemeentelijke belangen een rol van betekenis spelen.	

Doelen

Bereiken?	Doen?						
Inzichtelijk maken van de financiële positie van de gemeente	In beleidsrapportages wordt het risicoprofiel geactualiseerd en wordt verslag gedaan van de uitgevoerde maatregelen voor risicobeheersing en -reductie. <u>Stand van zaken</u> In het jaar 2015 wordt de organisatie, evenals in het jaar 2014, actief bij het proces van risicomanagement betrokken. Alle afdelinghoofden en projectleiders worden twee keer per jaar geïnterviewd, met als doel dat de risicoprofielen naar de meest recente inzichten geactualiseerd worden. Daarbij zal ook aandacht besteed worden aan nieuwe ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld het project Lange Wemen, Warmtenet, de drie transities in het sociaal domein en de herziene exploitaties van het grondbedrijf in Hart van Zuid. Risicomanagement is tevens bedoeld om managers, voorafgaand aan bestuurlijke besluitvorming inzicht te geven in de mogelijke financiële impact van belangrijke voorgenomen activiteiten en projecten. Vooral de risicovolle projecten worden vooraf zorgvuldig getoetst op haalbaarheid. De laatste interviews ten behoeve van de procedure 2015 hebben in vergelijking met het jaarverslag 2013 geen aanzienlijke wijzigingen in de risicoprofielen aan het licht gebracht. Wel is er meer zicht ontstaan op de risico's bij de transities in de jeugdzorg en de AWBZ. Op een enkele uitzondering na is door geen van de sectoren melding gemaakt van majeure nieuwe risico's. De interne beheersing van risico's is de afgelopen jaren stelselmatig verbeterd, waardoor de benodigde weerstandscapaciteit kon dalen. Deze trend heeft zich in 2014 niet voortgezet vanwege de risicopercepties rondom Warmtenet BV i.o. en Lange Wemen/ nieuwbouw stadskantoor. De raad beslist over het gewenste niveau van het weerstandsvermogen en de raad moet dan ook tijdig worden ingelicht (de actieve informatieplicht), als er zich zaken voordoen waardoor het niveau van het weerstandsvermogen verandert. Dat is het geval bij alle bestuurlijke voorstellen en optredende nieuwe risico's waarbij in een noodscenario de eigen begrotingsruimte van de afdeling niet meer toereikend is. Het weerstandsvermogen van de gemeente moet dan worden aangesproken en de raad moet dat weten om bij de besluitvorming een eigen afweging te kunnen maken.						
Overzicht houden op de bekende risico's	Actueel houden van de database met onderkende risico's en bijbehorende beheersmaatregelen uit het NARIS pakket. Uitvoeren van simulaties om te bepalen welk buffervermogen nodig is bij de beleidsmatig bepaalde grens van 90%-zekerheid. <u>Stand van zaken</u> De Monte Carlo risicosimulatie, op basis van de beleidsmatig bepaalde grens van 90% zekerheid, berekent een benodigde gemeentelijke weerstandscapaciteit van € 34,2 miljoen voor het netto risicoprofiel. Conform het in de vorige beleidsbegroting vastgestelde beleid dienen risico's met een laag risicoprofiel (score van 7 of lager op een schaal van 25 en een geldgevolg kleiner dan € 1,0 miljoen) binnen de huidige eigen budgetten van de afdelingen te worden opgevangen. De benodigde weerstandscapaciteit welke dient te worden gedekt door de algemene reserve en de bestemmingsreserves bedraagt vervolgens: <table border="0"> <tr> <td>Totale benodigde weerstandscapaciteit:</td> <td>€ 34,2 miljoen</td> </tr> <tr> <td>Ten laste van afdelingsbudgetten:</td> <td><u>€ 4,2 miljoen</u></td> </tr> <tr> <td>Herrekenende benodigde weerstandscapaciteit:</td> <td>€ 30,0 miljoen</td> </tr> </table> Dit is vergeleken met de € 28,2 miljoen opgenomen in de beleidsbegroting 2014 – 2018 een stijging van € 1,8 miljoen. Dit is de consequentie van de gewijzigde risicoperceptie rondom de twee eerder genoemde specifieke activiteiten. De financiële gevolgen van de kredietcrisis zijn goed in beeld en de nieuwe € 1,3 miljoen bezuinigingsopdracht voor de Beleidsbegroting 2015 – 2018 ligt op schema.	Totale benodigde weerstandscapaciteit:	€ 34,2 miljoen	Ten laste van afdelingsbudgetten:	<u>€ 4,2 miljoen</u>	Herrekenende benodigde weerstandscapaciteit:	€ 30,0 miljoen
Totale benodigde weerstandscapaciteit:	€ 34,2 miljoen						
Ten laste van afdelingsbudgetten:	<u>€ 4,2 miljoen</u>						
Herrekenende benodigde weerstandscapaciteit:	€ 30,0 miljoen						

Indicatoren

Indicator	Waarde
Begrotingssaldo	Tenminste een sluitende begroting. <u>Stand van zaken</u> De Beleidsbegroting 2015 – 2018 toont een begrotingssaldo in 2015 van € 50.000 positief. Vanaf 2016 is de bezuinigingsopgave bijna € 1,5 miljoen oplopend tot ruim € 4 miljoen in 2018.
Vrij aanwendbare begrotingsruimte	Post onvoorzien tenminste € 2 per inwoner. De post kleine opties nieuw beleid is tenminste € 25.000 per jaar, met een maximum van € 5.000 per voorstel. <u>Stand van zaken</u> Uitgaande van een bevolking van ongeveer 80.000 is de omvang van de post onvoorzien bepaald op afgerond € 166.000. Jaarlijks werd een nieuwe structurele ruimte aangeboden tot een bedrag van € 25.000 voor kleine opties nieuw beleid, tot een maximum per voorstel van € 5.000. Deze post is in het kader van de bezuinigingen 2015 geschrappt.
Beschikbare belastingcapaciteit	Kostendeckendheid tarieven <u>Stand van zaken</u> Voor alle retributies en bestemmingsheffingen geldt het beleidsuitgangspunt van volledige kostendeckendheid, op basis van het principe dat de veroorzaker betaalt Voor de overige belastingen, waaronder de OZB, geldt geen limiet. Deze kunnen dus in principe (mits er geen onredelijke / willekeurige belastingheffing plaatsvindt) onbeperkt worden verhoogd.
Stille reserves	P.M. <u>Stand van zaken</u> De stille reserves van de gemeente zijn conform het beleid niet in beeld gebracht. Het huidige beleid is om de stille reserves niet bij de weerstandscapaciteit te betrekken, omdat: - deze reserves meestal niet op korte termijn liquide kunnen worden gemaakt; - dit vanuit beleidsmatig oogpunt vaak ook niet gewenst is; - de weerstandscapaciteit is gedefinieerd als de middelen die op korte termijn kunnen worden ingezet om tegenvallers in de exploitatie op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van andere taken.

Weerstandscapaciteit (de beschikbare weerstandscapaciteit in relatie tot de benodigde weerstandscapaciteit	Streefcijfer is 1,0 (= voldoende). Het bureau NAR hanteert de volgende classificatie.		
	<i>Klasse</i>	<i>Ratio</i>	<i>Betekenis</i>
	A	> 2,0	Uitstekend
	B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
	C	1,0 – 1,4	Voldoende
	D	0,8 – 1,0	Matig
	E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
	F	< 0,6	Ruim onvoldoende
	<u>Stand van zaken</u>		
	De beschikbare weerstandscapaciteit op basis van de gegevens uit de begroting per 1-1-2015 kan als volgt worden bepaald.		
Algemene reserve		:€ 10,1	
Bestemmingsreserves		: <u>€ 34,6</u>	
Totaal reserves		:€ 44,7 miljoen	
In mindering komt de volgende niet vrij aanwendbare reserve:			
Onderwijshuisvesting		: <u>€ 7,5</u>	
Totaal niet vrij aanwendbaar		: € 7,5 miljoen	
Minus 1 jaar rentelasten		: € 1,7 miljoen (tegen 4,5% omslagrente)	
Netto weerstandscapaciteit		: € 35,5 miljoen	
De benodigde netto weerstandscapaciteit is € 30,0 miljoen en de beschikbare weerstandscapaciteit is € 35,5 miljoen. Dit levert vervolgens een ratio op van naar boven afgerond 1,2 (= voldoende). Het weerstandsvermogen voor 2015 valt daarmee binnen de streefwaarden van de nota "Zicht op risico's". Zonder interne maatregelen zou de score 0,7 bedragen. Dit onderstreept het belang van een goede interne beheersing.			

Overzicht van de belangrijkste risico's:

Nr.	Risicogebeurtenis	Gevolgen	Invloed (%)
R79	Exploitatie van multifunctionele ruimten en culturele kernvoorzieningen valt tegen door afnemende bezoekers en dalende sponsorbijdragen	Tegenvallende opbrengsten	7.6%
R205	Warmtenet: Rendementsrisico's over de totale looptijd Warmtenet project	Structureel onrendabel project	7.5%
R516	De gronduitgifte prijzen komen onder druk te staan	Dreigende vorming van verliesvoorzieningen	6.4%
R542	De transities op de jeugdzorg en de AWBZ leiden tot onvoorziene kosten	De kosten zijn structureel hoger dan de baten wat tot extra ombuigingen leidt	4.5%
R483	Europese Commissie geeft geen toestemming voor oprichting van Warmtenet BV.	Geïnvesteed vermogen kan niet langer tegen going concern waarde gewaardeerd worden.	3.3%
R537	Prestatie afspraken met ontwikkeling partners blijken niet of moeilijk afdwingbaar	Imagoschade door niet realiseren van maatschappelijke doelen en gederfde inkomsten	3.0%
R379	Klimaatverandering en de gevolgen daarvan	Zwaardere buien en wateroverlast door overbelasting van het rioolstelsel	3.0%
R554	Ontwikkelingen gezondheidspark en kosten van de jeugdzorg categorie 18+	Niet voorziene uitgaven in begrotingsjaar 2015	2.9%
R486	De markt voor grondverkopen verslechtert	Geraamde omzet wordt niet gerealiseerd	2.5%
R136	Extreme klimaatverschijnselen, zoals hevige stormen	Extra kosten voor het beheer van de openbare ruimte.	2.2%
R62	Trajecten van uitkeringsgerechtigden leiden niet tot uitstroom uit de uitkering,	Hogere uitkeringslasten dan voorzien.	2.2%
R552	Niet nakomen van verplichtingen verhuur van de kunstgrasvelden in Veldwijk	FC Twente kan daardoor haar financiële verplichtingen niet nakomen	1.9%
R503	De zwakke governance structuur bij Primato en OSG in combinatie met dalende leerlingen aantallen leiden tot onvoorziene uitgaven	Betreft uitvoering van wettelijke taken die bekostigd moeten worden	1.5%
R500	Huisvesting van AC bij de Toren voor ambulante verslavingszorg leidt tot claim	Afkoopregeling	1.5%
R555	Gemeente wordt verantwoordelijk voor aanbesteding van complexe zorgvragen	Niet voorziene uitgaven in begrotingsjaar 2015	1.5%
R535	Gemeentelijke belangen in samenwerking verbanden blijken onvoldoende geborgd	Risico's en financiële gevolgen daarvan verschuiven naar de gemeente	1.5%
R536	Beschikte subsidies worden niet volledig verkregen omdat niet aan alle voorwaarden kan worden voldaan	Reeds gemaakte kosten blijken niet subsidiabel meer te zijn	1.5%
R496	Ontbreken realisatiekracht partners bij locatie ontwikkeling	Financieel nadeel gemeente	1.5%
R282	Beoordeling constructieve veiligheid bouwwerken staat onder druk	Letselschade / claims	1.5%
R254	Vandalisme	Extra kosten beheer openbare ruimte	1.3%

6.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Een groot deel van het gemeentelijk vermogen is geïnvesteerd in de kapitaalgoederen. Met het beheer en onderhoud van onze wegen, de riolering en het water, het openbaar groen en onze gemeentelijke gebouwen is een grote inzet van onze middelen - zowel personeel als financieel - gemoeid.

De kapitaalgoederen zijn van groot belang voor het functioneren van onze gemeente, onder meer op het gebied van de leefbaarheid, veiligheid, verkeer en vervoer en recreatie. Onderhoud en beheer is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen en om de veiligheid te waarborgen.

De lasten die verband houden met deze kapitaalgoederen zijn onderdeel van verschillende begrotingshoofdstukken. Om toch integraal inzicht te geven in de kaders, ontwikkelingen, onderhoudstoestand en kosten van onze kapitaalgoederen heeft de wetgever een paragraaf onderhoud kapitaalgoederen verplicht gesteld. Behalve het middelenbeslag gelden de volgende argumenten voor het verstrekken van specifieke informatie over de kapitaalgoederen:

De politieke betrokkenheid

De kwaliteit van het openbaar gebied wordt door de inwoners vaak het meest intensief beleefd. Zwerfvuil, hondenpoep, loszittende stoeptegels, boomwortels, slecht onderhouden schoolgebouwen, moeilijk toegankelijke gemeentelijke gebouwen: deze onderwerpen in de directe omgeving raken de burgers direct en hier hebben zij vaak een eigen en duidelijke mening over.

Het grote belang voor de realisatie van de programma's

De kapitaalgoederen zijn vaak van groot belang voor het realiseren van de gemeentelijke programma's.

Volumes

Wegen

- Openverharding: 890.000 m1 2.600.000 m2
- Gesloten verharding: 450.000 m1 1.950.000 m2
- Half verharding: 40.000 m1 125.179 m2

Openbaar groen

- 3,50 ha wadi
- 160 ha gazons en trapvelden
- 175 ha overige grasvelden
- 80 ha bosplantsoen en houtwal
- 30 ha heesters, rozen en vaste planten
- 30 km haag
- 36000 (solitaire) bomen

Water en Riolering

- 600 kilometer rioolbuis
- 53 kilometer persleiding drukriolering
- 10 rioolgemalen
- 250 pompen drukriolering
- 5 bergbezinkbassins
- 19 rioolwateroverstorten

Vastgoed

- circa 290 objecten op adresniveau
- verzekerde waarde € 502 miljoen (herbouwwaarde).

Het gemeentelijk bezit aan gebouwen bestaat onder andere uit scholen, sporthallen, buurthuizen en aankopen in het kader van grondverwerving. Als gevolg van deze diversiteit zijn de gemeentelijke gebouwen onderdeel van verschillende beleidsprogramma's en sectoren. De objecten zijn onderverdeeld naar de volgende categorieën:

- Objecten wettelijke taak (onderwijs);
- Objecten gemeentelijk beleid (kunst & cultuur, sport, welzijn, parkeren, kinderboerderij);
- Objecten i.v.m. huisvesting eigen organisatie;
- Objecten i.v.m. herontwikkeling (grondexploitaties);
- Objecten overig die marktconform worden geëxploiteerd;
- Objecten overig waar kritisch naar wordt gekeken t.a.v. noodzaak om deze objecten in eigendom te hebben/te houden.

Relevant beleid

Wegen

- In het collegeakkoord is niet specifiek aandacht gevestigd op het onderhoud van wegen. Wel is in het collegeakkoord opgenomen dat de komende periode de Westtangent (Weideweg-Geerdinksweg) en de Enschedesestraat gereconstrueerd gaan worden.
- Wegennota 2003
Gemeentelijk verkeer en vervoersplan 2003.
- Voor het beheer en onderhoud van wegen is geen kwaliteitsniveau gedefinieerd binnen de gemeente Hengelo. Hiervoor worden de landelijke richtlijnen van het CROW gehanteerd.

Openbaar groen

Volgens het collegeakkoord is groen een belangrijk voor de leefbaarheid van de stad. Nieuwe ontwikkelingen in de openbare ruimte worden waar mogelijk benut om de groene functie te versterken. Daarbij wordt gekozen voor een slimme en flexibele benadering zonder het kader van de hoofdgroenstructuur los te laten. Waar mogelijk wordt meegewerkt aan zelfbeheer door bewoners. Bij illegaal grondgebruik is de grondhouding een oplossing vinden via bijvoorbeeld verkoop of verhuur.

Relevante beleidsnota's zijn:

- Beheercatalogus 2007
- Bomenverordening 2009
- Groenplan gemeente Hengelo
- Bomenbeheerplan 2010
- Nota snippergroen 2013

In de beheercatalogus 2007 is aangegeven hoe het groen beheerd moet worden. Er is bijvoorbeeld vermeld hoe lang het gras mag zijn, hoeveel onkruid aanwezig mag zijn, hoeveel overhang er mag zijn. Ook zijn hierin zaken vermeld zoals minimale vlakheid, minimale bedekking etc. De beheercatalogus maakt onderscheid in niveau "Hoog", niveau "Basis" en niveau "Laag". Bedrijventerreinen worden in principe beheerd op niveau "Laag". Het centrum en de wijkwinkelcentra worden beheerd op niveau "Hoog". De rest van Hengelo wordt beheerd op niveau "Basis".

Water en Riolering

In het collegeakkoord is aandacht voor het klimaatbestendig maken van de stad. Hierbij moet worden gedacht aan tijdelijke waterberging in de openbare ruimte en de inrichting van stuwgebieden die bij hevige neerslag het water bovenstrooms langer vasthouden. Verder is er aandacht voor beekherstel (Omloopleiding en Berflobeeek).

Meest relevante beleidsnota's zijn:

- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2013-2017 (vastgesteld in 2013)
- Gemeentelijk Grondwaterplan (vastgesteld in 2013)
- Gemeentelijk Waterplan (vastgesteld in 2006)

Vastgoed

Vanuit het coalitieakkoord wordt ingezet op gebruik door gesubsidieerde instellingen en verenigingen van gemeentelijk maatschappelijk vastgoed, in het bijzonder de wijkwelzijnsaccommodaties. Gezamenlijke huisvesting en het delen van accommodaties dragen bij aan de integrale manier van (samen)werken.

De eisen die gesteld worden aan de (onderhouds-)kwaliteit van een gebouw met de status van monument kunnen afwijken van de eisen die gelden voor bijvoorbeeld scholen en overige gebouwen. Richtlijnen hiervoor in de vorm van ambitieniveaus voor de kwaliteit van de verschillende gemeentelijke gebouwen zijn echter niet door de raad of het college vastgesteld.

In 2012 is het besluit tot het vormen van een vastgoedbedrijf genomen. Het voornaamste gevolg daarvan is dat al het vastgoed vanuit één plaats binnen de organisatie op eenduidige wijze wordt beheerd. Hierbij bereiken we kostenefficiëntie vanwege de schaalvoordelen en een doelmatige inrichting van de centrale vastgoedorganisatie. In 2014 zijn de eerste vastgoedobjecten vanuit de sectoren overgedragen aan het vastgoedbedrijf. Met ingang van 2015 is de verwachting dat nagenoeg alle vastgoedobjecten van de gemeente centraal en dus binnen het vastgoedbedrijf worden beheerd.

Relevante (beleids)nota's:

- Nota accommodatiebeleid 1993
- Evaluatienota accommodatiebeleid 2001
- Businessplan vastgoedbedrijf 2012

Huidige staat van onderhoud

Wegen

Uit inspecties en de evaluatie over onderhoud openbare ruimte blijkt dat er sprake is van enige achterstand op het gebied van verharding en verlichting. Deze wordt onder andere veroorzaakt doordat in de jaren 70 en 80 veel infrastructurele voorzieningen zijn aangelegd, welke nu toe zijn aan vervanging. Daarnaast zijn de kosten voor het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden aanzienlijk verhoogd.

Kort cyclisch onderhoud wordt uitgevoerd door eigen medewerkers van Wijkbeheer. Hierbij worden meldingen verholpen en kleine reparaties aan straatwerk uitgevoerd. Het grote onderhoud aan de wegen, trottoirs en andere verhardingen wordt hoofdzakelijk uitgevoerd door aannemers. Opdrachten worden verstrekt als er niet meer voldaan wordt aan de landelijke richtlijnen voor wegen of wanneer er zulke schades geconstateerd zijn, dat onderhoud vereist is. Zodoende blijft de veiligheid gewaarborgd.

Gegeven deze waarborg gaat, over het geheel genomen desondanks de algehele staat van onderhoud langzaam achteruit ten opzichte van het gewenste niveau. Het is nodig kritisch te blijven nadenken over het gewenste beheerniveau.

Openbaar groen

Voor één derde van Hengelo zijn contracten afgesloten met aannemers om het kort cyclisch onderhoud op het vereiste peil te houden. De overige twee derde deel van Hengelo wordt beheerd door de sociale werkvoorziening SWB en de eigen dienst. Het niveau van het kort cyclisch onderhoud ligt binnen de marges van de beheercatalogus.

Voor het niet kort cyclisch onderhoud worden losse opdrachten aan derden gegeven. Zodra bedekking, vlakheid etc. niet meer aan het niveau van de beheercatalogus voldoet en er is budget, dan wordt opdracht gegeven tot renovatie van het betreffende perceel. Momenteel voldoet circa 85% van het areaal aan het niveau dat de beheercatalogus voor dit areaal voorschrijft. De inzet blijft, dit percentage te verhogen tot het volledige areaal.

Water en Riolering

De kwaliteit van de riolering wordt beoordeeld op basis van periodiek uitgevoerde camera inspecties.

Op basis van deze resultaten is een rioolrenovatieplan opgesteld. Daarbij is onderscheid gemaakt naar urgenties. Sommige riolen moeten z.s.m. worden vervangen (binnen 1 jaar, urgent), andere riolen zijn minder urgent (2-5 jaar) en een deel is niet urgent (6-10 jaar). Deze laatste groep wordt later nogmaals geïnspecteerd. Voor alle overige riolen wordt een verwachte levensduur van 60 jaar aangehouden.

In het rioolrenovatieplan is als maatregel naast vervanging ook gekeken naar de toepasbaarheid van deelreparaties. De kosten van de benodigde vervangingen en renovaties en de exploitatielasten worden volledig gedekt middels de voorziening riolering.

Om grondwaterstanden goed en langdurig in beeld te krijgen is een grondwatermeetnet gerealiseerd. Dit net bestaat uit 104 peilbuizen voorzien van dataloggers. Het benodigde beheer en onderhoud van het meetnet wordt volledig gedekt middels de voorziening riolering.

Het beheer en onderhoud van de beken en bergingsvijvers berust bij het waterschap Vechtstromen.

Vastgoed

Op basis van het huidig en toekomstig gebruik van de vastgoedobjecten op grond van de hiervoor vermelde categorieën wordt beoordeeld, aan de hand van inspecties, welke onderhoudswerkzaamheden voor dat doel noodzakelijk zijn. Hiervoor wordt een meerjarige onderhoudsplanning bijgehouden en geactualiseerd. Deze onderhoudsplanning bestrijkt een periode van 40 jaar die elk jaar, ten aanzien van de tijdstippen van onderhoud, wordt geactualiseerd. Elke 4 jaar vindt een actualisatie plaats van de hoogte van de jaarlijkse dotatie voor het onderhoud.

Voor groot onderhoud van stadhuis/stadskantoor en buurt-wijkcentra zijn voorzieningen gevormd. Voor de accommodaties is een egaliseringsreserve gevormd ter dekking van groot onderhoud van gebouwen, welke niet direct meer in gemeentelijk gebruik zijn, maar nog wel in eigendom van de gemeente. Deze voorzieningen zijn voldoende om toekomst onderhoud uit te kunnen voeren.

Grote projecten, ontwikkelingen

Wegen

- Dalmeden en Medaillon

De komende jaren worden ingezette ontwikkelingen verder uitgevoerd. Er moeten nog delen openbare ruimte aangelegd worden in de uitbreidingsgebieden Medaillon en Dalmeden. Het areaal wegen en trottoirs zal hierdoor verder toenemen.

- Westtangent en Enschedesestraat

In de perioden 2014 - 2016 worden de Westtangent en de Enschedesestraat volledig heringericht. Als gevolg hiervan worden de wegen, fietspaden en trottoirs ook opnieuw aangelegd.

- Laan "Hart van Zuid"

In 2015 worden de ontbrekende delen van de nieuwe ontsluitingsweg "Laan Hart van Zuid" aangelegd.

Openbaar groen

- Omloopleiding

In 2014 wordt de omloopleiding en omgeving heringericht. Het gaat hierbij om het deel vanaf de Aardoliestraat tot aan de bergingsvijver in 't Genseler. Doel van deze herinrichting is om het water meer ruimte te geven en een natuurlijker inrichting te realiseren. Dit project bestaat naast het ontgraven van grond t.b.v. de watergang voornamelijk herinrichting van het groen. In de groeiseizoenen 2015 en 2016 wordt het groen onderhouden vanuit het project. Vanaf 2017 wordt dit onderdeel van het reguliere beheer van de gemeente Hengelo.

- Dalmeden en Medaillon

De komende jaren wordt er steeds meer openbare ruimte aangelegd in de uitbreidingsgebieden Medaillon en Dalmeden. Als gevolg hiervan neemt ook het areaal groen fors toe.

- Westtangent en Enschedesestraat

In de perioden 2014-2016 worden de Westtangent en de Enschedesestraat volledig heringericht. Als gevolg hiervan wordt ook het openbaar groen opnieuw aangelegd. Vanaf 2017 komt dit groen in het reguliere beheer.

- Laan "Hart van Zuid"

In 2015 worden de ontbrekende delen van de nieuwe ontsluitingsweg "Laan Hart van Zuid" aangelegd. Vanwege de belangrijkheid van deze weg zullen er ruime bermen langs deze weg komen. Vanaf 2018 komt dit groen in het reguliere beheer.

Water en Riolering

- Riolverzwaring West Tangent in combinatie met een herprofilering van het wegprofiel;
- Riolvervanging Enschedesestraat (Kuipersdijk-binnenstad) in combinatie met HOV Hengelo-Enschede;
- Realisatie stuwgebieden ter vermindering van wateroverlast en rioolwateroverstorten op de beken;
- Riolverzwaring Mozartlaan;
- Riolverzwaring/vervanging/renovatie Deurningerstraat;
- Riolvervanging/renovatie Breemarsweg;
- Riolvervanging/renovatie Deldenerstraat;
- Beekherstel Omloopleiding. De beek krijgt meer ruimte waardoor meer waterberging ontstaat. De oevers worden natuurvriendelijk ingericht en er worden wandelpaden en speelplekken langs de beek gerealiseerd.
- Beekherstel gedeelte BerflobEEK. De beek krijgt meer ruimte waardoor meer waterberging ontstaat. De oevers worden natuurvriendelijk ingericht en er worden wandelpaden langs de beek gerealiseerd.

Vastgoed

De meeste schoolgebouwen zijn in juridisch eigendom van het betreffende schoolbestuur. Het schoolbestuur is ingaande 2015 in dat geval zelf verantwoordelijk voor onder andere de financiering van het onderhoud. Tot 2015 was de gemeente hiervoor verantwoordelijk. De bijbehorende vergoeding wordt door het rijk met ingang van 2015 rechtstreeks met de schoolbesturen afgerekend.

Een aantal schoolgebouwen is in eigendom van de gemeente. Voor deze schoolgebouwen is er een meerjarenonderhoudsplanning. De afdeling bouwservice en faciliteiten draagt zorg voor het (laten) uitvoeren van het onderhoud. Elk jaar is hiervoor een budget vanuit de reserve onderwijshuisvesting beschikbaar.

Sinds 1 juli 2014 is de Wet Markt en Overheid van kracht. Hierin is vastgelegd waar decentrale overheden zich aan moeten houden als ze de concurrentie aangaan met bedrijven. Volgens de wet moet rekening worden gehouden met kostendoorberekening en mag niets onder de kostprijs worden aangeboden. Verder mogen eigen overheidsbedrijven niet worden bevoordeeld ten opzichte van concurrenten en moet belangenverstrengeling worden voorkomen.

Relatie met centrale thema's

Transities

Zowel de transities in het sociale domein als bezuinigingen hebben mogelijk gevolgen voor (de exploitatie) van het gemeentelijk vastgoed. Organisaties en instellingen die thans huurder zijn van gemeentelijk vastgoed, kunnen zich genoodzaakt zien, het huurderschap te heroverwegen. Voor bestaande en nieuwe voorzieningen en instellingen zijn er wellicht kansen voor nieuwe verhuur van vastgoed. Te denken valt bijvoorbeeld aan meerdere wijkwelzijnsvoorzieningen " onder 'een dak'".

Binnenstad

Wegen

In de binnenstad wordt de leefbaarheid en aantrekkelijkheid vergroot. De gedachte is om 'warme' bestratingsmaterialen te gaan gebruiken zoals gebakken straatklinkers. Met name in het gebied Lange Wemen is dit nodig. Hier voldoet de huidige bestrating op bepaalde plaatsen niet meer aan de richtlijnen die gelden voor bestratingen.

Openbaar groen

Om de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de binnenstad te vergroten is er de wens om de hoeveelheid groen in de binnenstad te laten toenemen. Omdat in de binnenstad ook andere functies aanwezig zijn kan hier vaak niet voor traditioneel groen gekozen worden maar moeten er bloembakken etc. geplaatst worden. Deze vormen van groen kennen, vanwege extra watergeven, vandalisme, verplaatsingen voor evenementen etc., veel extra beheerkosten.

Water en Riolerings

Aan de orde is de Rioolvervanging Enschedesestraat, tussen de Kuipersdijk en de Drienerstraat in combinatie met HOV lijn.

Conclusies

Wegen

De middelen welke structureel in deze begroting zijn opgenomen zijn op dit moment nog voldoende om het kort cyclisch onderhoud en de meldingen zodanig uit te voeren dat de veiligheid is gewaarborgd.

Momenteel voldoen de ringwegen en de wijkverbindingswegen aan de richtlijnen. Er zijn ook veel woonstraten in asfalt die het nodige onderhoud behoeven. Met name woonstraten in de wijken Groot Driene en Hasseler Es.

Als gevolg van het niet tijdig herstraten van trottoirs en wegen of het tijdig asfalteren van wegen nemen de kosten voor kort cyclisch onderhoud toe. Wanneer er schades ontstaan aan de onderliggende lagen, nemen de kosten ook toe. Dit zal opgevangen moeten worden binnen de beschikbare onderhoudsbudgetten. Het is noodzakelijk om vanaf 2016 de budgetten te indexeren, daar waar dit de afgelopen jaren niet is gebeurd.

Openbaar groen

De middelen welke structureel in deze begroting zijn opgenomen zijn op dit moment nog voldoende om het kort cyclisch onderhoud naar behoren uit te voeren. Wel neemt het areaal groen dat aan de vastgestelde IBOR normen voldoet jaarlijks met 1 á 2% af. Als gevolg van het niet renoveren van groen nemen de kosten voor kort cyclisch onderhoud toe. Omdat er dan minder geld over blijft voor renovatie wordt er minder gerenoveerd. Er dient een discussie te worden gevoerd over het gewenste beheerniveau. Het is noodzakelijk om vanaf 2016 de budgetten te indexeren, daar waar dit de afgelopen jaren niet is gebeurd.

Water en Riolering

De beschikbare middelen zijn voldoende voor de uitvoering van een goed en verantwoord beheer van de riolering.

Vastgoed

Op dit moment is de inschatting dat de getroffen onderhoudsvoorzieningen en de bestemmingsreserve toereikend zijn om het huidige onderhoudsniveau te bestendigen.

6.4 Grondbeleid

Doelstelling grondbedrijf

De centrale doelstelling van het grondbeleid zoals dat door de Gemeente Hengelo wordt gevoerd is: het tijdig realiseren van gewenste veranderingen in het grondgebruik, zodanig dat dit past in de doelstellingen die de gemeente geformuleerd heeft in het kader van de ruimtelijke ordening.

Grondbeleid is een voorwaarde voor het te voeren ruimtelijk beleid. Het geeft aan op welke wijze de instrumenten worden ingezet om doelstellingen met betrekking tot de ruimtelijke ordening, de volkshuisvesting en het economische beleid te realiseren. Het is hierbij een absolute noodzaak dat het grondbedrijf financieel gezond is.

Om uitvoering te geven aan het grondbeleid wordt de *grondexploitatie* als instrumentarium gebruikt. Een grondexploitatie is de financiële vertaling van het productieproces dat (ruwe) grond omzet in grond voor een (andere) gewenste bestemming. Iedere exploitatieopzet wordt jaarlijks herzien en door de gemeenteraad vastgesteld. Dit gebeurt bij de *Herzieningen van de grondexploitaties*. De herziening van een grondexploitatie houdt in dat het voorgecalculeerde resultaat van iedere exploitatieberekening – na verwerking van de meest recente rekeningcijfers en de herziening van de nog te realiseren kosten, bijdragen en opbrengsten – geactualiseerd wordt.

Relatie met andere begrotingshoofdstukken

Het grondbedrijf werkt veel samen met veel verschillende afdelingen en disciplines. Veelal wordt er beleid ontwikkelt door de gemeente waar het grondbedrijf uitvoering aan geeft.

De relatie met Economie, werk en inkomen zit in de ontwikkeling van de verschillende bedrijventerreinen. Met de afdeling maatschappelijke ontwikkelingen is er een relatie bij de ontwikkeling van nieuwe scholen waarvoor het grondbedrijf gronden beschikbaar stelt c.q. verkoopt. Denk hierbij aan de realisatie van 't Berflo of de nog te ontwikkelen VMBO locatie nabij het Medaillon. Daarnaast is er nabij het streekziekenhuis Midden Twente en het Trivium een park ontwikkeld met als thema gezondheidszorg.

De ontwikkeling van het Sport Centre en Landmanserve zijn voorbeelden waar het grondbedrijf meewerkt om overig maatschappelijk gewenste voorzieningen mogelijk te maken.

Tenslotte is er bijna altijd een relatie met Ruimtelijke Ontwikkeling. In alle te ontwikkelen projecten worden bestemmingsplannen gewijzigd en wordt er beleid gemaakt voor het strategisch programmeren van woningbouw.

Uitvoering van het grondbeleid

De uitvoering van het grondbeleid komt het beste tot uitdrukking in de voortgang van de te onderscheiden projecten, zoals verantwoord in de grondexploitaties. De meest actuele herzieningen van de grondexploitaties zijn opgesteld op prijspeil 1 januari 2014 en zijn 11 juni 2014 door de gemeenteraad vastgesteld. Op basis van de herziene grondexploitaties is eveneens een actuele stand van zaken weergegeven van de daarmee samenhangende meerjarenraming van de reserve van het grondbedrijf, alsmede de meerjarenramingen van de bestemmingsreserves en de voorzieningen.

Om te kunnen voldoen aan de begrotingsvoorschriften heeft een splitsing van de reserve plaatsgevonden in een reserve grondexploitatie en een voorziening grondexploitatie. Deze laatste vermogenscomponent is bedoeld voor afdekking van voorzienbare verliezen, terwijl de reserve beschouwd dient te worden als weerstandsvermogen voor de risico's van de grondexploitatie.

Relatie reserves en risico's voor grondzaken

Voor de risico's van het grondbedrijf wordt verwezen naar paragraaf 6.2.

Doelen

Het waarborgen van een financieel gezond grondbedrijf											
Bereiken?	Doen?										
Het treffen van een voorziening voor door de raad vastgestelde tekortexploitaties. Conform Besluit Begroting en Verantwoording en "gedragslijn BBV en grondbedrijf", raadsbesluit d.d. 20.03.2007.	Zie pagina 35 van deel Ia van de herziening grondexploitaties per 01.01.2014. 2015: € 47,1 miljoen 2016: € 49,2 miljoen 2017: € 50,1 miljoen 2018: € 52,4 miljoen										
Het treffen van een voorziening voor nog niet in exploitatie genomen gronden waarvan de boekwaarde hoger is dan de verkeerswaarde. Conform Besluit Begroting en Verantwoording, artikel 65.	Zie pagina 35 van deel Ia van de herziening grondexploitaties per 01.01.2014. 2015: € 12,8 miljoen 2016: € 12,9 miljoen 2017: € 12,9 miljoen 2018: € 13,0 miljoen										
Het vrij besteedbare deel van de reserve grondbedrijf dient minimaal € 3,0 miljoen te bedragen. Conform raadsbesluit bij de herzieningen van de grondexploitaties per 01.01.2009.	Zie pagina 35 van deel Ia van de herziening grondexploitaties per 01.01.2014. 2015: € 0,4 miljoen 2016: € 1,0 miljoen 2017: € 2,2 miljoen 2018: € 3,8 miljoen Hieruit blijkt dat verwacht wordt dat deze doelstelling in 2018 gerealiseerd wordt.										
De totale gemeentelijke boekwaarde van het grondbedrijf mag maximaal € 100 miljoen bedragen. Conform raadsbesluit bij de herzieningen van de grondexploitaties per 01.01.2008.	Deze totale gemeentelijke boekwaarde kan worden uitgedrukt in- en exclusief voorziening. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Exclusief voorziening</th> <th>Inclusief voorz.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014: € 160,4 miljoen</td> <td>€ 100,4 miljoen</td> </tr> <tr> <td>2016: € 178,7 miljoen</td> <td>€ 116,6 miljoen</td> </tr> <tr> <td>2017: € 173,6 miljoen</td> <td>€ 110,5 miljoen</td> </tr> <tr> <td>2018: € 170,1 miljoen</td> <td>€ 104,7 miljoen</td> </tr> </tbody> </table> Hieruit blijkt dat verwacht wordt dat deze doelstelling niet behaald wordt.	Exclusief voorziening	Inclusief voorz.	2014: € 160,4 miljoen	€ 100,4 miljoen	2016: € 178,7 miljoen	€ 116,6 miljoen	2017: € 173,6 miljoen	€ 110,5 miljoen	2018: € 170,1 miljoen	€ 104,7 miljoen
Exclusief voorziening	Inclusief voorz.										
2014: € 160,4 miljoen	€ 100,4 miljoen										
2016: € 178,7 miljoen	€ 116,6 miljoen										
2017: € 173,6 miljoen	€ 110,5 miljoen										
2018: € 170,1 miljoen	€ 104,7 miljoen										

Beleidsnotities

Titel	Vastgesteld / streefdatum vaststelling
Nota grondbeleid	08.11.2011
Gedragslijn BBV en grondbedrijf	20-03-2007
Toe te passen grondslagen bij de herzieningen van de grondexploitaties per 01.01.2013.	20-01-2014
Herziening exploitatieopzetten	Jaarlijks; 03-07-2007 vastgesteld per 01-01-2007; 24-06-2008 vastgesteld per 01-01-2008; 01-07-2009 vastgesteld per 01-01-2009; 01-06-2010 vastgesteld per 01-01-2010; 01-06-2011 vastgesteld per 01-01-2011; 22-05-2012 vastgesteld per 01-01-2012; 11-06-2013 vastgesteld per 01-01-2013; 11-06-2014 vastgesteld per 01-01-2014.

6.5 Financiering

De paragraaf financiering beschrijft de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille. Meer dan voor de andere paragrafen is op dit gebied het nodige wettelijk verankerd, met name in de Wet Fido, de Ruddo en de uitvoeringsregeling van de (aangescherpte) Wet Fido. Daarnaast is in 2011 de Handreiking Treasury van het ministerie van BZK verschenen, die ook weer nadere informatie geeft. In 2014 zijn bovendien het treasurybesluit van de gemeente Hengelo en de richtlijnen voor het verstekken van geldleningen en garanties aangescherpt. De doelstellingen van het treasurybeleid zijn vastgelegd in de verordening financieel beheer (Verordening ex artikel 213 GemeenteWet, artikel 10) en in het treasurybesluit.

Schatkistbankieren

Per 1 januari 2014 is het verplicht schatkistbankieren van lagere overheden bij het rijk definitief ingevoerd. Dit heeft gevolgen voor het treasurybeleid. Tegoeden worden dagelijks 'afgeroomd', op een aparte rekening bij huisbank BNG gestort en bij het rijk belegd. Debetsaldi, "rood staan" wordt nog steeds op de gebruikelijke wijze afgedekt door daggeld- of kasgeldleningen.

Gemeentefinanciering:

Bij de financiering van de gemeentelijke activiteiten wordt de gemeente als één geheel beschouwd. Dat houdt in dat bij het bepalen van de financieringsbehoefte alle inkomsten en uitgaven betrokken worden. Er wordt, conform het genomen raadsbesluit, in 2015 gerekend met een omslagrente van 4,5%.

Door deze "totaalfinanciering" worden de rentekosten geminimaliseerd. Leningen worden op de meest optimale momenten aangetrokken, rekening houdend met de gemeentelijke rentevisie, de Wet Fido, de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Twee keer per jaar wordt een rentevisie opgesteld, als regel in december en in juni. Deze rentevisie is samengesteld op basis van rentevisies van de toonaangevende banken en financiële media in Nederland. De laatste rentevisie gaat uit van een stabiele tot licht stijgende korte rente en lange rente. Het verschil tussen korte en lange rente is relatief groot.

In de afgelopen jaren is in sterke mate geprofiteerd van de daling van zowel de korte als de lange rente. Het begrote renteresultaat is echter gebaseerd op een (vrijwel) volledige uitvoering van de voorgenomen investeringen. In de praktijk blijkt echter dat deze investeringen niet volledig in het jaar worden gerealiseerd.

Nu het verplichte schatkistbankieren per 1 januari 2014 is ingevoerd zal zoveel mogelijk de kasgeldlimiet worden opgezocht. Treasurybeslissingen zullen nu het gevolg zijn van de liquiditeitenplanning, de rentestand, de verwachte rentestand (rentevisie) en het risico van overliquiditeit.

Voor de treasurer wordt de uitdaging alleen maar groter om zo goedkoop mogelijk de gemeente van liquiditeiten te voorzien. Hierbij wordt zoveel mogelijk de samenwerking gezocht met andere Twentse gemeenten. Ervaringen worden uitgewisseld met andere gemeenten in de grootteklasse. Door de onzekerheden op de kapitaalmarkt, de stagnerende grondverkoop en door grote terughoudendheid bij de financiering door de grote banken, gecombineerde met forse renteopslagen is de boekwaarde van de grondcomplexen in de afgelopen jaren fors gestegen. Stagnatie van verkoop, maar ook het weer aantrekken daarvan heeft een zeer grote invloed op het renteresultaat van de gemeente. Het maakt het inschatten van de financieringsbehoefte in de komende jaren bijzonder moeilijk.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm:

Ook in 2015 zal ernaar worden gestreefd de kasgeldlimiet niet langdurig te overschrijden, dit binnen het kader van de (herziene) Wet Fido. Daarbij moet worden opgemerkt dat overschrijding van de kasgeldlimiet gedurende een kortere tijd in afwachting van inkomsten en in het vooruitzicht van een lagere rente niet in strijd is met de wet Fido en het vigerende treasurybesluit, en bij een aanhoudend lage korte rente zelfs aanbevelenswaardig is. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal van 273 miljoen, ofwel ruim 23 miljoen euro. Samengevat is financiering met kort geld is nog steeds zeer interessant, gelet op de zeer lage korte rente.

De renterisiconorm bedraagt ruim € 54 miljoen (20% van het begrotingstotaal). Hij zal niet worden overschreden.

De financieringsbehoefte in 2015 bedraagt ongeveer: (x 1 miljoen euro):

Rekeningsaldo zonder mutaties reserves:	4,3
Rente aangetrokken geldleningen:	26,3
Aflossing aangetrokken geldleningen:	41,0
Rente verstrekte geldleningen:	19,6
Aflossing verstrekte geldleningen:	15,0
Mutatie boekwaarde grondexploitatie	- 14,5
Investerings	11,8
Financieringsbehoefte:	25,7
Reeds aangetrokken in 2014:	-

Rentevisie

Als gevolg van de nog steeds slechte financiële vooruitzichten en de schulden crisis wordt voor de komende periode een relatief lage lange rente verwacht. De verwachting is dat het verschil tussen korte en lange rente ook in 2015 groot zal blijven.

Met andere woorden: in de huidige financiële markten is de gemeente gebaat bij zolang mogelijk 'kort' financieren. Uiteraard moet wel tijdig geconsolideerd worden wanneer de 'lange' rente blijft stijgen.

Wet Hof

Volgens het bestuursakkoord dat minister van financiën Dijsselbloem heeft afgesloten met VNG, IPO en de Unie van waterschappen mogen de lagere overheden een tekort hebben van 0,5% in de jaren 2013, 2014 en 2015, 0,4% in 2016 en 0,3% in 2017. Daarnaast is een motie in de Tweede Kamer aangenomen met de strekking dat het kabinet moet voorkomen dat de Wet Hof leidt tot uitstel en afstel van investeringen.

Hiermee lijken de grootste risico's van de Wet Hof voorlopig van de baan.

Kasbasis

Anders dan het rijk moeten gemeenten al jaren begrotingsevenwicht nastreven, althans op basis van het stelsel van baten en lasten. Hierdoor worden de lasten van investeringen over een aantal jaren gespreid. Daardoor kan het ook voorkomen dat gemeenten die een sluitende begroting hebben op baten en lasten basis op kasbasis een begrotingstekort hebben. Om dat in kaart te brengen moeten gemeenten sinds jaar en dag in de begroting het EMU-saldo invullen. Dat is feitelijk een herberekening van de begroting van lasten en baten naar kasbasis.

Vuistregels

Wat vuistregels voor de omvang van het EMU-saldo:

- Investerings hoger dan afschrijvingen betekent een negatief effect op het EMU-saldo
- Investerings in grond hoger dan verkopen bouwgrond betekent een negatief effect op het EMU-saldo
- Verkoop aandelen betekent een positief effect op het EMU-saldo
- Het vormen van reserves en voorzieningen betekent een positief effect op het EMU-saldo
- Het dekken van uitgaven uit een voorziening betekent een negatief effect op het EMU-saldo
- Een ontvangen subsidie van een andere overheid betekent een positief effect op het EMU-saldo
- Aantrekken en uitzetten van geld heeft géén invloed op het EMU-saldo

Wat gaan we doen

Bij het aantrekken van geldleningen zal, als altijd, rekening worden gehouden met de liquiditeitsprognose, gekoppeld aan de rentestand en met name de rentevisie. Het Treasurycomité zal gedurende het jaar toezicht blijven houden op de uitvoering van het treasurybeleid.

De gemeente Hengelo is één van de weinige gemeenten die nog zelf leningen aantrekt en doorverstrekt ten behoeve van woningcorporaties in Hengelo. Daarbij wordt nauwlettend gecontroleerd of het hier gaat om projecten voor sociale woningbouw, zodat geen sprake is van ontoelaatbare staatssteun. De voorkeur van het college gaat nog steeds uit naar deze vorm van leningverstrekking. De leningenportefeuille wordt gedekt door een recht van eerste hypotheek, dat jaarlijks gecontroleerd wordt en nog steeds een aanzienlijke mate van overdekking kent.

Daarnaast is sprake van een vergoeding voor kosten en risico's, die als dekkingsmiddel in de begroting wordt ingezet. Bovendien is zowel Welbions als de gemeente ongevoelig voor de ontwikkelingen bij slecht draaiende en/of speculerende corporaties, omdat men niet is aangesloten bij de WSW.

Binnenkort zal opnieuw worden gezien of de huidige vorm van (door)verstrekking van leningen kan en moet worden voortgezet.

Verstrekking van geldleningen

Omdat de banken terughoudend zijn en blijven bij de verstrekking van geldleningen wordt steeds vaker gekeken naar de gemeente als "reddende engel". Uitgangspunt is en blijft dat de gemeente geen bankier is en dat ook niet moet worden om het bedrijfs- en verenigingsleven overeind te houden. De Wet Fido en de daaraan gekoppelde Ruddo dichten de gemeente slechts een bancaire rol toe wanneer sprake is van een 'maatschappelijk belang'. Datzelfde geldt voor het verlenen van gemeentegaranties. Het mag niet zo zijn dat een projectontwikkelaar het risico naar een gemeente afschuift en/of de gemeente verder laat financieren als hun geldbron is opgedroogd en/of de onderneming zijn vleugels wil uitslaan naar nieuwe projecten.

Daarenboven heeft de gemeente te maken met steeds verdergaande regelgeving in het kader van staatssteun. Verstrekking of garantie van een lening tegen een relatief lage rente aan een CV/BV zal al heel gauw worden gezien door de Europese Commissie als ontoelaatbare staatssteun. De gemeente zal daarop worden aangesproken. Grote terughoudendheid is derhalve nog steeds het parool. Daarom is het beleid met betrekking tot het verstrekken van geldleningen aan derden verder aangescherpt. Bovendien is in de jaarrekening 2013 een voorziening getroffen voor instellingen met een gemeentelijke geldlening, die moeite hebben om aan de (terug)betalingsverplichting te voldoen.

Het komende jaar

2015 wordt, net als de vorige jaren, bijzonder onzeker. Het treasurycomité zal nadrukkelijk de vinger aan de pols houden.

Ontwikkeling leningenportefeuille

Verwachte stand per 01.01.2015:

Aangetrokken leningen	€ 687,4 miljoen
Verstreckte leningen	
- t.b.v. sociale woningbouw	€ 414,5 miljoen
- t.b.v. derden	€ 64,5 miljoen

6.6 Verbonden partijen

Voor de uitvoering van een aantal taken heeft de gemeente zich verbonden met andere partijen. Tot de verbonden partijen worden volgens het Besluit Begroting en Verantwoording die partijen gerekend, waarmee de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake wanneer de gemeente in de derde partij een zetel in het bestuur heeft, dan wel stemrecht in besluitvormende vergaderingen kan uitoefenen. Van financieel belang is sprake wanneer de gemeente financieel risico loopt bij faillissement of liquidatie van de derde partij. De beleidskaders rondom verbonden partijen liggen vast in de nota "Geboeid door verbonden partijen", door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld op 2 oktober 2007. Op 23 april 2013 is een nieuwe Nota Verbonden Partijen vastgesteld, die het beleidskader nader aanscherpt.

Wat willen we bereiken

Er zijn uiteenlopende redenen waarom een gemeentelijke taak niet door de gemeente zelf maar door een derde rechtspersoon wordt uitgevoerd. Veelal gaat het daarbij om schaalvoordelen, soms gaat het om de noodzaak slagvaardig te handelen. Ook de vorm waarin de samenwerking wordt gegoten – gemeenschappelijke regeling of publiek private samenwerking – is afhankelijk van de aard van de uitbestede taak. Het op afstand plaatsen van de uitvoering van deze taken brengt het risico met zich mee dat de democratische controle niet optimaal is.

Wij willen daarvoor een verbeterde standaardopzet hanteren, die meer dynamisch is en meer (stuur)informatie bevat zodat de raad beter op de hoogte kan blijven van de actuele ontwikkelingen bij een verbonden partij, waarbij het accent meer komt te liggen op informatie over de prestaties, kansen en risico's en voortgang van verbonden partijen. Het ontwikkelen van een dergelijke meer systematische informatievoorziening is een dynamisch proces waarbij de gemeente wel afhankelijk is van de kwaliteit van de planning en control producten van de verbonden partij. Wij willen vanaf nu uitgaan van de navolgende standaardopzet:

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling, privaatrechtelijke rechtspersoon of anderszins
2. Doel	Doel van de samenwerking, statutaire doelstelling
3. Partijen	Wie zijn de deelnemende gemeenten, publieke of private partijen binnen de verbonden partij?
4. Bestuurlijk belang	Op welke wijze wordt deelgenomen (en wordt er zeggenschap uitgeoefend) in Algemeen bestuur, in Dagelijks bestuur, in Raad van Toezicht, in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, in directie, in Raad van Commissarissen?
5. Financieel belang	Wat is de bijdrage van de gemeente in de begroting van de verbonden partij, wat is de bijdrage aan het eigen vermogen/aandelenkapitaal, welke financiële afspraken gelden er?
6. Prestaties – effecten	Aanduiding prestaties. Inzicht in prestaties en effecten voor zover het nieuwe beleidsontwikkelingen betreft (domein raad, gemeentebegroting)
7. Voortgang	Realiseert de verbonden partij haar aandeel in het onderdeel uit de gemeentebegroting (voor zover dit van toepassing is)? Doet zij dit binnen de financiële kaders?
8. Risico's en kansen	Welke risico's en kansen kunnen zich voordoen?
9. Ontwikkelingen	Welke majeure ontwikkelingen doen zich voor (nationaal, regionaal of lokaal)?

1. Verbonden partijen – Gemeenschappelijke Regelingen

De gemeente Hengelo neemt deel aan de volgende gemeenschappelijke regelingen:

1. Regio Twente (gevestigd te Enschede):

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
2. Doel	(Verplichte) samenwerking op Twents niveau
3. Partijen	14 Twentse gemeenten
4. Bestuurlijk belang	Hengelo is via wethouder Bron vertegenwoordigd in het Dagelijks Bestuur. Daarnaast één raadslid benoemd tot AB-lid, dit is dhr. Vis met dhr. Ten Brummelhuis als zijn plaatsvervanger. Diverse wethouders participeren in afstemmingsberaden en portefeuillehouders overleggen binnen hun aandachtsgebied
5. Financieel belang	De Gemeente Hengelo draagt volgens de begroting 2015 € 3.124.000 in 2015 bij.
6. Prestaties – effecten	Uitvoeren van taken op terrein van gezondheid, mobiliteit, recreatie.
7. Voortgang	
8. Risico's en kansen	Regioraad besluit in meerderheid tot extra uitgaven waarmee de gemeente Hengelo niet akkoord is. Op grond van de gemeenschappelijke regeling moeten alle gemeenten meebetalen. Dus de kans bestaat dat Hengelo tekorten op de begroting moet incasseren voor extra bijdragen voor beleid waarmee de gemeente niet akkoord is.
9. Ontwikkelingen	Ombuigingstaakstellingen.

Beoordeling financiële positie¹

weerstandvermogen	
schuldbestand	
reservepositie	
voorzieningen	
reservering voor onderhoud	
garantstellingen	
rentelasten	
begroting 2015	

2. Bestuurscommissie Netwerkstad Twente (gevestigd te Enschede):

Dit is een regeling waarin de gemeenten Enschede, Hengelo, Almelo, Oldenzaal en Borne participeren. De Bestuurscommissie kent geen eigen begroting. Deze loopt via de Regio Twente. Wethouder Bron vertegenwoordigt de gemeente Hengelo. Daarnaast participeren diverse wethouders in afstemmingsberaden en portefeuillehouders overleggen binnen hun aandachtsgebied.

¹ groen = gunstig, geel = neutraal, oranje = matig, rood = slecht, wit = nvt

3. Veiligheidsregio Twente (gevestigd in Enschede):

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
2. Doel	In de Veiligheidsregio Twente (VRT) werken de brandweer, de geneeskundige hulpverlening (GHOR), de politie en de 14 Twentse gemeenten samen aan een veilige regio Twente.
3. Partijen	14 Twentse gemeenten
4. Bestuurlijk belang	De burgemeester heeft zitting in het Dagelijks en Algemeen Bestuur
5. Financieel belang	De bijdrage voor 2015 bedraagt € 5.871.000
6. Prestaties – effecten	De VRT zet zich in voor effectieve voorbereiding op en bestrijding van crises en rampen. De VRT regelt de aanpak van grote ongelukken, rampen en crises zoals overstromingen, uitbraak van besmettelijke ziektes en terrorisme.
7. Voortgang	
8. Risico's en kansen	AB besluit in meerderheid tot extra uitgaven waarmee de gemeente Hengelo niet akkoord is. Op grond van de gemeenschappelijke regeling moeten alle gemeenten meebetalen. Dus de kans bestaat dat Hengelo tekorten op de begroting moet incasseren voor extra bijdragen voor beleid waarmee de gemeente niet akkoord is.
9. Ontwikkelingen	In de concept-begroting 2015 van de VRT werd aanvankelijk voorgesteld de bijdrage voor de gemeenten met € 1,3 miljoen te verhogen op een begrotingssaldo van € 41,2 miljoen. Het A.B. van de VRT heeft echter besloten deze stijging op te vangen zonder verhoging van de gemeentelijke bijdrage. Een bedrag van € 400.000 wordt structureel taakstellend opgevangen binnen de begroting. Het gaat daarbij om maatregelen die het niveau van de dienstverlening niet zullen aantasten. Het resterende deel wordt voor 2015 eenmalig gedekt uit het rekeningsaldo 2013.

Beoordeling financiële positie

weerstandsvormogen	
Schuldpositie	
Reservepositie	
Voorzieningen	
gespaard voor onderhoud	
Garantstellingen	
Rentelasten	
Begroting 2015	
financiële situatie	

4. Euregio (gevestigd in Gronau):

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
2. Doel	Doel is grensoverschrijdende samenwerking entameren en bevorderen en daarvoor de nodige subsidiegelden aantrekken.
3. Partijen	Nederlandse en Duitse gemeenten
4. Bestuurlijk belang	Twee raadsleden hebben zitting in het AB, dit zijn dhr. Van Doren en dhr. Horsthuis.
5. Financieel belang	35 cent per inwoner bijdrage
6. Prestaties – effecten	
7. Voortgang	
8. Risico's en kansen	De Euregio is een financieel zeer gezond bestuursorgaan met een riant reservepositie.
9. Ontwikkelingen	Plannen zijn geopperd om de bijdrage per inwoner gelijk te trekken met de bijdrage van onze oosterburen, namelijk 30 cent per inwoner.

Beoordeling financiële positie

weerstandvermogen	
schuldbpositie	
reservepositie	
voorzieningen	
gespaard voor onderhoud	
garantstellingen	
rentelasten	
begroting 2015	
financiële situatie	

5. Sociaal Werkleerbedrijf Midden Twente (SWB), gevestigd in Hengelo

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	Stichting
2. Doel	Verzorgt de uitvoering van de sociale werkvoorziening
3. Partijen	SWB re-integreert voor gemeenten Hengelo, Borne en Hof van Twente medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt. Hierbij kan SWB gebruik maken van eigen werkleerplekken via het werk-leer-bedrijf.
4. Bestuurlijk belang	Wethouder Ten Heuw heeft zitting in het DB en het AB; wethouder Elferink heeft zitting in het AB.
5. Financieel belang	Een subsidiebijdrage van € 13.305.200 in 2015; deze wordt in overwegende mate gedekt door een rijksbijdrage.
6. Prestaties – effecten	
7. Voortgang	
8. Risico's en kansen	De risico's van het WSW nemen toe als gevolg van steeds verdergaande bezuinigingen door het rijk en een lagere toegevoegde waarde als gevolg van verslechtering van de economie. Wel kan het versterken van de werkgeversbenadering leiden tot hogere marges.
9. Ontwikkelingen	Rijksbezuinigingen, waardoor de bijdrage per medewerker met enkele duizenden euro's daalt.

6. Stadsbank Oost Nederland (vestiging in Hengelo)

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling, privaatrechtelijke rechtspersoon of anderszins
2. Doel	De Stadsbank Oost Nederland is een gemeentelijke organisatie die mensen helpt financieel zelfredzaam te worden. Het helpen van mensen met financiële vraagstukken en problemen als zij er zelf niet (meer) uitkomen.
3. Partijen	Gemeenten in Twente en de Achterhoek
4. Bestuurlijk belang	Wethouder Ten Heuw heeft zitting in het DB en het AB
5. Financieel belang	Structurele bijdrage aan de Stadsbank van € 580.920. Dit is het bedrag na aftrek van de bezuinigingsmaatregel 2015. Hieronder wordt kort ingegaan op de bezuinigingsmaatregel. Door de ingezette vergrote inzet van BudgetAlert en als gevolg daarvan de verscherpte toegang tot de tweedelijns schuldhelpverlening kopen we bij de SON minder intakes en de omzetting van BBR-totaal (totale BudgetBeheersRegeling) naar BBR-basis in voor Hengelo dan we nog in de begroting hebben opgenomen. Dit bedrag is € 100.000 lager dan in onze begroting staat. Voor deze extra inzet aan de poort door BudgetAlert is ca. 0,5 fte nodig zodat we voorlopig uitgaan van een netto effect van € 50.000 op onze begroting. Het aanbieden van schuldhelpverlening is een wettelijke verplichting. Over het niveau daarvan kan de gemeente keuzes maken.
6. Prestaties – effecten	Taken: kredietverstrekking, schuldsanering, uitvoering Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen, bevorderen van spaarzin, geven van voorlichting en advies. Als gevolg van de economische situatie wordt steeds vaker een beroep gedaan door burgers op deze instelling. Dat leidt tot een hogere gemeentelijke bijdrage (gebaseerd op het aantal cliënten afkomstig van een gemeente).
7. Voortgang	

8. Risico's en kansen	De bijdrage kan hoger uitvallen doordat sprake is van een open einde regeling. Als extra klanten zich melden draait de gemeente ervoor op. Er geldt een tarief per cliënt. De SON kan zich verheugen op een goede reservepositie en weerstandsvermogen. Desondanks wordt in de begroting 2015 van de SON gepleit voor verdere versterking van het weerstandsvermogen.
9. Ontwikkelingen	Vanwege het toenemende aantal cliënten met betalingsproblemen lijkt het erop dat de SON zich in een groeimarkt beweegt. Door bijstellingen van beleid van diverse gemeenten is toch het aantal aanvragen iets gedaald.

Beoordeling financiële positie

weerstandvermogen	
Schuldpositie	
Reservepositie	
Voorzieningen	
gespaard voor onderhoud	
garantstellingen	
Rentelasten	
begroting 2015	
financiële situatie	

1. Openbaar Lichaam Crematoria Twente (vestigingen in Usselo en Almelo)

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
2. Doel	Exploiteren van crematoria in Twente via BV
3. Partijen	Twentse en enkele Achterhoekse gemeenten
4. Bestuurlijk belang	Wethouder Jan Bron is AB-en DB-lid. De aandelen van Crematoria Twente zijn in handen van het Openbaar Lichaam
5. Financieel belang	In 2015 en 2016 zal naar verwachting geen dividend worden uitgekeerd.
6. Prestaties – effecten	Taken: Het openbaar lichaam bezit de aandelen van Crematoria Twente/Oost Nederland B.V. De B.V. heeft tot taak het in stand houden en exploiteren van de crematoria in de regio. Gemeenten dragen niet bij in de exploitatie, ontvangen wel een dividend.
7. Voortgang	
8. Risico's en kansen	Toetreding van buiten kan betekenen dat de winstgevendheid, en daardoor het dividend, vermindert of zelfs wegvalt.
9. Ontwikkelingen	Het OLCT is enig aandeelhouder van Crematoria Twente BV. Jaarlijks keert Crematoria Twente BV de jaarwinst uit aan het OLCT. Deze doet vervolgens op basis van het aantal cliënten/crematies een voorschot aan de aangesloten gemeenten en een nabetaling in het jaar erop. De strategische beleidsplannen van Crematoria Twente BV voorzien in het opknappen van de vestigingen in Enschede en Almelo en het openen van nieuwe vestigingen in Borne en Oldenzaal. Deze worden gefinancierd door vreemd vermogen. Om dat goedkoop te kunnen aantrekken moet het eigen vermogen van de BV worden versterkt. Dat betekent dat het dividend voor 2015 en 2016 moet worden gepasseerd. Daarna kan weer een bescheiden dividend worden uitgekeerd.

Beoordeling financiële positie

Weerstandvermogen	
Schuldpositie	
Reservepositie	
Voorzieningen	
gespaard voor onderhoud	
Garantstellingen	
Rentelasten	
begroting 2015	
financiële situatie	

2. Openbaar Lichaam Regionaal Bedrijventerrein Twente (gevestigd in Almelo):

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
2. Doel	Ontwikkelen van het XL Businesspark in Almelo
3. Partijen	Gemeentes Hengelo, Enschede en Almelo en de provincie Overijssel nemen ieder voor 23% deel, de gemeente Borne voor 8%
4. Bestuurlijk belang	Wethouders Ten Heuw en Elferink hebben zitting in het AB; wethouder Ten Heuw heeft ook zitting in het DB.
5. Financieel belang	Voor het verwachte tekort is een voorziening getroffen
6. Prestaties – effecten	
7. Voortgang	
8. Risico's en kansen	De kans op een resultaat van tussen de 4 miljoen positief en 35 miljoen negatief bedraagt ongeveer 80%. Het geraamde tekort is 15 miljoen euro
9. Ontwikkelingen	De herziene grondexploitatiebegroting sluit met een verwacht tekort (op basis van netto contante waarde) van bijna 15 miljoen euro. Voornaamste oorzaak: verkoop van percelen duurt langer dan verwacht en daardoor lopen de rentekosten op. Het DB van het OL RBT doet er alles aan om de vooruitzichten te verbeteren, onder meer door de aanleg van een haven en de verlaging van de omslagrente als gevolg van verbeterde omstandigheden op de geld- en kapitaalmarkt. Doch dit heeft niet geleid tot een verbetering van het financiële perspectief. Er zijn nog steeds aanmerkelijke risico's in de verdere ontwikkeling en exploitatie.

Beoordeling financiële positie

Weerstandvermogen	
Schuldpositie	
Reservepositie	
Voorzieningen	
gespaard voor onderhoud	
Garantstellingen	
Rentelasten	
begroting 2015	
financiële situatie	

3. Gemeenschappelijk Belastingkantoor Twente (GBT), gevestigd in Hengelo:

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling sinds 1 januari 2009
2. Doel	de gemeentelijke belastingaanslagen, heffingen en retributies op te leggen en te innen voor diverse gemeenten
3. Partijen	Gemeenten Hengelo, Enschede, Borne, Losser, Haaksbergen, Almelo en Oldenzaal
4. Bestuurlijk belang	Wethouder Ten Heuw heeft zitting in het AB en het DB (gekozen door en vanuit het AB)
5. Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage van de gemeente is gerelateerd aan het aantal opgelegde aanslagen
6. Prestaties – effecten	Door de samenwerking worden efficiencyvoordelen behaald, die weer terugvloeien naar gemeenten in de vorm van een lagere bijdrage
7. Voortgang	
8. Risico's en kansen	
9. Ontwikkelingen	Op termijn wellicht een verdere uitbreiding van het aantal deelnemende gemeenten

Beoordeling financiële positie

Weerstandvermogen	
Schuldpositie	
Reservepositie	
Voorzieningen	
gespaard voor onderhoud	
Garantstellingen	

Rentelasten	
begroting 2014	
financiële situatie	

4. Bestuursovereenkomst Samenwerking Handhaving Overijssel

Burgemeester Schelberg vertegenwoordigt de belangen van de gemeente Hengelo.

2. Verbonden partijen - Verenigingen:

1. VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten)

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	Vereniging
2. Doel	Belangenbehartiging van de ruim 400 NL gemeenten
3. Partijen	Alle NL gemeenten
4. Bestuurlijk belang	Hengelo is vertegenwoordigd in diverse commissie en regionale organen van de VNG Overijssel
5. Financieel belang	Jaarlijks moet een contributie van ruim € 96.000 worden afgedragen gebaseerd op een bedrag per inwoner
6. Prestaties – effecten	
7. Voortgang	
8. Risico's en kansen	Als gevolg van de aankomende bezuinigingen is de bijdrage van gemeenten aan de VNG bevroren op het huidige niveau. De VNG heeft de tering naar de nering gezet, maar kent nog steeds een gezonde reservepositie.
9. Ontwikkelingen	

2. VEGANN (Vereniging aandeelhouders Essent Noord Nederland).

De Vegann functioneert als vertegenwoordiger van de belangen van de aandeelhouders van onder meer Enexis NV. De Gemeente Hengelo is lid van deze vereniging. Géén vertegenwoordigers in het bestuur, géén contributieverplichtingen.

3. Verbonden partijen - Overige verbonden partijen:

1. Warmtenet BV i.o. (gevestigd in Hengelo)

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	BV in oprichting
2. Doel	Exploiteren van een warmtenet
3. Partijen	Gemeente Hengelo en Provincie Overijssel
4. Bestuurlijk belang	Vooralsnog directe aansturing door college en raad
5. Financieel belang	Ná oprichting BV aandelenkapitaal van € 3,6 miljoen Vòòr oprichting BV gehele investering in WNH (ongeveer € 12 miljoen)
6. Prestaties – effecten	
7. Voortgang	Aantal aansluitingen groeit langzaam
8. Risico's en kansen	Grootste risico is een verdere daling van de energieprijzen, gevolgd door het achterblijven van het aantal aansluitingen. De risico's zijn groot. Wanneer de BV een feit is kan de gemeente slechts worden aangesproken voor de inbreng in het aandelenkapitaal, tot die tijd is de gemeente volledig aansprakelijk voor de gedane investeringen. Wanneer het warmtenet aan een derde wordt verkocht voor een prijs beneden de boekwaarde moet dit verlies onmiddellijk in de jaarrekening worden verantwoord.
9. Ontwikkelingen	De BV is nog steeds in oprichting. De raad heeft (in juni 2009) de bereidheid uitgesproken om voor een bedrag van 3,57 miljoen euro aandelen aan te houden in de BV. Besprekingen over de omzetting van een reeds verstrekte achtergestelde lening van 1,8 miljoen euro naar een deelname in aandelen van de Provincie zijn nog in volle gang, maar de uitkomst is sterk afhankelijk van een uitspraak van de Europese Commissie of al dan niet sprake is van ontoelaatbare staatssteun. Op een uitspraak wordt al geruime tijd gewacht.

	Intussen gaan de voorbereidingen voor de oprichting van de BV onverminderd door. Daarnaast wordt naarstig gezocht naar een derde partij, die risicodragend wil participeren. In mei 2012 heeft de gemeenteraad dan ook besloten om in te stemmen met het bedrijfsplan Warmtenet 2012- 2041 en een vervolg-raamkrediet beschikbaar te stellen van 13,9 miljoen euro bruto, op te delen in tranches, die ieder voor zich een nieuw raadsbesluit vragen. Als gevolg van dit besluit stijgt het bedrag aan noodzakelijk weerstandsvermogen met 0,6 miljoen euro.
--	---

weerstandsvermogen	
schuldbpositie	
reservepositie	
voorzieningen	
gespaard voor onderhoud	
garantstellingen	
rentelasten	
begroting 2015	
financiële situatie	

2. WTC (Stichting World Trade Center Twente, gevestigd in Hengelo)

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	Stichting
2. Doel	De missie van het World Trade Center (WTC) Twente is het bevorderen van internationale activiteiten in haar werkgebied; de Euregio. Datzelfde geldt voor uitwisselen van kennis en ervaring met het internationaal zakendoen tussen ondernemers, overheden en kennisinstellingen in haar werkgebied.
3. Partijen	Diverse overheden en bedrijven
4. Bestuurlijk belang	Bestuurlijke vertegenwoordiging in de Advisory Board.
5. Financieel belang	Voor het uitvoeren van activiteiten in het kader van het WTC heeft de raad in maart 2008 besloten een lening van € 500.000 te verstrekken. De lening is in 2009 gestort. Voor co-financiering heeft de Regioraad in 2008 besloten een bijdrage te verlenen van eveneens € 500.000 te verstrekken in vier termijnen.
6. Prestaties – effecten	
7. Voortgang	
8. Risico's en kansen	Grote onzekerheden
9. Ontwikkelingen	Businessplan

weerstandsvermogen	
schuldbpositie	
reservepositie	
voorzieningen	
gespaard voor onderhoud	
garantstellingen	
Rentelasten	
begroting 2014	
financiële situatie	

3. Twente Milieu (vestigingen in Almelo, Enschede en Hengelo)

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	NV
2. Doel	Verwerking, scheiding en hergebruik van afval
3. Partijen	Betreft een samensmelting van gemeentelijke reinigingsdiensten uit Almelo, Enschede, Hengelo en Oldenzaal. In 1997 is het bedrijf opgericht, waarbij deze gemeenten aandeelhouder werden. Op 1 januari 1998 traden de Hof van Twente-gemeenten toe, en in 2013 de gemeente Borne, waardoor het bedrijf op dit moment zes gemeentelijke aandeelhouders kent.
4. Bestuurlijk belang	Gemeente wordt als aandeelhouder vertegenwoordigd door wethouder Elferink
5. Financieel belang	Er wordt geen dividend ontvangen uit deze participatie. Dat komt omdat de aandeelhouders hebben besloten eerst de solvabiliteit om een gewenst niveau van minimaal 30% te brengen. Indien de solvabiliteit de 30% overschrijdt wordt in eerste instantie gestreefd naar tariefsverlaging.
6. Prestaties – effecten	Twente Milieu zet efficiëncy, lage tarieven en vooral milieubesparende maatregelen voorop ten koste van de winstdoelstellingen. Dat betekent dat fors geïnvesteerd wordt in afvalinzameling volgens de 'ladder van Lansink'.
7. Voortgang	
8. Risico's en kansen	De gemeente loopt slechts risico op het ingebrachte eigen vermogen.
9. Ontwikkelingen	

weerstandsvermogen	
schuldpositie	
reservepositie	
voorzieningen	
gespaard voor onderhoud	
garantstellingen	
Rentelasten	
begroting 2014	
financiële situatie	

4. Gemeenschappelijke regeling Afvalbrengpunt Hengelo:

Regeling tot het medegebruik van het gemeentelijk afvalbrengpunt, oorspronkelijk aangegaan met de gemeente Borne en de in de Hof van Twente opgegaane gemeenten Ambt en Stad Delden.

5. NV Wonen Boven Winkels:

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	NV
2. Doel	Deze NV is na een raadsbesluit van 11 maart 2008 opgericht door Woningstichting Welbions en de gemeente Hengelo en heeft tot doel het wonen boven winkels te stimuleren om daarmee een verbetering van de kwalitatieve uitstraling en de leefbaarheid van de binnenstad te bewerkstelligen.
3. Partijen	Gemeente Hengelo en Welbions
4. Bestuurlijk belang	Wethouder Bron vervult vanaf april 2010 de rol van aandeelhouder (artikel 2 Aandeelhoudersovereenkomst 2008). Als gevolg van het aantreden van het nieuwe college, is wethouder Elferink de bestuurlijke vertegenwoordiger van Hengelo in deze NV.
5. Financieel belang	Er is een startkapitaal van € 1.300.000, waarvan de helft van de gemeente Hengelo, met een gemeentelijke bijdrage van € 650.000 uit de GSB-middelen.
6. Prestaties – effecten	

7. Voortgang	
8. Risico's en kansen	
9. Ontwikkelingen	

4. Verbonden partijen - deelnemingen:

Zowel bij de realisatie en exploitatie van het bedrijventerrein Westermaat Campus als bij de planvoorbereiding van het Hart van Zuid, wordt intensief samengewerkt met private partijen. In dit kader zijn de volgende rechtspersonen opgericht:

1. Hart van Zuid

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	CV-BV
2. Doel	Ontwikkeling Hart van Zuid
3. Partijen	Van Wijnen Groep NV en Gemeente Hengelo
4. Bestuurlijk belang	Publiek Private Samenwerking
5. Financieel belang	
6. Prestaties – effecten	
7. Voortgang	
8. Risico's en kansen	
9. Ontwikkelingen	In de vergadering van 26 juni 2003 besloot de raad in te stemmen met de Samenwerkingsovereenkomst Hart van Zuid met Heijmans IBC Vastgoedontwikkeling B.V. en de Van Wijnen Groep N.V. Deze SOK regelt de randvoorwaarden, uitgangspunten en de besluitvormingsprocessen, waaronder een langjarige samenwerking, die aangegaan kan worden voor de locatieontwikkeling, de vastgoedontwikkeling en de vastgoedrealisatie van het exploitatiegebied Hart van Zuid.

2. Bank Nederlandse Gemeenten (gevestigd in Den Haag)

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	NV
2. Doel	Behartiging van de bancaire zaken van onder meer de NL gemeenten
3. Partijen	De staat der Nederlanden bezit 50% van de aandelen
4. Bestuurlijk belang	De Gemeente Hengelo bezit ongeveer een half % van de aandelen
5. Financieel belang	Jaarlijks goed voor een dividend van € 200.000,-
6. Prestaties – effecten	
7. Voortgang	
8. Risico's en kansen	Verdere aanscherping van de wetgeving en invoering van het verplicht schatkistbankieren vormen een bedreiging voor de winstgevendheid van de BNG
9. Ontwikkelingen	Net als andere banken heeft de Bank Nederlandse Gemeenten te kampen gehad met de gevolgen van de kredietcrisis. Desondanks kan een redelijk stabiel dividend worden uitgekeerd. De gemeente Hengelo bezit enkele tienden van procenten van de aandelen BNG. In 2012 hebben de aandeelhouders besloten om het dividend te maximeren op 25% van de nettowinst. Dit om het de BNG mogelijk te maken om te voldoen aan de strengere Basel 3-normen. De vooruitzichten voor de winstmarges in de komende jaren zijn redelijk. De Basel 3 richtlijnen vereisen een eigen vermogen van minimaal 3% van het uitgezette leningbedrag. Indien het verminderen van de winstuitkering niet voldoende is om aan de richtlijnen te voldoen wordt overwogen om achtergesteld eigen vermogen uit te geven.

	De komende jaren zal de BNG naar verwachting de gevolgen ondervinden van de invoering van de Bankenbelasting. Over 2012 moest die voor het eerst worden afgedragen aan de fiscus. Bovendien valt een deel van de markt weg door het verplichte schatkistbankieren, dat vanaf 1 januari 2014 aan de decentrale overheden en gemeenschappelijke regelingen is opgelegd. De BNG is afgewaardeerd naar een AA+ rating. Maar dat geldt ook voor de Staat der Nederlanden. De BNG blijft derhalve een uiterst solide bank.
--	--

weerstandvermogen	
Schuldpositie	
Reservepositie	
Voorzieningen	
gespaard voor onderhoud	
garantstellingen	
Rentelasten	
begroting 2015	
financiële situatie	

3a. Enexis N.V., gevestigd in Rosmalen

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	NV
2. Doel	Netwerkbeheer
3. Partijen	Provincies en gemeenten bezitten de aandelen
4. Bestuurlijk belang	
5. Financieel belang	De gemeente bezit 0,216% van de aandelen
6. Prestaties – effecten	Enexis blijft een gezond bedrijf met een solvabiliteit van 50%
7. Voortgang	
8. Risico's en kansen	De Gemeente Hengelo loopt slechts risico voor het te ontvangen dividend. De aandelen hebben geen boekwaarde
9. Ontwikkelingen	Enexis NV is in 2009 op grond van de Splitsingswet losgekoppeld van voormalig moederbedrijf Essent NV. Dat betekent ook dat Enexis NV separaat gefinancierd moest worden. Dit heeft, in overleg met en met toestemming van de aandeelhouders (waaronder de gemeente Hengelo) en het Ministerie van BZK in de vorm van een viertal geldleningen met een looptijd van 3 tot 10 jaar en een rente van gemiddeld 4,65%. Voor Hengelo gaat het om een bedrag van € 3,8 miljoen. Inmiddels heeft vervroegde aflossing van de eerste en de tweede geldlening plaatsgevonden. Daarnaast bezit Hengelo 0,216% van de aandelen Enexis NV. De dividenduitkering in de komende jaren bedraagt 50% van de nettowinst. Dat betekent voor Hengelo een dividend van € 220.000.

Weerstandvermogen	
Schuldpositie	
Reservepositie	
Voorzieningen	
gespaard voor onderhoud	
Garantstellingen	
Rentelasten	
begroting 2014	
financiële situatie	

3b Claim Staat Vennootschap BV:

Er worden geen ontwikkelingen verwacht in 2014. Het betreft hier een BV die bedoeld is om de claims naar aanleiding van de verkoop aan de Essent aandelen af te handelen. Het financiële belang is minimaal;

3c CBL Vennootschap BV:

Betreft de BV, die zich bezighoudt met het afwickelen van de Cross Border Lease contracten, die als gevolg van de fusie en veranderde wetgeving moeten worden afgewikkeld. Er is sprake van een negatief resultaat, met name als gevolg van management en bedrijfskosten en een klein renteverval. Het negatief resultaat kan ten laste van het eigen vermogen worden gebracht. Hiervoor kan het bij de overname gevormde escrow-fonds worden gebruikt.

3d Verkoop Vennootschap BV.

Op 31 maart 2011 is het eerste deel van de Escrow vrijgevallen. De komende jaren zal het restant fonds vrijvallen. Hiermee is in de begroting geen rekening gehouden, omdat het tijdstip nog niet kan worden aangegeven.

3e Vordering op Enexis BV.

Betreft de BV, die de vorderingen heeft geregistreerd en toezicht houdt op rentebetaling en aflossing op de leningen die door de aandeelhouders zijn verstrekt aan Enexis NV.

4. Vitens

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	NV
2. Doel	Voorziening van drinkwater
3. Partijen	Diverse gemeenten en provincies in Noord, oost en centraal NL zijn aandeelhouder
4. Bestuurlijk belang	Hengelo bezit 46.329 aandelen (iets minder dan 1%)
5. Financieel belang	De gemeente Hengelo bezit 46.329 aandelen, ongeveer 0,81%. Omzet en winst ontwikkelen zich volgens verwachting. Gestreefd wordt naar een stabiel dividend. Daarnaast heeft de gemeente een achtergestelde lening open staan
6. Prestaties – effecten	Stabiele drinkwaterprijs
7. Voortgang	
8. Risico's en kansen	
9. Ontwikkelingen	Vitens heeft enkele aanpassingen aan op het gebied van financieel beleid gedaan, en dan met name het dividendbeleid. Tot op heden is dit gekoppeld aan het eigen vermogen. Nu heeft de AVA besloten het dividend te koppelen aan het netto resultaat en een percentage aan dividend uit te betalen tussen de 40% en 75%. Vitens zal het drinkwatertarief de komende jaren gelijk houden.

weerstandvermogen	
schuldpositie	
reservepositie	
voorzieningen	
gespaard voor onderhoud	
garantstellingen	
rentelasten	
begroting 2014	
financiële situatie	

5. Twence Holding BV (gevestigd op Boeldershoek)

Verbonden partij	Informatie
1. Rechtsvorm	BV
2. Doel	Afvalverwerking en hergebruik
3. Partijen	Regiogemeenten
4. Bestuurlijk belang	Als aandeelhouder van 15% van de aandelen, vertegenwoordiging door wethouder Ten Heuw of Elferink afhankelijk van de agenda.
5. Financieel belang	Dividend en vergoeding garantstelling diverse leningen
6. Prestaties – effecten	
7. Voortgang	
8. Risico's en kansen	De Gemeente Hengelo loopt risico voor het te ontvangen dividend. De aandelen hebben geen boekwaarde. Daarnaast staan de regiogemeenten, waaronder Hengelo, garant voor een aantal in het verleden verstrekte geldleningen. Het afvalcontract loopt tot 2022.

9. Ontwikkelingen	In oktober 2009 heeft de regioraad van de Regio Twente besloten tot overdracht van de aandelen Twence aan de Twentse gemeenten. Het dividend van Twence is in twee delen geknipt. Het eerste deel, de algemene winstuitkering, geraamd op 2,5 miljoen euro (bijna 3 ton voor Hengelo) zal naar rato van het aantal inwoners worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. Het bijzondere deel, groot 8 miljoen, blijft gedurende minimaal 10 jaar beschikbaar voor de Regio Twente ten behoeve van uitvoering van de Agenda van Twente. Daarbij is afgesproken dat Twence het recht heeft op aanlevering van al het restafval tegen een vastgelegd relatief hoog tarief. Daarnaast kan Twence beschikken over het recyclebare afval, mits een marktconform tarief wordt geboden. De winst over 2013 was voldoende om de bijdrage aan de Agenda van Twente te kunnen voldoen én om het reguliere dividend aan de aandeelhouders te kunnen betalen. Ook voor 2014 en verder wordt rekening gehouden met een succesvol jaar, waarin voldoende winst wordt gegenereerd. Hiermee is ook in de begroting 2015 rekening gehouden. Inmiddels heeft de daadwerkelijke overgang van de aandelen naar de gemeenten plaatsgevonden. Het dividend voor de Agenda van Twente voor de regio wordt gewaarborgd door een cumulatief preferent aandeel. Twence heeft inmiddels stappen ondernomen om de winstgevendheid voor de toekomst veilig te stellen. Dit in de vorm van een strategisch beleidsplan. In het plan wordt ernaar gestreefd om de mogelijkheden tot productie van duurzame energie voor Twence te vergroten.
-------------------	--

weerstandsvormogen	
schuldpositie	
reservepositie	
voorzieningen	
gespaard voor onderhoud	
garantstellingen	
rentelasten	
begroting 2014	
financiële situatie	

6. Dividenden:

	aantal aandelen:	raming 2014	raming 2015
BNG NV	174.486	250.000	200.000
Enexis NV	323.314	220.000	220.000
CBL Vennootschap BV		0	0
Verkoop Vennootschap BV		0	0
Vordering Enexis BV		0	40.000
PBE BV		0	0
Verkoop PBE			0
Attero		16.000	0
Vitens	26.329	125.000	125.000
Twence BV (basis)		300.000	300.000
OL Crematoria Twente		120.000	0

6.7 Bedrijfsvoering

6.7.1 Organisatie

De context waarin onze organisatie zich bevindt en de doelen die we nastreven zijn volop in ontwikkeling. Naast onze eigen ambities maken ook belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen doorontwikkeling van onze organisatie noodzakelijk:

1. Bezuinigingen vragen om scherpe keuzes, continue verbetering en kostenreductie;
2. Decentralisaties leiden tot een breder takenpakket en zijn een grote veranderopgave;
3. Verwachte krapte op arbeidsmarkt vraagt om het zijn van een aantrekkelijk werkgever;
4. Het streven naar optimale dienstverlening vraagt om zelfbewustzijn en excellente taakuitvoering;
5. Complexe samenwerkingsvormen (zowel lokaal als regionaal) vergen andere sturing en flexibele inzet van mensen en middelen.

Verandering is de continue factor. Onze opgave is om als organisatie zo wendbaar te zijn dat op ontwikkelingen snel en adequaat wordt gereageerd. Onze organisatie, en daarmee onze medewerkers, moeten toekomstbestendig zijn. De vraag is, of onze huidige denkpatronen, structuren, organisatieprincipes en oplossingsrichtingen hiervoor toereikend zijn. Om in de complexe, turbulente werkelijkheid staande te kunnen blijven is er innovatie en creativiteit nodig in de organisatie. Dit zit niet in structuren of systemen maar in de collectieve kracht van mensen. Wanneer medewerkers meer kunnen én durven (samen)werken vanuit hun eigen talenten, passies en kracht, dus vanuit persoonlijk leiderschap, dan zijn ze gemotiveerder, effectiever en innovatiever. Daarmee vormt dit een aandachtspunt bij het verder ontwikkelen van onze organisatie en het personeelsbeleid

Te bereiken	Te doen
Een resultaatgerichte, effectieve en efficiënte organisatie	Optimaliseren van de bedrijfsvoering door onder andere meer integrale advisering vanuit de middelenafdelingen. In 2014 is gestart met strategische personeelsplanning. De te verwachten vervolgstappen en aanbevelingen hieruit kunnen bijdragen aan effectieve benutting van aanwezige capaciteit en kwaliteit.
Een flexibele organisatie met een grote mate van mobiliteit, creativiteit en innovatie	Het vergroten van de inzetbaarheid en mobiliteit van medewerkers en het stimuleren van een lerend klimaat. Onder meer door gerichte programma's en trainingen via de Hengelo Academie of Twentse School. Het stimuleren van innovatie en creativiteit door het inzetten op persoonlijk leiderschap.
Benutten van samenwerkingsmogelijkheden in Netwerkstad Twente en Regio Twente	Bijdragen aan/inzetten op het project Werken voor de Twentse overheid, dat de volgende deelprojecten kent: - Eén arbeidsvoorwaardenpakket; - Regionaal mobiliteits- en opleidingscentrum; - Profileren als één Twentse werkgever op de arbeidsmarkt.

6.7.2 Personeel

Veranderingen in de organisatie en de wijze waarop het personeelsbeleid wordt vormgegeven en uitgevoerd moeten goed op elkaar aansluiten. Een modern personeelsbeleid dat aansluit bij de wensen van werknemers en de organisatiedoelstellingen is een voorwaarde voor goed werkgeverschap en een goed presterende organisatie.

Goed werkgeverschap gaat om meer dan het optimaal benutten en inzetten van de aanwezige competenties en kwaliteiten van medewerkers. Het moet uitnodigen tot ontwikkelen en leren, tot veranderen en verbreden van de inzetbaarheid. Dat laatste is juist in tijden van bezuinigingen, waarin ook ontgroening en vergrijzing optreden, van groot belang. Persoonlijk leiderschap (werken vanuit de eigen passies, talenten en kracht) is hierbij een belangrijk richtinggevend principe dat bijdraagt aan motivatie, effectiviteit en innovatie.

Te bereiken	Te doen
Modern en aantrekkelijk werkgeverschap	Zorgdragen voor een prettig werkklimaat, ruime ontwikkelmogelijkheden voor medewerkers en aandacht voor talentontwikkeling. Daarnaast een modern arbeidsvoorwaardenbeleid ontwikkelen.
Vergroten leervermogen en verbreden inzetbaarheid	Diverse activiteiten en programma's binnen de Hengelo Academie, waar mogelijk in regionaal verband.
Vergroten van mobiliteit	Stimulerende maatregelen en adequate begeleiding vanuit het Hengelose Ontwikkel Plein, waar mogelijk in regionaal verband.
Optimaal benutten van talenten en het stimuleren van persoonlijk leiderschap	Bewustwording van het belang van persoonlijk leiderschap in de organisatie vergroten. Programma voor talentontwikkeling opzetten.
Goede arbeidsomstandigheden (veiligheid, gezondheid en welzijn).	Onderhouden van maatregelen gericht op fysiek en mentaal gezonde medewerkers. In 2015 wordt een onderzoek afgerond over de effecten van het Hengelose beleid en maatregelen ten aanzien van agressie en geweld. In de aanbestedingsprocedure van een Arbodienst die in 2015 wordt afgerond wordt veel aandacht besteed aan de kwaliteit van dienstverlening ten aanzien van arbeidsomstandigheden.
Een verlaging van het ziekteverzuim naar maximaal 5%.	Blijvend aandacht voor de eigen regierol van leidinggevers bij (langdurig) verzuim. Eveneens aandachtspunt bij de aanbesteding van een Arbodienst.

6.7.3 Arbeidsvoorwaarden

Modern en aantrekkelijk werkgeverschap vraagt ook om modern arbeidsvoorwaardenbeleid. De uitgangspunten van de cao geven daarbij de richting aan. In 2014 is de cao 2013-2016 tot stand gekomen, waarmee een belangrijke stap is gezet richting een moderne en toekomstbestendige cao. Zo krijgt de medewerker onder andere meer keuzevrijheid door de invoering van het Individueel Keuzebudget (IKB). En zorgt het nieuwe beloningshoofdstuk voor bevordering van mobiliteit en minder regels.

Negen Twentse gemeenten en Regio Twente streven naar één arbeidsvoorwaardenpakket. Dezelfde arbeidsvoorwaarden helpen om de belemmeringen op het gebied van samenwerking, ontwikkeling en mobiliteit weg te nemen. Ook hierbij zijn de uitgangspunten aantrekkelijk werkgeverschap en vereenvoudiging.

Te bereiken	Te doen
Implementatie nieuwe CAO	Afspraken uit de CAO 2013-2015 (verder) implementeren.
Eén arbeidsvoorwaardenpakket voor deelnemende Twentse organisaties	In overleg met de betrokken partijen de arbeidsvoorwaarden harmoniseren. Project is gestart in 2014 en wordt medio 2015 afgerond.

6.7.4 Informatievoorziening

Inleiding.

De organisatie blijft sterk inzetten op het verhogen van de efficiency van de bedrijfsvoering. De samenwerking met andere gemeenten in de regio op het terrein van ICT zal de komende jaren concreet van de grond komen. Uitgangspunt blijft dat we een goede dienstverlening willen bieden aan onze burgers. Het belang van ICT als middel om dit te bereiken neemt nog steeds toe.

Te bereiken	Te doen
Zakensysteem (IRIS) verder optimaliseren/gebruiken	Digitaal zaakgericht werken houdt zich bezig met het efficiënter inrichten van de bedrijfsprocessen én verbeteren van de dienstverlening aan de burgers. Dit gebeurt in het Zaaksysteem (IRIS). In 2015 wordt gewerkt aan een koppeling met backoffice systemen om de informatie rondom de domeinen die gepaard gaan met de drie decentralisaties ook in IRIS beschikbaar te hebben en van daaruit verder naar de betrokkenen of andere systemen te verspreiden. Daarnaast zal de in 2014 uitgevoerde eerste fase van de BIS-oplossing (=app op o.a. de iPad om eenvoudig over de bestuurlijke stukken te beschikken) verder worden geoptimaliseerd.
Adequate basisinfrastructuur	Een moderne en robuuste ICT- infrastructuur wordt gerealiseerd in het programma "Roadmap ICT". Dit programma loopt tot en met 2016. In de nieuwe infrastructuur zijn twee rekencentra opgenomen. Deze twee rekencentra ondersteunen de werkplekken van de gemeente Hengelo en Oldenzaal.
Samenwerking in Twente verstevigen en uitbouwen	De samenwerking met Oldenzaal is in 2014 verder verstevigd. Naast de samenwerking op A-gebied worden stappen gezet op het terrein van applicaties (harmonisatie). Met Borne en Haaksbergen wordt binnen het Sociale Domein samengewerkt. Met Haaksbergen en Hof van Twente zijn contacten om de samenwerking op het terrein van ICT verder uit te bouwen.
(Informatie) voorwaarden scheppen voor invoering decentralisaties	De decentralisatie van de AWBZ, Jeugdzorg en de uitvoering van de Participatiewet zal de komende jaren een forse inzet op de I en A capaciteit van de gemeente vergen. De gemeenten worden verantwoordelijk voor deze taakvelden en zullen naast beleid ook de bedrijfsvoering ervan gaan oppakken.
Basisregistraties	Het aansluiten van applicaties op bestaande basisregistraties en het aansluiten van nieuwe basisregistraties neemt toe. In 2014 zullen stappen worden gezet op het terrein van NHR (Nationale Handels Register) en de BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie).
Informatiebeveiliging	Net als de afgelopen jaren zal in 2015 informatieveiligheid een item zijn dat veel inspanning vraagt. Aandacht vragen onder andere de audits voor DigiD en Suwinet.

6.7.5. Control en auditing

Doelstelling.

Concerncontrol en auditing ondersteunen het management bij de continue verbetering van de besturing en de beheersing van de gemeentelijke organisatie.

Daarvoor is nodig dat:

- Beleidsvoornemens, planningen en normen voldoende toetsbaar zijn;
- Besluiten in overeenstemming met geldende wet en regelgeving worden genomen;
- Planning en control instrumenten er voor zorgen dat producten en diensten op norm en conform verwachtingen worden geleverd;
- Tussentijdse rapportages zo zijn ingericht dat zelfsturend en lerend vermogen van de ambtelijke organisatie wordt gestimuleerd;
- Het bestuur verantwoording af kan leggen over gekozen doelen, gemaakte keuzes, getroffen maatregelen, wijze van uitvoering en gerealiseerde prestaties in de jaarverslagen.

Een organisatie die aan deze voorwaarden voldoet is "In Control".

Doelen

Te Bereiken	Te doen
Rechtmatigheid (compliance)	- Opstellen, uitvoeren en verbeteren van het Jaarlijks Intern Controle Plan. - Inzicht in de rechtmatige uitvoering van de begroting door tussentijdse voortgang rapportages.
Betrouwbare management informatie	- Beheerafspraken vastleggen van alle centrale informatiesystemen. - Ontsluiten van de centrale informatiesystemen
Versterking van het leervermogen	- Aandacht voor risico identificatie - Kennis over risicomanagement bevorderen via de opleidingsplannen van de sectoren.
Organisatie In Control	- Doorontwikkelen van risicomanagement bij verbonden partijen - Uitvoeren van proces-audits - Vaststellen dat bij kritische processen de interne beheersmaatregelen aantoonbaar effectief zijn

6.7.6. Inkopen van diensten, leveringen en werken

Op 28 mei 2014 heeft de Gemeenteraad het regionale Twents Inkoopbeleid vastgesteld. Ook in de 13 andere Twentse gemeenten is dit gebeurd, en zo is er binnen de regio een uniform beleid van kracht. Rechtmatig inkopen tegen de gewenste prijs/kwaliteitverhouding is daarbij uiteraard de hoofddoelstelling, maar daarnaast ook het bevorderen van de lokale en regionale economie, stimuleren van innovatie, maatschappelijk verantwoord ondernemen (SROI en duurzaamheid). Tijdens de beraadslagingen over het nieuwe inkoopbeleid is door de gemeenteraad gevraagd om over de gewenste effecten van het beleid te rapporteren in een evaluatie.

De decentralisaties in het sociale domein zullen in de periode 2015-2018 enorme consequenties hebben voor de inkoopfunctie van de gemeenten in Nederland. In 2014 zijn in samenwerking met de andere 13 Twentse gemeenten ("Samen14") raamovereenkomsten afgesloten met zorgleveranciers in het sociale domein. Per 1 januari 2015 is derhalve ook Hengelo verantwoordelijk voor de voormalige AWBZ- en jeugdzorg alsmede voor de uitvoering van de participatiewet. Hiervoor zal in Hengelo in 2015 voor zo'n 45 miljoen euro worden uitbesteed aan diverse zorgleveranciers (ongeveer 55 procent van het totale inkoopbudget van de Gemeente Hengelo). In de jaren 2015 en verder zullen hierin de eerste stappen gezet moeten worden, zowel lokaal als regionaal.

Daarnaast zijn er per 2015 in Hengelo uiteraard ook de "reguliere" inkooptrajecten op facilitair gebied (15% van het inkoopvolume) en in het fysiek domein (30%). Het aanbestedingstraject van het nieuwe Stads kantoor is voorjaar 2014 op hold gezet vanwege de zoektocht naar alternatieve huisvestingsmogelijkheden. Welke keuze hier ook gemaakt zal gaan worden, het inkopen van "ambtenarenhuisvesting" zal in 2015 een belangrijke inkoopuitdaging zijn.

Op inkoopgebied wordt er vaak samengewerkt in zowel Netwerkstad als ook met de 14 Twentse Gemeenten. Nu er een gezamenlijk Twents inkoopbeleid is zal deze samenwerking op onderdelen geïntensiveerd worden, waarbij een kanttekening gemaakt dient te worden bij het clusterverbod ("bundelen van volume als minder gewenst") vanuit de nieuwe aanbestedingswet. In het verleden is er veelal samengewerkt zonder concrete doelstellingen te formuleren. Door het feit dat de inkoopfunctie binnen de 14 Gemeenten zeer divers is ingericht qua governance, capaciteit en rolinvulling is het zaak om daar waar mogelijk te harmoniseren.

Te bereiken:	Te doen:
De in het inkoopbeleid geformuleerde doelstellingen t.a.v. het bevorderen van de lokale en regionale economie, stimuleren van innovatie, maatschappelijk verantwoord ondernemen (SROI en duurzaamheid).	Het in de bedrijfsvoering effectief implementeren van de inkoopfunctie. Een proces ontwikkelen m.b.t. het meten en evalueren van beleidsdoelstellingen "Regionaal Twents Inkoopbeleid", op regionaal dan wel lokaal niveau
Inkoopfunctie Sociaal Domein is ingericht om gevraagde innovatie te kunnen bewerkstelligen.	Binnen de reorganisatie van de Sector Samenleving wordt de inkoopfunctie stevig geïmplementeerd onder begeleiding van interne inkoopadviseur.
Regionale samenwerking (Netwerkstad en Regio Twente) verder optimaliseren.	Regionale discussie over doelstellingen samenwerking en eventuele harmonisatie inkoopfunctie Gemeenten.
Verdere professionalisering inkoopfunctie	Inkoopadvisering sectoren over rechtmatig en doelmatig inkopen (o.a. binnen nieuwe aanbestedingswet). Daarbinnen innovatie-gericht aanbesteden bevorderen door o.a. cursussen Hengelo Academie.

6.7.7 Huisvesting

In maart 2013 heeft de gemeenteraad het Definitief Ontwerp (DO) voor het nieuwe stadskantoor en de verbouwing van het stadhuis vastgesteld. Op basis van het DO zijn de omgevingsvergunningen voor het stadskantoor en het stadhuis verleend, zijn de bouwkundige en installatiebestekken opgesteld en heeft de eerste fase (de selectiefase) van de Europese aanbesteding van de uitvoering plaatsgevonden.

Het project - en daarmee ook de aanbesteding - is echter tijdelijk stilgelegd. Op basis van het Coalitieakkoord 2014-2018 heeft de raad een Bestuurlijke Opdracht verstrekt voor een onderzoek naar alternatieve huisvestingsmogelijkheden in één of meer bestaande panden in de binnenstad. Het genoemde onderzoek is in september 2014 inhoudelijk afgerond en besluitvorming over de toekomstige gemeentelijke huisvesting kan eind 2014 plaatsvinden.

Indien wordt besloten om af te zien van de bouw van een nieuw stadskantoor, zal het huidige project worden stopgezet. De verleende kredieten zullen vervolgens worden afgesloten. Er zal een raadsvoorstel worden opgesteld voor de alternatieve realisatie van gemeentelijke huisvesting (incl. alternatief ontwerp voor het stadhuis) met bijbehorende kostenramingen en middelen.

Indien wordt besloten om het project voor de realisatie van een nieuw stadskantoor en de verbouwing van het stadhuis in "Lange Wemen" voort te zetten, zal de Europese aanbesteding van de uitvoering in de eerste helft van 2015 worden afgerond, zodat medio 2015 kan worden gestart met de uitvoering.

Door de opgelopen vertragingen moeten er aanvullende kosten voor projectleiding worden gemaakt. Voor de dekking van deze kosten zal een voorstel worden gedaan.

Te bereiken	Te doen
<i>Bij realisatie van gemeentelijke huisvesting in bestaande panden:</i> 1) Afsluiting van het project gemeentelijke huisvesting in Lange Wemen en de bijbehorende kredieten 2) Starten met het project voor de realisatie van alternatieve huisvesting	- Beëindigen bestaande contracten met adviseurs - Afrondende projectdocumenten opstellen - Kredieten afsluiten - Kostenramingen voor de alternatieve huisvesting opstellen - Benodigde koop- of huurcontracten afsluiten - Selectie van de benodigde adviseurs d.m.v. (Europese) aanbesteding - Opstellen ontwerpen voor het stadhuis en overige pand(en) - Vergunningaanvragen indienen
<i>Bij realisatie van gemeentelijke huisvesting in Lange Wemen:</i> Start met uitvoering van de nieuwbouw stadskantoor en met de asbestsanering en verbouwing van het stadhuis	- Dekking van de aanvullende kosten van projectleiding regelen - Gunningsleidraad voor de Europese aanbesteding van de uitvoering vaststellen - Gunningsfase van de Europese aanbesteding uitvoeren en afronden met definitieve keuze van uitvoerende partijen - Start uitvoering nieuwbouw - Realiseren tijdelijke huisvesting voor de functies van het stadhuis - Ontruiming stadhuis - Start asbestsanering stadhuis

6.8 Investeringsen

De wet verplicht niet tot het jaarlijks opnemen van een paragraaf investeringen in de Beleidsbegroting en de Jaarstukken. Als uitvloeisel van de Nota 'Spelregels voor investeringen' wordt bij deze begroting voor de eerste keer een aangepaste paragraaf gepresenteerd over het investeringsprogramma van de gemeente Hengelo. In het verleden werd er in deze paragraaf enkel ingegaan op de ontwikkeling van de Algemene Reserve Investeringsen (ARI). Om meer inzicht te verschaffen in het totaal van de investeringen is deze paragraaf opgenomen in deze begroting. Een belangrijk onderdeel hierin is de een integraal Meerjarig Investeringsplan (MIP). Het opstellen van een MIP bij de Begroting 2015 is een eerste stap in de richting van een Planning- en Control instrumentarium, waarmee de gemeente inzicht krijgt in de consequenties van het investeringsbeleid voor de gemeentelijke balans en de gemeentelijke schuld in de toekomst. Dit planning- en control instrumentarium is in ontwikkeling en zal naar verwachting bij de begroting 2016 afgerond zijn.

De financiële gevolgen van de diverse investeringen, zijn daar waar ze neerslaan in de begroting 2015, verwerkt in de betreffende begrotingshoofdstukken. In deze paragraaf wordt eerst ingegaan op investeringen in het algemeen en daarna op de ontwikkelingen in de Algemene Reserve Investeringsen (ARI).

Investeringsen - algemeen

Een belangrijk onderdeel van de kader stellende rol van de raad is de Beleidsbegroting. Een voornaam bestanddeel van de Beleidsbegroting betreft de investeringen. Door het college is in 2014 de nota 'Spelregels voor investeringen' vastgesteld, waarna de raad erover is geïnformeerd. De nota bevat onder andere maatregelen die leiden tot een betere beheersing van de investeringen en de ermee samenhangende lasten. Verder beoogt deze nota een betere en (concern) bredere afweging van verschillende investeringsalternatieven.

Gemeenten investeren, bijvoorbeeld, in de wettelijke en noodzakelijke – instandhoudingstaak (vervangingen in de openbare ruimte), in maatschappelijk vastgoed, in sociaal-culturele en maatschappelijke voorzieningen, in milieumaatregelen en in infrastructuur. Ook worden investeringen gedaan in de bedrijfsvoering van de gemeente, zoals het gemeentelijk wagenpark en automatisering. Een aparte categorie betreft de investeringen in de grondcomplexen. Hierover wordt de raad apart geïnformeerd middels de jaarlijkse herzieningen van de grondexploitaties.

De impact van de investeringen op de Beleidsbegroting en de bedrijfsvoering is groot. Investeringsen leggen voor meerdere jaren een beslag op de schaarse begrotingsruimte. Daarom zijn de volgende aspecten bij besluitvorming van groot belang.

Keuzes : wel of niet investeren
Prioriteren: investeren in alternatief A of alternatief B
Fasering: op welke termijn moet worden geïnvesteerd of vervangen

Meerjarig Investeringsplan (MIP)

In bijlage 8.7 treft u een gedetailleerd meerjarig overzicht van alle lopende en voorgenomen investeringen. Dit plan is een nieuw onderdeel van de Beleidsbegroting. Het geeft inzicht in de volumes van de voorgenomen investeringen en de fasering ervan. In de jaarstukken wordt ter vergelijking en verantwoording een soortgelijk overzicht opgenomen. Dit Investeringsplan is realistisch en haalbaar in tijd en capaciteit. In het Investeringsplan wordt per investering aangegeven of het een vervangingsinvestering is of niet. Het meerjarig investeringsplan bevat vanzelfsprekend ook uitgestelde of vertraagde investeringen uit eerdere jaren.

Een raadsbesluit voor het vrijgeven van de investering is noodzakelijk bij ten minste die voorstellen met een aanmerkelijk financieel, beleidsinhoudelijk of maatschappelijk belang. Deze investeringen behoeven ook meer informatie dan in het investeringsplan wordt vermeld. Deze informatie-verstrekking is het voornaamste doel van een dergelijk raadsbesluit. Natuurlijk speelt ook de afweging van nut en noodzaak in een dergelijk raadsbesluit maar op hoofdlijnen vindt deze afweging al plaats voordat een investering in het investeringsplan wordt opgenomen.

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen, onderdeel 6.3 van deze Beleidsbegroting, wordt nader ingegaan op het onderhoud en de instandhouding van de investeringen in de openbare ruimte.

Ontwikkelingen Algemene Reserve Investerings (ARI)

Met de vaststelling van de begroting 2009 is de Algemene Reserve Investerings (ARI) ingesteld. In de Kadernota 2009-2012 is de eerste inventarisatie van via ARI te dekken investeringen gemaakt. Deze inventarisatie is naderhand geactualiseerd, mede naar aanleiding van de maatregelen in het kader van Herontwerp. Deze betreffen:

- de versoberingsmaatregelen, die zijn vastgesteld bij de begrotingsbehandeling 2011;
- de maatregelen op basis van "Vernieuwen en bezuinigen", die zijn vastgesteld bij de begrotingsbehandeling 2012;

Daarnaast is in de begroting 2014-2017, door de verlaging van het rente-omslagpercentage, de toevoeging aan de reserve ARI verlaagd.

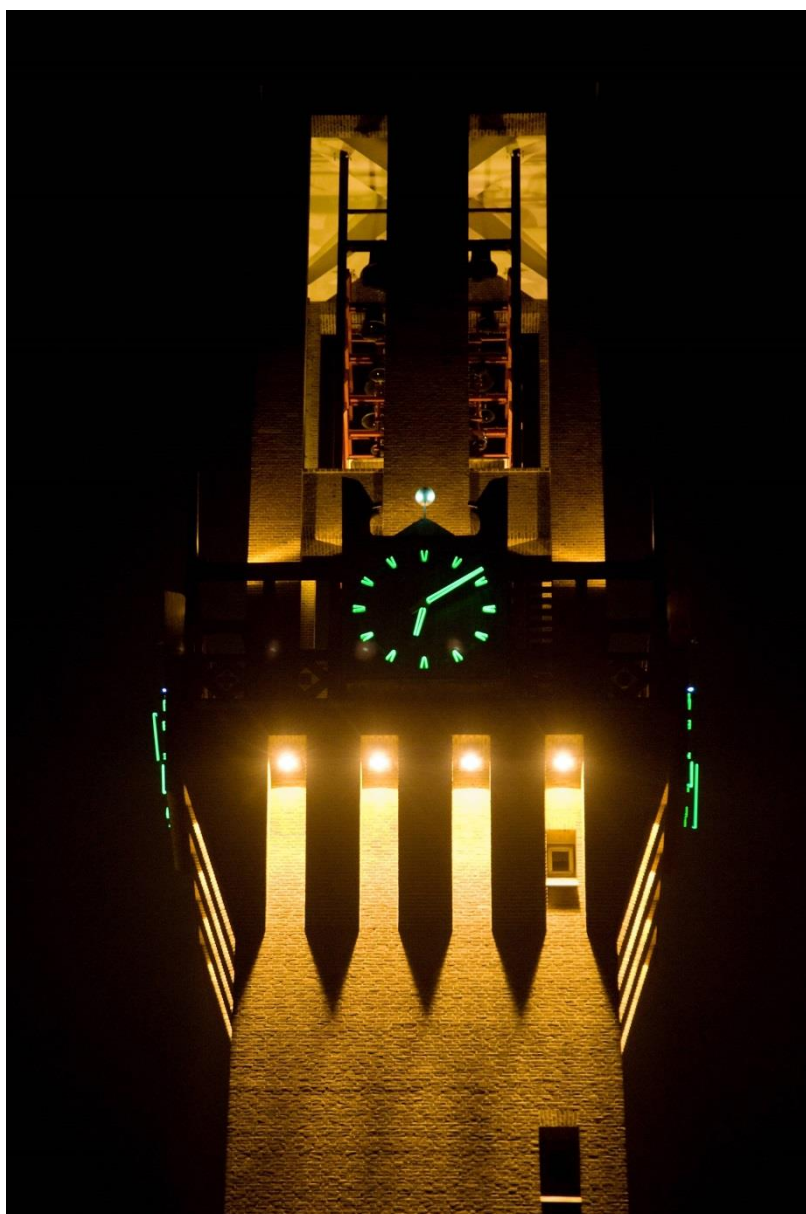
Deze maatregelen leiden tot het volgend bijgesteld overzicht van de ARI-investeringen:

Omschrijving	Netto-investerings-bedrag	(gewijzigd) gereed	looptijd
Centraal Station Twente	3.000.000	2016	n.v.t.
Uitvoering n.a.v. Binnenstadsdebat	647.100	2010 e.v.	divers
Stadskantoor/Stadhuys fase 1 (t.l.v. algemene middelen)	22.189.600	2016	divers
Winkelcentrum Esrein-Hart van Zuid, inrichting openbare ruimte	1.450.000	2015	n.v.t.
Evaluatie 30 km/uur gebieden (kleine aanpassingen)	60.000	2015	n.v.t.
Weusthagpark 7 km fietspad	0	n.v.t.	n.v.t.
Weusthagpark 5 km wandelpad	0	n.v.t.	n.v.t.
HOV Kruispunt Kuipersdijk	3.880.000	2016	30
HOV Enschede centrum – Hengelo Centrum overig deel	0	n.v.t.	n.v.t.
Toegankelijkheid bushaltes	0	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	31.226.700		

Toevoeging aan de reserve ARI

Conform eerdere besluitvorming is in de begroting 2015-2018 rekening gehouden met een eenmalige toevoeging in 2015 van circa € 761.000 aan de reserve ARI.

7. Financiële toelichting

In onderstaande tabel de recapitulatie per begrotingshoofdstuk. Door de recapitulatie op begrotingshoofdstuk niveau aan te bieden wordt de raad gefaciliteerd in haar kaderstellende rol op het niveau van de begrotingshoofdstukken.

7.1 Programmabegroting			2015				
exploitatie		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
bedragen x € 1.000		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Economie, Werk en Inkomen	1	-70.426	-71.602	-74.105	-76.728	-78.931	-80.189
Onderwijs en Jeugd	2	-20.796	-21.430	-39.211	-39.520	-38.855	-39.045
Welzijn en zorg	3	-25.287	-25.517	-36.790	-36.706	-36.412	-36.364
Sport en Cultuur	4	-17.302	-16.066	-15.194	-15.066	-15.120	-15.041
Ruimtelijke ontwikkeling en mo	5	-10.121	-9.913	-9.361	-9.451	-9.660	-9.635
Beheer openbare ruimte,duurz.	6	-35.205	-38.567	-37.918	-38.097	-38.109	-38.374
Bestuur, veiligheid en openbar	7	-19.045	-18.766	-18.314	-18.288	-18.519	-18.377
Financiën	8	-57.239	-33.695	-42.468	-40.942	-34.957	-23.763
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)		-255.420	-235.556	-273.361	-274.798	-270.563	-260.788
Economie, Werk en Inkomen	1	54.586	54.268	39.193	42.633	45.644	47.612
Onderwijs en Jeugd	2	3.052	3.907	2.859	2.673	2.758	2.976
Welzijn en zorg	3	3.343	3.435	2.423	2.423	2.423	2.423
Sport en Cultuur	4	3.735	3.632	3.345	3.353	3.360	3.360
Ruimtelijke ontwikkeling en mo	5	5.128	4.361	4.311	4.311	4.311	4.311
Beheer openbare ruimte,duurz.	6	21.209	21.799	22.670	23.954	23.791	24.046
Bestuur, veiligheid en openbar	7	1.441	1.354	1.345	1.337	1.345	1.345
Financiën	8	165.417	148.126	201.585	199.258	190.717	177.893
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)		257.910	240.882	277.731	279.941	274.350	263.966
Economie, Werk en Inkomen	1	-15.840	-17.335	-34.912	-34.094	-33.287	-32.577
Onderwijs en Jeugd	2	-17.744	-17.523	-36.352	-36.847	-36.097	-36.069
Welzijn en zorg	3	-21.944	-22.082	-34.368	-34.284	-33.990	-33.941
Sport en Cultuur	4	-13.566	-12.434	-11.849	-11.713	-11.760	-11.681
Ruimtelijke ontwikkeling en mo	5	-4.993	-5.552	-5.050	-5.140	-5.349	-5.324
Beheer openbare ruimte,duurz.	6	-13.997	-16.768	-15.248	-14.143	-14.318	-14.329
Bestuur, veiligheid en openbar	7	-17.604	-17.412	-16.968	-16.951	-17.173	-17.031
Financiën	8	108.178	114.431	159.117	158.316	155.760	154.130
Saldi / Resultaat voor bestemming		2.490	5.326	4.370	5.144	3.787	3.178
Toevoegingen aan de reserves		-24.286	-18.892	-12.930	-14.297	-14.486	-14.668
Onttrekkingen aan de reserves		22.223	13.583	8.610	7.687	7.554	7.406
mutaties reserves		-2.063	-5.309	-4.320	-6.610	-6.932	-7.262
Resultaat na bestemming		427	17	50	-1.467	-3.145	-4.084

7.2 Financiële toelichting per begrotingshoofdstuk

Inleiding

Transities en Informatie voor derden

Door de nieuwe taken die op gemeenten afkomen, de transities WMO, Jeugdzorg en Participatie is met ingang van 2015 sprake van een uitzetting van middelen in de begroting ter grootte van € 52,6 miljoen. In de financiële analyses wordt hier uitvoerig aandacht aan besteed. Mede door deze nieuwe taken heeft het rijk de Informatie voor derden (IV3) aangepast. Dit betreft de externe informatievoorziening, waaraan een gemeentelijke begroting moet voldoen in het kader van Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Deze informatie gebruikt het rijk en het Centraal Bureau voor de Statistiek voor o.a. de monitoring c.q. de ontwikkeling van alle gemeentelijke lasten en baten in Nederland. Dit betekent dat enkele producten zijn vervallen met ingang van 2015 en nieuwe producten conform de nieuwe IV3 zijn benoemd.

Structurele bezuinigingen

De structurele bezuinigingen 2015 worden kort toegelicht in de financiële analyses. Een uitgebreide toelichting treft u aan in paragraaf 4.2.

Sectorkosten

De sectoren hebben kritisch gekeken naar de begrote uren per product. Hierbij is rekening gehouden met de werkelijke uren per product in de afgelopen jaren. Deze beschikking van uren leidt op diverse producten tot verschuivingen. Deze worden summier toegelicht in de financiële analyses.

Verschillenanalyse

In deze paragraaf worden verschillen van de begroting 2015 ten opzichte van de begroting 2014 toegelicht. Tussen haakjes staat de afwijking van de begroting 2015 t.o.v. 2014 (+ = voordeel; - = nadeel). Bij de financiële analyses worden zoals gebruikelijk de verschillen boven de € 50.000 dan wel een afwijking die groter is dan 10% van het budget toegelicht.

Dit is een ander soort toelichting dan wordt gegeven in hoofdstuk 4 "De financiën van de gemeente Hengelo". In hoofdstuk 4 vindt een vergelijking plaats tussen dezelfde jaarschijven van de Kaderbrief 2015-2018 en de nu voorliggende begroting 2015-2018. Na de Kaderbrief is de begroting op detailniveau geactualiseerd.

De cijfers uit deze twee verschillende onderdelen kunnen dus niet zonder meer met elkaar worden vergeleken.

Analyse begrotingshoofdstuk 1 - Economie, werk en inkomen

Hoofdstuk 1 Economie, Werk en Inkomen						
exploitatie bedragen x € 1.000	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)	-70.426	-71.602	-74.105	-76.728	-78.931	-80.189
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)	54.586	54.268	39.193	42.633	45.644	47.612
Resultaat voor bestemming	-15.840	-17.335	-34.912	-34.094	-33.287	-32.577
Toevoegingen aan de reserves	-25	-25	-45	-45	-45	-45
Onttrekkingen aan de reserves	71	0	0	0	0	0
mutaties reserves	46	-25	-45	-45	-45	-45
Hoofdstuk 1 Economie, Werk en Inkomen						
Resultaat na bestemming	-15.794	-17.359	-34.957	-34.139	-33.332	-32.622

P310.1 Markt (+ 55.000)

Met ingang van 2015 worden er minder ambtelijke uren geraamd voor het schoonmaken van de markt. Met de marktbond is afgesproken dat zij het schoonmaken van de markt zelf verzorgen.

P310.2 Schuldbemiddeling (+ 1.620.000)

In verband met wijzigingen in de IV3 is dit product met ingang van 2015 vervallen. De lasten worden geraamd op P614.4.

P310.3 Economische aangelegenheden (- 69.000)

In de begroting 2015 zijn er naar aanleiding van de IV3-herziening budgetten verschoven van product P611.1 naar P310.3. Dit verklaart voor het grootste deel het verschil tussen de begroting 2015 ten opzichte van 2014. Tevens is op dit product de structurele bezuiniging 2015 van € 30.000 verwerkt. Dit betreft de versoering van het werkgelegenheidsbeleid (bezuinigingsmaatregel 1.3).

P610.1 Bijstandsverlening (- 580.000)

Als gevolg van wijzigingen in de IV3 is met ingang van 2015 de begroting voor schuldhelpverlening voor ondernemers verplaatst naar P614.4 (+ 46.000).

Op de sectorkosten is sprake van een nadelig verschil van € 179.000, welke grotendeels is ontstaan door een groei van sectorkosten vanuit het Participatiebudget P623.1 naar P610.1 (€ 250.000). Dit laatste nadeel wordt gecompenseerd door een lager budget voor stadsbanen op het nieuwe product P623.4 (voorheen 611.4).

De uitkeringslasten nemen in 2015 met ruim € 3,4 miljoen toe ten opzichte van 2014. De rijksbijdrage neemt in 2015 naar verwachting met bijna € 2,9 miljoen toe ten opzichte van de begroting 2014. De belangrijkste verschillen betreffen bijstandsverlening ten behoeve van WWB-ers en IOAW/IOAZ. Deze lichten we hier nader toe.

Als gevolg van de invoering van de Participatiewet met ingang van 2015 zal er een nieuwe groep bijstandsgerechtigden instromen. Dit betreft mensen die voorheen zouden instromen in de Wajong, maar door gewijzigde regelgeving bij de gemeente terechtkomen. De nieuwe instroom wordt geschat op 80 uitkeringsgerechtigden per jaar. Daarnaast vindt er vanaf 2015 geen instroom in de WSW meer plaats.

In de ramingen wordt ook uitgegaan van een autonome ontwikkeling van het (reguliere) aantal bijstandsklanten en daarmee van een autonome stijging van de bijstandsuitgaven. Er is op dit moment sprake van een afnemende groei van het aantal WW-ers. Ook in de toename van het reguliere aantal WWB-ers wordt in de meerjarenramingen rekening gehouden met een afnemende procentuele groei. Ervaring leert dat een afname van het aantal WW-ers met een behoorlijke vertraging doorwerkt in het aantal WWB-ers.

Geprognosticeerd is 2.313 uitkeringsgerechtigden ultimo 2014. Door de genoemde effecten van instroom Wajongers, WSW-ers en de autonome groei is de verwachting dat het aantal bijstandsuitkeringen ultimo 2018 oploopt naar 3.086. Voor 2015 en verder is vooralsnog uitgegaan van een gemiddelde uitkeringsprijs van € 14.700.

Bij de opstelling van de begroting zijn de lasten leidend geweest en zijn de baten daarop afgestemd met inachtneming van een eigen risico (lees nadelig saldo) van 5% van het rijksbudget. Dit percentage is gebaseerd op de Meerjarige Aanvullende Uitkering (MAU), die loopt voor onze gemeente tot en met 2015.

In 2015 zal een nieuw verdeelmodel voor het Inkomensdeel voor de bekostiging van de bijstandsuitkeringen worden ingevoerd. Dit model kent een overgangsregeling van 3 jaar. In het model wordt rekening gehouden met regiospecifieke effecten, die de kans op bijstand verklaren. Uiterlijk 1 oktober 2014 worden de gemeentelijke (voorlopige) budgetten voor het Inkomensdeel voor 2015 bekend gemaakt.

In de begroting is ten behoeve van de bijstandsverlening voor zelfstandigen structureel een bedrag van € 85.000 opgenomen voor de inkoop van adviezen bij het al dan niet verstrekken van leningen op grond van de Bbz. In de praktijk koopt de gemeente deze adviezen niet in, omdat zij zelf voldoende expertise heeft op dit gebied en daardoor vervalt deze post in het kader van de structurele bezuinigingen 2015 (bezuinigingsmaatregel 1.2).

P611.1 Werkgelegenheid (+ 115.000)

In verband met wijzigingen in de IV3 is dit product met ingang van 2015 vervallen. De lasten worden geraamd op P310.3

P611.2 Sociale Werkvoorziening (- 13.544.000)

De rijksbijdrage voor de sociale werkvoorziening is met ingang van 2015 een onderdeel van de integratie-uitkering Sociaal Domein geworden. Op basis van de nieuwe IV3 zijn de ontvangen rijksmiddelen geraamd op P923.1 Uitkering Sociaal Domein geraamd. Daarnaast zijn de geraamde uitgaven voor de sociale werkvoorziening geactualiseerd.

P611.4 Werkloosheidsbeleid (+ 959.000)

Als gevolg van een wijziging in de IV3 is de structurele begroting van P611.4 met ingang van 2015 verplaatst naar Werkloosheidsbeleid (P623.4).

P614.1 Minimabeleid (- 223.000)

In 2014 is een incidentele bijdrage van € 63.000 aan de Stichting FC Twente scoren in de wijk geraamd. Het bedrag voor sectorkosten is in 2015 gestegen met € 286.000 ten opzichte van 2014 als gevolg van een herschikking van ureninzet en een gestegen uurtarief.

P614.4 Schuldhulpverlening (-1.390.000)

Als gevolg van wijzigingen in de IV3 zijn de structurele begrotingen voor schuldhulpverlening aan particulieren (P310.2) en ondernemers (P610.1) met ingang van 2015 verplaatst naar dit product: P614.4. In totaliteit gaat het om een bedrag van € 1.440.000.

In het kader van de structurele bezuinigingen 2015 is € 50.000 gekort op de Stadsbank Oost Nederland (bezuinigingsmaatregel 1.1). Dit was mogelijk op basis van hun begroting 2015.

P623.1 WWB trajecten/ P623.2 Inburgering (- 3.595.000)

Door de introductie van de integratie-uitkering Sociaal Domein en de wijzigingen in het kader van de IV3 zijn met ingang van 2015 de rijksbijdragen naar P923.1 Uitkering Sociaal Domein verplaatst. Gelet op het feit dat de rijksbijdragen in 2015 ten opzichte van 2014 lager zijn, zijn de te verwachten uitgaven ook neerwaarts bijgesteld. Dit past in het kader van het eerder vastgesteld beleidsuitgangspunt dat de uitvoering van de decentralisaties (transities) moet passen binnen de overgedragen rijksmiddelen.

P623.4 Werkloosheidsbeleid (- 912.000)

Van product P611.4 is een totaalbedrag van € 959.000 overgeheveld naar dit product.

Daarnaast is sprake van de volgende verschillen.

Ten opzichte van 2014 is een extra bedrag van € 260.000 aan sectorkosten geraamd op dit product. Dit ten behoeve van extra formatie voor de nieuwe gedecentraliseerde taken op grond van de Participatiewet (van rijk naar gemeente).

Het bedrag voor "stadsbanen" is verlaagd van € 817.000 naar € 542.000. Dit heeft te maken eerdere beleidskeuzes op basis van de Beleidsbegroting 2012-2015.

In het kader van de structurele bezuinigingen 2015 is € 33.000 gekort op de budgetten voor vernieuwend arbeidsmarktbeleid en sociale economie (bezuinigingsmaatregel 1.4).

Analyse begrotingshoofdstuk 2 – Onderwijs en jeugd

Hoofdstuk 2 Onderwijs en Jeugd						
exploitatie bedragen x € 1.000	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)	-20.796	-21.430	-39.211	-39.520	-38.855	-39.045
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)	3.052	3.907	2.859	2.673	2.758	2.976
Resultaat voor bestemming	-17.743	-17.523	-36.352	-36.847	-36.097	-36.069
Toevoegingen aan de reserves	-7.246	-6.422	-5.503	-5.432	-5.523	-5.523
Onttrekkingen aan de reserves	7.765	7.225	6.007	6.984	6.865	6.717
mutaties reserves	519	803	504	1.552	1.343	1.195
Hoofdstuk 2 Onderwijs en Jeugd						
Resultaat na bestemming	-17.225	-16.720	-35.848	-35.295	-34.754	-34.874

P420.9 Openbaar onderwijs (0)

De bedragen die de Stichting Scholengroep Primato meerjarig heeft geraamd voor het onderhoud worden door de gemeente uitgevoerd. De kosten worden volledig doorberekend aan het schoolbestuur.

P421.2 Onderwijshuisvesting (+ 991.000)

Tegenover de lagere onttrekking uit de reserve onderwijshuisvesting van ruim € 1,2 miljoen staat voor hetzelfde bedrag een verlaging van de uitgaven ten opzichte van de raming in 2014. Binnen het product Onderwijshuisvesting zijn de kapitaallasten in totaliteit verlaagd met € 106.000. De incidentele (onderhouds)lasten van 2014 op basis van het programma Onderwijshuisvesting zijn, zoals gebruikelijk, via een begrotingswijziging geraamd (+ 1,1 miljoen). In 2015 komen deze onderhoudskosten ten laste van de schoolbesturen. De huur van lokalen voor het medegebruik is op realistisch niveau geraamd (+ 12.000).

De dotatie aan de reserve onderwijshuisvesting (+ 918.000) wordt met ingang van 2015 structureel verlaagd door de taakoverheveling van het buitenonderhoud (+ 1.000.000) van de gemeente naar de schoolbesturen. Door de vrijval van kapitaallasten in verband met de aanpassing van het rente-omslagpercentage naar 4,5%, de vrijval van oude investeringen en door de gebruikelijke berekening van de onderwijshuisvestingsreserve wordt de dotatie aan deze reserve verhoogd met ruim € 80.000.

De verlaging van de premie voor de brandverzekering van de onderwijsgebouwen (+ 73.000) is niet zoals gebruikelijk verrekend met de reserve onderwijshuisvesting, maar komt ten gunste van de algemene middelen.

P480.1 Schoolbegeleidingsdienst (+ 50.000)

Betreft de structurele bezuiniging 2015 op onderwijsbegeleiding ad € 50.000 (bezuinigingsmaatregel 2.1)

P480.6 Overige gemeenschappelijke uitgaven onderwijs (+ 122.000)

Er hebben diverse bezuinigingen plaatsgevonden op dit product, namelijk de onderwijskrant (+ 7.000), het godsdienstonderwijs (+ 2.000) en de maatschappelijke stages (+ 34.000). Daarnaast is er een herschikking van de ureninzet (+ 79.000) voor 2015, onder andere als gevolg van de invoering in 2014 van de transitie Jeugdzorg en WMO.

P630.3 Jeugd- en jongerenwerk (+ 1.855.000)

In het kader van de IV3 is dit product verplaatst naar P670.8.

P670.8 Jeugd en jongerenwerk (- 1.765.000)

In het kader van de IV3 worden de lasten met ingang van 2015 op dit product verantwoord. Het resultaat op jeugd- en jongerenwerk in 2015 ten opzichte van 2014 is € 90.000 positief. Er zijn structurele bezuinigingen op het jongerenwerk (+ 107.000) doorgevoerd, enerzijds door halvering van het jongerenwerk in de wijken (+ 100.000) in het kader van de structurele bezuinigingen 2015 (maatregel 2.3) en anderzijds door een verlaging van de subsidie met € 7.000 op grond van het Dekkingsplan 2014-2017 S03. Daarnaast leidt de herschikking van de ureninzet tot een aanpassing van de sectorkosten (- 17.000).

P650.1 Kinderdagopvang (+ 99.000)

Zowel de baten als de lasten zijn in 2015 met € 881.000 verlaagd in verband met een wijziging in de betalingsstructuur van de kinderopvangtoeslag. De betalingen van de Belastingdienst die in 2013 nog via de gemeente liepen gaan nu rechtstreeks naar de rechthebbende personen/organisaties. In 2015 zullen de eerder genomen structurele bezuinigingsmaatregelen worden geëffectueerd. Daarnaast zijn de sectorkosten in 2015 hoger dan in 2014 als gevolg van een hoger sectoruurtarief.

P671.1 Jeugdgezondheid maatwerk (- 1.391.000)

In het kader van IV3 is het product P716.1 vervallen. Een deel daarvan wordt nu geraamd op dit product (€ 1.391.000).

P716.1 Centra voor Jeugd en Gezin (+ 1.994.000)

Verschuiving naar product P671.1 Jeugdgezondheid maatwerk i.v.m. IV3 (+1.391.000). In 2014 waren incidentele invoeringskosten ten behoeve van de transitie ter grootte van € 300.000 geraamd. Daarnaast is er met name in 2015 ten opzichte van 2014 sprake van een lagere inzet van uren.

P683.1 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd (-20.000)

Overheveling van middelen huishoudelijk geweld op basis van al bestaande WMO-subsidieregeling. Komt van vervallen product P620.6 (zie begrotingshoofdstuk 3).

Nieuwe taken en geraamde middelen in het kader van de transitie Jeugdzorg:

P671.3 Jeugd: vroeghulp/vertrouwenswerk (- 54.000)
P672.2 PGB Jeugd (- 4.217.000)
P682.0 Landelijk transitiearrangementen (- 901.000)
P682.1 Jeugdhulp begeleiding (- 314.000)
P682.2 Jeugdhulp behandeling inclusief vervoer (- 248.000)
P682.3 Jeugdhulp persoonlijke verzorging (- 50.000)
P682.5 Jeugdhulp GGZ/dyslexiezorg (- 2.817.000)
P682.6 Jeugdhulp opvoedhulp (- 1.035.000)
P682.7 Jeugdhulp spoedzorg (- 443.000)
P682.8 Jeugdhulp verblijf (- 6.320.000)
P682.9 Jeugdhulp pleegzorg (- 1.332.000)
P683.2 AMHK en crisisdienst (- 258.000)
P683.3 Jeugdbescherming (- 1.985.000)
P683.4 Jeugdreclassering (- 381.000)
P683.6 Jeugdzorgplus (- 764.000)

Analyse begrotingshoofdstuk 3 - Welzijn en zorg

Hoofdstuk 3 Welzijn en zorg						
exploitatie bedragen x € 1.000	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)	-25.287	-25.517	-36.790	-36.706	-36.412	-36.364
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)	3.343	3.435	2.423	2.423	2.423	2.423
Resultaat voor bestemming	-21.944	-22.082	-34.368	-34.284	-33.990	-33.941
Toevoegingen aan de reserves						
Onttrekkingen aan de reserves	101	183	0	0	0	0
mutaties reserves	101	183	0	0	0	0
Hoofdstuk 3 Welzijn en zorg						
Resultaat na bestemming	-21.843	-21.899	-34.368	-34.284	-33.990	-33.941

De volgende producten zijn als gevolg van de gewijzigde IV3 vervallen:

- * P620.1 Maatschappelijke dienstverlening (+ 1.713.000); naar P662.3, P663.1, P670.1
- * P620.2 WMO subsidieregelingen (+ 660.000); naar P662.1, P663.1, P670.2, P683.1
- * P620.3 Ouderenbeleid (+ 726.000); naar P670.5
- * P620.6 Overig maatschappelijk werk (+ 97.000); naar P670.6 en P683.1
- * P622.1 Huishoudelijke verzorging (+ 9.536.000); naar P662.2, P672.1, P677.1
- * P630.2 Wijkwelzijnswerk (+ 2.180.000); naar P670.7
- * P630.4 Samenlevingsopbouw (+ 315.000); naar P670.9
- * P630.5 Sociale vernieuwing/wijkaanpak (+ 793.000); naar P670.4.
- * P652.2 WMO-voorzieningen (+ 4.973.000); naar P661.1, P670.3, P671.2, P677.2

P621.1 Lokale minderheden (+ 26.000)

Het betreft de structurele bezuinigingsmaatregel 2015 m.b.t. Diversiteit (bezuinigingsmaatregel 3.2)

P661.1 WMO-verstrekingen wonen/hulpmiddelen (-3.919.000)/ P670.3 WMO-verstrekingen (vervoer) (- 1.400.000)/ P671.2 WMO-verstrekingen medische indicering(- 100.000)/ P677.2 Eigen bijdragen vervoersvoorziening (+ 343.000)

De nieuwe IV3-producten voor WMO-voorzieningen resulteren in een saldo van € 5.076.000 in 2015 (zie de regel hierboven). In 2014 was dit nog € 4.973.000 (P652.2 WMO-voorzieningen). Het verschil (- 103.000) wordt kort toegelicht.

In 2014 is op basis van de Eerste Beleidsrapportage het budget incidenteel opgehoogd (+ 250.000) en zijn er middelen uit de WMO-reserves onttrokken (- 183.000) om de invoeringskosten van de transitie te dekken.

In 2015 heeft een herschikking op de inzet van uren plaatsgevonden (- 170.000).

P662.1 WMO-subsidieregelingen thuisbegeleiding (- 35.000)

In het kader van de thuisbegeleiding is € 35.000 overgeheveld van het vervallen product P620.2.

P662.2 WMO-huishoudelijke verzorging uitvoering (- 7.349.000)/ P672.1 WMO-huishoudelijke verzorging (- 1.276.000)/ P677.1 Eigen bijdragen huishoudelijke verzorging (CAK) (+ 800.000)

De nieuwe IV3-producten voor huishoudelijke verzorging resulteren in een saldo van € 7.825.000 in 2015. In 2014 was dit nog € 9.536.000 (P622.1 Huishoudelijke verzorging). Het verschil (+ 1.711.000) wordt hieronder toegelicht.

Op basis van rijksbezuinigingen zijn de structurele kortingen in 2015 en 2016 e.v. op de huishoudelijke hulp doorgevoerd op de gemeentelijke budgetten. Door de maatregelen zijn in 2015 de lasten neerwaarts bijgesteld met structureel € 3.023.000. In 2016 komt daar nog een structurele korting van € 795.000 bij bovenop, zodat vanaf 2016 ruim € 3,8 miljoen minder beschikbaar is aan gemeentelijk budget voor huishoudelijke hulp ten opzichte van 2014. Inherent hieraan is de raming van de baten (CAK-inkomsten) met € 1.170.000 verminderd en wordt verwacht dat er minder teruggevorderd wordt (€ 50.000 nadeel).

Tenslotte wordt een hogere inzet van ambtelijke uren verwacht (- 91.000).

P662.3 Maatschappelijke dienstverlening bemoeizorg (- 201.000)

Een bedrag van circa € 201.000 is overgeheveld van het vervallen product P620.1 Maatschappelijke dienstverlening.

P663.1 Maatschappelijke opvang (subsidies) (- 379.000)

Er is van de vervallen producten P620.1 Maatschappelijke dienstverlening en P620.2 WMO subsidieregelingen respectievelijk € 373.000 en € 6.000 overgeheveld naar dit product.

P667.1 Eigen bijdrage WMO (+ 568.000)

Op basis van de nieuwe taken ontvangt de gemeente eigen bijdragen van de "nieuwe" deelnemers/gebruikers voor de aangeboden WMO voorziening.

P670.1 Maatschappelijke dienstverlening (- 1.156.000)

Van het vervallen product P620.1 Maatschappelijke dienstverlening is € 1.125.000 overgeheveld. De nieuwe taak "Anonieme hulp op afstand" is ook geraamd op dit nieuwe product (ruim € 31.000).

P670.2 WMO-subsidieregelingen (algemeen) (- 556.000)

Van het vervallen product P620.2 WMO subsidieregelingen is € 556.000 overgeheveld naar dit product.

P670.4 Sociale vernieuwing/wijkaanpak (- 821.000)

In het kader van de IV3 is dit product verplaatst van P630.5 in 2014 naar dit product (- 793.000). Daarnaast zijn hogere sectorkosten doorberekend (-28.000).

P670.5 Ouderenbeleid (- 707.000)

In principe had € 726.000 moeten worden overgeheveld van het vervallen product P620.3 Ouderenbeleid op basis van de begroting 2014. Echter in het kader van eerder bezuinigingsrondes heeft de Stichting Welzijn Ouderen Hengelo in 2015 nog een taakstelling te realiseren van circa € 7.000 en zijn er in 2015 minder uren geraamd op dit product (+ 12.000).

P670.6 Overig maatschappelijk werk (- 72.000)

Van het vervallen IV3-product P620.6 is € 97.000 overgeheveld. In het kader van de structurele bezuinigingen 2015 is op het budget Thuis in de buurt € 25.000 gekort (bezuinigingsmaatregel 3.1).

P670.7 Wijkwelzijnswerk (- 2.174.000)

In het kader van de IV3 is dit product verplaatst van P630.2 naar dit product (- 2.180.000). Voor het overige geen noemenswaardige verschillen.

P670.9 Samenlevingsopbouw (- 317.000)

In het kader van de IV3 is dit product verplaatst van P630.2 naar dit product (- 315.000). Voor het overige geen noemenswaardige verschillen.

P714.2 Overige gezondheidszorg (+ 91.000)

Een voordeel is ontstaan door het wegvallen in 2015 van het budget Zichtbare Schakel € 120.000. De bijdrage aan de Regio is € 27.000 hoger (nadeel). Overig verschil € 2.000 nadeel.

Nieuwe taken en geraamde middelen in het kader van de transitie Wet Maatschappelijke Ondersteuning:

P662.4 Ondersteuning en waardering mantelzorg (- 520.000)

P662.5 Inkomensondersteuning chronisch zieken en gehandicapten (- 1.606.000)

P662.6 WMO begeleiding inclusief persoonlijke verzorging (- 5.447.000)

P662.7 WMO kortdurend verblijf (- 7.000)

P662.8 WMO vervoer dagbesteding (- 70.000)

P671.4 WMO doventolk (- 64.000)

P671.5 WMO inloopfunctie GGZ (- 394.000)

P671.6 WMO cliëntondersteuning via sociale wijkteams (- 738.000)

P672.3 WMO PGB zelfstandig leven (-5.919.000)

P672.4 WMO PGB kortdurend verblijf (- 98.000)

Analyse begrotingshoofdstuk 4 – Sport en cultuur

Hoofdstuk 4 Sport en Cultuur						
exploitatie bedragen x € 1.000	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)	-17.302	-16.066	-15.194	-15.066	-15.120	-15.041
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)	3.735	3.632	3.345	3.353	3.360	3.360
Resultaat voor bestemming	-13.566	-12.434	-11.849	-11.713	-11.760	-11.681
Toevoegingen aan de reserves	-328	-328	-328	-328	-328	-328
Onttrekkingen aan de reserves	0	0	0	0	0	0
mutaties reserves	-328	-328	-328	-328	-328	-328
Hoofdstuk 4 Sport en Cultuur						
Resultaat na bestemming	-13.894	-12.761	-12.176	-12.040	-12.087	-12.008

P510.1 Openbaar bibliotheekwerk (+ 88.000)

In 2011 is besloten om de inkoop van e-content door bibliotheken te centraliseren. Daarbij hoort ook een uitname uit de algemene uitkering van het gemeentefonds, omdat de lokale bibliotheken deze taak niet meer uit gaan voeren. De uitname zal plaatsvinden per 2015, als de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen in werking treedt. Deze uitname wordt gecompenseerd door een lagere subsidieverstrekking aan de bibliotheek. Voor 2015 gaat het om ruim € 38.000 oplopend tot bijna € 58.000 in 2018.

Tevens is er in het kader van de structurele bezuinigingen 2015 een taakstelling opgelegd van € 50.000 (bezuinigingsmaatregel 4.2).

P511.1 Vormings- en ontwikkelingswerk (+ 226.000)

In de Kadernota 2014-2017 is er een gefaseerde bezuiniging opgelegd aan de Muziekschool van € 150.000 in 2014 en € 300.000 in 2015. Om de muziekschool voldoende tijd te geven om te kunnen anticiperen op deze bezuinigingen en de daarvoor benodigde maatregelen te treffen is de bezuiniging ingegaan op 1 juli 2014 (- 75.000). Bezuiniging in 2015 bedraagt derhalve € 225.000.

530.4 Overige accommodaties (+ 93.000)

In verband met de bedrijfsvoeringstaakstelling op sport en speluitleen is een bezuiniging van € 20.000 opgenomen. Bovendien is er in verband met deze bezuiniging 1 fte ingeleverd. Hetgeen zich vertaalt in lagere sectorkosten (+ 73.000).

531.1 Sportparken (+ 59.000)

In 2015 is er in verband met de bedrijfsvoeringstaakstelling 0,6 fte ingeleverd. Dit levert een voordeel op van € 42.000 in de doorberekening van uren (sectorkosten).

Verder is er een voordeel van per saldo € 32.000 op de kapitaallasten van tractiemiddelen. Dit is naar aanleiding van de bedrijfsvoeringstaakstelling waarbij de afschrijvingstermijnen van de tractiemiddelen met 1 tot 2 jaar zijn verlengd. Dit heeft er toe geleid dat de vervanging en zo de lasten van de nieuwe investeringen uitgesteld worden.

Daarnaast is er een nadeel van € 35.000 op de inkomsten. Dit heeft betrekking op het contract met FC-Twente. Ten tijde van het opstellen van deze meerjarenbegroting waren er nog onderhandelingsgesprekken over het contract inzake het onderhouden van de sportvelden voor FC-Twente. Omdat er nog geen besluit was genomen, is het bedrag niet meegenomen in de begroting. In het kader van de structurele bezuinigingen 2015 dient op de (onderhouds)lasten van de sportparken € 15.000 te worden bespaard (onderdeel van bezuinigingsmaatregel 4.1)

P540.2 Amateuristische kunstbeoefening en beeldende kunst (+ 98.000)

Er wordt geen subsidie aan Akkuh meer verstrekt (+ 100.000). Resteert een klein nadelig verschil in doorberekende sectorkosten.

Analyse begrotingshoofdstuk 5 – Ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit

Hoofdstuk	5	Ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit				
exploitatie bedragen x € 1.000	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)	-10.121	-9.913	-9.361	-9.451	-9.660	-9.635
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)	5.128	4.361	4.311	4.311	4.311	4.311
Resultaat voor bestemming	-4.993	-5.552	-5.050	-5.140	-5.349	-5.324
Toevoegingen aan de reserves	-76	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan de reserves	13	0	0	0	0	0
mutaties reserves	-63	0	0	0	0	0
Hoofdstuk 5 Ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit						
Resultaat na bestemming	-5.056	-5.552	-5.050	-5.140	-5.349	-5.324

P003.3 Kadaster (- 57.000)

Het nadeel wordt veroorzaakt doordat na de invoering van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) ten onrechte geen uren waren begroot in 2014. De gevolgen hiervan zijn met ingang van 2015 in deze begroting opgenomen.

P214.1 Parkeren (+ 400.000)

In de begroting 2014 is eenmalig een extra budget van € 250.000 opgenomen voor afkoop van het exploitatiecontract van de parkeergarage aan de BP Hofstedestraat. Door het aflopen van dit exploitatiecontract wordt de bijdrage van de gemeente in de kosten over zowel het jaar 2013 als 2014 in boekjaar 2014 verantwoord. De extra kosten voor de begroting 2014 bedragen € 300.000. Daarnaast is het budget voor deze parkeergarage ingaande 2015 structureel met € 100.000 verlaagd (was al verwerkt in de Beleidsbegroting 2012-2015).

Door het project Lange Wemen zijn er minder beschikbare parkeerplekken straatparkeren. Ten opzichte van 2014 zijn de inkomsten in 2015 met € 120.000 afgeraamd. Tevens is er in 2015 een nadeel van € 110.000 doordat de inkomsten uit fiscale naheffing parkeren in 2014 eenmalig zijn opgehoogd. Voor parkeercontroles worden in 2015 € 19.000 meer uren geraamd.

P822.5 Vergunningverlening bouwen (+ 534.000)

Het voordeel op dit product wordt veroorzaakt door een verschuiving van de toegerekende uren naar product P822.6 "handhaving bouwen" (+ 378.000). Daarnaast is de raming van de leges omgevingsvergunningen € 156.000 hoger. Een nadere analyse heeft aangetoond dat de toe te rekenen kosten voor omgevingsvergunningen impliciet een verhoging van de legesopbrengst inhoudt.

P822.6 Handhaving bouwen (- 299.000)

De lasten stijgen in 2015 door een verschuiving in de toegerekende uren van vergunningverlening bouwen naar handhaving bouwen en dan met name naar toezicht in de bouwfase.

Analyse begrotingshoofdstuk 6 – Beheer openbare ruimte en duurzaamheid

Hoofdstuk 6		Beheer openbare ruimte,duurz.h					
exploitatie	bedragen x € 1.000	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)		-35.205	-38.567	-37.918	-38.097	-38.109	-38.374
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)		21.209	21.799	22.670	23.954	23.791	24.046
Resultaat voor bestemming		-13.997	-16.768	-15.248	-14.143	-14.318	-14.329
Toevoegingen aan de reserves		-750	-410	-110	-110	-110	-110
Onttrekkingen aan de reserves		1.384	3.184	1.841	293	251	251
mutaties reserves		634	2.773	1.731	183	140	140
Hoofdstuk 6 Beheer openbare ruimte,duurz.h							
Resultaat na bestemming		-13.363	-13.995	-13.517	-13.960	-14.177	-14.188

210.2 Schoonhouden wegen wijkniveau (+ 137.000)

Het voordeel in 2015 wordt voor een groot deel veroorzaakt door diverse bezuinigingen (+ 246.000). Verder is sprake van hogere sectorkosten in 2015 (- 108.000) als gevolg van een herschikking van uren en een stijging van het sectoruurtarief ten opzichte van 2014.

In 2016 is rekening gehouden met een verhoging van het budget voor onkruidbestrijding met € 250.000, in verband met het verbod op het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen op verhardingen. Deze uitzetting was al in de Kaderbrief 2015-2018 verwerkt. Zie bijlage 8.10.

P330.1 Warmtenet (- 92.000)

De extra onttrekking uit de reserve Warmtenet, voor de verlaging van de omslagrente met ingang van 2014, vindt met ingang van 2015 niet meer plaats.

P550.1 duurzaamheid /natuur- en milieu-educatie (- 451.000)/ P560.9 Kinderboerderij (+462.000)

In voorgaande jaren werden op product P560.9 de baten en lasten van de kinderboerderij en de activiteiten met betrekking tot duurzaamheid en educatie/communicatie verantwoord. Met ingang van 2015 zijn de geraamde lasten die geen betrekking hebben op de kinderboerderij overgeheveld naar product P550.1

Op product P550.1 zijn in het kader van de structurele bezuinigingen de milleniumbudgetten met € 23.000 verlaagd (bezuinigingsmaatregel 6.2).

Resteert nog een verschil in met name de sectorkosten.

P721.1 Afval

Doordat het saldo van de lasten en baten wordt verrekend met de reserve afvalverwerking is het saldo nihil. Toch zijn er een aantal substantiële afwijkingen te noemen tussen de begroting 2015 en 2014. De meest relevante zijn:

Transportegalisatie (- 75.000)

De te betalen transportegalisatie is in 2014 verkeerd ingeschat. Deze kosten brengt Twence aan de gemeente Hengelo in rekening omdat Twence dichtbij de gemeente Hengelo is gesitueerd. Andere gemeenten hebben hogere transportkosten en worden hiervoor gecompenseerd.

Afschaffing luiers (+ 40.000)

De inzamelkosten worden nihil. Daar staat tegenover dat een groter aantal huishoudens in aanmerking komt voor een financiële compensatie als gevolg van medisch afval. Per saldo wordt € 40.000 bespaard.

Transportkosten grof restafval (+ 87.000)

Er wordt een besparing gerealiseerd door het scheiden van afval in ruim 32 soorten grondstoffen bij het Milieupark. Dit houdt verband met minder verbrandingskosten en minder transportkosten.

Inzamelkosten oud papier (- 140.000)

Door een tijdelijk dubbele inzamelstructuur (huis aan huis en d.m.v. verzamelcontainers) zijn de inzamelkosten hoog.

Inkomsten glaszameling (+ 55.000)

Doordat op het Milieupark glas wordt ingezameld, wordt er door de aandeelhoudende gemeenten in Twente Milieu een extra vergoeding ontvangen.

Inzamelkosten plastic verpakkingen (- 45.000)

Door de reeds genoemde tijdelijk dubbele inzamelstructuur zijn de inzamelkosten hoog. Er worden voorbereidingen getroffen voor een ander inzamelscenario (huis aan huis of alles wegbrengen naar milieupleinen).

Kosten uit advies "Afvalloos Hengelo" (+ 60.000)

Een 2-tal budgetten voor het optimaliseren van de infrastructuur en de deelname aan het consortium, welke beschikbaar zijn gesteld voor 2014, zijn niet nodig voor 2015.

Kosten afvaldump en bijplaatsingen (- 15.000)

Op grond van ervaringscijfers wordt dit budget extra opgehoogd. Handhavingsacties en campagnes m.b.t. gedragsverandering zijn noodzakelijk. Hiervoor zijn tijdelijk extra middelen beschikbaar.

Lagere toerekening uren (+ 231.000)

In 2014 waren de kosten van de 2 extra handhavers nog toegerekend.

Inkomsten afvalstoffenheffing (- 136.000)/Lagere onttrekking reserve afvalverwerking (- 44.000)

Ook voor 2015 wordt er uitgegaan van een verdere verbetering van de afvalscheiding. Als neveneffect leidt dit tot lagere inkomsten uit de afvalstoffenheffing.

In 2014 zijn o.a. de lasten van de 2 extra handhavers aan de reserve afvalverwerking onttrokken.

P722.1 Riolering

De rioolheffingen voor grootverbruik zijn met ingang van 2015 verlaagd met € 80.000. Door de economische crisis zijn de begrote opbrengsten de afgelopen jaren in werkelijkheid niet gehaald. Op basis van het gemeentelijk rioleringsplan 2013-2017 is er met ingang van 2015 sprake van jaarlijks stijgende tarieven. De tariefsverhoging is nodig, zodat er gespaard kan worden voor de noodzakelijke reparaties, de toekomstige en de lopende grote investeringen (zoals Westtangent). En niet te vergeten om ook de eerdere bezuinigingen van circa € 1,4 miljoen vanuit de algemene dienst, die kunnen worden toegerekend aan dit product, te kunnen dekken.

Volgens de investeringsplanning zal er in 2018 een onttrekking uit de voorziening plaatsvinden van ongeveer € 10,6 miljoen waarvan circa € 9 miljoen voor de Westtangent. Hierdoor daalt de voorziening voor de vervangingsinvesteringen van bijna € 15,6 miljoen eind 2013 naar circa € 2,6 miljoen eind 2018. Hierom is tariefsverhoging dan ook wel noodzakelijk om, zoals eerder genoemd, de noodzakelijke reparaties, en de toekomstige kapitaallasten van investeringen te kunnen dekken.

P723.2 Geluid (+ 489.000)

Voor de periode 2010-2015 heeft de gemeente middelen ontvangen in het kader van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV3). Deze middelen zijn door de gemeente gereserveerd om deze in 2014 in te zetten voor de geluidsanering van woningen. Hiervoor is in 2014 eenmalig € 400.000 beschikbaar. Daarnaast dalen de begrote uren op dit product in 2015 met € 89.000 ten opzichte van 2014.

P723.3 Bodem (+ 27.000)

Op dit product zijn de structurele bezuinigingstaakstellingen 2015 "Verlaging dotatie aan reserve bodemsanering" (+ 25.000; bezuinigingsmaatregel 6.3) en de "Verlaging van de bodembudgetten" (+ 28.000; bezuinigingsmaatregel 6.4) verwerkt. Tegenover deze voordelen staat een nadeel doordat in 2015 meer uren zijn toegerekend aan dit product.

P723.8 Handhaving milieu (- 151.000)

De hogere kosten in 2015 worden veroorzaakt doordat er meer uren aan dit product worden toegerekend. Deze hogere kosten zijn als volgt onder te verdelen:

- handhaving (brand)preventie € 49.000,
- algemene werkzaamheden RUD (Regionale UitvoeringsDienst) € 82.000
- handhaving horeca € 20.000.

P723.9 Handhaving bodem (+ 93.000)

De lagere kosten in 2015 worden veroorzaakt doordat er minder aan dit product worden toegerekend. Het betreft € 49.000 minder uren voor WBB (Wet Bescherming Bodem) bevoegd gezag en € 44.000 minder uren voor handhaving bodem.

Analyse begrotingshoofdstuk 7 - Bestuur, veiligheid en openbare orde

Hoofdstuk	7 Bestuur, veiligheid en openbare orde					
exploitatie	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
bedragen x € 1.000						
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)	-19.045	-18.766	-18.314	-18.288	-18.519	-18.377
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)	1.441	1.354	1.345	1.337	1.345	1.345
Resultaat voor bestemming	-17.604	-17.412	-16.968	-16.951	-17.173	-17.031
Toevoegingen aan de reserves						
Onttrekkingen aan de reserves						
mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Hoofdstuk 7 Bestuur, veiligheid en openbare orde						
Resultaat na bestemming	-17.604	-17.412	-16.968	-16.951	-17.173	-17.031

P001.2 College van burgemeester en wethouders (- 126.000)

De vertrekkende wethouders uit de periode 2010-2014 hebben recht op wachtgeld. Daarnaast lopen nog wachtgeldverplichtingen van reeds eerder "opgestapte" wethouders. Het bedrag zal geleidelijk aan in de komende jaren verminderen. Ten opzichte van de begroting 2014 gaat het om een nadeel van € 131.000.

Daarnaast is een structurele bezuiniging op de seats van FC Twente doorgevoerd (+ 5.000; bezuinigingsmaatregel 7.1).

P002.1 Bestuursondersteuning algemeen (+ 469.000)

De ingekrompen formatie bij Stafondersteuning en de bezuinigingen op de kosten van de strategische lobbyist leiden tot lagere doorbelaste personeelskosten.

P002.3 Algemene personele aangelegenheden (+ 236.000)

De besparing wordt grotendeels veroorzaakt door de structurele bezuinigingstaakstelling 2015 op de bedrijfsvoering (+ 216.000). Het restant voordeel heeft te maken met de afwikkeling van de voorziening FPU59+ in 2015.

P003.1 Burgerzaken (- 49.000)

Het verschil ten opzichte van de begroting 2014 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

1. een nadelig verschil van € 123.000 ten gevolge van meer toegerekende uren in verband met de GBA-audits en de verhoging van het sectoruurtarief.
2. een voordelig verschil van € 85.000 door de raming van aanschaf van materialen voor 1 verkiezing in 2015, terwijl in 2014 een bedrag was opgenomen voor 2 verkiezingen.

P005.1 Bestuurlijke samenwerking (- 92.000)

De ingeboekte bezuinigingen door de Regio Twente kunnen niet volledig worden ingevuld. Nadeel 2015 t.o.v. 2014 is € 100.000.

Bij de heroverweging van beleid 2015 zijn voor 2015 structurele middelen vrijgemaakt voor G32 i.c.m. Platform 31 (-30.000). Tenslotte zijn er minder sectorkosten toegerekend.

Analyse begrotingshoofdstuk 8 - Financiën

Hoofdstuk 8 Financiën						
exploitatie	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
bedragen x € 1.000						
LASTEN, (Excl. Mutaties Reserves)	-57.239	-33.695	-42.468	-40.942	-34.957	-23.763
BATEN, (Excl. Mutaties Reserves)	165.417	148.126	201.585	199.258	190.717	177.893
Resultaat voor bestemming	108.178	114.431	159.117	158.316	155.760	154.130
Toevoegingen aan de reserves	-15.863	-11.707	-6.944	-8.383	-8.480	-8.663
Ottrekkingen aan de reserves	12.890	2.991	762	409	438	438
mutaties reserves	-2.973	-8.717	-6.183	-7.973	-8.043	-8.225
Hoofdstuk 8 Financiën						
Resultaat na bestemming	105.205	105.715	152.935	150.343	147.717	145.905

P830.3 Grondexploitaties (0)

De vergelijking tussen de ramingen van 2014 en 2015 van de lasten en baten van de grondexploitaties ziet er samenvattend als volgt uit (* € 1 miljoen):

	2014:	2015:	2015-2014:
Totale lasten	- 29,1	- 37,1	- 8,1
Verkopen	+ 21,9	+ 8,6	- 13,3
Bijdragen	+ 8,2	+ 11,7	+ 3,6
Totale baten	+ 30,1	+ 20,3	- 9,7
Saldo	+ 1,0	- 16,8	- 17,8

De grondexploitaties worden budgettair neutraal in de begroting opgenomen. Basis hiervoor zijn de meest recente herzieningen, in dit geval die van 1 januari 2014. De bovenstaande cijfers beperken zich tot de betreffende jaarschijven uit de herzieningen. Voor het volledig beeld van de grondexploitaties wordt daarom verwezen naar de genoemde herzieningen.

Opvallend is echter wel dat het uitgavenniveau in 2015 circa € 8 miljoen hoger is dan in 2014. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een aantal aankopen in Hart van Zuid die voorzien zijn in 2015. Daarentegen wordt een lagere verkoopopbrengst verwacht in 2015.

P830.6 Grondexploitaties algemene dienst (+ 1.242.000)

Het verschil tussen de begroting 2014 en 2015 wordt met name veroorzaakt door een eenmalige verrekening vanuit de algemene reserve ten gunste van de Kanaalzone Hart van Zuid.

P830.7 Accommodatiebeleid (+ 91.000)

In het dekkingsplan 2012 was voor het maatschappelijk vastgoed 14b een verplichting tot realisatie van een bijdrage van 492.000 in 2014 en 642.000 in 2015 opgenomen. Per saldo een verbetering van 150.000. Inmiddels is er voor 2015 e.v. structureel al 59.000,- ingevuld doordat de onderhandeling over de brandpremies zijn heropend en een lagere premie is uit onderhandeld. Hierdoor is de verhoging van de opgave beperkt tot 91.000.

P913.2 Deelnemingen (- 146.000)

De lagere dividendopbrengst is onder meer het gevolg van het wegvallen van het dividend van Attero NV, die is verkocht aan een derde en het tijdelijk wegvallen van het dividend van Crematoria Twente NV als gevolg van hoge investeringen in ver- en nieuwbouw. Dit laatste is opgenomen in het strategisch beleidsplan, dat door de gemeentelijke vertegenwoordigers is vastgesteld. Daarnaast wordt in 2015 ten opzichte van 2014 een lager dividend van de BNG verwacht. In 2014 is een eenmalig hoger dividend van Enexis geraamd vanwege uitstekende jaarcijfers. Dit was verwerkt in de Eerste Beleidsrapportage 2014.

P914.1 Rente interne financiering (+ 499.000)

Door de onverminderd lage rente, alsmede het aflossen van relatief hoogrentende geldleningen en een andere wijze van toerekening van rentekosten aan de producten wordt een hoger renteresultaat verwacht.

P 921.1 Algemene uitkering gemeentefonds (- 8.504.000)

De gemeentefondsuitkering is berekend op basis van de meicirculaire 2014 van het gemeentefonds. Het verschil tussen de geraamde uitkering 2015 ten opzichte van 2014 is bijna € 9,3 miljoen nadeliger. Dit verschil is nagenoeg gelijk aan hetgeen vorig jaar in de toelichting op de financiële analyses is geschetst omtrent beide uitkeringsjaren.

De verwachting is dat de gemeente Hengelo in 2015 bijna € 9,3 miljoen minder aan gemeentefondsuitkering ontvangt. Dit betreffen:

- de lagere algemene uitkering (- 4,5 miljoen); deze verlaging wordt o.a. veroorzaakt door de algemene kortingen op het gemeentefonds als gevolg van het regeerakkoord. De algemene korting houdt verband met het BTW compensatiefonds, de lagere apparaatskosten door opschaling, onderwijshuisvesting, hergebruik scootmobielen en de afschaffing van de maatschappelijke stages. Daarnaast gaat met ingang van 2015 de rijksvergoeding voor het buitenonderhoud van de basisscholen over van gemeenten naar de schoolbesturen.
- de vervallen decentralisatie-uitkeringen ISV (ruim - 1,0 miljoen) en Bodemsanering (- 0,4 miljoen); waren vorig jaar ook al bekend;
- de korting op de Integratie-uitkering WMO (ruim - 2,6 miljoen) m.n. door de rijkskorting op de huishoudelijk hulp;
- de vervallen decentralisatie-uitkeringen voor de invoeringskosten Jeugdzorg & WMO (-157.000) en voor Zichtbare schakels (-120.000)
- de overgangsmaatregel ten aanzien van groot onderhoud gemeentefonds (-292.000)
- overige mutaties (-171.000)

In de begrotingsraming voor 2014 is tevens rekening gehouden met verrekeningen voor de "oude" uitkeringsjaren 2012 en 2013 (nadeel € 105.000). Daarnaast is er voor het begrotingsjaar 2014 een restant stelpost risico's gemeentefonds geraamd van € 870.000 om onverwachte tegenvallers van het rijk op te vangen.

P922.1 Onvoorziene uitgaven (- 72.000)

De stelpost kleine opties nieuw beleid is geschrapt in het kader van de structurele bezuinigingen 2015. Het gaat om een bezuinigingsbedrag van € 25.000 in 2015 oplopend tot € 100.000 in 2018 (bezuinigingsmaatregel 8.1).

In 2014 is enkele keren een beroep gedaan op de stelpost onvoorziene uitgaven en daarmee is de stelpost gehalveerd. In de begroting 2015 is deze post weer op het gebruikelijke (lasten)niveau van € 166.000 gebracht.

P922.5 Begrotingstechnische correcties (- 353.000)

Begrotingstechnische correcties (- 1.793.000)

Per saldo is er ten opzichte van 2014 sprake van een nadeel van ruim € 1,8 miljoen.

De afwijkingen (* € 1.000) zijn mutaties in de stelposten:

• looncompensatie in verband met een nieuwe CAO	- 1.306
• uitbreiding formatie in verband met uitbreiding WWB-cliënten	- 74
• Gemeenschappelijke Voorziening Officiële Publicaties (Kaderbrief 2015-2018)	- 18
• Investeren in de binnenstad (Kaderbrief 2015-2018)	- 76
• Onderuitputting kapitaallasten	- 309
• Overige mutaties	- 10

Totaal	- 1.793

Stelposten gemeentefonds (+ 652.000)

De volgende middelen, die met ingang van 2015 zijn ingezet in het kader van de structurele bezuinigingen 2015, stonden nog op de stelposten gemeentefonds:

* verlaging budget provinciale taken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving
(+ 60.000; bezuinigingsmaatregel 7.3);

* besparing armoedebeleid (+ 175.000; bezuinigingsmaatregel 1.5).

Daarnaast zijn voor het armoedebeleid nog extra middelen op een stelpost beschikbaar in 2015, namelijk € 155.800, die aan het gemeentefonds zijn toegevoegd op basis van de decembercirculaire 2013. In 2014 ging het nog om een bedrag van € 39.500. Per saldo een verschil van € 116.300.

De mutaties op basis van de meicirculaire 2014 van het gemeentefonds zijn verwerkt in deze begroting. Voor de gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar bijlage 1 van de Kaderbrief 2015-2018 (deze treft u aan als bijlage 8.10 "Kaderbrief 2015-2018").

Naderhand zijn voor de personele uitvoeringskosten voor de "nieuwe" Participatiewet tijdelijk middelen aangewend uit deze stelpost (€ 150.000).

Frictiebudget bedrijfsvoering (+ 788.000)

Het voordeel bestaat uit de stelposten bezuiniging arbeidsvoorwaarden € 400.000 (Herontwerp 2012), de extra bezuinigingstaakstelling bedrijfsvoering € 58.000 (Kadernota 2014-2017) ten opzichte van 2014 en de nog te reserveren incidentele middelen aan de reserve "organisatie-ontwikkeling" ad € 390.000 in 2014. Een bedrag van € 60.000 is in 2014 gerealiseerd door een besparing op de premie voor de brandverzekering.

P923.1 Integratie-uitkering sociaal domein (+ 52.634.000)

Met ingang van 2015 ontvangen we de middelen voor met name de nieuwe taken in het Sociaal Domein via een afzonderlijke integratie-uitkering in het gemeentefonds. Voor IV3 is deze afgezonderd op de nieuwe functie 923.

We ontvangen de volgende middelen in de integratie-uitkering Sociaal Domein in 2015 (* € 1.000):

• AWBZ/WMO	14.153
• Jeugdzorg	21.285
• Participatie	<u>17.196</u>
Totaal integratie-uitkering	52.634

P930.1 Uitvoering Wet WOZ/P940.1 Lasten heffing en invordering belastingen (+ 56.000)

Het voordeel op dit product wordt veroorzaakt door een lagere raming als gevolg van efficiëntere bedrijfsvoering bij het GBT o.a. als gevolg van (eerder) toegetreden gemeenten.

P931.1 Onroerende-zaakbelastingen (+ 508.000)

Er is bij de onroerende zaakbelastingen voor 2015 uitgegaan van een inflatiecorrectie van 1,5 %. Daarnaast is er op basis van het Dekkingsplan een extra OZB-verhoging doorgevoerd van 1 %, waardoor de totale stijging uitkomt op 2,5 %. Daarnaast is er nog sprake van ontwikkelingen in het areaal.

P960.0 Saldo kostenplaatsen (+ 230.000)

Na de afwikkeling van de kostenverdeelstaat zijn er enkele correcties in de begroting doorgevoerd, hetgeen leidt tot een voordelig resultaat.

P980.9 Reserves (+ 1.052.000)

Per saldo is ten opzichte van de begroting 2014 sprake van een voordeel van ruim € 1 miljoen. De belangrijkste afwijkingen (* € 1.000) zijn mutaties in de:

1. Algemene reserve grondexploitaties	+ 904
2. Bestemmingsreserve investeringen (ARI)	+ 631
3. Algemene reserve	- 775
4. Bestemmingsreserve decentralisatie-uitkeringen	+ 392
5. Bestemmingsreserve WMO	- 83
6. Bestemmingsreserve fietspadenplan	- 17

Totaal (afgerond)	- 1.052

Algemene reserve grondexploitaties (+ 904.000)

Op basis van de herzieningen grondexploitaties per 1-1-2014 heeft er een verdere uitfasering van de grondexploitaties plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot nadeliger tekortexploitaties, waardoor de voorzieningen grondexploitaties weer op peil zijn gebracht. Als gevolg van het aanhouden van grotere voorzieningen binnen de grondexploitatie neemt ook de rentecompensatie over de tegoeden toe. Ten opzichte van 2014 gaat het om een nadeel van € 300.000.

In de begroting 2014 is er extra dotatie van € 2 miljoen in de reserve grondexploitatie gestort. Er heeft besluitvorming plaatsgevonden om met ingang van 2014 de rente te verlagen van 5,5 % naar 4,5%, met als gevolg hiervan dat de eerder genoemde € 2 miljoen is verlaagd met € 456.000.

In 2015 heeft er geen extra toevoeging plaatsgevonden.

Daarnaast is er nog een vergoeding voor de rente die toegerekend is aan de niet in exploitatie genomen gronden van € 1 miljoen in 2014 toegevoegd aan deze algemene reserve; in 2015 is dat € 1,5 miljoen.

Daarnaast is er in 2015 een onttrekking uit de reserve grondexploitatie geraamd van € 160.000 geraamd t.l.v. Lange Wemen.

Algemene reserve investeringen (+ 631.000)

Ten opzichte van 2014 vindt er een lagere toevoeging aan de Algemene reserve investeringen (ARI) plaats van € 646.000. Er was bij de begroting 2014 al een afbouwende reeks voorzien in de meerjarenramingen 2015-2017, waar vanaf het begrotingsjaar 2016 geen toevoegingen meer waren geraamd.

In 2014 was er een incidentele onttrekking geraamd van € 15.000 voor een bijdrage in het marketingbudget, voor een aantrekkelijke binnenstad. Deze is gedekt uit de ARI.

Algemene reserve (- 775.000)

Ten opzichte van de raming 2014 heeft er in 2015 een lagere toevoeging plaatsgevonden (+ 409.000) op basis van de notitie "Koersvast in krappe tijden". De toevoeging van de middelen in het kader van de bommenregeling aan de algemene reserve vindt met ingang van 2015 niet meer plaats (+ 327.000). Zie voor een uitgebreide toelichting bijlage 1 van de Kaderbrief 2015-2018 (bijlage 8.10).

Incidentele uitnames uit de algemene reserve hebben in 2014 plaatsgevonden voor de invoeringskosten transities (- 232.000) en de Kanaalzone Hart van Zuid (- 1.279.000).

Reserve decentralisatie-uitkeringen (+ 392.000)

In 2014 waren nog de volgende toevoegingen aan de reserve decentralisatie-uitkeringen, die met ingang van het begrotingsjaar 2015 vervallen:

ISV	1.022.000
Invoeringskosten Jeugdzorg/WMO	186.000
Zichtbare schakels	<u>120.000</u>
Totaal	1.328.000 (voordeel)

Daarnaast waren er in 2014 nog diverse incidentele onttrekkingen, die in 2015 niet meer zijn geraamd (vanwege het incidentele karakter in 2014):

Nationaal Actieplan Sport en Bewegen	68.000
ISV geluidsanering	414.000
Invoeringskosten Jeugdzorg/WMO	288.000
Zichtbare schakels	120.000
Overige onttrekkingen	<u>46.000</u>
Totaal	936.000 (nadeel)

Bestemmingsreserve WMO (- 83.000)

Betreft incidentele inzet van deze reserve in de begroting 2014.

Reserve fietspadenplan (- 17.000)

In 2014 is incidenteel € 17.000 onttrokken uit deze reserve als een van de maatregelen uit het Dekkingsplan 2014-2017.

7.3 Algemene dekkingsmiddelen

Het overzicht van algemene dekkingsmiddelen ;

Bedragen x € 1.000

Algemene Dekkingsmiddelen	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
1. Lokale heffingen	20.742	21.010	21.013	21.013
2. Algemene Uitkering	131.097	130.728	128.896	127.822
3. Dividend	885	885	935	935
4. Saldo Financieringsfunctie	-7.129	-8.159	-9.294	-9.534
6. overige alg dek. middelen	7.767	7.452	7.917	7.454
Geheel - Totaal	153.362	151.917	149.468	147.690

8. Bijlagen

8.1 Reserves en voorzieningen

8.1.1 De mutaties in de reserves

		Stand 1-1-2015	Dotatie 2015	Onttrekking 2015	Stand 31-12-2015
nr.	Reserves				
Algemene Reserves					
1102	Algemene Reserve	9.719.415	887.000	0	10.606.415
1103	Algemene Reserve grondexploitatie *	359.823	4.415.170	-3.773.506	1.001.487
	Subtotaal	10.079.238	5.302.170	-3.773.506	11.607.902
Bestemmingsreserves					
1310	BR centraal opleidingsbudget	100.000	0	0	100.000
1311	BR communicatiebeleid	1.320	0	0	1.320
1316	BR arbeidsvoorwaarden	212.308	0	0	212.308
1319	BR Warmtenet	1.204.127	0	-1.024.126	180.001
1324	BR preventiepakket Berflo Es	821.603	0	0	821.603
1326	BR egalisatie accommodaties	935.199	321.160	-481.850	774.509
1328	BR duurzaamheid	102.043	0	0	102.043
1329	BR fietspadenplan	1.035.410	0	0	1.035.410
1331	BR Twentehaven	326.482	44.750	0	371.232
1332	BR bodemsanering	1.808.411	110.270	-248.440	1.670.241
1333	BR volkshuisvesting	83.311	0	0	83.311
1337	BR afvalverwerking	3.316.062	0	-568.886	2.747.176
1367	BR Onderwijshuisvesting	7.521.408	5.503.301	-6.007.133	7.017.576
1371	BR decentralisatie uitkeringen	3.928.160	160.000	-20.000	4.068.160
1372	BR organisatie-ontwikkeling	1.637.450	400.000	0	2.037.450
1374	BR compensatiefonds bommenverordening	0	0	0	0
1384	BR lening schouwburg	4.739.040	327.530	0	5.066.570
1396	BR lopende projecten	664.000	0	0	664.000
1398	BR onderhoud buurtcentra	108.609	0	0	108.609
1399	BR ARI	6.072.252	761.090	0	6.833.342
	Subtotaal	34.617.194	7.628.101	-8.350.435	33.894.860
	Totaal reserves	44.696.432	12.930.271	-12.123.941	45.502.762
(*) is gebaseerd op de herzieningen per 1-1-2014					

8.1.2 Aard en reden reserves

Algemene reserve

Gevormd vanuit resultaten van algemene middelen zonder directe bestemming, nodig t.b.v. het weerstandsvermogen van de gemeente (o.a. voor calamiteiten).

Algemene reserve grondexploitatie

Buffer ter afdekking van de risico's vanuit grondexploitatie. De bedragen vanuit de herziening grondexploitaties per 1-1-2014 zijn hierin verwerkt.

Reserve Centraal Opleidingsbudget

Niet bestede middelen van het centraal opleidingsbudget worden hierin gedoteerd als buffer voor tegenvallers in reguliere opleidingsbudgetten.

Reserve communicatiebeleid

Reservering bij verkoop van St. Kabeltevee Hengelo met doel deze te besteden ter dekking van kapitaallasten van investeringen op het gebied van informatie- en communicatie-technologie. Besteding dient plaats te vinden t.b.v. de burgers van de gemeente Hengelo conform de oorspronkelijke doelstellingen van de stichting.

Reserve secundaire arbeidsvoorwaarden

Bestemd voor de uitvoering lokale arbeidsvoorwaarden.

Reserve Warmtenet

Bestemd om aanloopverliezen van het Warmtenet i.o. te dekken.

Reserve Preventiepakket Berflo Es

Bestemd voor Programma Berflo Es kansen scheppen, stappen maken.

Reserve egalisatie accommodaties

Ter dekking van (groot) onderhoud van gebouwen, welke niet direct meer in gemeentelijk gebruik zijn, maar nog wel eigendom van de gemeente.

Reserve duurzaamheid

Bestemd voor dekking van interne duurzaamheid.

Reserve fietspadenplan

Als correctie op de negatieve boekwaarde van cpl. 42 Fietspadenplan/Duurzaam Veilig is de vermogenstoename ondergebracht in deze reserve.

Reserve Twentehaven

Bestemd voor toekomstig incidenteel groot onderhoud van de haven.

Reserve bodemsanering

Middelen ter dekking van lasten bodemsaneringen, waarvoor binnen de beschikbare ISV-gelden geen ruimte is.

Reserve Volkshuisvesting

Ingesteld met doel een bedrag beschikbaar te hebben voor sociale woningbouw.

Reserve afvalverwerking

Reserve vanuit toevallige meevallers product afvalverwerking/-verwijdering ten behoeve van egalisatie mogelijk toekomstige tegenvallers.

Reserve onderwijshuisvesting

Vanuit de algemene uitkering afgezonderde middelen ter dekking van uitgaven binnen het meerjarig investeringsprogramma onderwijshuisvesting. De dotatie aan de reserve onderwijshuisvesting wordt met name met ingang van 2015 structureel verlaagd door de taakoverheveling van het buitenonderhoud (+ 1.000.000) van de gemeente naar de schoolbesturen.

Reserve decentralisatie-uitkeringen

Vanuit de algemene uitkering afgezonderde middelen ter dekking van uitgaven die gemoeid zijn met decentralisatie-uitkeringen. Het gaat om incidentele middelen voor een beperkte periode.

Reserve organisatie-ontwikkeling

Bestemd voor de transitie van meer mobiliteit in de organisatie naar een flexibele organisatie met de juiste medewerker op de juiste plek, zoals verwoord in de notitie "Koersvast in krappe tijden".

Reserve compensatiefonds bomenverordening

De bomenverordening biedt de mogelijkheid een storting te doen in een compensatiefonds, indien directe compensatie niet mogelijk is. Vanwege de beperkte omvang van de stortingen in en onttrekkingen uit dit fonds werd hier in de eerste jaren pragmatisch mee omgegaan. Nu vanuit grotere projecten (gemeente en ontwikkelaars) sprake is van omvangrijker mutaties, stellen wij voor – al ingaande 2014 - een bestemmingsreserve Compensatiefonds Bomenverordening in te stellen. Over de bestemmingen uit deze reserve rapporteren wij jaarlijks bij de jaarrekening.

Reserve lening schouwburg

Reservering als tegenhanger van de aan de schouwburg verstrekte lening, welke na 40 jaar aan elkaar gelijk zijn. Vast staat dat de lening niet zal worden terugbetaald. De lening is aan te merken als een bijdrage aan een actief in eigendom van derden. De jaarlijkse afschrijving van het actief is feitelijk de jaarlijkse dotatie aan de reserve.

Reserve lopende projecten

Reservering van middelen om de exploitatie te belasten op het moment waarmee in de beheersplanning rekening is gehouden. De verrekening kan plaatsvinden op of na het moment van realisatie, ter voorkoming van een negatieve boekwaarde van activa.

Reserve onderhoud buurtcentra

Doel: meerjarig onderhoud van buurtcentra.

Reserve ARI

Bestemd ter dekking van toekomstige lasten die voortvloeien uit de ARI-investeringen.

8.1.3 De mutaties in de voorzieningen

		Stand 1-1-2015	Dotatie 2015	Onttrekking 2015	Stand 31-12-2015
Voorzieningen					
1. Risico, Verplichtingen					
5103	VZ pensioen w ethouders	5.451.660	125.020	0	5.576.680
5106	VZ FPU 59+	19.842	0	-19.842	0
5108	VZ rioolrenovatie	19.817.969	1.677.157	-7.713.675	13.781.451
5110	VZ grondexploitatie	0	3.513.506	-3.513.506	0
Subtotaal		25.289.471	5.315.683	-11.247.023	19.358.131
2. Egalisatie Onderhoud					
5201	VZ groot onderhoud stadhuis/stadskantoor	1.719.741	50.150	0	1.769.891
5205	VZ onderhoud gebouwen	221.028	27.400	0	248.428
5207	VZ onderhoud Waterstaatskerk	107.433	-9.620	0	97.813
5227	VZ renovatie sportvelden	96.034	20.000	0	116.034
5228	VZ gebouwen/installaties sport	408.325	113.630	-3.400	518.555
5230	VZ onderhoud buurt/wijkcentra	376.854	9.050	0	385.904
5231	VZ onderhoud Metropool	69.866	0	0	69.866
5232	VZ Parkeergarage B.P. Hofstede	0	46.800	0	46.800
Subtotaal		2.999.281	257.410	-3.400	3.253.291
5310	VZ gebiedsgericht grondbeleid	1.084.000	0	0	1.084.000
subtotaal bekleemde middelen		1.084.000	0	0	1.084.000
Totaal voorzieningen		29.372.752	5.573.093	-11.250.423	23.695.422

8.1.4 Aard en reden voorzieningen

Voorziening pensioen wethouders

Te verwachten verplichtingen jegens de pensioenen wethouders, waarvan de omvang redelijkerwijs in te schatten is.

Voorziening FPU-59+

Vermogensafzondering ter dekking van voorzienbare financiële verplichtingen jegens ABP t.b.v. arrangementskosten van betrokken medewerkers in kader van 59-jarigen maatregel.

Voorziening rioolrenovatie

Bestemd voor het in stand en op peil houden van het rioolstelsel alsmede egalisatie van de tarieven rioolheffing.

Voorziening grondexploitatie

Bestemd ter dekking van voorziene verliezen binnen de grondexploitatie.

Voorziening groot onderhoud stadhuis/stadskantoor

T.b.v. groot onderhoud stadhuis en stadskantoor op basis van een meerjarige onderhoudsplanning.

Voorziening onderhoud gebouwen

Ter dekking van groot onderhoud van gebouwen. Aan de voorziening ligt een meerjarig onderhoudsplan ten grondslag.

Voorziening onderhoud Waterstaatskerk

Ter dekking van toekomstig onderhoud van de in 2005 overgenomen Waterstaatskerk.

Voorziening renovatie sportvelden

T.b.v. het toekomstig groot onderhoud van sportvelden afgezonderde middelen. Aan de voorziening ligt een onderhoudsplan ten grondslag.

Voorziening gebouwen en installaties sport

T.b.v. het toekomstig groot onderhoud voor gebouwen en installaties op de sportparken afgezonderde middelen. Aan de voorziening ligt een onderhoudsplan ten grondslag.

Voorziening onderhoud buurt-wijkcentra

Ter dekking van het onderhoud van buurt-wijkcentra.

Voorziening onderhoud Metropool

Ter dekking van het onderhoud voor Metropool.

Voorziening Parkeergarage B.P. Hofstedestraat

Ter dekking van het onderhoud aan de parkeergarage.

Voorziening gebiedsgericht grondbeleid

Ter dekking van grondwaterverontreiniging in centrumgebied.

8.2 Overzicht van subfuncties per begrotingshoofdstuk

BA Hoofdstuk	Functiecode	Functie naam	Subfunctie code	Subfunctie naam	Begroting 2015
Economie, Werk en Inkomen	221	Binnenhavens en waterwegen	221.1	haven	-19.232
	221 - Totaal				-19.232
	310	Handel en Ambacht	310.1	markt	114.293
			310.2	schuldbemiddeling	0
			310.3	economische aangelegenheden	448.897
	310 - Totaal				563.190
	311	Baten marktgelden	311.1	marktgelden	-110.777
	311 - Totaal				-110.777
	320	Industrie	320.1	Bedrijventerreinen	345.449
	320 - Totaal				345.449
	560	Openb.groen & op.luchtrecre.	560.2	regionale samenwerking	203.000
			560.3	kermis	-25.410
			560.5	vvv	438.693
	560 - Totaal				616.283
	610	Bijstandsverl. & inkomens.vz.	610.1	bijstandsverlening	10.059.720
	610 - Totaal				10.059.720
	611	Sociale werkvoorziening	611.1	werkgelegenheid	0
			611.2	wet sociale werkvoorziening	13.879.073
			611.3	arbeidsmarkttoegeleiding	0
			611.4	werkloosheidsbeleid	0
			611.5	Creatieve Fabriek	0
	611 - Totaal				13.879.073
	614	Gem. armoede-schuldenbeleid	614.1	minimabeleid	836.189
			614.3	bijzondere bijstand	2.846.230
			614.4	Schuldhulpverlening	1.390.171
	614 - Totaal				5.072.590
	623	Participatiewet	623.1	WWB trajecten	3.434.500
			623.2	inburgering	160.000
			623.4	Werkloosheidbeleid	911.590
	623 - Totaal				4.506.090
	980	Mut.reserv.hoofdfunct.0 tm 9	980.2	mutaties reserves mens in de s	0
			980.6	mutaties res gebruik openbare	44.750
	980 - Totaal				44.750
Economie, Werk en Inkomen	- Totaal				34.957.136

BA Hoofdstuk	Functiecode	Functie naam	Subfunctie code	Subfunctie naam	Begroting 2015
Onderwijs & Jeugd	420	Openbaar basisonderwijs	420.9	ambtelijke onderst openbaar on	0
	420 - Totaal				0
	421	Openbaar basisond.w.huisvest.	421.2	huisvesting openbaar basisonde	530.168
	421 - Totaal				530.168
	423	Bijz basisond.w. huisvesting	423.2	huisvesting bijzonder basisonde	1.878.872
	423 - Totaal				1.878.872
	432	Bijz spec onderwijs	432.4	schutte's bossschool	0
	432 - Totaal				0
	433	Bijz spec onderwijs huisv.	433.2	huisvesting bijz speciaal onde	1.207.176
	433 - Totaal				1.207.176
	441	Openbaar voortgezet Ond Huis	441.2	huisvest openb scholen gem.	837.841
	441 - Totaal				837.841
	443	Bijz voortgezet ond.huisvest.	443.2	huisvest bijz scholengem	730.996
	443 - Totaal				730.996
	480	Gemeens.B/L vh Onderwijs	480.1	schoolbegeleidingsdienst	215.000
			480.2	leerlingenvervoer	969.874
			480.4	gymnastieklokale	627.301
			480.6	overige gemeenschappelijke uit	1.756.584
	480 - Totaal				3.568.759
	482	Volwasseneneducatie	482.1	volwasseneneducatie	95.442
			482.2	Volwasseneneducatie P-budget	0
	482 - Totaal				95.442
	623	Participatiewet	623.3	educatie	0
	623 - Totaal				0
	630	Sociaal-cultureel werk	630.3	jeugd en jongerenwerk	0
	630 - Totaal				0
	650	Kinderdagopvang	650.1	kinderdagopvang	573.756
			650.2	peuterspeelzaalwerk	869.546
	650 - Totaal				1.443.302
	670	Alg. voorz. Wmo en Jeugd	670.8	Jeugd- en jongerenwerk	1.765.030
	670 - Totaal				1.765.030
	671	Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd	671.1	Jeugd gezondheid maatwerk	1.391.154
			671.3	Jeugd: vroeghulp/vertrouwensw.	54.066
	671 - Totaal				1.445.220
	672	PGB Wmo en Jeugd	672.2	PGB Jeugd	4.217.106
	672 - Totaal				4.217.106
	682	Indiv.voorz. Natura/Jeugd	682.0	Landelijk transitie arrangementen	901.091
			682.1	Jeugdhulp begeleiding	314.256
			682.2	Jeugdhulp behand.incl. vervoer	248.926
			682.3	Jeugdhulp persoonl. verzorging	49.560
			682.5	Jeugdhulp GGZ/dyslexiezorg	2.817.036
			682.6	Jeugdhulp opvoedhulp	1.035.128
			682.7	Jeugdhulp spoedzorg	442.661
			682.8	Jeugdhulp verblijf	6.320.028
			682.9	Jeugdhulp pleegzorg	1.332.488
	682 - Totaal				13.461.174
	683	Veiligheid Jeugdreclas/opvang	683.1	WMO-subs.reg. jeugd/veiligheid	20.000
			683.2	AMHK en crisisdienst	257.937
			683.3	Jeugdbescherming	1.984.653
			683.4	Jeugdreclassering	380.711
			683.5	Jeugdzorgplus	764.929
	683 - Totaal				3.408.230
	687	Ouderbijdr.ind.voorz/opv.Jeugd	687.1	Ouderbijdr.ind.vr.z.opvang jeug	-10.000
	687 - Totaal				-10.000
	715	Jeugdgezondheidszorg uniform	715.1	basistakenpakket uniform deel	1.772.924
	715 - Totaal				1.772.924
	716	Jeugdgezondheidszorg maatwerk	716.1	jeugdgezondheidszorg maatwerkd	0
	716 - Totaal				0
	980	Mut.reserv.hoofdfunct.0 tm 9	980.1	mutaties reserves mens in ontw	-503.832
			980.4	mutaties reserves werk en inko	0
	980 - Totaal				-503.832
Onderwijs & Jeugd	- Totaal				35.848.408

BA Hoofdstuk	Functiecode	Functie naam	Subfunctie code	Subfunctie naam	Begroting 2015
Welzijn en zorg	511	Vormings- en ontwik. werk	511.3	emancipatie	29.490
	511 - Totaal				29.490
	620	Maatsch. begel. en advies	620.1	maatschappelijke dienstverleni	0
			620.2	wmo subsidieregelingen	0
			620.3	ouderenbeleid	0
			620.6	overig maatschappelijk werk	0
	620 - Totaal				0
	621	Vreemdelingen	621.1	lokale minderheden	73.458
			621.2	Inburgering oud/nieuwkomers	0
	621 - Totaal				73.458
	622	Huishoudelijke verzorging	622.1	huishoudelijke verzorging	0
	622 - Totaal				0
	630	Sociaal-cultureel werk	630.1	soc.cult.werk/buurthuizen	0
			630.2	wijkwelzijnswerk	0
			630.4	samenlevingsopbouw	0
			630.5	sociale vernieuwing/wijkaanpak	0
	630 - Totaal				0
	652	Voorzieningen gehandicapten	652.2	voorziening gehandicapten	0
	652 - Totaal				0
	661	Maatwvz. natura mat.WMO	661.1	WMO-verstrek. wonen/hulpm.	3.918.594
	661 - Totaal				3.918.594
	662	Maatwvz. natura immat.WMO	662.1	WMO-subsreg. thuisbegeleiding	35.000
			662.2	WMO-huish.verz. uitvoering	7.349.308
			662.3	Maatsch.dienstverl.Bemoeizorg	201.410
			662.4	Onderst./waardering Mantelzorg	520.380
			662.5	Ink.onderst. chronisch zieken	1.606.195
			662.6	WMO begeleiding (incl. PV)	5.447.096
			662.7	WMO kortdurend verblijf	6.758
			662.8	WMO vervoer dagbesteding	69.835
	662 - Totaal				15.235.982
	663	Opvang/beschermd wonen WMO	663.1	Maatsch.opvang (subsidies)	379.390
	663 - Totaal				379.390
	667	Eig.bijdr. maatwvz. opvang WMO	667.1	Eigen bijdrage WMO	-568.000
	667 - Totaal				-568.000
	670	Alg. voorz. Wmo en Jeugd	670.1	Maatsch. dienstverlening	1.156.267
			670.2	WMO -subs.regeling (algemeen)	556.079
			670.3	WMO-verstrekingen (vervoer)	1.400.000
			670.4	Soc.vernieuwing/wijkaanpak	820.950
			670.5	Ouderenbeleid	707.114
			670.6	Overig maatschappelijk werk	72.296
			670.7	Wijkwelzijnswerk	2.173.989
			670.9	Samenlevingsopbouw	316.580
			670 - Totaal		
	671	Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd	671.2	WMO-verstrek. (med.indicering)	100.000
			671.4	WMO: doventolk	64.203
			671.5	WMO: inloopfunctie GGZ	394.227
			671.6	WMO: onderst.soc. wijkteams	737.768
	671 - Totaal				1.296.198
	672	PGB Wmo en Jeugd	672.1	WMO-huishoudelijke verzorging	1.275.800
			672.3	WMO PGB zelfstandig leven	5.919.042
672.4			WMO PGB kortdurend verblijf	97.994	
672 - Totaal				7.292.836	
677	Eig.bijdr.alg.voorz.Wmo/Jeugd	677.1	Eigen bijdr. huish.verz. (CAK)	-800.000	
		677.2	Eigen bijdr. vervoersvoorzieni	-343.000	
677 - Totaal				-1.143.000	
714	Openbare gezondheidszorg	714.1	drugsverslaafden	0	
		714.2	overige gezondheidszorg	649.528	
714 - Totaal				649.528	
980	Mut.reserv.hoofdfunc.0 tm 9	980.3	mutaties reserves zorg voor de	0	
980 - Totaal				0	
Welzijn en zorg - Totaal					34.367.751

BA Hoofdstuk	Functiecode	Functie naam	Subfunctie code	Subfunctie naam	Begroting 2015
Sport en Cultuur	510	Openbare bibliotheekwerk	510.1	openbaar bibliotheekwerk	2.367.641
	510 - Totaal				2.367.641
	511	Vormings- en ontwik. werk	511.1	muziekschool	1.061.793
			511.2	creativiteitscentra	499.596
	511 - Totaal				1.561.389
	530	Sport	530.2	sporthallen	540.157
			530.3	zwembaden	1.766.750
			530.4	overige accommodaties	6.151
			530.5	subsidies	168.127
			530.6	overige sport	211.864
	530 - Totaal				2.693.049
	531	Groene sportvelden & terr.	531.1	sportparken	2.040.720
	531 - Totaal				2.040.720
	540	Kunst	540.1	schouwburg	2.096.863
			540.2	amateur.kunstbeoef. en beelden	436.189
			540.6	overige kunst	94.547
	540 - Totaal				2.627.599
	541	Oudheidkunde/musea	541.1	musea	463.787
	541 - Totaal				463.787
	580	Overige recreatieve voorz.	580.1	plaatselijke radio en tv	40.050
		580.3	overige cultuur en recreatie	54.530	
580 - Totaal				94.580	
980	Mut.reserv.hoofdfunc.0 tm 9	980.2	mutaties reserves mens in de s	327.530	
980 - Totaal				327.530	
Sport en Cultuur - Totaal					12.176.295
Ruimtelijke ontwikkeling en mo	003	Burgerzaken	003.3	kadaster	339.090
	003 - Totaal				339.090
	211	Verkeersmaatregelen te land	211.1	verkeersmaatregelen beleid	877.518
			211.2	verkeersmaatregelen uitvoering	420.664
	211 - Totaal				1.298.182
	212	Openbaar vervoer	212.1	openbaar vervoer	490.150
	212 - Totaal				490.150
	214	Parkeren	214.1	parkeren	1.185.962
	214 - Totaal				1.185.962
	215	Baten parkeerbelasting	215.1	baten parkeerbelasting	-1.504.000
	215 - Totaal				-1.504.000
	541	Oudheidkunde/musea	541.2	monumenten en monumentenzorg	-1.243
	541 - Totaal				-1.243
	723	Milieubeheer	723.7	vergunningverlening milieu	477.960
	723 - Totaal				477.960
	810	Ruimtelijke ordening	810.1	structuurplannen algemeen	512.144
			810.2	bestemmingsplannen	370.107
			810.7	voorber. plannen&projec.	364.697
			810.8	adviezen ruimtelijke ordening	516.542
	810 - Totaal				1.763.490
	820	Woningexploitatie/woningbouw	820.5	woninggebonden subsidies	7.285
			820.6	regeling woonconsument	132.815
	820 - Totaal				140.100
	821	Stads/dorpsvernieuwing	821.1	stadsvernieuwingsfonds	0
			821.2	stadsvernieuwingsactiviteiten	251.297
	821 - Totaal				251.297
	822	Overige volkshuisvesting	822.1	bouw- woning- en welstandstoez	151.990
			822.2	uitvoering woningwet	0
			822.4	volkshuisvesting	242.699
			822.5	vergunningverlening bouwen	1.441.469
			822.6	handhaving bouwen	925.600
	822 - Totaal				2.761.758
	823	Bouwvergunningen	823.1	leges bouwvergunningen	-2.152.925
	823 - Totaal				-2.152.925
	980	Mut.reserv.hoofdfunc.0 tm 9	980.5	mutaties reserves woonconsumenten	0
	980 - Totaal				0
Ruimtelijke ontwikkeling en mo - Totaal					5.049.821

BA Hoofdstuk	Functiecode	Functie naam	Subfunctie code	Subfunctie naam	Begroting 2015	
Beheer openbare ruimte,duurz.h	210	Wegen, straten en pleinen	210.1	onderhoud wegen stedelijk nive	2.201.722	
			210.2	schoonhouden wegen wijkniveau	1.661.589	
			210.3	onderhoud wegen wijkniveau	914.420	
			210.4	openbare verlichting	768.981	
			210.5	schoonhouden wegen stedelijk n	462.052	
			210.6	beleids- en beheerssyst.wegen	294.570	
	210 - Totaal					6.303.334
	221	Binnenhavens en waterwegen	221.2	overige waterlopen	156.799	
	221 - Totaal					156.799
	330	Nutsbedrijven	330.7	Warmtenet bedrijf WNET	1.024.126	
	330 - Totaal					1.024.126
	550	Natuurbescherming	550.1	duurz.h/nat. en milieu-educ.	451.544	
	550 - Totaal					451.544
	560	Openb.groen & op.luchtrecre.	560.1	openbaar groen wijkniveau	3.744.682	
			560.6	hoofdinfra groen stedelijk niv	1.285.866	
			560.7	speeltoestellen	610.356	
			560.8	beleids- en beheerssyst.groen	245.830	
			560.9	kinderboerderij	431.766	
	560 - Totaal					6.318.500
	614	Gem. armoede-schuldenbeleid	614.2	kwijtscheldingen inzake minima	1.278.130	
	614 - Totaal					1.278.130
	721	Afvalverwijdering & -verwerk.	721.1	afvalverwijdering en -verwerki	7.016.292	
	721 - Totaal					7.016.292
	722	Riolering / waterzuivering	722.1	riolering beleid	5.072.189	
			722.2	riolering dagelijks onderhoud	1.379.771	
			722.3	rioolbeheerssystemen	145.646	
	722 - Totaal					6.597.606
	723	Milieubeheer	723.1	milieu	22.970	
			723.2	geluid	193.030	
			723.3	bodem	489.180	
			723.5	openbare toiletten	96.628	
			723.8	handhaving milieu	770.280	
			723.9	handhaving bodem	272.240	
	723 - Totaal					1.844.328
	724	Lijkbezorging	724.1	lijkbezorging	903.442	
	724 - Totaal					903.442
	725	Baten reinigingsr./afvalst.h.	725.1	baten reinigingsr en afvalstof	-8.250.000	
	725 - Totaal					-8.250.000
	726	Baten rioolheffing (gecombin.)	726.1	baten rioolrechten	-7.866.960	
	726 - Totaal					-7.866.960
	732	Baten begraafplaatsrechten	732.1	begraafplaatsrechten	-528.874	
	732 - Totaal					-528.874
	960	Saldo van kostenplaatsen	960.0	saldo kostenplaatsen pr.10	0	
	960 - Totaal					0
	980	Mut.reserv.hoofdfunc.0 tm 9	980.4	mutaties reserves werk en inko	-1.024.126	
			980.7	mutaties reserves mens en mili	-707.056	
	980 - Totaal					-1.731.182
Beheer openbare ruimte,duurz.h - Totaal					13.517.085	

BA Hoofdstuk	Functiecode	Functie naam	Subfunctie code	Subfunctie naam	Begroting 2015
Bestuur, veiligheid en openbar	001	Bestuursorganen	001.1	raad en raadscommissies	924.276
			001.2	college van burgemeester en we	1.400.360
	001 - Totaal				2.324.636
	002	Bestuursondersteuning B & W	002.1	bestuursondersteuning algemeen	1.376.633
			002.3	algemene personele aangelegenh	837.530
			002.4	communicatie	869.059
			002.7	lidmaatschap VNG	96.800
	002 - Totaal				3.180.022
	003	Burgerzaken	003.1	burgerzaken	2.683.763
	003 - Totaal				2.683.763
	004	Baten secr.leges Burgerzaken	004.1	leges burgerzaken	-789.440
	004 - Totaal				-789.440
	005	Bestuurlijke samenwerking	005.1	bestuurlijke samenw stedendrie	826.100
			005.2	Reg / intern samenwerking	177.870
	005 - Totaal				1.003.970
	006	Best.ond. Raad & Rekenkamer	006.1	bestuursondersteuning raad en	405.246
	006 - Totaal				405.246
	120	Brandweer & rampenbestr.	120.1	preventieve taken	0
			120.2	repressieve taken	22.575
			120.3	preparatieve taken	0
			120.5	regionale brandweer	5.929.090
	120 - Totaal				5.951.665
	140	Openbare orde & veiligheid	140.1	opvang zwerfdieren	193.680
			140.2	lijkschouwing	36.630
			140.3	integrale veiligheid	571.650
			140.5	handhaving openbare ruimte	1.397.945
	140 - Totaal				2.199.905
	160	Opsp/Ruiming conv. explosieven	160.1	bommenregeling vanaf 2011	8.440
	160 - Totaal				8.440
Bestuur, veiligheid en openbar - Totaal				16.968.207	

BA Hoofdstuk	Functiecode	Functie naam	Subfunctie code	Subfunctie naam	Begroting 2015
Financiën	002	Bestuursondersteuning B & W	002.2	Externe subsidie verwerving	-15.019
			002.5	verzekeringen	0
	002 - Totaal				-15.019
	614	Gem. armoede-schuldenbeleid	614.2	kwijtscheldingen inzake minima	300
	614 - Totaal				300
	820	Woningexploitatie/woningbouw	820.2	renteverschil woningexploitati	-1.125.117
	820 - Totaal				-1.125.117
	830	Bouwgrondexploitatie	830.1	nog niet in exploitatie genome	1.799.405
			830.3	woningbouwcomplexen in exploit	2.573.308
			830.4	bedrijfscomplexen in exploitat	2.395.818
			830.5	fondscomplexen	10.334.583
			830.6	verrekening boekwaarde	-16.841.800
			830.7	accommodatiebeleid	-265.926
			830.8	erfpachten	-199.999
			830 - Totaal		
	911	Geldleningen & uitz. < 1 jaar	911.1	geldleningen en uitzettingen <	0
	911 - Totaal				0
	913	Overige fin middelen	913.2	deelnemingen	-850.408
	913 - Totaal				-850.408
	914	Geldleningen & uitz. >= 1 jaar	914.1	rente interne financiering	-6.592.018
	914 - Totaal				-6.592.018
	921	Uitkering gemeentefonds	921.1	Uitkeringen gemeentefonds	-78.463.300
	921 - Totaal				-78.463.300
	922	Alg baten en lasten	922.1	onvoorziene uitgaven	184.339
			922.4	nog in te vullen ombuigingen	-55.000
			922.5	begrotingstechnische correctie	490.550
			922.9	reclame	-578.850
	922 - Totaal				41.039
	923	Uitk. deelfonds sociaal domein	923.1	Uitk. deelfonds sociaal domein	-52.633.612
	923 - Totaal				-52.633.612
	930	Uitvoering wet WOZ	930.1	uitvoering wet WOZ	870.860
	930 - Totaal				870.860
	931	Baten OZB gebruikers	931.1	baten OZB gebruikers	-4.295.000
	931 - Totaal				-4.295.000
	932	Baten OZB eigenaren	932.1	baten OZB eigenaren	-15.551.000
	932 - Totaal				-15.551.000
	936	Baten toeristenbelasting	936.1	baten toeristenbelasting	-125.900
	936 - Totaal				-125.900
	937	Baten hondenbelasting	937.1	baten hondenbelasting	-480.890
	937 - Totaal				-480.890
	939	Baten precariobelasting	939.1	baten precariobelasting	-289.680
	939 - Totaal				-289.680
	940	Lasten heff/inv gem belasting	940.1	lasten heffing en invord gem.b	845.440
	940 - Totaal				845.440
	960	Saldo van kostenplaatsen	960.0	saldo kostenplaatsen pr.10	-248.410
	960 - Totaal				-248.410
	980	Mut.reserv.hoofdfunct.0 tm 9	980.0	mutaties reserves middelen	2.188.090
			980.2	mutaties reserves mens in de s	0
			980.3	mutaties reserves zorg voor de	0
			980.6	mutaties res gebruik openbare	0
			980.8	mutaties reserves inwoner en b	0
			980.9	mutaties reserves stad in ontw	3.994.480
	980 - Totaal				6.182.570
	990	Saldo rek B/L na bestemming	990.1	saldo baten en lasten na beste	50.053
	990 - Totaal				50.053
Financiën - Totaal					-152.884.703
Geheel - Totaal					

8.3 Financiering (EMU) saldo

Omschrijving	2014	2015	2016
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2014, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2015	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2015
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	5.326	4.370	5.143
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	15.155	16.475	13.229
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.804	2.298	2.020
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	87.774	11.695	11.664
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord			
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord			
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen			
10 Lasten im transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	13.853	8.610	7.687
11 Verkoop van effecten: a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee) b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	☒ ja ☐ nee 325	☐ ja ☒ nee 0	☐ ja ☒ nee 0
Berekend EMU-saldo	-78.667	2.838	1.041

Ruimte voor toelichting
Investerings in 2014 geflatteerd door uitgaven in stadskantoor en VMBO school

8.4 Overzicht van incidentele baten en lasten

(bedragen groter of gelijk aan € 100.000; bedragen * € 1.000) - = nadeel					
Product-comb.	Omschrijving incidentele bate/last	2015:	2016:	2017:	2018:
Totaal begrotingshoofdstuk 0:		0	0	0	0
Totaal begrotingshoofdstuk 1:		0	0	0	0
Totaal begrotingshoofdstuk 2:		0	0	0	0
Totaal begrotingshoofdstuk 3:		0	0	0	0
Totaal begrotingshoofdstuk 4:		0	0	0	0
Totaal begrotingshoofdstuk 5:		0	0	0	0
330	Reserve Warmtenet	1.024			
721	Eenmalige financiering kostenstijging afval uit reserve afvalverwerking	-268			
721	2 Fte extra toezichthouders t.l.v. reserve afvalverwerking	-300			
721	Onttrekking uit de reserve afvalverwerking	568			
723	Werkzaamheden bodem (t/v GSB middelen)	-870	-512		
723	Rijksbijdrage werkzaamheden bodem (GSB middelen)	870	512		
Totaal begrotingshoofdstuk 6:		1.024	0	0	0
003	Verkiezingen	-86	0	-86	-86
Totaal begrotingshoofdstuk 7:		-86	0	-86	-86
830	Incidentele lasten grondexploitatie	-260	-100	-50	-50
921	Algemene uitkering (DU nationale gebiedsontwikkelingen)	160			
960	Leasebedrag Stads Kantoor Hazenweg tot 1 april 2017	-1.326	-1.326	-342	
960	Huren/opbrengsten stadskantoor	301	75		
960	Loonbetalingen en sociale lasten diverse sectoren	-742	-91		
960	Incidentele lasten transitie Informatie & faciliteiten en Personeel & Financien + landelijk coördinatiepunt	-179	-181		
980	Toevoeging aan reserve decentralisatie-uitkeringen (nationale gebiedsontwikkelingen)	-160			
980	Toevoeging aan reserve ARI	-761			
980	Toevoeging aan algemene reserve grondexploitatie	0	-1.000	-1.000	-1.000
980	Toevoeging alg. reserve grondexploitatie (winstnemingen op complexen)		-822	-71	
980	Onttrekking uit algemene reserve grondexploitatie (verliezen op complexen)	140	1.316		1.111
980	Onttrekking uit algemene reserve grondexploitatie (voorzieningen grex)		1.269	59	
980	Onttrekking uit algemene reserve grondexploitatie (specifieke onttrekkingen)	260	100	50	50
Totaal begrotingshoofdstuk 8:		-2.567	-760	-1.354	111
TOTAAL		-1.629	-760	-1.440	25

8.5 Structurele toevoegingen & onttrekkingen aan reserves

(bedragen groter of gelijk aan € 100.000; bedragen * € 1.000) - = nadeel					
Product-combinatie	Omschrijving structurele toevoeging/ onttrekking aan reserve	2015	2016	2017	2018
Totaal begrotingshoofdstuk 1:		0	0	0	0
421	Toevoeging aan reserve onderwijshuisvesting	-5.503	-5.432	-5.523	-5.523
421	Onttrekking aan reserve onderwijshuisvesting	6.007	6.984	6.865	6.717
Totaal begrotingshoofdstuk 2:		504	1.552	1.342	1.194
Totaal begrotingshoofdstuk 3:		0	0	0	0
540	Toevoeging aan reserve lening schouwburg	-328	-328	-328	-328
Totaal begrotingshoofdstuk 4:		-328	-328	-328	-328
Totaal begrotingshoofdstuk 5:		0	0	0	0
723	Toevoeging aan reserve bodemsanering	-110	-110	-110	-110
723	Onttrekking aan reserve bodemsanering	248	249	251	251
Totaal begrotingshoofdstuk 6:		138	139	141	141
Totaal begrotingshoofdstuk 7:		0	0	0	0
830	Toevoeging aan reserve equalisatie accommodaties	-321	-321	-321	-321
830	Onttrekking aan reserve equalisatie accommodaties	482	309	388	388
830	Toevoeging aan erfpachten	-200	-200	-200	-200
980	Toevoeging aan de algemene reserve grondexploitatie	-4.215	-4.337	-4.435	-4.617
980	Toevoeging aan de algemene reserve	-887	-2.124	-2.124	-2.124
980	Toevoeging aan reserve organisatie-ontwikkeling	-400	-400	-400	-400
Totaal begrotingshoofdstuk 8:		-5.541	-7.073	-7.092	-7.274
TOTAAL		-5.227	-5.710	-5.937	-6.267

8.6 Verbonden partijen

Vertegenwoordigingen van portefeuillehouders

Benoeming en aanwijzingen collegeleden door de gemeenteraad

Instelling	Vertegenwoordigd door:	Bijzonderheden
Regio Twente	DB: Bron AB: Bron (vanuit college) + Vis (vanuit de raad, vervanging Ten Brummelhuis)	Voor de Regioraad (AB Regio Twente) benoemt de gemeenteraad een afvaardiging van twee personen: 1 uit de gemeenteraad en 1 uit het college. Mocht ons AB lid uit het college zitting nemen in het DB, dan vervalt het plaatsvervaardigerschap van het college-AB lid.
DB- en AB lid openbaar lichaam Regionaal Bedrijven Terrein	AB: Elferink (vervanging Lievers) en Ten Heuw (vervanging Bron) DB: Ten Heuw (vervanging Elferink)	AB: gemeenteraad besluit op voordracht college DB: college doet voordracht aan AB RBT
DB- en AB-lid Crematorium	Bron (vervanging Lievers)	Gemeenteraad besluit op voordracht college
Stadsbank Oost Nederland	Ten Heuw (DB + AB)	Gemeenteraad besluit op voordracht college In het dagelijks bestuur hebben in ieder geval de leden van het algemeen bestuur uit de gemeenten Almelo, Hengelo en Enschede zitting.

Benoemingen en voordrachten door het college

Instelling	Vertegenwoordigd door:	Bijzonderheden
1. VERBONDEN PARTIJEN		
Regio Twente		
Bestuurscommissie Publieke Gezondheid (PGZ)	Bron	Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap
(Bestuurscommissie) Organisatie Zorg en Jeugd Twente/ bestuurlijk overleg transitie jeugdzorg	Lievers	Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap
Portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit	Bron	Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap
Portefeuillehoudersoverleg Werken, Economische zaken*	Ten Heuw	Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap.
Portefeuillehoudersoverleg Sociale Zaken*	Ten Heuw	Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap.
Portefeuillehoudersoverleg Financiën	Ten Heuw	Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap
Portefeuillehoudersoverleg Afval en Duurzaamheid	Elferink	Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap
Portefeuillehoudersoverleg Informatie Service Punt (ISP) Milieu	Elferink	Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap
Portefeuillehoudersoverleg Sport	Lievers	Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap
Portefeuillehoudersoverleg Vrije Tijd, Recreatie en Toerisme	Ten Heuw	
Kennispunt Twente	Lievers	Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap
Platform Onderwijs, Werk en Inkomen	Ten Heuw	Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap (wethouder sociale zaken c.q. economische zaken).

Instelling	Vertegenwoordigd door:	Bijzonder-heden
Netwerkstad		
Bestuurscommissie Netwerkstad	<i>Nog niet ingevuld</i>	Twee door en uit het college van burgemeester en wethouders
<i>Bestuurlijk Afstemmingsberaad R.E.G (BO REG)</i>	<i>Elferink / ten Heuw</i>	<i>Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap</i>
<i>Bestuurlijk overleg Ontwikkelagenda Netwerkstad</i>	<i>Elferink / ten Heuw</i>	<i>Is in oprichting, is vervolg op het BO REG</i>
<i>Portefeuillehoudersoverleg grondzaken</i>	<i>Ten Heuw</i>	<i>Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap</i>
<i>Portefeuillehoudersoverleg financiën</i>	<i>Ten Heuw</i>	<i>Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap</i>
<i>Eurocities, Social Affairs Forum</i>	<i>Lievers</i>	<i>Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap</i>
<i>Eurocities, Vervoer</i>	<i>Bron</i>	<i>Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap</i>
Veiligheid		
<i>AB Veiligheidsregio</i>	<i>Schelberg</i>	<i>Regionale Brandweer, Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie Regio (GHOR), Bevolkingszorg (oude gemeentelijke crisisbeheersing)</i>
<i>DB Veiligheidsregio</i>	<i>Schelberg</i>	
<i>Districtelijk Veiligheidsoverleg</i>	<i>Schelberg</i>	<i>'opvolger' van Regionaal College Politie Twente</i>
Sociaal werkleerbedrijf Midden Twente		
Algemeen Bestuur	<i>Ten Heuw, Elferink</i>	Het gaat om het aan wijzen van 2 leden door elk van de deelnemende colleges van het SWB. AB benoemt dan vervolgens 1 lid per gemeente in het DB.
Dagelijks Bestuur	<i>Ten Heuw</i>	
Gemeentelijk belastingkantoor Twente (GBT)		
Algemeen bestuur	<i>Ten Heuw</i>	Aan het hoofd van het GBT staat een AB, waarvan door elk van de colleges van de deelnemers één lid wordt aangewezen. Ieder college van een deelnemer wijst uit zijn midden een plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur aan.
Dagelijks bestuur	<i>Ten Heuw</i>	De leden van het DB worden benoemd door en uit AB. Het DB bestaat uit drie leden, waaronder de voorzitter. Twee leden van het DB worden aangewezen uit de deelnemers met een inwonertal van meer dan 50.000 inwoners. Van de deelnemende gemeente waar het DB-lid als voorzitter wordt benoemd, wordt een tweede AB-lid aangewezen.
Samenwerking Sociale Zaken Borne		
<i>Lichte gemeenschappelijke regeling</i>	<i>Ten Heuw</i>	<i>Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap</i>
Gemeenschappelijke regeling samenwerking ICT Hengelo-Oldenzaal		
<i>Centrumgemeente regeling</i>	<i>Lievers</i>	<i>Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap</i>
RUD		
<i>Bestuursovereenkomst Samenwerking Handhaving Overijssel</i>	<i>Schelberg</i>	<i>Voortvloeiend uit portefeuillehouderschap</i>

2. VERENIGINGEN

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)		Diverse commissies,
Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders N- Ned. (VEGANN,)	Ten Heuw	Loopt via VNG-Overijssel, obv voordracht VEGANN.
VNG-Overijssel		Diverse commissies.

3. STICHTINGEN

De "Overijsselse Ombudsman"		Op dit moment geen zitting in het bestuur.
------------------------------------	--	--

4. PUBLIEK PRIVATE SAMENWERKING

Samenwerkings-overeenkomst Hart van Zuid	Bron	Betreft project Hart van Zuid, samen met Van Wijnen. In de SOK HvZ wordt verwezen naar een bijlage over de Projectorganisatie. Daarin wordt gesproken over de Projectwethouder.
Samenwerkings-overeenkomst plan Buren (Borne)	Ten Heuw	Betreft samenwerking met Borne: realisatie bedrijventerreinen In de SOK Buren staat dat de portefeuillehouders Economische Zaken en Grondbedrijf of hun bestuurlijke vervangers zitting hebben in de Stuurgroep.
Samenwerkings-overeenkomst Berflo Es	Elferink	Betreft samenwerking met Welbions en bewoners. In de SOK Berflo Es uit 2005 staat dat de wethouder Volkshuisvesting zitting heeft in de Regiegroep namens de gemeente.

5. DEELNEMINGEN IN VENNOOTSCHAPPEN

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Ten Heuw	Portefeuille gebonden
Essent N.V.	Ten Heuw	Link met VEGANN, onderstaande vennootschappen hebben gezamenlijk vergadering.
Enexis NV	Ten Heuw	Portefeuille gebonden
Attero NV	Ten Heuw	Portefeuille gebonden
Verkoop Vennootschap BV (afwikkeling van oude claims)	Ten Heuw	Portefeuille gebonden
CBL Vennootschap BV (afwikkeling van oude claims)	Ten Heuw	Portefeuille gebonden
Claim Staat Vennootschap BV (afwikkeling van oude claims)	Ten Heuw	Portefeuille gebonden
Vordering op Enexis BV	Ten Heuw	Portefeuille gebonden
NV Wonen Boven Winkels	Elferink	Het aandeelhouderschap en de uitoefening van de rechten daaraan verbonden is een collegeaangelegenheid. De raad wordt in de gelegenheid gesteld haar bedenkingen en wensen te uiten.
Vitens N.V.	Ten Heuw	Portefeuille gebonden (financiën)
Twente Milieu N.V.	Ten Heuw & Elferink	Afvaardiging naar / uitoefening van aandeelhouderschap. Portefeuillehouder milieu en/of financiën.
Twence BV	Ten Heuw & Elferink	Afvaardiging naar / uitoefening van aandeelhouderschap. Portefeuillehouder financiën en/of milieu.

6. OVERIGE VERTEGENWOORDIGINGEN

Grote Stedenbeleid (G32)		Het Algemeen Bestuur van het netwerk G32 bestaat uit een bestuurder van elke deelnemende gemeente, zijnde lid van het college van B&W.
Pijler Sociaal	<i>Bron</i>	
Pijler Fysiek	<i>Elferink</i>	
Pijler Economie en Werk	<i>Ten Heuw</i>	
Toekomstig: Warmtenet B.V.	<i>Elferink + vervanger</i>	Is 'in oprichting', als is opgericht dan 2 portefeuillehouders: 1 inhoud, 1 financiën.
WTC	<i>Schelberg, Ten Heuw, Bron</i>	Betreft advisory board (Schelberg is voorzitter, wethouders zijn lid)
Provincie Overijssel Uitvoeringscommissie Saasveld-Gammelke	<i>Elferink</i>	<i>Portefeuille gebonden, Ruimtelijke Ontwikkeling</i>
Provincie Overijssel Uitvoeringscommissie Enschede-Zuid	<i>Elferink</i>	<i>Portefeuille gebonden, Ruimtelijke Ontwikkeling</i>
Commissie Voorbereiding Naamgeving Openbare Ruimte	<i>Elferink</i>	<i>Portefeuille gebonden, Ruimtelijke Ontwikkeling. Collegelid is voorzitter van de commissie.</i>
Cultuurconvenant Oost Nederland	<i>Lievers</i>	<i>Portefeuille gebonden Cultuur</i>

8.7 Meerjarig investeringsoverzicht

Begrotingshoofdstuk: 1. Economie, werk en inkomen

Product code	Product naam	Kostenplaatsnaam	Totaal kredieten	Werkelijke kosten en opbrengsten t/m 2013	Restant kredieten per eind 2013	Beschikbaar krediet 2014	Beschikbaar krediet 2015	Beschikbaar krediet 2016	Beschikbaar krediet 2017	Beschikbaar krediet 2018	Verv. invest.
P310.3	economische aangelegenheden	Breedband	0	92	-92	0	0	0	0	0	n
P320.1	Bedrijventerreinen	Uitvoeringsmaatregelen scan bedrijventerreinen Twentekanaal	0	20	-20	0	0	0	0	0	n

Begrotingshoofdstuk: 2. Onderwijs & Jeugd

Product code	Product naam	Kostenplaatsnaam	Totaal kredieten	Werkelijke kosten en opbrengsten t/m 2013	Restant kredieten per eind 2013	Beschikbaar krediet 2014	Beschikbaar krediet 2015	Beschikbaar krediet 2016	Beschikbaar krediet 2017	Beschikbaar krediet 2018	Verv. invest.
P421.2	onderwijshuisvesting	Bataafse Kamp	396	0	0	396	0	0	0	0	n
		HAVO/VWO Twickel	11.202	0	0	11.202	0	0	0	0	n
		Het Mozaiek	71	27	44	0	0	0	0	0	n
		Nieuwbouw VMBO	16.098	234	100	15.765	0	0	0	0	n
		OLP en meubilair (begroting)	150	0	0	150	0	0	0	0	n
P480.6	overige gemeenschappelijke uit	MFA Bredeschool Berflo Es	5.148	4.387	1.260	-500	0	0	0	0	n

Begrotingshoofdstuk: 4. Sport en cultuur

Product code	Product naam	Kostenplaatsnaam	Totaal kredieten	Werkelijke kosten en opbrengsten t/m 2013	Restant kredieten per eind 2013	Beschikbaar krediet 2014	Beschikbaar krediet 2015	Beschikbaar krediet 2016	Beschikbaar krediet 2017	Beschikbaar krediet 2018	Verv. invest.
P530.2	sporthallen	Sporthallen	122	0	0	62	49	0	0	0	j
P530.3	zwembaden	Zwembaden	1.848	0	114	366	784	0	38	547	j
P531.1	sportparken	Sportparken	33	510	-501	0	0	0	8	16	j

Begrotingshoofdstuk: 5. Ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit

Product code	Product naam	Kostenplaatsnaam	Totaal kredieten	Werkelijke kosten en opbrengsten t/m 2013	Restant kredieten per eind 2013	Beschikbaar krediet 2014	Beschikbaar krediet 2015	Beschikbaar krediet 2016	Beschikbaar krediet 2017	Beschikbaar krediet 2018	Verv. invest.
P212.1	openbaar vervoer	Busdoorsteek Pasteurstraat	0	4	-4	0	0	0	0	0	n
		Enschedeese straat tot gemeentegrens	1.259	613	646	0	0	0	0	0	n
		Fietsenflat Stationsplein	0	208	-208	0	0	0	0	0	n
		OV gerelateerde projecten	0	2	-2	0	0	0	0	0	n
		P&R CST MTS	0	304	-304	0	0	0	0	0	n
		Raamkrediet HOV Hengelo Enschede	-988	-2.364	1.376	0	0	0	0	0	n
		Station Gezondheidspark	0	135	-135	0	0	0	0	0	n
		Toegankelijke bushaltes	0	246	-246	0	0	0	0	0	n
		Verwerving HOV Hengelo Enschede	3.259	2.815	444	0	0	0	0	0	n
P214.1	parkeren	Parkeerautomaten	334	29	305	0	0	0	0	0	j
P822.4	volkshuisvesting	Wozoco Beckum	0	0	0	0	0	0	0	0	n

Begrotingshoofdstuk: 6. Beheer openbare ruimte

Product code	Product naam	Kostenplaatsnaam	Totaal kredieten	Werkelijke kosten en opbrengsten t/m 2013	Restant kredieten per eind 2013	Beschikbaar krediet 2014	Beschikbaar krediet 2015	Beschikbaar krediet 2016	Beschikbaar krediet 2017	Beschikbaar krediet 2018	Verv. invest.
P210.1	onderhoud wegen stedelijk nive	Herstruct.Twentekanaal Zuid	0	745	-745	0	0	0	0	0	n
		Reconstructie Boortorenweg Boekeloseweg	666	1.801	-1.135	0	0	0	0	0	n
P210.4	openbare verlichting	Straatverlichting	2.569	43	780	331	341	351	358	365	j
P210.7	Investerings wegen	Reconstructie stationsplein	0	1.620	-1.620	0	0	0	0	0	n
P211.1	verkeersmaatregelen beleid	30 km verkeersmaatregelen	0	0	0	0	0	0	0	0	n
		Zwawertsweg DSI	0	1.020	-1.020	0	0	0	0	0	n
		F35 Hengelo Borne	0	32	-32	0	0	0	0	0	n
		F35 Kuipersdijk Centrumring	0	20	-20	0	0	0	0	0	n
		Fietsoversteek Weusthag Castorweg	600	577	23	0	0	0	0	0	n
		HOV midden	0	83	-83	0	0	0	0	0	n
		Kiss & Ride Laurastraat	291	177	113	0	0	0	0	0	n
		Kuipersdijk onderdoorgang	0	56	-56	0	0	0	0	0	n
		Reconstructie kruispunt de Ruyterstraat Deurningerstraat	0	344	-344	0	0	0	0	0	n
		Reconstructie Lansinkesweg Industriestraat	0	0	0	0	0	0	0	0	n
		Rest. 60 km Beckum Oele	200	57	143	0	0	0	0	0	n
		Uitvoeringsnota Fietsen	0	563	-563	0	0	0	0	0	n
		Verkeersmaatregelen Westermaat	747	182	98	0	165	247	55	0	j
		Verkeersregelinstantaties	0	57	-57	0	0	0	0	0	n
P221.2	overige waterlopen	Reconstructie c.q. herinrichting beken	0	33	-33	0	0	0	0	0	n
P330.1	warmtenet	Investerings Warmtenet	7.497	3.590	-635	4.542	0	0	0	0	n
P560.1	openbaar groen wijkniveau	Openbaar groen	500	67	-67	500	0	0	0	0	n
P721.1	afval	Afval	1.445	69	91	25	510	750	0	0	j
P722.1	riolering	Riolering	38.070	5.078	11.954	2.789	4.279	8.587	3.284	2.099	j
P723.5	openbare toiletten	Plaatsing invalidentoilet	70	0	0	70	0	0	0	0	n

Begrotingshoofdstuk: 7. Bestuur, veiligheid en openbare orde

Product code	Product naam	Kostenplaatsnaam	Totaal kredieten	Werkelijke kosten en opbrengsten t/m 2013	Restant kredieten per eind 2013	Beschikbaar krediet 2014	Beschikbaar krediet 2015	Beschikbaar krediet 2016	Beschikbaar krediet 2017	Beschikbaar krediet 2018	Verv. invest.
P001.1	Raad en raadscommissies	ICT gemeenteraad	216	0	95	14	107	0	0	0	j
P001.2	College van burgemeester en w	Auto gemeentebestuur	46	0	0	0	46	0	0	0	j
P002.3	Algemene personele aangelegenh	Stadhuis-stadskantoor	39.227	6.859	32.271	97	0	0	0	0	n
P003.1	Burgerzaken	Herinrichting trouwzaal en beveiliging Burgerzaken	140	0	0	0	140	0	0	0	j

Begrotingshoofdstuk: 8. Financiën

Product code	Product naam	Kostenplaatsnaam	Totaal kredieten	Werkelijke kosten en opbrengsten t/m 2013	Restant kredieten per eind 2013	Beschikbaar krediet 2014	Beschikbaar krediet 2015	Beschikbaar krediet 2016	Beschikbaar krediet 2017	Beschikbaar krediet 2018	Verv. invest.
P830.3	GrEX Grondexploitatie	Aanleg openb. ruimte Berflo-Es	3.275	2.169	1.106	0	0	0	0	0	n
P830.7	accommodatiebeleid	Accommodatiebeleid	4.168	991	3.177	0	0	0	0	0	n
P999.9	bedrijfsvoering	ICT	9.856	0	15	3.538	3.226	1.033	1.299	745	j
		Inventaris en apparatuur	2.426	12	474	83	1.377	190	79	213	j
		Tractie	3.860	0	1.228	408	671	506	216	831	j
Geheel - Totaal			154.800	33.506	47.937	39.837	11.695	11.664	5.336	4.826	

8.8 Lasten en baten per product

BA Hoofdstuk	Product code	Product naam	Begroting 2015 Lasten	Begroting 2015 Baten	Begroting 2015
Economie, Werk en Inkomen	P221.1	haven	337.878	-312.360	25.518
	P310.1	markt	169.653	-166.137	3.516
	P310.2	schuldbemiddeling	0	0	0
	P310.3	economische aangelegenheden	737.064	-288.167	448.897
	P320.1	Bedrijventerreinen	345.449	0	345.449
	P560.2	regionale samenwerking	203.000	0	203.000
	P560.3	kermis	118.880	-144.290	-25.410
	P560.5	vvv	438.693	0	438.693
	P610.1	bijstandsverlening	47.847.443	-37.787.723	10.059.720
	P611.1	werkgelegenheid	0	0	0
	P611.2	wet sociale werkvoorziening	13.879.073	0	13.879.073
	P611.3	arbeidsmarkttoegeleiding	0	0	0
	P611.4	werkloosheidsbeleid	0	0	0
	P611.5	Creatieve Fabriek	0	0	0
	P614.1	minimabeleid	3.882.419	-200.000	3.682.419
	P614.4	Schuldhelpverlening	1.644.533	-254.362	1.390.171
	P623.1	WWB trajecten	3.434.500	0	3.434.500
	P623.2	inburgering	200.000	-40.000	160.000
	P623.4	Werkloosheidsbeleid	911.590	0	911.590
Economie, Werk en Inkomen - Totaal			74.150.175	-39.193.039	34.957.136
Onderwijs & Jeugd	P420.9	ambtelijke onderste openbaar on	487.780	-487.780	0
	P421.2	onderwijshuisvesting	12.193.900	-6.362.563	5.831.337
	P432.4	schutte's boschool	0	0	0
	P480.1	schoolbegeleidingsdienst	215.000	0	215.000
	P480.2	leerlingenvervoer	976.184	-6.310	969.874
	P480.6	overige gemeenschappelijke uit	3.039.609	-1.805.840	1.233.769
	P482.1	volwasseneneducatie	95.442	0	95.442
	P482.2	Volwasseneneducatie P-budget	170.000	-170.000	0
	P623.3	educatie	0	0	0
	P630.3	jeugd en jongerenwerk	0	0	0
	P650.1	kinderdagopvang	597.256	-23.500	573.756
	P650.2	peuterspeelzaalwerk	869.546	0	869.546
	P670.8	Jeugd-en jongerenwerk	1.765.030	0	1.765.030
	P671.1	Jeugd gezondheid maatwerk	1.391.154	0	1.391.154
	P671.3	Jeugd: vroeghulp/vertrouwensw.	54.066	0	54.066
	P672.2	PGB Jeugd	4.217.106	0	4.217.106
	P682.0	Landelijk transitie arrangement	901.091	0	901.091
	P682.1	Jeugdhulp begeleiding	314.256	0	314.256
	P682.2	Jeugdhulp behand.incl. vervoer	248.926	0	248.926
	P682.3	Jeugdhulp persoonl. verzorging	49.560	0	49.560
	P682.5	Jeugdhulp GGZ/dyslexiezorg	2.817.036	0	2.817.036
	P682.6	Jeugdhulp opvoedhulp	1.035.128	0	1.035.128
	P682.7	Jeugdhulp spoedzorg	442.661	0	442.661
	P682.8	Jeugdhulp verblijf	6.320.028	0	6.320.028
	P682.9	Jeugdhulp pleegzorg	1.332.488	0	1.332.488
	P683.1	WMO-subs.reg. jeugd/veiligheid	20.000	0	20.000
	P683.2	AMHK en crisisdienst	257.937	0	257.937
	P683.3	Jeugdbescherming	1.984.653	0	1.984.653
	P683.4	Jeugdreclassering	380.711	0	380.711
	P683.5	Jeugdzorgplus	764.929	0	764.929
	P687.1	Ouderbijdr.ind.vrz.opvang jeug	0	-10.000	-10.000
	P715.1	basistakenpakket uniform deel	1.772.924	0	1.772.924
	P716.1	Centra voor Jeugd en Gezin	0	0	0
Onderwijs & Jeugd - Totaal			44.714.401	-8.865.993	35.848.408

BA Hoofdstuk	Product code	Product naam	Begroting 2015 Lasten	Begroting 2015 Baten	Begroting 2015
Welzijn en zorg	P511.3	emancipatie	29.490	0	29.490
	P620.1	maatschappelijke dienstverleni	0	0	0
	P620.2	wmo subsidieregelingen	0	0	0
	P620.3	ouderenbeleid	0	0	0
	P620.6	overig maatschappelijk werk	0	0	0
	P621.1	lokale minderheden	73.458	0	73.458
	P621.2	Inburgering oud/nieuwkomers	0	0	0
	P622.1	huishoudelijke verzorging	0	0	0
	P630.2	wijkwelzijnswerk	0	0	0
	P630.4	samenlevingsopbouw	0	0	0
	P630.5	sociale vernieuwing/wijkaanpak	0	0	0
	P652.2	WMO- voorzieningen	0	0	0
	P661.1	WMO-verstrek. wonen/hulpm.	3.932.594	-14.000	3.918.594
	P662.1	WMO-subsreg. thuisbegeleiding	35.000	0	35.000
	P662.2	WMO-huish.verzorging uitvoerin	7.349.308	0	7.349.308
	P662.3	Maatsch.dienstverl.Bemoeizorg	201.410	0	201.410
	P662.4	Onderst./waardering Mantelzorg	520.380	0	520.380
	P662.5	Ink.onderst. chronisch zieken	1.606.195	0	1.606.195
	P662.6	WMO begeleiding (incl. PV)	5.447.096	0	5.447.096
	P662.7	WMO kortdurend verblijf	6.758	0	6.758
	P662.8	WMO vervoer dagbesteding	69.835	0	69.835
	P663.1	Maatsch.opvang (subsidies)	379.390	0	379.390
	P667.1	Eigen bijdrage WMO	0	-568.000	-568.000
	P670.1	Maatsch. dienstverlening	1.156.267	0	1.156.267
	P670.2	WMO-subs.regeling (algemeen)	556.079	0	556.079
	P670.3	WMO-verstrekkingen (vervoer)	1.400.000	0	1.400.000
	P670.4	Soc.vernieuwing/wijkaanpak	820.950	0	820.950
	P670.5	Ouderenbeleid	707.114	0	707.114
	P670.6	Overig maatschappelijk werk	72.296	0	72.296
	P670.7	Wijkwelzijnswerk	2.821.659	-647.670	2.173.989
	P670.9	Samenlevingsopbouw	316.580	0	316.580
	P671.2	WMO-verstrek.(med.indicering)	100.000	0	100.000
	P671.4	WMO: doventolk	64.203	0	64.203
	P671.5	WMO: inloopfunctie GGZ	394.227	0	394.227
	P671.6	WMO: onderst.soc.wijkteams	737.768	0	737.768
	P672.1	WMO-huishoudelijke verzorging	1.325.800	-50.000	1.275.800
	P672.3	WMO PGB zelfstandig leven	5.919.042	0	5.919.042
	P672.4	WMO PGB kortdurend verblijf	97.994	0	97.994
	P677.1	Eigen bijdr. huish.verz. (CAK)	0	-800.000	-800.000
	P677.2	Eigen bijdr.vervoersvoorzienin	0	-343.000	-343.000
	P714.2	overige gezondheidszorg	649.528	0	649.528
Welzijn en zorg - Totaal			36.790.421	-2.422.670	34.367.751
Sport en Cultuur	P510.1	openbaar bibliotheekwerk	2.419.711	-52.070	2.367.641
	P511.1	muziekschool	1.215.933	-154.140	1.061.793
	P511.2	creativiteitscentra	499.596	0	499.596
	P530.2	sporthallen	951.907	-411.750	540.157
	P530.3	zwembaden	3.327.778	-1.561.028	1.766.750
	P530.4	overige accommodaties	14.271	-8.120	6.151
	P530.5	subsidies	168.127	0	168.127
	P530.6	overige sport	211.874	-10	211.864
	P531.1	sportparken	2.538.910	-498.190	2.040.720
	P540.1	schouwburg	3.060.883	-636.490	2.424.393
	P540.2	amateur.kunstbeoef. en beelden	459.509	-23.320	436.189
	P540.6	overige kunst	94.547	0	94.547
	P541.1	musea	463.787	0	463.787
	P580.1	plaatselijke radio en tv	40.050	0	40.050
	P580.3	overige cultuur en recreatie	54.530	0	54.530
Sport en Cultuur - Totaal			15.521.413	-3.345.118	12.176.295

BA Hoofdstuk	Product code	Product naam	Begroting 2015 Lasten	Begroting 2015 Baten	Begroting 2015
Ruimtelijke ontwikkeling en mo	P003.3	Kadaster	362.200	-23.110	339.090
	P211.1	verkeersmaatregelen beleid	1.005.768	-128.250	877.518
	P211.2	verkeersmaatregelen uitvoering	443.824	-23.160	420.664
	P212.1	openbaar vervoer	490.150	0	490.150
	P214.1	parkeren	1.465.962	-1.784.000	-318.038
	P541.2	monumenten en monumentenzorg	42.507	-43.750	-1.243
	P723.7	vergunningverlening milieu	477.960	0	477.960
	P810.1	structuurplannen algemeen	590.144	-78.000	512.144
	P810.2	bestemmingsplannen	436.607	-66.500	370.107
	P810.7	voorber. plannen&projec.	364.697	0	364.697
	P810.8	adviezen ruimtelijke ordening	516.542	0	516.542
	P820.5	woninggebonden subsidies	7.285	0	7.285
	P820.6	regeling woonconsument	132.815	0	132.815
	P821.1	stadsvernieuwingsfonds	0	0	0
	P821.2	stadsvernieuwingsactiviteiten	251.297	0	251.297
	P822.1	bouw- woning- en welstandstoez	151.990	0	151.990
	P822.2	uitvoering woningwet	0	0	0
	P822.4	volkshuisvesting	242.699	0	242.699
	P822.5	vergunningverlening bouwen	1.441.469	-2.152.925	-711.456
	P822.6	handhaving bouwen	936.700	-11.100	925.600
Ruimtelijke ontwikkeling en mo - Totaal			9.360.616	-4.310.795	5.049.821
Beheer openbare ruimte,duurz.h	P210.1	onderhoud wegen stedelijk nive	2.716.192	-219.900	2.496.292
	P210.2	schoonhouden wegen wijkniveau	2.201.729	-540.140	1.661.589
	P210.3	onderhoud wegen wijkniveau	914.420	0	914.420
	P210.4	openbare verlichting	848.981	-80.000	768.981
	P210.5	schoonhouden wegen stedelijk n	462.052	0	462.052
	P221.2	overige waterlopen	156.799	0	156.799
	P330.1	warmtenet	3.438.990	-3.438.990	0
	P550.1	duurz.h/nat. en milieu-educ.	511.544	-60.000	451.544
	P560.1	openbaar groen wijkniveau	3.744.682	0	3.744.682
	P560.6	hoofdinfra groen stedelijk niv	1.305.866	-20.000	1.285.866
	P560.7	speeltoestellen	610.356	0	610.356
	P560.8	groenbeleid	245.830	0	245.830
	P560.9	kinderboerderij	431.766	0	431.766
	P721.1	afval	9.304.435	-10.407.029	-1.102.594
	P722.1	riolering	7.300.286	-7.994.640	-694.354
	P723.1	milieu	22.970	0	22.970
	P723.2	geluid	253.030	-60.000	193.030
	P723.3	bodem	1.469.410	-1.118.400	351.010
	P723.5	openbare toiletten	98.603	-1.975	96.628
	P723.8	handhaving milieu	811.950	-41.670	770.280
	P723.9	handhaving bodem	272.240	0	272.240
	P724.1	lijkbezorging	906.572	-528.874	377.698
Beheer openbare ruimte,duurz.h - Totaal			38.028.703	-24.511.618	13.517.085
Bestuur, veiligheid en openbar	P001.1	Raad en raadscommissies	924.276	0	924.276
	P001.2	College van burgemeester en we	1.400.360	0	1.400.360
	P002.1	Bestuursondersteuning algemeen	1.376.633	0	1.376.633
	P002.3	Algemene personele aangelegenh	839.610	-2.080	837.530
	P002.4	Communicatie	869.059	0	869.059
	P002.7	Lidmaatschap VNG	96.800	0	96.800
	P003.1	Burgerzaken	3.117.263	-1.222.940	1.894.323
	P005.1	Bestuurlijke samenw stedendrie	826.100	0	826.100
	P005.2	Reg / intern samenwerking	177.870	0	177.870
	P006.1	Bestuursondersteuning raad en	405.246	0	405.246
	P120.5	Regionale brandweer	5.951.665	0	5.951.665
	P140.1	opvang zwerfdieren	193.680	0	193.680
	P140.2	lijkschouwing	36.630	0	36.630
	P140.3	integrale veiligheid	571.650	0	571.650
	P140.5	handhaving openbare ruimte	1.518.405	-120.460	1.397.945
	P160.1	bommenregeling	8.440	0	8.440
Bestuur, veiligheid en openbar - Totaal			18.313.687	-1.345.480	16.968.207

BA Hoofdstuk	Product code	Product naam	Begroting 2015 Lasten	Begroting 2015 Baten	Begroting 2015
Financiën	P002.2	Externe subsidie verwerving	284.981	-300.000	-15.019
	P002.5	Verzekeringen	0	0	0
	P820.2	renteverschil woningexploitatie	0	-1.125.117	-1.125.117
	P830.3	GrEX Grondexploitatie	37.142.539	-37.142.540	-1
	P830.6	GrEx Algemene Dienst	941.065	-679.750	261.315
	P830.7	accommodatiebeleid	925.234	-1.351.850	-426.616
	P830.8	erfpachten	1.272.680	-1.272.679	1
	P911.1	geldleningen en uitzettingen <	0	0	0
	P913.2	deelnemingen	34.592	-885.000	-850.408
	P914.1	rente interne financiering	49.515	-6.641.533	-6.592.018
	P921.1	Uitkeringen gemeentefonds	0	-78.463.300	-78.463.300
	P922.1	onvoorziene uitgaven	184.339	0	184.339
	P922.4	nog in te vullen ombuigingen	-55.000	0	-55.000
	P922.5	begrotingstechnische correctie	490.550	0	490.550
	P922.9	reclame	0	-578.850	-578.850
	P923.1	Uitk.deelfonds sociaal domein	0	-52.633.612	-52.633.612
	P930.1	uitvoering wet WOZ	870.860	0	870.860
	P931.1	onroerende-zaakbelastingen	2.000	-19.846.000	-19.844.000
	P936.1	toeristenbelasting	0	-125.900	-125.900
	P937.1	baten hondenbelasting	0	-480.890	-480.890
	P939.1	precariobelasting	0	-289.680	-289.680
	P940.1	lasten heffing en invord gem.b	845.440	-1.700	843.740
	P960.0	saldo kostenplaatsen pr.10	0	-248.410	-248.410
	P980.9	reserves financiering & alg.	6.423.260	-280.000	6.143.260
	P990.1	saldo baten en lasten na beste	50.053	0	50.053
Financiën - Totaal			49.462.108	-202.346.811	-152.884.703
Geheel - Totaal			286.341.524	-286.341.524	0

8.9 Structurele bezuinigingsopties 2015-2018

Groen = Bezuinigingsvoorstellen college												
Rood = Alternatieve antelijke bezuinigingsvoorstellen / geen draagvlak college												
Nr.	Do-mein	Porte-feuille-houder	Sector	Product	Voorstel	2015	2016	2017	2018	College akkoord? Ja/Nee	Ja	Nee
Begrotingshoofdstuk 1												
1.1	S	he	PSZ	614.4	Stadsbank Oost Nederland	50	50	50	50	j	50	0
1.2	S	he	PSZ	610.1	Aframen advieskosten ROZ reguliere BBZ	85	85	85	85	j	85	0
1.3	S	he	RU	310.3	Versoberen werkgelegenheidsbeleid	30	30	30	30	j	30	0
1.4	S	he	PSZ	623.4	Aframen vernieuwend arbeidsmarktbeleid en soc. economie	33	33	33	33	j	33	0
1.5	S	he	PSZ	614.1/922.5	Besparing armoedebeleid	175	175	175	175	j	175	0
A1a	S	he	PSZ	623.4	Overig deel; aframen vernieuwend arbeidsmarktbeleid en soc. economie	67	67	67	67	n	0	67
A1b	S	he	PSZ	614.1	Verlagen inkomensgrens doelgroep armoedebeleid	80	80	80	80	n	0	80
A1c	S	he	PSZ	614.1	Koelen, wassen en koken verstrekken in de vorm van leenbijstand	50	50	50	50	n	0	50
A1d	S	he	PSZ	614.1	Halveren langdurigheidstoeslag	200	200	200	200	n	0	200
A1e	S	he	PSZ	614.1	Schrappen abonnement bibliotheek	70	70	70	70	n	0	70
Begrotingshoofdstuk 2												
2.1	S	li	SAM	480.1	Onderwijsbegeleiding	50	50	50	50	j	50	0
2.2	S	li	SAM	480.6	Godsdienstonderwijs	2	2	2	2	j	2	0
2.3	S	li	SAM	670.8	Jeugd- en jongerenwerk	100	100	100	100	j	100	0
A2a	S	li	SAM	670.8	Overig: Jeugd- en jongerenwerk	0	100	200	300	n	0	0
A2b	S	li	SAM	421.1	Onderwijshuisvesting	0	0	0	0	n	0	0
A2c	S	li	SAM	670.8	Activiteitenbudget jeugd	6	6	6	6	n	0	6
A2d	S	li	SAM	670.8	Vrijwillig jeugdwerk	25	50	50	50	n	0	25
Begrotingshoofdstuk 3												
3.1	S	br	SAM	670.6	Thuis in de buurt	25	25	25	25	j	25	0
3.2	S	br	SAM	621.1	Diversiteit	26	26	26	26	j	26	0
A3a	F	br	WVL	670.4	Verlaging buurtbonnenbudget	10	10	10	10	n	0	10
A3b	S	he	SAM	511.3	Emancipatie	30	30	30	30	n	0	30
Begrotingshoofdstuk 4												
4.1	F	li	SB	530.2/530.3/531.1	Sport	50	50	50	50	j	50	0
4.2	S	li	SAM	510.1	Verlagen subsidie bibliotheek	50	50	50	50	j	50	0
4.3	S	li	SAM	530.6	Promotieactiviteiten sport	5	5	5	5	j	5	0
4.4	S	li	SAM	540.1	Subsidie Concerto Barocco	5	9	9	9	j	5	0
4.5	S	li	SAM	530.2/531.1/480.4	Tariefsverhoging huur sporthallen, sport- en gymzalen, stadion	0	0	0	0	j	0	0
A4a	S	li	SAM	510.1	Overig: Bibliotheek	100	100	150	250	n	0	100
A4b	S	li	SAM	530.3	Jeugdsport en mindervalide sport	64	64	64	64	n	0	64
A4c	S	li	SAM	530.6	Opleiding sportverenigingen	6	6	6	6	n	0	6
A4d	S	li	SAM	540.2/541.1	Beeldende kunst	82	82	82	82	n	0	82
A4e	S	li	SAM	540.2	Culturele initiatieven en podiumbudget	31	31	31	31	n	0	31
Begrotingshoofdstuk 5												
5.1	F	br	RU	211.1	Verkeersmaatregelen (advertentiekosten verkeersbesluiten)	10	10	10	10	j	10	0
5.2	F	el	RU	821.2/822.4	Verlagen budget stads-/dorpsvernieuwing/volkshuisvesting	15	15	15	15	j	15	0
5.3	F	el	WVL	214.1	Extra parkeerplaatsen Wij-land naast stadhuis	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.		0	0
A5a	F	br	RU	211.1	Overig: Verkeersmaatregelen/verkleining budget fietsontwerp	21	21	21	21	n	0	21
A5b	F	br	RU	212.1	Beheer openbaar vervoer/gratis openbaar vervoer	50	50	50	50	n	0	50
Begrotingshoofdstuk 6												
6.1	F	el	SB	div.	Versoberen beheer en onderhoud openbare ruimte	185	185	185	185	j	185	0
6.2	F	el	RU	550.1	Verlagen milleniumbudgetten	23	23	23	23	j	23	0
6.3	F	el	WVL	723.3	Verlaging dotatie aan reserve bodemsanering	25	25	25	25	j	25	0
6.4	F	el	WVL	723.3	Verlaging bodembudgetten	28	28	28	28	j	28	0
A6a	F	el	WVL	721.1	Schoonvegen op koopzondagen t.l.v. afvalstoffenheffing	16	16	16	16	n	0	16
Begrotingshoofdstuk 7												
7.1	A	sc	DIR	001.2	Business seats FC Twente	5	5	5	5	j	5	0
7.2	F	sc	WVL	140.5	Reductie budget handhaving openbare ruimte	65	65	65	65	j	65	0
7.3	F	sc	WVL	922.5	Verlaging budget provinciale taken VTH	60	60	60	60	j	60	0
7.4	S	li	SAM	005.2	Emsdetten	2	2	2	2	j	2	0
A7a	A	sc	DIR	001.2	Overig: Business seats FC Twente	5	5	5	5	n	0	5
A7b	F	br	WVL	140.5	Opheffing budget fietsenstalling Kloosterterrein	47	47	47	47	n	0	47
A7c	A	sc	PSZ	003.1	Versobering dienstverlening burgerzaken	0	0	0	0	n	0	0
Begrotingshoofdstuk 8												
8.1	A	he	PF	922.1	Schrappen kleine opties voor nieuw beleid	25	50	75	100	j	25	0
Totaal aan bezuinigingsopties						2.089	2.243	2.418	2.643		1.129	960
Bedrijfsvoering:						Bedrijfsvoeringsstaakstelling 2015						
						216	216	216	216	j	216	0
Totaal inclusief bedrijfsvoering						2.305	2.459	2.634	2.859		1.345	960
Toelichting nr.:						Toelichting domeinen:						
A Alternatief bezuinigingsvoostel (niet geaccordeerd door het college)						A Algemeen bestuurlijk domein						
						F Fysiek domein						
						S Sociaal domein						
						T Tarievenbeleid (algemeen)						

Alternatieve bezuinigingsopties (geen draagvlak college)

Wij hebben onze voorgestelde bezuinigingen verwerkt in de voorliggende begroting. Deze zijn gedetailleerd toegelicht in paragraaf 4.2 (en groen gearceerd in het voorgaand overzicht). Daarnaast zijn er nog alternatieve opties door de ambtelijke organisatie aangedragen voor een totaalbedrag van € 960.000, maar daarvoor bestaat binnen ons college geen draagvlak (en deze rood gearceerd in voorgaand overzicht). Deze opties kunnen uiteraard worden betrokken bij de bezuinigingsopgave vanaf 2016. Daarvoor zal een uitgebreide maatschappelijke takenverkenning worden gevoerd in nauwe samenspraak met de raad.

Alternatieve bezuinigingsopties begrotingshoofdstuk 1. Economie, Werk en Inkomen

Het college kiest er voor om nu geen voorschot op de discussie van volgend jaar te nemen. Volgend jaar, bij de bezuinigingsdiscussie 2016, zullen we het hele armoedebeleid integraal bekijken en tegen het licht houden. Hier willen we op dit moment geen voorschot opnemen. Wel wordt het kindpakket waarvoor we extra geld hebben ontvangen betaald uit de reeds beschikbare middelen (zie besparing armoedebeleid).

A1a. Aframen vernieuwend arbeidsmarktbeleid en sociale economie (€ 67.000)

Het college kiest er voor om het ondersteunen van nieuwe initiatieven/pilots op het gebied van vernieuwend arbeidsmarkt en sociale economie te versoberen (€ 33.000), maar niet helemaal te schrappen (overig deel: € 67.000).

A1b. Verlagen inkomensgrens doelgroep armoedebeleid (€ 80.000)

De gemeente Hengelo heeft de inkomensgrens om in aanmerking te komen voor het armoedebeleid al heel lang vastgesteld op 120% van de geldende bijstandsnorm. Voor een echtpaar is dat het wettelijk minimumloon. Voor een aantal maatregelen zijn we tijdelijk gedwongen geweest terug te gaan tot 110%. Waar mogelijk heeft de gemeente Hengelo gelet op de doelstelling een sociale gemeente te zijn steeds gekozen voor een grens van 120%. Veel andere gemeenten gaan uit van 110%. Borne zit op 120%, Hof van Twente, Haaksbergen en Enschede op 100%. Voorgesteld wordt om met ingang van 2015 uit te gaan van 110%. De directe gevolgen zijn dat minder mensen een beroep kunnen doen op de mogelijkheden van ons armoedebeleid. Het risico op meer mensen met financiële problemen is aanwezig.

A1c. Koelen, wassen en koken verstrekken in de vorm van leenbijstand (€ 50.000)

Op dit moment wordt bijna alle bijzondere bijstand verstrekt in de vorm van een lening. De enige uitzondering is gemaakt voor koelen, wassen en koken. Deze bleven om niet in de vorm van een voucher beschikbaar. Bijzondere bijstand in de vorm van een lening past in de eigen verantwoordelijkheid van mensen. Daarnaast kan de lening ook "afbetaald" worden door middel van vrijwilligersactiviteiten. Daarmee kan het positieve effecten hebben. Bij andere aanvragen voor bijzondere bijstand (bv. TV) zien we dat mensen besluiten de aanvraag in te trekken als wordt gesproken over leenbijstand. Een aflossing is in sommige gevallen niet mogelijk; bijvoorbeeld mensen in de schuldsanering mogen geen nieuwe schulden maken, ook niet in de vorm van leenbijstand.

In totaal wordt jaarlijks ruim € 100.000 uitgegeven voor koelen, wassen en koken. Door over te gaan op leenbijstand wordt verwacht dat de helft van de leenbijstand uiteindelijk in geld wordt terugbetaald, dit levert een besparing op van € 50.000.

A1d. Halveren langdurigheidstoeslag (€ 200.000)

Voorgesteld wordt de langdurigheidstoeslag te halveren. Mensen die drie jaren achtereen van een minimum-inkomen van 100% van het minimumloon moeten rondkomen, komen in aanmerking voor de langdurigheidstoeslag. Een gemeente is wettelijk verplicht deze toeslag uit te keren. De hoogte is echter niet wettelijk bepaald en kan de gemeente zelf vaststellen. In Hengelo bedraagt deze € 495 voor een echtpaar. Ook de voorwaarden waaronder zijn vrij. Enschede heeft de toeslag onlangs teruggebracht tot 25% van dit bedrag. Borne en Hof van Twente hanteren dezelfde bedragen als Hengelo. De langdurigheidstoeslag is voor mensen die langdurig van een minimum-inkomen moeten rondkomen. Mensen, vaak klanten van de sociale dienst, krijgen dus minder te besteden.

A1e. Schrappen abonnement bibliotheek (€ 70.000)

Voorgesteld wordt het gratis abonnement van de bibliotheek als mogelijkheid voor inwoners die onder de doelgroep van het armoedebeleid vallen te schrappen. Inwoners van Hengelo die onder de doelgroep vallen kunnen nu een abonnement op de bibliotheek krijgen. Deze bezuiniging dient in samenhang met bezuinigingsmaatregel 4.2 beoordeeld te worden (verlagen subsidie bibliotheek). De bibliotheek houdt op basis van huidige inzichten in haar begroting rekening met een bedrag van ruim € 100.000.

Alternatieve bezuinigingsopties begrotingshoofdstuk 2. Onderwijs en Jeugd

A2a. Overig: Jeugd- en jongerenwerk

Het college kiest er voor om op dit moment €100.000 structureel te bezuinigen (bezuinigingsmaatregel 2.3) en mogelijke verdere bezuinigen tot 400.000, zoals ambtelijk voorgesteld, te betrekken bij de maatschappelijke takendiscussie 2016. Daarnaast zal er onderzocht worden in hoeverre er een overlap zit in de beschikbare middelen vanuit de decentralisaties die worden ingezet voor preventie.

A2b. Onderwijshuisvesting (€ 0)

Wij hebben ook de mogelijkheden tot een bezuiniging in de onderwijshuisvesting onderzocht. De mogelijkheden blijken op dit moment beperkt en onzeker. Dat wordt onder andere gecompliceerd door een aantal onzekere factoren: Goedkeuring van het rijk voor 2 nieuwe scholen leidt tot een huisvestingsplicht door de gemeente. Ook is er sprake van een herhuisvestingsnoodzaak voor het VSO. Momenteel wordt het huisvestingsvraagstuk integraal bekeken op de huisvestingsmogelijkheden en de financiële consequenties daarvan.

A2c. Activiteitenbudget jeugd (€ 6.000)

Voorgesteld wordt om het activiteitenbudget Jeugd te halveren. Deze middelen worden nu ingezet voor veel uiteenlopende activiteiten in het kader van het jeugdbeleid. Daarbij moet worden gedacht aan het scholierendebat, activiteiten rond 'Happy fris', incidentele activiteiten zoals bijvoorbeeld het graffiti-project in tunnels, middelen voor onderhoud van de jongerenontmoetingsplek (JOP Slangenbeek). Voorgesteld wordt om bij de halvering van het budget op het onderhoud van de JOP en de incidentele activiteiten te bezuinigen.

A2d. Vrijwillig jeugdwerk (€ 25.000 in 2015 en € 50.000 vanaf 2016)

De uitvoeringsregeling voor vrijwillig jeugdwerk richt zich op de financiële ondersteuning van scoutingverenigingen, zodat jeugdigen zich zo breed mogelijk oriënteren zelfstandig deelnemen aan de maatschappij en het stimuleren van een zinvolle vrijetijdsbesteding. Het gaat daarbij om subsidie van een vast bedrag, een bedrag per jeugdlid en een bedrag ter dekking van de kosten van leningen. Wij zijn van mening dat geleidelijk een situatie zou moeten ontstaan waarin scoutingverenigingen, net als andere verenigingen in grotere mate op eigen kracht moeten kunnen voortbestaan. Wij stellen voor een kleine stap in die richting te doen en het subsidieplafond vanaf 2015 voor de uitvoeringsregeling Vrijwillig jeugdwerk met € 25.000 te verlagen in 2015, oplopend tot een verlaging van 50.000 in 2016.

Alternatieve bezuinigingsopties begrotingshoofdstuk 3. Welzijn en Zorg

A3a. Verlaging buurtbonnenbudget (€ 10.000)

Voorstel is een bezuiniging van € 10.000 op het budget voor de buurtbonnen. Hiervoor is jaarlijks € 72.500 beschikbaar. Hoewel de buurtbonnenregeling succesvol is, achten wij het verdedigbaar hier een korting op toe te passen gelet op de omvangrijke bezuinigingsopdracht waar de gemeente voor staat. Het budget voor buurtbonnen is onderdeel van subsidiebudgetten voor participatie. Naast buurtbonnen, gaat het om budgetten voor bewonersorganisaties. Deze laatste laten wel een onderuitputting zien. Een directe bezuiniging hierop is echter moeilijk realiseerbaar. Vandaar dat wij voor 2015 voorstellen eenmalig €10.000 te korten op het budget voor de buurtbonnen en parallel een discussie te voeren over een structurele invulling van deze bezuiniging m.i.v. 2016.

A3b. Emancipatie (€ 30.000)

Voorgesteld wordt om de middelen te laten vervallen. In het budget Emancipatie is rekening gehouden met Roza. Zoals bekend heeft Roza echter geen doorstart gemaakt in 2014. Op dit moment wordt het geld besteed aan Taal in de Buurt en Koffie en Thee ochtenden (KTO) in de wijkcentra. Bij bezuiniging kunnen dus Taal in de Buurt en KTO ochtenden niet meer worden georganiseerd.

Alternatieve bezuinigingsopties begrotingshoofdstuk 4. Sport en Cultuur

A4a. Verlagen subsidie bibliotheek (€ 100.000)

Voorgesteld wordt om de subsidie aan de bibliotheek structureel te verminderen met € 50.000. Ambtelijk werd een hoger bedrag voorgesteld (€ 150.000 in 2015, oplopend tot € 300.000 in 2017), echter wil het college niet vooruitlopen op de maatschappelijke takendiscussie die volgend jaar gevoerd gaat worden. De bibliotheek Hengelo is de grootste van de 6 culturele kernvoorzieningen. Niet alleen in termen van subsidie (€ 30 per inwoner), maar ook van huisvesting, organisatie, toegankelijkheid en publieksbereik.

In de periode 2010-2014 is 10% bezuinigd op de subsidie aan Bibliotheek Hengelo. Dit heeft niet geleid tot daling van het niveau van dienstverlening van de bibliotheek. Dat komt onder meer, omdat de bibliotheek sterk heeft ingezet op samenwerking. Sinds 2013 is er een gedeeld management met Bibliotheek Hof van Twente en ook op provinciaal niveau wordt nauw samengewerkt. Daarnaast heeft de bibliotheek nieuwe huurders aangetrokken; de stadsredactie van Tubantia is verhuisd naar de bibliotheek en ook Bureau Hengelo gaat zich vestigen in de bibliotheek. Wij verwachten dat de bibliotheek een nieuwe bezuiniging van € 50.000 kan opvangen door het verhogen van hun inkomsten, zonder dat dit ten koste gaat van haar dienstverlening. Daarbij willen wij ook onderzoeken of er mogelijkheden liggen in cross overs met andere functies.

A4b. Jeugdsport en mindervalide sport (€ 64.000)

Voorgesteld wordt om het subsidieplafond vanaf 2015 voor de uitvoeringsregeling Jeugdsport en mindervalide sport op € 0 te zetten in de begroting 2015. De regeling is gericht op het laten aansluiten van jeugd en mindervaliden bij de sportverenigingen. Zij organiseren daarvoor extra activiteiten voor jeugdigen en mindervaliden. Hiervoor ontvangt een sportvereniging € 6 per jeugdlid per jaar en € 57 per mindervalide lid per jaar. Het budget is dusdanig klein dat het voor de hand ligt om dan het gehele budget te schrappen.

A4c. Opleiding sportverenigingen (€ 6.000)

Hiervoor bestaat een regeling die zich richt op de stimulering van de kwaliteit van het sporttechnisch kader, zodat er een goede begeleiding en opleiding is van de jeugd. Het gaat daarbij om een bijdrage van 75% van de kosten tot een maximum van € 250 per deelnemer en tot een maximum van € 1.000 per vereniging. Voorgesteld wordt om de ondersteuning van de sportverenigingen bij de verbetering van de kwaliteit van het sporttechnisch kader te stoppen en het subsidieplafond vanaf 2015 op € 0 te zetten in de begroting 2015.

A4d. Beeldende kunst (€ 82.000)

In 2012 is het besluit genomen om te bezuinigen op de subsidie aan de instelling voor beeldende kunst AkkuH. Er resteert een budget van € 50.000 voor het programmeren voor beeldende kunst voor Hengelose kunstenaars en een budget van € 25.000 voor het realiseren van depotruimte voor de collectie Hengelo (erfgoed). Het programmeringsbudget is in 2014 beschikbaar gesteld in een éénmalige uitvoeringsregeling. Deze middelen waren ook onderdeel van de motie HeArtpool. Voor 2015 zijn er nog geen verplichtingen voor dit budget en overwogen kan worden dit onderdeel van de cultuurnota en de hiervoor genoemde motie niet uit te voeren. Verder is een aantal jaren geleden vastgelegd wat er tot de collectie Hengelo behoort. Dit erfgoed is op verschillende plekken in Hengelo ondergebracht. Het budget is bedoeld om ruimte te huren voor een gedeelte van deze erfgoedcollectie, om de collectie te kunnen behouden en deze beter toegankelijk voor het publiek te maken. Aan geen van beide budgetten zijn op dit moment geen verplichtingen verbonden. Voorgesteld wordt af te zien van de ambitie om deze erfgoedcollectie te behouden en deze beter toegankelijk voor het publiek te maken.

Naast deze twee budgetten bestaat er een budget voor de Twente Biennale van € 15.000. Er wordt al een aantal jaren geen Twente Biennale meer in Hengelo georganiseerd. De middelen worden in 2014 ingezet voor andere beeldende kunst activiteiten, zoals de Art Brut Biennale. Voorgesteld wordt het beschikbare budget vanaf 2015 te halveren en het resterende bedrag in te zetten voor de beveiliging van kunstwerken in de openbare ruimte

In de meicirculaire 2014 is aangekondigd dat de decentralisatie-uitkering Beeldende Kunst en Vormgeving per 2015 niet langer naar 36 grotere gemeenten gaat, maar wordt versleuteld in de algemene uitkering naar alle gemeenten. In de septembercirculaire zal de berekening van dit budget worden gepubliceerd.

Omdat het college op dit moment niet kiest voor deze bezuinigingsoptie wordt voorgesteld dat, op het moment we extra geld krijgen van het Rijk, dit ten gunste van de algemene dienst te brengen.

A4e. Culturele initiatieven (€ 31.000)

Met betrekking tot culturele initiatieven in de samenleving kennen wij twee uitvoeringsregelingen voor de amateurkunst. Het gaat om uitvoeringsregelingen die zich richten op:

- 1) het ondersteunen van culturele initiatieven op het terrein van amateurkunst. Het gaat om extra activiteiten van Hengelose amateurkunstorganisaties die een aanvulling zijn op het reguliere amateurkunstaanbod in de stad. Per activiteit wordt maximaal 50% van de kosten gesubsidieerd, met een maximum van € 2.000.
- 2) de financiële ondersteuning van twee podiumlocaties die geschikt zijn voor amateurkunst-initiatieven: de Stadhuishal en Cultuurpodium Houtmaat. De subsidie aan Cultuurpodium Houtmaat bedraagt € 5.000. De subsidie voor het huren van Stadhuishal bedraagt maximaal € 2.000 per activiteit.

De uitvoeringsregelingen voor 2015 zijn eerder dit jaar al vastgesteld, onder voorbehoud van bezuinigingen. Voorgesteld wordt om het subsidieplafond bij de uitvoeringsregelingen Culturele initiatieven en Podiumbudget op € 0 vast te stellen.

Alternatieve bezuinigingsopties begrotingshoofdstuk 5. Ruimtelijke ontwikkeling en Mobiliteit

A5a. Verkeersmaatregelen (€ 21.000)

In het ambtelijk voorstel werd daarnaast ook voorgesteld om het budget voor fietsontwerp te verlagen met ruim € 20.000. Gezien het coalitieakkoord kiest het college hier op dit moment niet voor. Het budget voor fietsen (advisering, ontwerp) is de afgelopen jaren beperkt gebruikt. Voor verschillende fietsmaatregelen waren nog middelen beschikbaar in de Reserve Duurzaam Veilig. Die zijn inmiddels ingezet en de mogelijkheden van deze Reserve zijn vrijwel uitgeput. In het coalitieakkoord is opgenomen dat een actieplan voor de Fiets wordt opgesteld. Door het verminderen van het budget fietsontwerp kan daarvoor nog maar beperkt externe kennis worden gebruikt. Het actieplan moet worden gemaakt met ambtelijke inzet. Bovendien is er dan jaarlijks nog maar een beperkt budget van € 16.000 voor uitvoeringsmaatregelen beschikbaar.

A5b. Gratis openbaar vervoer (€ 50.000)

Voorgesteld wordt het afschaffen van de subsidie voor Gratis Openbaar Vervoer (GOV) voor ouderen. De huidige GOV-periode loopt af per 1.1.2015. Inmiddels is duidelijk geworden dat het budget van € 50.000 onvoldoende is om het in de huidige vorm voort te zetten. Aanvullende budgetten zijn niet beschikbaar. Binnen Twente kennen alleen Enschede en Hengelo GOV. Almelo zou in 2011 wel meedoen maar heeft anders besloten. Weliswaar hebben de overige steden in Twente minder belangstelling maar deze hebben ook geen uitgebreid OV netwerk.

Hoewel GOV door de ouderen zeer wordt gewaardeerd is het ambtelijk voorstel toch hierop te bezuinigen. Er is geen wettelijke plicht gratis OV aan te bieden en er is onvoldoende budget beschikbaar om het project in de huidige vorm te kunnen voortzetten.

Alternatieve bezuinigingsopties begrotingshoofdstuk 6. Beheer openbare ruimte

A6a. Schoonvegen op koopzondagen t.l.v. afvalstoffenheffing (€ 16.000)

Het college wil de komende jaren investeren in de binnenstad. Om dit te doen wordt o.a. voorgesteld om het schoonvegen op koopzondag structureel te maken (€ 16.000 per jaar). Dit nadeel is reeds meegenomen in de Kaderbrief. Het is een mogelijkheid om deze extra kosten uit de afvalbegroting te betalen, dit heeft echter wel consequenties voor het vaste tarief van de afvalstoffenheffing.

Alternatieve bezuinigingsopties begrotingshoofdstuk 7. Bestuur, Veiligheid en Openbare Orde

A7a. Business seats FC Twente (€ 5.000)

Het voorstel is om te stoppen met de afname van vier business seats FC Twente met ingang van het seizoen 2015-2016. Het college kiest ervoor om te stoppen met de business seats, maar blijft het wel een zeer nuttig instrument voor relatiebeheer vinden. Daarom wordt voorgesteld om gewone jaarkaarten te kopen. Dat maakt dat de besparing lager uitvalt dan in het ambtelijk advies, dat uitging van een besparing van €10.000.

A7b. Opheffing budget fietsenstalling Kloosterterrein (€ 47.000)

Voorgesteld wordt om te stoppen met de gratis bewaakte fietsenstalling in de binnenstad. Afschaffen van de gratis bewaakte fietsten stalling kan een negatieve impact hebben op de aantrekkelijkheid en de bereikbaarheid van de binnenstad.

A7c. Versobering dienstverlening burgerzaken (€ 0)

Het versoberen dienstverlening Burgerzaken wordt in verband gebracht met de lagere opbrengst leges rijbewijzen (€ 150.000). Op dit moment zien wij geen mogelijkheden deze financiële tegenvaller in de bedrijfsvoering (want andere mogelijkheden zijn er niet binnen Burgerzaken) op te lossen.

8.10 Kaderbrief

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550 AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp
Kaderbrief 2015-2018

Zaaknummer
1014310

Uw kenmerk

Datum
17 JUNI 2014

Geacht raadslid,

Inleiding

Voor u ligt de Kaderbrief 2015-2018 inclusief het bijbehorende meerjarenperspectief 2015-2018. Dit document maakt inzichtelijk voor welke financiële opgave de gemeente Hengelo de komende raadsperiode staat. Nieuwe taken en economisch moeilijke tijden plaatsen ons voor grote uitdagingen.

Het zijn onzekere tijden voor de gemeentefinanciën, stapje voor stapje krijgen we informatie van het rijk. Hoewel het economisch klimaat lijkt te verbeteren is de financiële positie van de gemeente voor de middellange termijn nog steeds met onzekerheden omgeven. Op dit moment is nog steeds niet bekend hoe alle rijksmaatregelen doorwerken naar de gemeenten. Daarom ligt er vandaag voor u een beleidsarme Kaderbrief. Dit betekent dat hierin geen nieuwe beleidsinhoudelijke keuzes worden voorgelegd aan uw raad.

In deze Kaderbrief schetsen we een financieel perspectief waarin tevens de meicirculaire 2014 van het gemeentefonds is verwerkt. In deze circulaire is duidelijkheid gegeven omtrent de eerste fase van het groot onderhoud gemeentefonds en de ontvangen middelen in het deelfonds sociaal domein voor het begrotingsjaar 2015 met uitzondering van het Participatiebudget. Deze middelen zullen pas medio juni 2014 bekend worden gemaakt. Mede door de ontwikkelingen in de bijstand willen we dan ook benadrukken dat het nog steeds een dynamisch financieel perspectief is.

Door de aangekondigde rijksmaatregelen, de terugloop van eigen inkomsten en een aantal andere tegenvallers staan we de komende jaren nog voor een forse uitdaging. Dit te meer doordat er natuurlijk ook de afgelopen jaren al meerdere bezuinigingsrondes zijn geweest, met maatregelen die deels pas de komende jaren in de volle omvang gerealiseerd zullen zijn. Dit vraagt om een uitgebreide maatschappelijke takenverkenning voor de jaren 2016 e.v.

Bij de Beleidsbegroting 2014-2017 gingen we er van uit dat er sprake was van een sluitende begroting voor 2015 en er vanaf 2016 een nieuwe bezuinigingsronde noodzakelijk is. Echter het voorlopig financieel perspectief in deze Kaderbrief duidt er op, dat er voor de jaarschijf 2015 extra ingrepen nodig zijn. Voor de aanpak gaan we uit van een zogenaamde "tweetraps-aanpak", waarbij op korte termijn de jaarschijf 2015 structureel sluitend wordt gemaakt en vervolgens de tijd wordt genomen om voor de opgave vanaf 2016 een uitgebreide maatschappelijke takenverkenning te voeren om de tekorten vanaf 2016 e.v. structureel te dekken. Mede gelet op het feit, dat er een nieuwe raad is aangetreden en het praktisch gezien niet mogelijk is om een goede fundamentele discussie voor de begroting 2015 (bestuurlijk gereed eind september 2014) afgerond te hebben.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

In deze Kaderbrief zullen de beschreven ontwikkelingen uit het coalitieakkoord 2014-2018 "Samen aan de slag voor een energiek en aangenaam Hengelo" op diverse plekken de revue passeren. De komende jaren staan we voor grote uitdagingen. De nieuwe uitvoeringstaken in het sociaal domein hebben een grote impact op de inwoners en instellingen. In de binnenstad moet een herontwikkeling van functies plaatsvinden. Door de bezuinigingsopgave worden we voor moeilijke keuzes geplaatst. De opgaven zullen dusdanig worden opgepakt dat Hengelo ook in de toekomst een energieke en aangename stad blijft!

1 - Financieel perspectief 2015-2018

1.1 Financiële positie

De opgave waar we de komende jaren voor staan is niet gering. Hoewel op dit moment nog enkele onduidelijkheden zijn, is al wel duidelijk dat de Beleidsbegroting 2015 en de Kadernota 2016-2019 zeker geen gemakkelijke gaat worden. Ondanks de eerste tekenen van economisch herstel, blijft de economische situatie voor gemeenten zorgelijk. Er komen diverse ontwikkelingen op steden af, waardoor we in dynamische tijden verkeren. Dit komt onder andere doordat de effecten van de crisis nog doorwerken. Het is op dit moment moeilijk te overzien wat dit voor de gemeente Hengelo exact betekent. Dat zelfde geldt voor de ontwikkeling van de rijksuitgaven en op lokaal niveau bijvoorbeeld de ontwikkeling van de bijstand, grondexploitatie en Warmtenet.

Structureel sluitende begroting 2015

Uit oogpunt van gedegen financieel beleid is het uitgangspunt een structureel sluitende begroting 2015 aan te bieden, ook met inachtneming van het provinciaal toezichtkader. In het tweede onderdeel van deze brief wordt nader ingegaan op het proces om tot nieuwe structurele bezuinigingen voor de begroting 2015 te komen.

Daarnaast is het 2^e bezuinigingsspoor, zoals eerder aangekondigd in de Kadernota 2014-2017, geactualiseerd voor wat betreft de nieuwe structurele bezuinigingsopgave vanaf 2016. Mede door de veranderende rol als gemeentelijke overheid moeten we ons opnieuw bezinnen op onze taken en verantwoordelijkheden. Het zal hierbij gaan om of we de huidige taken willen/moeten blijven uitvoeren, of niet. En zo ja, of het ook anders c.q. goedkoper kan.

Meerjarenperspectief

Op dit moment kunnen we niet anders dan op een aantal items een zo goed mogelijke inschatting te maken van de financiële consequenties. Vandaar dat we spreken over een globaal financieel perspectief. Op basis van de huidige inzichten ziet het uiteindelijk perspectief er voor de komende jaren als volgt uit (* miljoenen):

	2015:	2016:	2017:	2018:
Verwachte tekorten	1,2	3,6	4,5	5,4

Wanneer er nieuwe inzichten ontstaan, door o.a. de grilligheid van het rijksbeleid (bijv. nieuwe maatregelen, nieuwe ontwikkelingen), dan wordt het financieel perspectief bijgesteld. Ook nieuwe inzichten in bijvoorbeeld wet- en/of regelgeving ten aanzien van de transities kunnen aanleiding zijn tot bijstelling. We blijven de komende periode dan ook uitgaan van een dynamisch financieel perspectief.

Algemene reserve

De eerder in gang gezette lijn door de vaststelling van de "Notitie gewenste hoogte algemene reserve" zal worden voortgezet. Hierbij wordt wel de kanttekening gemaakt dat op basis van het coalitieakkoord voor de benodigde initiële kosten, voor een goede invoering van de decentralisaties, een beroep op de algemene reserve wordt gedaan.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

De eerder vastgestelde lijn behelsde de volgende uitgangspunten, dat de algemene reserve:

- te allen tijde een minimumbedrag zal behelzen van 25 % van het benodigd weerstandsvermogen (indicatie op dit moment 25 % van € 29,5 miljoen = bijna € 7,4 miljoen);
- op termijn toegroeit naar 50 % van het benodigd weerstandsvermogen (indicatie op dit moment is dit bijna € 14,8 miljoen).

Het minimumbedrag was in 2013 al beschikbaar in de algemene reserve. Op basis van het bestaande beleid zal de gewenste situatie (door het eerder vastgesteld beleid door de gemeenteraad) eind 2017 worden bereikt. Hierbij is dan nog geen rekening gehouden met de nog te maken initiële kosten in het kader van de decentralisaties. Toch zal ons risicoprofiel door de transities verder onder druk komen te staan. Naar verwachting zal het dan benodigd weerstandsvermogen aan algemene reserve hoger zijn.

Tarievenbeleid

Voor tarieven geldt in principe volledige kostendekkendheid. Bij de gemeentelijke woonlasten wordt gestreefd naar een gematigde ontwikkeling van de totale reële lokale lastendruk. Er wordt vastgehouden aan het principe dat in ieder geval wordt gecorrigeerd voor nominale ontwikkelingen (inflatie).

1.2 Inhoudelijke en financiële gevolgen/risico's

In dit onderdeel zal eerst worden ingegaan op het al bekende financieel perspectief na de decembercirculaire 2013 van het gemeentefonds. Vervolgens is dit perspectief verder bijgesteld voor de overige ontwikkelingen, voor zover we die op dit moment kunnen overzien.

1.2.1 Financieel perspectief na de decembercirculaire 2013

- = nadeel

	2015:	2016:	2017:	2018:
Begrotingssaldo 2014-2017:	0	158	51	51
Stelpost onvoorziene tegenvallers in de begroting 2014-2017:	1.867	2.511	3.056	3.056
Financieel effect septembercirculaire 2013 gemeentefonds:	-2.208	-2.898	-3.018	-3.018
Tekort/restant post onvoorziene tegenvallers na septembercirculaire 2013 gemeentefonds (conform raadsbrief):	-341	-229	89	89
Begrotingsraad 5 november 2013: Motie D2-M1 FBK stadion:	-50	-50	-50	-50
Nog in te vullen taakstellingen "2e spoor bezuinigen"		-2.892	-5.236	-5.236
Financieel effect na decembercirculaire 2013 gemeentefonds:	528	608	711	711
Stand na decembercirculaire 2013 gemeentefonds (conform raadsbrief)	137	-2.563	-4.486	-4.486

Het begrotingssaldo 2014-2017 uit de Beleidsbegroting 2014-2017 vormde het vertrekpunt van het bovenstaand financieel meerjarenperspectief.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

De stelpost onvoorziene tegenvallers was nog in stand gehouden voor het opvangen van nog door te voeren rijksbezuinigingen in de Miljoenennota 2014. Dit financieel effect is door het rijk vertaald in de septembercircular 2013 van het gemeentefonds.

In de raadsbrieven naar aanleiding van de september- en decembercircular 2013 van het gemeentefonds is uitgebreid stil gestaan bij de verwachte ontwikkeling van het gemeentefonds in relatie tot het meerjarenperspectief.

Uiteindelijk heeft dit geleid tot een klein voordelig resultaat in 2015 van circa € 137.000 (restant stelpost onvoorziene tegenvallers). Met ingang van 2016 is het tekort bijna € 2,6 miljoen oplopend naar een structureel niveau van € 4,5 miljoen vanaf 2017. Dit is dan ook het nieuwe vertrekpunt voor de verdere actualisering van het financieel perspectief in deze Kaderbrief.

1.2.2 Het verwachte financieel meerjarenperspectief

Het verwachte financieel meerjarenperspectief voor de jaren 2015-2018 ziet er als volgt uit:				
				- = nadeel
	2015:	2016:	2017:	2018:
Stand na decembercircular 2013 gemeentefonds	137	-2.563	-4.486	-4.486
a. Transities (Participatiewet/Jeugdzorg/WMO):	<i>Uitgangspunt budgettaire neutraal</i>			
b. Financieel effect meicircular 2014 gemeentefonds	-607	155	1.227	550
c. Overige risico's/problematiek:				
Inkomensdeel bijstand	28	-117	-268	-366
Parkeren	-150	-150	-150	-150
Grondexploitatie	-222	-301	-300	-482
Onderuitputting kapitaallasten	0	0	0	-100
Dividenden	-62	-75	-25	-25
Rijbewijzen	-150	-150	-150	-150
Warmtenet	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Onkruidbeheersing verhardingen	0	-250	-250	-250
Wachtgeld voormalige wethouders	-156	-149	-81	0
Combinatiefuncties	-60	-60	-60	-60
Renteresultaat	100	100	100	100
Vennootschapsbelasting	0	p.m.	p.m.	p.m.
d. Structurele effecten jaarrekening 2013:	232	232	232	232
e. Coalitieakkoord:	-76	-76	-76	-76
f. Realisatie oude taakstellingen	-476	-476	-476	-476
g. Inflatiecorrectie algemene dekkingsmiddelen	296	296	296	296
h. Onvoorziene tegenvallers	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal verwacht tekort	-1.166	-3.584	-4.467	-5.443

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

De items uit het financieel perspectief worden hier achtereenvolgens toegelicht:

a. Transities

Voor de begroting 2015-2018 gaan we uit van de voortzetting van het beleidsuitgangspunt dat de uitvoering van de decentralisaties moet passen binnen de overgedragen middelen, zoals ook verwoord in het coalitieakkoord. Alleen het totale "gekorte" rijksbudget in het deelfonds sociaal domein is beschikbaar om in te zetten voor de transities.

Op basis van de meicirculaire 2014 van het gemeentefonds ontvangen we de volgende rijksmiddelen in het deelfonds sociaal domein voor 2015-2018:

- = nadeel; bedragen (* € 1.000)

	2015	2016	2017	2018
Deelfonds sociaal domein (functie 923):				
Decentralisatie AWBZ naar WMO (IU)	14.153	14.829	14.417	14.377
Decentralisatie Jeugdzorg (IU)	21.285	20.982	20.272	20.399
Decentralisatie participatie (IU)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal deelfonds sociaal domein:	35.438	35.811	34.689	34.776
Lasten- en batenmutaties:				
AWBZ/WMO en Jeugdzorg-taken	-35.438	-35.811	-34.689	-34.776
Decentralisatie participatie	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal lasten en batenmutaties:	-35.438	-35.811	-34.689	-34.776
Totaal financieel effect sociaal deelfonds meicirc.'14	0	0	0	0

Het deelfonds sociaal domein wordt voor een periode van 3 jaar ingesteld, namelijk de jaren 2015 tot en met 2017. Het bevat integratie-uitkeringen (IU) ten behoeve van de nieuwe taken in het kader van de WMO, Jeugdzorg en Participatiewet (onderdeel participatiebudget). In het kader van de integrale benadering van de doelgroepen worden de gelden ontschot ingezet. Ter zake geldt een bestedingsplicht aan de taken, ofwel het geld van het deelfonds mag niet worden besteed aan de bijvoorbeeld lantaarnpalen. Bij onderbesteding kunnen de ontvangen rijksmiddelen worden gereserveerd, maar daar ziet het voor 2015 vooralsnog niet naar uit, omdat er behoorlijke rijkskortingen zijn doorgevoerd en de zorgcontinuïteit in 2015 gewaarborgd moet zijn. Als college van B & W leggen wij horizontaal verantwoording af aan uw gemeenteraad, en via de verplichte "Informatie voor derden" aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Het deelfonds kent een eigen voeding en loopt dus niet mee in de normeringsmethodiek ("samen de trap op, samen de trap af") van de algemene uitkering in het gemeentefonds. Volgens de huidige planning van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden de aanwezige gelden in 2018 overgeheveld naar de (reguliere maatstaven van de) algemene uitkering in het gemeentefonds.

Voor de integratie-uitkeringen AWBZ/WMO en Jeugdzorg is het verdeelmodel voor 2015 gebaseerd op historische kosten. Vanaf 2016 worden voor beide taken objectieve verdeelmodellen ingevoerd. Uiterlijk in de septembercircularis 2014 wordt het objectieve verdeelmodel voor het WMO-budget definitief vastgesteld. Voor de Jeugdzorg is het model pas in december 2014 gereed en dan zal het budget voor 2016 per gemeente bekend worden gemaakt.

Aangezien we nog geen inzicht hebben in het objectieve verdeelmodel vanaf 2016 is voor de meerjarenramingen gerekend met de macro-inkomsten voor de WMO voor alle jaren, en zijn voor de jaren 2016-2019 de bedragen per gemeente aangepast met de percentages tussen die jaren.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Deze bedragen kunnen door het objectieve verdeelmodel nog tot behoorlijke herverdeeleeffecten leiden, maar op dit moment hebben we geen betere gegevens voorhanden. Op identieke wijze hebben we deze systematiek gehanteerd voor de verwachte inkomsten voor de Jeugdzorg.

De overgang van de historische verdelingen naar de objectieve verdeelmodellen in 2016 kan leiden tot behoorlijke herverdeeleeffecten. Voor het rijk kan dit een aanleiding zijn om een overgangs-regeling in te stellen. Het rijk zal de noodzaak daartoe nader onderzoeken.

Helaas is de objectieve verdeling per gemeente van de integratie-uitkering Participatiewet nog niet bekend gemaakt in de meicirculaire 2014. Daarvoor is vooralsnog een p.m. raming opgenomen in de bovenstaande tabel.

Gemeenten ontvangen op dit moment van het rijk budget om mensen met arbeidsvermogen naar werk toe te leiden: het Participatiebudget. Vanaf 1 januari 2015 gaat de Participatiewet in. Mensen met arbeidspotentieel kunnen niet meer in de Wajong (Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jonggehandicapten) instromen en de WSW (Wet Sociale Werkvoorziening) wordt afgesloten voor nieuwe instroom. Vanaf 1 januari 2015 vallen de nieuwe mensen met een arbeidsbeperking maar met arbeidsvermogen onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Als gevolg daarvan is vanaf 2015 een nieuw verdeelmodel noodzakelijk. Met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten is bestuurlijk overeenstemming bereikt over het nieuwe verdeelmodel Participatiebudget. Momenteel worden deze afspraken doorgerekend. Naar verwachting kan het rijk in de loop van medio juni 2014 de indicatieve bedragen aan gemeenten bekend maken.

We zullen bij het opstellen van de voorlopige ramingen voor de Beleidsbegroting 2015-2018 uitgaan van een zo goed mogelijke inschatting van de lasten (zowel uitvoeringskosten gemeente als de kosten van derden) en de overige baten, die gemoeid zijn met de transities. De complete transformatie van het sociale domein kan er toe leiden dat de voorlopige ramingen binnen het sociale domein vanaf 2015, door nieuwe inzichten, naderhand (binnenlijns) aanpassing behoeven. Deze uiteindelijke aanpassingen kunnen in afzonderlijke begrotingswijzigingen, aan de hand van de Beleidsrapportages, worden bekrachtigd.

Zoals in de Contourenschets "Met Respect..." al is aangegeven vormen de decentralisaties een grote bestuurlijke, organisatorische en financiële uitdaging voor de gemeente. *Omdat veel variabelen nog onbekend zijn is er sprake van een omvangrijk risico.* De verdere uitwerking van de Contourenschets zal worden vertaald in het nog vast te stellen beleidsplan. Het streven is er op gericht dat deze 24 september a.s. in de gemeenteraad wordt behandeld.

Voor de meest actuele ontwikkelingen op het terrein van de transities wordt verwezen naar de relevante stukken, die momenteel worden ingebracht in de politieke markt c.q. de gemeenteraad. Momenteel zijn de ontwikkelingen in de sfeer van de transities te dynamisch om uitvoerig te beschrijven in deze Kaderbrief.

b. Gemeentefonds

De meicirculaire 2014 van het gemeentefonds wordt als één van de belangrijkste van de afgelopen decennia aangemerkt. Dat komt vooral door de instelling van het deelfonds sociaal domein als gevolg van de 3D-operatie. Het gemeentefonds krijgt voor Hengelo daarmee in 2015 de volgende omvang:

•	Algemene uitkering	€ 68,8 miljoen
•	Deelfonds sociaal domein (WMO en Jeugdzorg)	€ 35,4 miljoen (zie hiervoor)
•	Deelfonds sociaal domein (participatie)	p.m. (wordt medio juni 2014 bekend)
•	Integratie- en decentralisatie-uitkeringen	<u>€ 9,7 miljoen</u>
Totaal (excl. participatie)		€ 113,9 miljoen

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Het totale financiële effect, dat voortvloeit uit de doorrekening van de meicirculaire 2014 van het gemeentefonds, is voor de jaren (* € 1.000):

2015:	2016:	2017:	2018:
-607	155	1.227	550

Met name ontwikkelingen in het accres, de hoeveelheidsverschillen in landelijke en gemeentelijke aantallen, de te hanteren loon -en prijscompensaties hebben tot de bovenstaande reeks geleid. In bijlage 1 - Financiële effecten 2014-2018 meicirculaire 2014 gemeentefonds - treft u een gespecificeerd financieel overzicht met een uitgebreide inhoudelijke toelichting aan voor de uitkeringsjaren 2014-2018. De effecten voor de jaren 2015-2018 zijn betrokken in deze Kaderbrief en die voor het jaar 2014 in de Eerste Beleidsrapportage 2014.

c. Overige risico's/problematiek:

Inkomensdeel bijstand

De landelijke ontwikkelingen laten het volgende beeld zien. Het UWV meldt dat in haar arbeidsmarktprognose het aantal ontstane vacatures (uitbreiding en vervanging) op de middellange termijn maar weinig groeit. Er wordt uitgegaan van een geringe daling van het aantal werkzoekenden. Regio's aan de randen van het land, zoals Limburg, Twente en de Achterhoek, blijven achter bij de gemiddelde banengroei. Het CPB meldt in haar prognose 2013 - 2017 dat de werkgelegenheid per jaar nog steeds daalt. Verwacht wordt dat de werkloosheid na 2014 weer zal afnemen, maar dat de werkloosheid in 2017 nog altijd hoger is dan voor de recessie. De WW en WWB-uitkeringen zullen pas na 2015 afnemen. Daarnaast geldt dat het herstel na laagconjunctuur in Twente over het algemeen later doorzet.

Als gevolg van de invoering van de Participatiewet met ingang van 2015 zal er een nieuwe groep bijstandsgerechtigden instromen. In 2015 zal een nieuw verdeelmodel voor het inkomensdeel voor de bekostiging van de bijstandsuitkeringen worden ingevoerd. Dit model kent een overgangsregeling van 3 jaar om de herverdeeldeffecten, die gepaard gaan met de overgang naar het nieuwe model te beperken en de financiële gevolgen voor gemeenten beheersbaar te houden. In het model wordt rekening gehouden met regiospecifieke effecten, die de kans op bijstand verklaren. In de eerste 2 jaren worden de gemeentelijke budgetten voor 50% gebaseerd op het model en 50% op basis van uitgaven in het verleden. In het derde jaar geldt de verhouding 75% model-25% historie.

Wij gaan er in onze (meerjaren-)ramingen van uit dat het aantal bijstandsgerechtigden en navenant de uitgaven nog verder zullen toenemen. Geprognosticeerd is met 2.313 gerechtigden ultimo 2014 oplopend tot 3.086 ultimo 2018. Tevens verwachten we dat de rijksbijdrage in 2015 daarvoor ook wordt aangepast, zodat we een maximaal eigen risico lopen van 5 %. Dit percentage is gebaseerd op de Meerjarige Aanvullende Uitkering (MAU), die loopt voor onze gemeente tot en met 2015. Gelet op de regiospecifieke kenmerken in het nieuwe verdeelmodel en de gehanteerde overgangsregeling met de historische component lijkt het er op dat het eigen risico voor de gemeente Hengelo ook in de meerjarenramingen 2016-2018 onder de 5% zal blijven. Uiterlijk 1 oktober a.s. worden de gemeentelijke budgetten voor het inkomensdeel voor 2015 bekend gemaakt.

Momenteel is de verwachting dat er over de jaren 2015 tot en met 2018 een tekort zal ontstaan op het Inkomensdeel van € 1,7 miljoen - € 2,1 miljoen (excl. Post.NL). Dit is uiteraard onder het voorbehoud van bestending van het rijksbeleid voor zover dit nu zichtbaar is. Vooralsnog geeft dit een netto financieel effect op het Inkomensdeel bijstand, ten opzichte van de Beleidsbegroting 2014-2017, van € 28.000 voordelig in 2015. Voor de meerjarenramingen leidt dit tot een nadeel van € 117.000 in 2015 oplopend tot € 366.000 in 2018. Echter blijft sprake van een grote onzekerheid, die groter wordt naarmate we verder in de toekomst komen.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres stadhuis

Burgemeester Jansenplein 1

Bezoekadres stadskantoor

Hazenweg 121

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

Parkeren

De afgelopen jaren zijn de parkeeropbrengsten meerdere malen naar beneden bijgesteld. Op basis van de werkelijke inkomsten 2013 verwachten we hogere parkeeropbrengsten straatparkeren (als gevolg van fiscale naheffing parkeren en vergoeding Mulderfeiten) dan in de meerjarenramingen in de begroting 2014-2017 is verwerkt. Echter door het project Lange Wemen zijn er minder beschikbare parkeerplekken straatparkeren en navenant minder inkomsten. Door deze twee factoren zullen we vanaf 2015 naar verwachting in de begroting rekening moeten houden met een structureel lagere opbrengst van € 150.000. De afspraken uit het coalitieakkoord en de gevolgen daarvan worden financieel vertaald onder punt e. "Coalitieakkoord".

Grondexploitaties

Op basis van de Kadernota c.q. begroting 2014-2017 zijn er extra middelen gestort in de reserve grondexploitatie. Voor 2014 betrof het € 2 miljoen en vanaf 2016 structureel € 1 miljoen. Op basis van de herzieningen grondexploitaties per 1-1-2014 heeft er een verdere uitfasering van de grondexploitaties plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot nadeliger tekortexploitaties, waardoor de voorzieningen grondexploitaties weer op peil zijn gebracht. Als gevolg van het aanhouden van grotere voorzieningen binnen de grondexploitatie neemt ook de rentecompensatie over deze tegoeden toe. Voor 2015 gaat het om een nadeel van € 222.000 oplopend tot € 482.000 in 2018.

Onderuitputting kapitaallasten

De afgelopen jaren was er steeds sprake van het achterblijven van de uitvoering van investeringsvoorstellen ten opzichte van de eerdere begrotingsramingen. Dit heeft tot gevolg dat er jaarlijks sprake is van onderuitputting op de kapitaallasten. Dit houdt in dat de (geraamde) kapitaallasten, die voortvloeien uit het investeringswerk in werkelijkheid (op rekeningbasis), niet meer ten laste komen van het op het betreffende (begrotings)jaar. Dit leidt dus tot een voordeel op de kapitaallasten. Daarom hadden we de laatste jaren een reguliere post geraamd voor onderuitputting kapitaallasten van € 800.000. Deze post is ook telkens in werkelijkheid gerealiseerd. Wij beseften dat deze post, gelet op het toekomstig investeringsvolume, op termijn niet op het huidige niveau haalbaar is en hebben daarom deze post al in de Beleidsbegroting 2014-2017 voor de jaren 2016 en 2017 neerwaarts bijgesteld met respectievelijk € 100.000 en € 200.000. We vinden het realistisch om deze lijn door te trekken naar de meerjarenschijf 2018. Ten opzichte van het begrotingsjaar 2017 ontstaat er een nadeel van € 100.000.

Dividenden

De strategische plannen van het Openbaar Lichaam Crematorium Twente (OLCT) leiden tot de nodige vervangingsinvesteringen c.q. modernisering van de huidige vestigingen en tot de bouw van enkele nieuwe vestigingen in de komende jaren. Deze ontwikkelingen leiden de komende jaren tot lagere winstuitkeringen (nadelen: 2015: € 62.000; 2016: € 75.000; vanaf 2017 jaarlijks € 25.000). Wij beseffen dat het wegvallen van het dividend een wissel trekt op de voor ons financieel moeilijke jaren, maar het voortbestaan van het OLCT is hiermee de komende decennia gewaarborgd.

Rijbewijzen

Het rijk bepaalt de maximale hoogte van de leges voor reisdocumenten en met ingang van 1 januari 2014 ook het tarief voor de afgifte van een rijbewijs. De gewijzigde legesverordening hiervoor is door uw raad al in een eerder stadium vastgesteld. Door de maximalisering van de legestarieven voor rijbewijzen ontvangen we per rijbewijs bijna € 20 minder dan waarmee in de Beleidsbegroting 2014-2017 was gerekend. Op jaarbasis gaat het om een inkomstenderving van € 150.000.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Warmtenet

Onderdeel van het coalitieakkoord is een heroriëntatie op o.a. de resultaten, risico's en perspectieven op lange termijn. De resultaten van deze heroriëntatie worden in het najaar verwacht. Vooralsnog geldt ten aanzien van het Warmtenet bestaand beleid, dat is gericht op verzelfstandiging zodra groen licht op het staatssteundossier is verkregen. Tot aan de verzelfstandiging, maar ook afhankelijk van de wijze waarop deze wordt vormgegeven worden aanzienlijke risico's gelopen. Zolang nog niet meer duidelijk is, wordt van een p.m. raming uitgegaan.

Onkruidbeheersing verharding

De Tweede Kamer heeft in 2011 de motie Grashoff aangenomen waarin wordt aangestuurd op een verbod van glyfosaathoudende middelen voor niet-commerciële instellingen vanaf 2018. In een brief aan de Tweede kamer laat de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu weten dat het verbod van glyfosaat op verhardingen al per november 2015 in zal gaan. Op 4 maart 2014 heeft de Tweede Kamer hiermee ingestemd. Dit betekent dat per november 2015 het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen op verhardingen niet meer is toegestaan.

Dit besluit leidt tot aanzienlijke meerkosten in de toekomst. Daarom worden in 2014 drie pilots uitgevoerd om ervaring op te doen met de alternatieve methoden "hete lucht", "branden" en "ultima vetzuren". Deze methoden worden gemonitord, waarna uiteindelijk een advies voor de meest geschikte methode(n) in Hengelo wordt gegeven. Vooralsnog schatten we het structureel tekort vanaf 2016 in op € 250.000. Wanneer meer duidelijkheid bestaat over de exacte (meer)kosten van de alternatieve methodiek(en) dan zal het kunnen zijn dat wij alsnog de voorlopige ramingen moeten bijstellen.

Wachtgelden voormalige wethouders

Als gevolg van de vorming van een nieuw college na de verkiezingen van 19 maart jl. zijn er twee wethouders niet teruggekeerd. Deze voormalige wethouders hebben 3 jaar en 2 maanden recht op wachtgeld, indien zij geen ander werk vinden of niet boven een bepaald vergoedingsbedrag voor de verrichte arbeid uitkomen. Op basis van de regeling zijn naar verwachting de maximale wachtgelden voor de jaren 2015, 2016 en 2017: € 156.000, € 149.000 en € 81.000.

Combinatiefuncties

Voor deze functies is de raming voor 2014 € 60.000 te laag om de met het rijk afgesproken 16,80 fte's te realiseren. Abusievelijk is de stelpost combinatiefuncties verdwenen in 2014. Vanaf 2015 gaat het om een structureel tekort van € 60.000.

Renteresultaat

Op dit moment is de rente voor aan te trekken leningen lager dan waarmee we in de Beleidsbegroting 2014-2017 rekening hebben gehouden. Dit mondt uit in een structureel voordeel van € 100.000.

Vennootschapsbelasting

Op aanwijzing van de Europese commissie zijn voorbereidingen getroffen om gemeentelijke ondernemingen onder de werking van de Wet Vennootschapsbelasting (VPB) te brengen. De achtergrond is het creëren van een "gelijk speelveld" voor ondernemingen, ongeacht of ze de onderneming wel of niet door een overheid wordt gedreven. Het is nagenoeg zeker dat de gewijzigde VPB met ingang van 1 januari 2016 van kracht zal zijn. De VPB is een belasting naar de winst, waarvan overheden tot op heden zijn vrijgesteld. Indirecte overheidsbedrijven (overheids-N.V.'s en B.V.'s) kunnen wel reeds VPB plichtig zijn.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Hoewel de wetswijziging qua formulering en uitleg nog "in beweging" is, is wel duidelijk dat voor de zogenaamde directe variant zal worden gekozen. Dat houdt in dat op het niveau van gemeenten belasting wordt geheven. In een eerdere, zogenaamde "indirecte", variant was sprake van verplichte afzondering van ondernemersactiviteiten in een aparte rechtspersoon, welke dan belast zou worden.

Ten aanzien van de financiële gevolgen het volgende. Zoals genoemd betreft VPB een belasting naar de winst. Verliesverrekening is mogelijk, maar er zal nooit meer worden verrekend dan aan belasting is betaald. Financiële gevolgen van de VPB-plicht kunnen dus uitsluitend negatief zijn. Het Ministerie van Financiën, belast met ontwerp en vaststelling van de wetswijziging, geeft aan dat het genereren van belastingopbrengsten niet het doel, maar wel een mogelijk gevolg van de VPB wetswijziging is. Naast de directe financiële gevolgen zal sprake zijn van aanzienlijke administratieve lasten. Van een eventuele financiële compensatie van deze gevolgen is nog niets bekend.

d. Structurele effecten jaarrekening 2013

Uit de jaarrekening 2013 blijkt dat we in het meerjarenperspectief 2015-2018 nog structurele effecten moeten meenemen (voor zover deze al niet zijn vertaald in de Beleidsbegroting 2014-2017). We zien de volgende positieve en negatieve ontwikkelingen:

- Kinderopvang (controles GGD, toeslagen, eigen bijdragen ouders e.d.) - 100.000
- Regionaal Meldingen- en Coördinatiepunt (voor de inkoop van trajecten en de doorbetaling aan de Hof van Twente zijn geen uitgaven geraamd i.h.k.v. dit meldingen- en coördinatiepunt). - 50.000
- Opbrengst onroerende zaakbelastingen (meer nieuw- en verbouw van niet-woningen) +500.000
- Opbrengsten precariobelasting (toenemende mogelijkheid vergunning vrij gebruik gemeentegrond, afname luifels en m² terras) - 100.000
- Gemeenschappelijke Voorziening Officiële Publicaties (regelgeving publiceren in een elektronisch blad door decentrale overheden) - 18.000

Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de financiële analyses in het jaarverslag 2013. Per saldo leiden de structurele effecten uit de jaarrekening tot een voordeel van € 232.000.

e. Coalitieakkoord

De gevolgen van de actiepunten uit het coalitieakkoord 2014-2018 "Samen aan de slag voor een energiek en aangenaam Hengelo" zullen de komende jaren worden betrokken bij de integrale afweging van de komende begrotingen. We zijn ons er terdege van bewust dat er weinig tot geen ruimte is voor nieuw beleid. De komende tijd zullen er een aantal zaken nader geconcretiseerd of onderzocht moet worden, zodat een en ander betrokken kan worden bij het opstellen van de begroting 2016-2019.

Eén van de actiepunten uit het coalitieakkoord, die al in de komende begroting opgenomen zal worden, is het investeren in de binnenstad. Om dit te doen wordt o.a. voorgesteld om een investeringsfonds voor de binnenstad in te stellen van jaarlijks € 200.000. Hierdoor verslechtert het financieel perspectief met structureel € 30.000 (kapitaallasten per jaar). Daarnaast wordt voorgesteld om de parkeerinkomsten van de koopzondagen terug te laten vloeien naar de binnenstad, hierdoor kan wederom een investeringsbudget worden gecreëerd van € 200.000 per jaar. Aangezien de parkeeropbrengsten al in de meerjarenbegroting zijn verwerkt, verslechtert het financieel perspectief met structureel € 30.000. Tenslotte wordt voorgesteld om het schoonvegen op koopzondag structureel te maken (€ 16.000 per jaar).

De financiële gevolgen van het investeren in de binnenstad laat een nadeel zien van € 76.000. Met name de invulling van het investeringsfonds binnenstad dient nog nader te worden uitgewerkt. Vooralsnog hebben we in het verwachte financieel meerjarenperspectief voor de jaren 2015-2018 de minimale variant opgenomen.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

f. Realisatie oude taakstellingen

De afgelopen jaren zijn er al diverse bezuinigingsrondes geweest. Op dit moment zijn we nog bezig met de realisatie van een aantal van deze bezuinigingen. We dienen rekening te houden met de onmogelijke realiseerbaarheid van eerder vastgestelde bezuinigingstaakstellingen door uw raad. Dit speelt met name bij de Regio Twente en de Veiligheidsregio Twente. Voor 2014 werden we in de gemeentebegroting voor een voldongen feit geplaatst door de besluitvorming omtrent de regiobegroting 2014 in de Regioraad en hebben we de verplichte uitgave conform verwerkt in de gemeentebegroting. Gelet op het feit dat we aan de vooravond staan van de bestuurlijke besluitvorming van de begrotingen van de Regio en Veiligheidsregio, is het van belang dat in Twente hieraan vooraf, gezamenlijk wordt opgetrokken om een gemene deler te vinden in de op te leggen taakstellingen aan deze twee organisaties. Vooralsnog gaan we uit van een onrealiseerbaarheid van een structureel bedrag van € 476.000, maar deze kan oplopen tot boven de € 1 miljoen als er geen substantiële amendementen (wijzigingen) op de betreffende begrotingen worden aangenomen. Het bedrag van € 476.000 is als volgt opgebouwd:

- * Regio Twente; het verschil tussen de jaarschijf 2015 t.o.v. 2014 in de begroting is € 376.000;
- * Veiligheidsregio Twente; het verschil ad € 100.000 betreft de bezuinigingsopgave uit het Dekkingsplan 2013-2016.

g. Inflatiecorrectie algemene dekkingsmiddelen

Voor tarieven geldt in principe volledige kostendekkendheid. Bij belastingen, heffingen en tarieven wordt voor de begroting 2015 uitgegaan van een inflatiecorrectie van 1,5%, waarbij geen sprake is van kostendekkendheid.

Bij de gemeentelijke woonlasten wordt gestreefd naar een gematigde ontwikkeling van de totale reële lokale lastendruk. Er wordt op basis van het coalitieakkoord vastgehouden aan het principe dat in ieder geval wordt gecorrigeerd voor nominale ontwikkelingen (inflatie). Zie ook de toelichting in de onderdeel 3 – Rente- en uitzettingspercentages begroting 2015-2018 - onder de kop "Belastingen, heffingen en tarieven".

h. Onvoorziene tegenvallers

Afhankelijk van de nieuwe CAO-gemeenten blijft de loonontwikkeling een onzekere factor. Daarnaast zijn we in afwachting van wat het rijksbeleid ons in de komende periode nog brengt. Ook autonome ontwikkelingen, bijv. in de bijstandssfeer, kunnen leiden tot fluctuaties in het financieel perspectief. Deze voorgaande aspecten zullen in belangrijke mate het financieel perspectief voor de begroting beïnvloeden en of dit eventueel leidt tot nieuwe bezuinigingen.

Door het huidige rijksbeleid nemen we vooralsnog een p.m. post op voor onvoorziene tegenvallers in het financieel perspectief. De onvoorspelbaarheid/grilligheid van het rijksbeleid in de afgelopen periode dwingt ons hiertoe. De komende maanden zal worden gezien of aan de post onvoorziene tegenvallers alsnog een bedrag moet worden gekoppeld.

1.3- Dynamisch perspectief

We hebben op dit moment een zo goed mogelijke inschatting gemaakt van de financiële consequenties op een aantal items, zoals deze zijn geschetst in het financieel meerjarenperspectief. In deze cijfers zitten echter nog wel de nodige onzekerheden. Dat geldt zowel voor het rijksbeleid als voor onze eigen ambities en keuzes. Wanneer er in de loop van dit jaar nieuwe inzichten ontstaan, door de turbulente ontwikkelingen op het gebied van de gemeentefinanciën, dan wordt het financieel perspectief 2015-2018 bijgesteld. Ook nieuwe inzichten in bijvoorbeeld wet- en/of regelgeving ten aanzien van de transities kunnen aanleiding zijn tot bijstelling. We blijven de komende periode dan ook uitgaan van een dynamisch financieel perspectief.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

2 - Procesvoorstel bezuinigingen 2015

Inleiding

In de Kadernota 2014-2017 was het voormalige college zich bewust van de verantwoordelijkheid voor een solide meerjarig financieel beleid. Dat college realiseerde zich dat ze niet over haar "eigen graf heen wilde regeren" door voortijdig definitief onomkeerbare bezuinigingsmaatregelen voor te stellen, terwijl een nieuwe gemeenteraad wellicht andere keuzes zal willen maken. Op basis van het geactualiseerde meerjarenperspectief, zoals geschetst in onderdeel 1, resteert voor de jaren 2015 tot en met 2018 een forse bezuinigingsopgave.

Los van de financiële noodzaak zal in deze nieuwe raadsperiode de discussie worden voortgezet over de veranderende rol die de (gemeentelijke) overheid inneemt in de samenleving. Dit zal wellicht leiden tot fundamentele keuzes over rollen en taken van de gemeente Hengelo. Hieronder gaan we daar verder op in. Uiteindelijk zullen de financiële noodzaak en de veranderende rol-neming door een veranderende samenleving hun vertaling vinden in de invulling van de bezuinigingsopgave vanaf 2016.

Veranderende rol van de overheid c.q. veranderd takenpakket

We zien dat onze samenleving en de rol van de gemeentelijke overheid aan het veranderen is. Daarin voorzien wij nog een versnelling voor de komende jaren. De netwerksamenleving krijgt steeds meer vorm, waarbij vaste instituties als gemeenten in een andere verhouding komen te staan tot de inwoners en de maatschappelijke organisaties. Er zal meer sprake zijn van gelijkwaardige partners in wisselende coalities en minder van vaste hiërarchische verhoudingen tussen overheid en burger c.q. organisatie. Dat betekent in de komende jaren een wezenlijke andere rol voor ons als gemeentelijke overheid. Met dit in ons achterhoofd en tezamen met de eerder vastgestelde visiedocumenten, zoals de Sociale Visie 2020, Structuurvisie Hengelo 2030 en met name het nieuwe coalitieakkoord 2014-2018 "Samen aan de slag voor een energiek en aangenaam Hengelo" zullen we ons opnieuw moeten bezinnen op onze rollen, verantwoordelijkheden en taken. De financiële kaders zijn daarbij randvoorwaardelijk. De wijze waarop een dergelijk traject wordt ingevuld vindt plaats in samenspraak met uw gemeenteraad.

Zoals reeds gemeld, staan we daarnaast aan de vooravond van een behoorlijke uitbreiding van het gemeentelijk takenpakket door de transities. Dit leidt tot andere verhoudingen in de begrotingsbudgetten tussen de verschillende domeinen (sociaal, fysiek en algemeen bestuurlijk).

Provinciaal toezichtkader

De provincie houdt toezicht op de wijze waarop gemeenten met hun geld omgaan. De gemeenteraad is verantwoordelijk voor een structureel sluitende gemeentebegroting 2015. In het kader van provinciaal financieel toezicht dient een begroting te worden aangeboden, die structureel en reëel in evenwicht is. De structurele lasten dienen gedekt te worden door structurele baten. De focus van de provincie is en blijft gericht op structureel en reëel evenwicht in de jaarschijf 2015 (conform de Gemeentewet). Indien dit naar het oordeel van de provincie niet het geval is, dan zal de provincie in het kader van het financieel toezicht kijken naar het tijdig herstel van het structureel evenwicht in de meerjarenramingen. Daar voldoen we als gemeente dan niet aan, met preventief toezicht als gevolg. De gemeente loopt dus risico ingeval de provincie de begroting 2015 onverhoopt niet structureel in evenwicht bevindt. Een escape in de meerjarenraming is dan niet voorhanden.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezuinigingsopgave

In onderdeel 1 van deze Kaderbrief is het geactualiseerde financieel meerjarenperspectief geschetst. Het illustreert de noodzaak van een nieuwe structurele bezuinigingsopgave van afgerond € 1,2 miljoen in 2015 oplopend tot € 5,4 miljoen in 2018. In tegenstelling tot eerdere perspectieven blijkt hieruit dus ook een financiële opgave voor 2015. Bij de Beleidsbegroting 2014-2017 gingen we er van uit dat er sprake was van een sluitende begroting voor 2015 en er vanaf 2016 een nieuwe bezuinigingsronde noodzakelijk is.

Echter het voorlopig financieel perspectief in deze Kaderbrief duidt er op, dat er voor de jaarschijf 2015 extra ingrepen nodig zijn. Voor de aanpak gaan we uit van een zogenaamde "tweetraps-aanpak", waarbij op korte termijn de jaarschijf 2015 structureel sluitend wordt gemaakt en vervolgens de tijd wordt genomen om voor de opgave vanaf 2016 een uitgebreide maatschappelijke takenverkenning te voeren om de tekorten vanaf 2016 e.v. structureel te dekken. Mede gelet op het feit, dat er onlangs een nieuwe raad en college is aangetreden is het praktisch gezien niet mogelijk om een goede fundamentele discussie voor de begroting 2015 (bestuurlijk gereed eind september 2014) afgerond te hebben.

Uiteindelijk moeten wij een structureel sluitende begroting 2015 aan uw gemeenteraad aanbieden. Gelet op het provinciaal toezichtkader, houdt dit in dat met ingang van 2015 al concrete structurele bezuinigingsbesluiten door uw gemeenteraad worden genomen. De besluitvorming over een structurele invulling van de bezuinigingen voor de jaarschijf 2015 zal in de gemeenteraad van 5 november 2014 plaatsvinden en die voor de jaren 2016-2019 in de gemeenteraad van eind juni 2015 (bij de behandeling van de Kadernota 2016-2019). Het voordeel van deze uitwerking is de langere doorlooptijd voor een fundamentele integrale afweging door uw gemeenteraad. Op deze manier is er meer tijd voor een zorgvuldige totstandkoming van concrete ombuigingsmaatregelen vanaf 2016.

De planning voor het bezuinigingsproces ziet er al volgt uit:

Wie	Doel	Data
Onderdeel A:	Structureel sluitende begroting 2015:	
College	▪ Definitieve besluitvorming structureel sluitende begroting 2015	30 sept. 2014
	▪ Technisch beraad Beleidsbegroting 2015-2018	20 okt 2014
Raad/inwoners/etc.	▪ Politieke markt (gecombineerd: meningsvormend en oordeelsvormend)	21 okt. 2014
Raad	▪ Stelt Beleidsbegroting 2015-2018 (incl. structurele bezuinigingsbesluiten 2015) vast	5 nov. 2014
Onderdeel B:	Kadernota 2016-2019:	
College	▪ Gedetailleerd procesvoorstel	begin sept. 2014
Raad	▪ Afstemming gedetailleerd procesvoorstel	sept. 2014

De afstemming van de procesuitlijning met betrekking tot de Kadernota 2016-2019, ten aanzien van de veranderde overheidsrol(len) en de maatschappelijke takenverkenning, zal na de zomervakantie van 2014 met uw gemeenteraad plaatsvinden.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

3- Rente- en uitzettingspercentages begroting 2015-2018

In de Verordening op het financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo wordt in artikel 2 lid 2 vermeld dat het college in de Perspectiefnota voorstellen aan de raad doet over de in acht te nemen financieel beleidsmatige kaders bij de voorbereiding van de Beleidsbegroting. Daarbij wordt in ieder geval ingegaan op de systematiek ter bepaling van de uitzettings- en rentepercentages.

Om het gedetailleerde proces voor de begroting 2015-2018 op te starten dienen eerst een aantal afspraken te worden gemaakt omtrent de uitzettings- en rentepercentages.

Grondslagen voor de ramingen bestaand beleid

Looncompensatie

De looptijd van de huidige CAO-gemeenten liep tot en met 31 december 2012. Voor de begrotingsjaren 2013 en 2014 is in de Beleidsbegroting 2014-2017 uitgegaan van de nullijn. Voor rijksambtenaren was de nullijn ook doorgetrokken naar 2014. Deze is als zodanig ingeboekt op de rijksbegroting en neerwaarts bijgesteld in het gemeentefondsuitkering.

Op dit moment is er nog geen zicht op een nieuwe CAO voor gemeenteambtenaren vanaf 1 januari 2013. De eisen van de bonden (5,5%) en het aanbod van het College van Arbeidszaken (0%) liggen momenteel te ver uit elkaar. Tijdens het opstellen van de begroting 2015-2018 zal worden bezien in hoeverre deze onzekerheid alsnog wordt weggenomen. Vooralsnog wordt een stelpost voor de looncompensatie geraamd. Er zal een reële inschatting worden gemaakt van de te verwachten looncompensatie (inclusief de mutaties in de sociale premies). Daarbij is aansluiting gezocht bij de verwachte prijs overheidsconsumptie, onderdeel beloning werknemers van 2,25% in 2015, zoals genoemd in het Centraal Economisch Plan van het Centraal Planbureau van maart 2014. Dit percentage is ook gehanteerd in de berekening van de looncompensatie in bijlage 1 - Financiële effecten 2014-2018 meicirculaire 2014 gemeentefonds

Prijscompensatie

Gelet op de nog steeds onzekere tijden en de (nieuwe) rijksbezuinigingen, die leiden tot een lagere gemeentefondsuitkering in 2015, is er voor gekozen om de prijzen niet met een bepaald percentage te verhogen in de begroting 2015-2018. De reële inflatie dient taakstellend opgevangen te worden binnen alle beleidsproducten.

Subsidies

Voor de subsidies zal, identiek aan de prijscompensatie, de nullijn (d.w.z. geen inflatiecorrectie) worden gehanteerd.

Huren

Navenant zullen de ontvangen huurbedragen niet stijgen voor de inflatiecorrectie. Wel kunnen er andere afspraken met verenigingen, instellingen etc. zijn gemaakt over huurverhogingen buiten de prijscompensatie om.

Belastingen, heffingen en tarieven

Voor tarieven geldt in principe volledige kostendekkendheid. Bij belastingen, heffingen en tarieven wordt voor de begroting 2015 uitgegaan van een inflatiecorrectie van 1,5%, waarbij geen sprake is van kostendekkendheid. Kostendekkende heffingen zijn bijvoorbeeld de afvalstoffen- en rioolheffing.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bij de gemeentelijke woonlasten (OZB, riool- en afvalstoffenheffing) wordt gestreefd naar een gematigde ontwikkeling van de totale reële lokale lastendruk. Er wordt vastgehouden aan het principe dat in ieder geval wordt gecorrigeerd voor nominale ontwikkelingen (inflatie). Daarnaast is er op basis van het Dekkingsplan 2013-2016 al een extra OZB-verhoging doorgevoerd van 1 %, waardoor de totale OZB-stijging voor 2015 (vooralsnog) uitkomt op 2,5 %. In de Beleidsbegroting 2015-2018 zal, inclusief de bezuinigingsmaatregelen, zoals gebruikelijk worden gekeken naar het totaalpakket aan belastingmaatregelen.

Constante lonen en prijzen

In de meerjarenramingen 2016-2018 wordt, zoals gebruikelijk uitgegaan van constante lonen en prijzen.

Omslagrente

De omslagrente is met ingang van de begroting 2014 aangepast van 5,5 naar 4,5%. Dit is gebaseerd op de notitie "Verlagen omslagrente", die is vastgesteld in de raadsvergadering van 10 september 2013. Gelet op het feit dat de gemiddeld door ons betaalde rente voor de aangetrokken financiering op dit moment ligt tussen de 4 en 4,5%, wordt voorgesteld om voor de begroting 2015 e.v. het omslagrentepercentage van 4,5% te handhaven.

De provincie Overijssel noemt in de Begrotingsbrief 2015 geen rentepercentage meer, maar geeft wel aan *"dat de toezichthouder er van uit gaat dat voor de rentetoerekening reële rentepercentages worden gehanteerd. Indien de werkelijke toegerekende rente substantieel hoger ligt, is dat een keuze van de raad. Echter de toezichthouder kan een correctie aanbrengen in het perspectief ingeval de algemene dienst wordt bevoordeeld ten nadele van bijvoorbeeld de grondexploitatie."*

Op dit moment is, op basis van de gemiddeld door ons werkelijk betaalde rente van reeds aangetrokken financiering, het voorgestelde omslagrentepercentage van 4,5% niet substantieel hoger.

Investerings

Op investeringen is de nota Activabeleid van toepassing, die begin 2012 is vastgesteld in de raad. De afschrijving start op 1 januari van het jaar ná ingebruikname van een goed c.q. na afronding van een investering. Dit betekent dat er niet wordt afgeschreven en in het jaar van afronding c.q. ingebruikname van een investering.

Op basis van de nota "Spelregels voor investeringen" gemeente Hengelo (zie ook de raadsbrief van 4 februari 2014) worden de rentelasten, vanaf de start van een investering, in werkelijkheid op maandelijkse basis toegerekend. Op begrotingsbasis wordt vanaf 2015 voor de geraamde investeringen in de eerste jaarschijf een half jaar rente als exploitatielast meegenomen. Daarna wordt telkens over het gehele jaar rente toegerekend.

De vervangingsinvesteringen maken onderdeel uit van het bestaand beleid. In de Beleidsbegroting zal een meerjarig investeringsplan worden opgenomen, waarin ook alle vervangingsinvesteringen worden benoemd.

Gemeentefondsuitkering

De gemeentefondsuitkering wordt in principe gebaseerd op de meicirculaire 2014 van het gemeentefonds. De taakmutaties in het gemeentefonds, op grond van de meicirculaire 2014, zijn in bijlage 1 - Financiële effecten 2014-2018 meicirculaire 2014 gemeentefonds - expliciet in beeld gebracht.

Onvoorzien/kleine opties nieuw beleid

In de begroting 2015-2018 wordt een jaarlijks bedrag van € 166.000 geraamd voor de post onvoorzien. Ook wordt jaarlijks een oplopende post van € 25.000 opgenomen voor kleine opties nieuw beleid.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

De onderhoudsbudgetten voor wegen, groen en riolering worden aangepast voor volumemutaties conform de Areaalnota. De kostenuitzetting voor rioleringen verloopt budgettair neutraal voor de begroting. Uitgangspunt bij rioleringen is 100 % kostendekkendheid. Onder autonome ontwikkelingen verstaan wij ontwikkelingen die door ons niet te sturen of te beïnvloeden omstandigheden zijn en zullen leiden tot onvermijdbare uitgaven of inkomstenverminderingen in de begroting. Deze ontwikkelingen zullen expliciet in beeld worden gebracht in de Beleidsbegroting 2015-2018.

Ten aanzien van de voorgaande uitgangspunten geldt: alles onder voorbehoud van de nog te nemen structurele bezuinigingsmaatregelen voor het begrotingsjaar 2015.

In deze Kaderbrief hebben de beschreven ontwikkelingen uit het coalitieakkoord 2014-2018 "Samen aan de slag voor een energiek en aangenaam Hengelo" op diverse plekken de revue gepasseerd. De komende jaren staan we voor grote uitdagingen. De nieuwe uitvoeringstaken in het sociaal domein hebben een grote impact op de inwoners en instellingen. In de binnenstad moet een herontwikkeling van functies plaatsvinden. Door de oplopende bezuinigingsopgave worden we voor moeilijke keuzes geplaatst. De opgaven zullen dusdanig worden opgepakt dat Hengelo ook in de toekomst een energieke en aangename stad blijft!

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,

mr. ing. Jan Eshuis

Drs. Sander W.J.G. Schelberg

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bijlage 1 - Financiële effecten 2014-2018 meicirculaire 2014 gemeentefonds

In de onderstaande tabel treft u de financiële consequenties die voortvloeien uit de meicirculaire 2014 van het gemeentefonds ten opzichte van de decembercirculaire 2013 aan. Vervolgens worden de genoemde items uit de tabel toegelicht.

Tabel financieel effect meicirculaire 2014 gemeentefonds

	- = nadeel; bedragen (* € 1.000)				
	2014	2015	2016	2017	2018
Gemeentefonds (functie 921):					
Ontwikkeling accres/overige ontwikkelingen	-56	1.145	1.841	1.925	1.696
Hoeveelheidsverschillen (gemeentelijk/landelijk)	119	-293	39	1.150	1.200
Apparaatskosten (korting regeerakkoord)					-286
Algemene korting onderwijshuisvesting gemeentefonds		287	240	233	233
Taakmutaties	7	-13	-3	115	183
Integratie-/decentralisatie-/suppletie-uitkeringen	359	-99	-218	-218	-189
Suppletie-uitkering groot onderhoud verdeelstelsel		-292			
Kleine verschillen	-8	-4	-4	-4	-4
Totaal algemene uitkering:	422	733	1.895	3.201	2.833
Lasten- en batenmutaties:					
Maatregelen Wet Werk en Bijstand	-29				
E-overheid/kadaster (aframing budget)	9	12	12	12	12
Individuele studietoelage		-33	-103	-174	-209
Uitvoeringskosten participatiewet		-16	-56	-99	-140
Netto-effect overheveling buitenonderhoud PO SO		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
E-boeken (korting bibliotheek)		38	43	50	58
Waterschapsverkiezingen		-115			
Maatschappelijke ondersteuning (vanaf 2015 netto-effect)	-218	-177	-57	-57	-57
Aframing stelpost Maatsch. Ondersteuning (middelen maatwerkvoorziening Wtcg, CER)		251	251	251	251
Erfgoed en ruimte (stelpost gemeentefonds)	-25				
Mantelzorg (stelpost gemeentefonds)	-33				
Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg	-125				
Gezond in de stad	was algemeen dekkingsmiddel				
Decentralisatie prov. taken vergunningverlening, toezicht en handhaving					-29
Prijscompensatie (nullijn)	0	0	0	0	0
Looncompensatie	0	-1.306	-1.306	-1.306	-1.306
Areaalnota	0	-186	-186	-186	-186
Lagere toevoeging algemene reserve (bommenregeling)	0	327	0	0	0
Uitbreiding personeel WWB (stelpost gemeentefonds)	0	-134	-338	-465	-675
Totaal lasten en batenmutaties:	-422	-1.339	-1.740	-1.975	-2.283
Totaal financieel effect gemeentefonds meicirc. 2014:	0	-607	155	1.227	550

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Toelichting

Algemene mutaties

Ontwikkeling accres/overige ontwikkelingen

De ontwikkeling van de algemene uitkering in het gemeentefonds wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de netto-gecorrigeerde rijksuitgaven. Volgens de normerings-systematiek ("trap op-trap af") hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, die voortvloeit uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd.

De afrekening van het accres voor 2013 valt iets gunstiger uit en het voorlopig accres voor 2014 nadeliger. Beide jaren worden verrekend met het uitkeringsjaar 2014. Het accres 2014 is o.a. lager uitgevallen door de lagere loon- en prijscompensatie aan de departementen. Daarnaast vallen de dividenden van staatsondernemingen mee als ook een hogere winstafdracht van De Nederlandse Bank. Tot slot zijn de investeringen van het rijk in de infra-structuur doorgeschoven naar latere jaren. Dat leidt in totaliteit tot lagere netto gecorrigeerde rijksuitgaven en dus een lager accres. De accresen van 2015 en volgende jaren zijn hoger. De rijksuitgaven zijn hoger als gevolg van een hoger geraamde looncompensatie, hogere uitgaven aan de Wajong en de doorgeschoven investeringen in de infrastructuur.

In het kader van het BTW-compensatiefonds is eerder al een taakstellende korting opgelegd. Inmiddels is besloten de verdeelwijze via de uitkeringsfactor van macro ruim € 309 miljoen ongewijzigd te laten. Naar aanleiding van een verzoek van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten is het vraagstuk van de verdeling uitvoerig besproken en geanalyseerd. Dat heeft geen eenduidig betere verdeling opgeleverd.

Hoeveelheidsverschillen (gemeentelijk/landelijk)

Bij het begrip ontwikkeling van de uitkeringsbasis praten we over de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, WOZ-waarden enzovoort. In de veronderstelling dat het te verdelen bedrag niet toeneemt als de hoeveelheid (Q) van de maatstaf stijgt, dan zal per maatstaf het maatstafgewicht (P) evenredig moeten dalen. Dat is een ingewikkelde methode en daarom wordt gekozen voor een eenvoudiger oplossing, namelijk de daling van de uitkeringsfactor. Gemeenten kunnen deze korting goedmaken door evenredig te stijgen met de landelijke aantallen. We hebben getracht een zo goed mogelijke inschatting te maken van de ontwikkeling van de gemeentelijke aantallen in de berekening van de gemeentefondsuitkering. Per saldo zijn de hoeveelheidsverschillen met name veroorzaakt door de ontwikkeling van het aantal bijstandsontvangers, WOZ-waarden, minderheden, oppervlakte bebouwing, huishoudens en inwoners.

Groot onderhoud aan het verdeelstelsel van het gemeentefonds

Het laatste groot onderhoud aan het verdeelstelsel is uitgevoerd in 1997. Er was scheefgroei ontstaan, ofwel de werkelijke kosten aan gemeentelijke taken waren in der loop der tijd anders dan de ijkpunten in het gemeentefonds. Daarnaast moest een oplossing worden gevonden voor definitiewijzigingen in het kader van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) met gevolgen voor recreatiewoningen en capaciteit bijzondere woongebouwen. Tot slot was er onvrede omtrent de hoge vaste bedragen van de 4 grootste gemeenten.

Met ingang van 2015 worden de clusters (vergelijk: taakvelden) logischer ingedeeld. Daarnaast zijn driekwart van de clusters voorzien van nieuwe ijkpunten op basis van kostenoriëntatie. Als gevolg van de groot onderhoudsoperatie wijzigt de omvang van het gemeentefonds niet. Wel

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

worden gelden overgeheveld tussen clusters onderling. Dat leidt bij individuele gemeenten tot herverdeeffecten. De herverdeeffect is door het ministerie berekend op basis van het uitkeringsjaar 2014.

De tweede tranche van het groot onderhoud vindt plaats met ingang van uitkeringsjaar 2016 wanneer de laatste drie clusters (Werk en Inkomen, Volkshuisvesting, Brandweer) worden herijkt.

Naar aanleiding van het VNG-advies over het groot onderhoud is tevens besloten om op basis van recente cijfers onderzoek te doen naar de uitgaven voor het clusteronderdeel Onderwijshuisvesting. De resultaten van dit onderzoek zullen worden betrokken bij de tweede fase van het groot onderhoud. Alsdan wordt tevens gekeken in hoeverre gemeenten herinvesterings hebben gepleegd aan onderwijsgebouwen die eerder (vervroegd) waren afgeschreven.

Een aantal clusters is samengevoegd, al dan niet in delen. Het cluster Maatschappelijke zorg is met het oog op de 3 decentralisaties (WMO, jeugd en participatie) met ingang van 2015 gesplitst in de clusters Maatschappelijke ondersteuning en Jeugd. De nieuwe clusterindeling is al in de meicirculaire 2014 toegepast.

Het groot onderhoud van het gemeentefonds zal volgens de meicirculaire 2014 voor de gemeente Hengelo leiden tot een voordelig herverdeeffect van ruim € 7 per inwoner. Echter de berekening in de webapplicatie van PAUW laat een nadelig effect zien van bijna € 3 per inwoner. Nadere analyse wijst uit dat het ministerie "oudere" aantallen, met name voor bijstandsontvangers en leerlingen, heeft gehanteerd dan waarmee wij in onze gemeentefondsuitkering rekening houden. Als voorbeeld hanteert het ministerie de definitieve aantallen bijstandsontvangers eind 2012 voor de vergelijkingsjaren 2014-2015 (tussen het oude en nieuwe verdeelmodel), terwijl wij in het uitkeringsjaar 2014 al uitgaan van recente aantallen op basis van ultimo 2013, zoals ook in de definitiebepaling van het berekeningsmodel voor het gemeentefonds is voorgeschreven. Onlangs werd tijdens een landelijke bijeenkomst en op basis van nieuwe berichtgeving van de webapplicatiebeheerder duidelijk dat meerdere gemeenten kampen met dit fenomeen, ook in dezelfde orde van grootte.

Suppletie-uitkering groot onderhoud verdeelstelsel

De herverdeeffecten worden gespreid door middel van een zogenaamde suppletie-uitkering. In tegenstelling tot aanvankelijke berichten duurt deze 2 jaar in plaats van 3 jaar, feitelijk dus alleen in 2015 een suppletie + of - van 50%. Het meerdere boven € 15 per inwoner per jaar wordt afgekocht, en uitgekeerd in 2015.

Door de "bestempeling" dat Hengelo een voordeelgemeente is, moeten we op basis van de overgangsregeling 50% van het zogenaamde voordeel eenmalig in 2015 inleveren ter compensatie van nadeelgemeenten, zijnde eenmalig ruim € 292.000 (nadelige suppletie-uitkering groot onderhoud verdeelstelsel).

Apparaatskosten (korting regeerakkoord)

In de meerjarenschijf 2018 moet ten opzichte van 2017 nog rekening worden gehouden met de oplopende structurele rijksbezuinigingen (tot en met 2025) in het kader van lagere apparaatskosten gemeenten als gevolg van de opschaling van gemeenten, zoals is verwoord in het regeerakkoord. Door deze maatregel wordt de gemeentefondsuitkering in 2018 met € 286.000 extra verlaagd. De ingeboekte korting liep voor Hengelo in 2017 al op tot € 814.000, zodat de totale structurele korting in 2018 € 1,1 miljoen behelst.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Algemene korting onderwijshuisvesting gemeentefonds

De korting vloeit voort uit de motie Buma, die een plek heeft gekregen in het regeerakkoord Rutte II. In de meicirculaire 2013 heeft een uitname plaatsgevonden door verlaging van maatstafgewichten. Na het groot onderhoud van het gemeentefonds is het cluster educatie op orde gebracht en is verlaging van het cluster niet meer nodig. Het kabinet kan het geld echter niet missen en daarom is de korting omgezet in een generieke korting. Dat wordt vertaald door de verlaging van de maatstafgewichten terug te draaien en te vervangen door een verlaging van de uitkeringsfactor. Dat leidt tot een voordelig herverdeeffect van € 233.000 structureel.

Taakmutaties versus lasten- en batenmutaties

Maatregelen Wet Werk en Bijstand (WWB)

Voor implementatie- en uitvoeringskosten van de Wet Maatregelen Wet Werk en Bijstand en enkele sociale verzekeringswetten wordt door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een toevoeging gedaan aan de algemene uitkering. Het wetsvoorstel is ingediend bij de Eerste Kamer. De beoogde inwerkingtreding van deze wet is 1 januari 2015.

Voor Hengelo gaat het om een incidenteel bedrag van bijna € 29.000 in 2014. Wij stellen voor dit bedrag te reserveren op de stelpost gemeentefonds in afwachting van de concretisering van te nemen maatregelen in Hengelo.

E-overheid/kadaster (aframing gemeentelijk budget)

In verband met de aansluiting van gemeenten op MijnOverheid wordt voor de exploitatie door het rijk een bedrag uit de algemene uitkering overgeheveld naar de begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het gebruik van de berichtenbox van MijnOverheid levert de gemeente een besparing op van kosten (bijvoorbeeld portokosten).

De huidige facturen aan gemeenten voor de verstrekkingen van gegevens uit het Handelsregister en uit het Kadaster worden vervangen door een vermindering van de algemene uitkering.

Voor Hengelo gaat het in totaliteit om een uitname van ruim € 21.000 uit de algemene uitkering. Hier tegenover staat een verlaging van het gemeentelijk budget van bijna € 12.000 structureel.

Individuele studietoeslag

In het kader van de Participatiewet is de individuele studietoeslag geïntroduceerd. Het betreft een nieuwe vorm van aanvullende inkomensondersteuning voor bepaalde groepen studerenden. De gemeente toetst in het individuele geval of de student gelet op zijn persoonlijke omstandigheden met voltijdsarbeid niet in staat is het wettelijk minimumloon te verdienen. Andere voorwaarden zijn dat de student minimaal 18 jaar oud is, recht heeft op studiefinanciering of WTOS (Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten) en geen in aanmerking te nemen vermogen heeft. Gemeenten moeten zelf in een verordening vaststellen hoe hoog de individuele studietoeslag is en hoe vaak die wordt verstrekt. In de bedragen is ook een compensatie begrepen voor uitvoeringskosten.

Voor Hengelo gaat het om een bedrag van bijna € 33.000 in 2015 oplopend tot ruim € 209.000 in 2018. De inbedding van beleid, uitvoering e.d. dient nog uit te worden gekristalliseerd. Daarom parkeren we vooralsnog de oplopende bedragen voor de periode 2015-2018 op de stelpost gemeentefonds.

Uitvoeringskosten participatiewet

In het kader van de Participatiewet wordt vanaf 2015 de toegang tot de Wajong beperkt. Hierdoor zal de gemeentelijke doelgroep toenemen, omdat mensen met arbeidsvermogen, die bij ongewijzigd beleid onder de (financiële) verantwoordelijkheid van UWV zouden komen, vanaf 2015 onder de Participatiewet gaan vallen. Het kabinet voegt voor de uitvoeringskosten ten behoeve van de genoemde nieuwe doelgroep middelen toe aan de algemene uitkering.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Voor Hengelo gaat het om een bedrag van bijna € 16.000 in 2015 oplopend tot ruim € 140.000 in 2018. De gemeentelijke uitvoeringskosten dienen nog in beeld te worden gebracht. Daarom parkeren we vooralsnog de oplopende bedragen voor de periode 2015-2018 op de stelpost gemeentefonds.

Netto-effect overheveling buitenonderhoud primair - en speciaal onderwijs

Met ingang van 1 januari 2015 gaat de verantwoordelijkheid voor buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen voor primair onderwijs (PO) en scholen voor speciaal onderwijs (SO) over van de gemeenten naar de schoolbesturen. Om die reden wordt een bedrag uit de algemene uitkering overgeheveld naar de begroting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. De schoolbesturen zullen de middelen voortaan ontvangen van dit ministerie.

Op deze overheveling hebben we in de Kadernota 2014-2017 c.q. Beleidsbegroting 2014-2017 geanticipeerd. De toen verwachte inschatting van de uitname uit het gemeentefonds behelsde een structureel bedrag van € 800.000 en de relevante lagere toevoeging aan de reserve onderwijshuisvesting was geraamd op € 1 miljoen structureel. Op basis van de meicirculaire 2014 is de uiteindelijke structurele uitname uit het gemeentefonds bijna € 87.000 hoger.

E-boeken (korting bibliotheek)

In 2011 is besloten om de inkoop van e-content door bibliotheken te centraliseren. Daarbij hoort ook een uitname uit de algemene uitkering, omdat de lokale bibliotheken deze taak niet meer uit gaan voeren. De uitname zal plaatsvinden per 2015, als de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen in werking treedt. Deze uitname wordt gecompenseerd door een lagere subsidieverstrekking aan de bibliotheek. Voor 2015 gaat het om ruim € 38.000 oplopend tot bijna € 58.000 in 2018.

Waterschapsverkiezingen

Per 1 juli 2014 treedt de Wet aanpassing waterschapsverkiezingen in werking. Dit betekent dat de waterschapsverkiezingen in 2015 tegelijk met de verkiezingen voor de Provinciale Staten plaatsvinden. Gemeenten krijgen door de wetswijziging voor het eerst een rol bij het organiseren van de waterschapsverkiezingen. De toevoeging aan de algemene uitkering compenseert gemeenten voor de extra kosten als gevolg van de organisatie van gecombineerde verkiezingen. Voor Hengelo gaat het in 2015 om een bedrag van € 115.000. Vooralsnog wordt dit bedrag op de stelpost gemeentefonds geraamd. Eerst dient duidelijk in beeld te worden gebracht welke gemeentelijke lasten met de organisatie van de waterschapsverkiezingen gemoeid zijn.

Integratie-/decentralisatie-/suppletie-uitkeringen versus lasten- en batenmutaties

Maatschappelijke ondersteuning (vanaf 2015 netto-effect)/ Aframing stelpost Maatschappelijke Ondersteuning (middelen maatwerkvoorziening Wtcg, CER)

Voor 2014 is de integratie-uitkering aangepast voor de voorlopige nominale index voor loon- en prijsstijgingen. In septembercirculaire 2014 volgt het definitieve percentage. Daarnaast is voor de ontwikkeling van de sociale wijkteams en de verbinding met de medische sector (bijvoorbeeld de wijkverpleging) aanvullend macro € 6 miljoen beschikbaar gesteld voor 2014. Voor 2014 is er dan € 218.000 incidenteel meer budget beschikbaar. Vooralsnog wordt dit bedrag toegevoegd aan de stelpost gemeentefonds.

De huidige integratie-uitkering WMO, voor met name huishoudelijke hulp, vormt geen onderdeel van het deelfonds sociaal domein met ingang van 2015.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Conform het regeerakkoord wordt met ingang van 2015 een korting op de integratie-uitkering toegepast van macro € 465 miljoen en met ingang van 2016 komt daar macro € 145 miljoen bij bovenop, zodat de structurele rijkskorting op huishoudelijke hulp macro € 610 miljoen is. In de Kadernota c.q. Beleidsbegroting 2014-2017 hadden we voor 2015 gerekend met een indicatief kortingsbedrag voor Hengelo in 2015 van € 2,325 miljoen en vanaf 2016 jaarlijks € 3 miljoen. De exacte doorrekening op basis van de meicirculaire 2014 laat voor de jaarschijven 2015 en 2016 een korting zien op de integratie-uitkering van respectievelijk € 2,4 miljoen en € 3,2 miljoen.

In 2014 zitten in de integratie-uitkering nog gelden opgenomen voor sociale wijkteams (macro 6 miljoen) en de compensatie voor chronisch zieken (macro 45 miljoen; aandeel Hengelo: bijna € 251.000). Die gelden worden met ingang van 2015 wel overgeheveld naar het deelfonds sociaal domein (dan respectievelijk macro € 10 en € 216 miljoen).

Door de overheveling van de middelen met ingang van 2015 voor de chronisch zieken naar het sociaal deelfonds kan de stelpost middelen maatwerk-voorziening van bijna € 251.000 worden afgeraamd. Deze maatwerkvoorziening maakt dan onderdeel uit van de lasten in het kader van het deelfonds sociaal domein en dienen dan ook onder die noemer te worden geraamd en verantwoord. Identiek geldt dit voor de sociale wijkteams.

Door de verlaging van deze stelpost middelen maatwerkvoorziening resteert er per saldo een iets hoger budget voor de WMO huishoudelijke hulp (jaarschijf 2015: bijna € 177.000 en vanaf 2016 jaarlijks € 57.000).

Erfgoed en ruimte (stelpost gemeentefonds)

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen heeft middelen toegekend vanuit de beleidsnota Visie Erfgoed en Ruimte (Kiezen voor Karakter). De middelen worden uitgekeerd via een eenmalige decentralisatie-uitkering in 2014. De middelen worden ingezet op initiatieven en projecten vanuit de gemeenten. De projecten zijn karakterbepalend en passen binnen de beleidsdoelstellingen van Visie Erfgoed en Ruimte. In onze gemeente gaat het om een project in Klein Driene. Gelet op het feit dat de co-financiering van dit project nog niet rond is, wordt voorsnog het bedrag van € 25.000 geparkeerd op de stelpost gemeentefonds.

Mantelzorg (stelpost gemeentefonds)

Er worden extra rijksmiddelen beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van activiteiten om de mantelzorgondersteuning naar een hoger niveau te tillen, zodat op het moment dat de WMO in 2015 in werking treedt, integraal maatwerk in de praktijk wordt geleverd. Het is de bedoeling dat met deze middelen een merkbare verbetering van de ondersteuning van de individuele mantelzorger in de gemeente wordt gerealiseerd. Gemeenten kunnen, rekening houdend met de lokale situatie en gebruik makend van de aanwezige kennis en expertise, hierbij eigen prioriteiten stellen. Incidenteel wordt een bedrag van ruim € 33.000 via een decentralisatie-uitkering in 2014 aan onze gemeente beschikbaar gesteld. Voorsnog wordt dit bedrag toegevoegd aan de stelpost gemeentefonds.

Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg

Voor de invoeringskosten van de decentralisatie Jeugd werd al een decentralisatie-uitkering ontvangen van € 32.000 in 2014. Deze is in 2014 op basis van de meicirculaire 2014 verhoogd met ruim € 125.000. In afwachting van de mogelijke inzet van deze aanvullende middelen worden deze voorsnog geraamd op de stelpost gemeentefonds. De eerste tranche van € 32.000 is inmiddels al ingezet voor de invoering.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Gezond in de stad

In het kader van het stimuleringsprogramma Gezond in de Stad (GIDS) ontvangen gemeenten met wijken/buurtten met een relatief hoge achterstandsproblematiek GIDS-gelden. Er gaat een andere verdeelsleutel gelden en vervallen deze middelen, die waren ingezet als algemeen dekkingsmiddel, vanaf 2015 voor de gemeente Hengelo. Dit leidt tot een structureel nadeel van bijna € 25.000.

Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving

De jaarschijf 2018 (nieuwe jaarschijf in deze Kaderbrief) laat voor deze decentralisatie een hoger bedrag zien dan 2017, zoals is beschreven in de raadsbrief op basis van de decembercirculaire 2013. Voor de jaren 2014 tot en met 2017 was nog sprake van verrekeningen met de Regionale uitvoeringdiensten. Het extra bedrag voor 2018 van ruim € 29.000 zal vooralsnog worden geraamd op de stelpost gemeentefonds.

Overige lastenramingen

Prijs-, looncompensatie en areaalnota

Voor autonome, prijs- en loonontwikkelingen is jaarlijks een beperkt gedeelte van het accres van het gemeentefonds beschikbaar. De meerjarenramingen in de begroting worden zoals gebruikelijk tegen constante lonen en prijzen geraamd. Dit geldt dus voor zowel de meerjarige loon- en prijscompensaties dan wel de gemeentefondsuitkeringen. Bij de doorrekening van de meicirculaire 2014 van het gemeentefonds is het "constante" begrotingsjaar 2015 omgezet in een "lopend" begrotingsjaar en vindt in de gemeentefondsuitkering deels compensatie plaats voor autonome, prijs- en loonontwikkelingen.

Een uitgebreide toelichting omtrent de voorgestelde grondslagen voor de ramingen bestaand beleid treft u aan in onderdeel 3 - Rente- en uitzettingspercentages begroting 2015-2018. Dit onderdeel gaat in op o.a. de gehanteerde loon- en prijscompensaties, de volumemutaties voor de onderhoudsbudgetten in de sfeer van wegen en groen (areaalnota) en overige autonome ontwikkelingen.

Toch willen we een eerste globale doorkijk geven op basis van de berekeningen, die zijn gebaseerd op de cijfers uit de meicirculaire 2014 van het gemeentefonds, de indicaties voor de verwachte prijs- en loonontwikkelingen 2015 op basis van de begrotingscijfers 2014 en de areaalnota.

Omzetting constante prijzen naar lopende prijzen 2015 (ruimte gemeentefonds)	€ 981.000
Prijscompensatie 2015 nullijn	-
Aanname looncompensatie	- € 1.306.000
Areaalnota (excl. riool)	- € 186.000
Overige autonome ontwikkelingen	<u>p.m.</u>
	- € 1.492.000
Structureel tekort	- € 511.000

Hieruit blijkt dat de compensatie in het gemeentefonds ruimschoots (structureel) te kort schiet.

Lagere toevoeging algemene reserve (bommenregeling)

Het rijk heeft het voornemen om de bommenregeling met ingang van 2015 op twee punten aan te passen. In de eerste plaats zal het onderscheid in de drie categorieën gemeenten verdwijnen. In de tweede plaats wordt de mogelijkheid voor het ontvangen van een suppletie-uitkering beperkt tot de werkelijk gemaakte kosten. Dit betekent dat per 2015 alle gemeenten in geval van opsporing en ruiming van explosieven een bijdrage van 70% kunnen ontvangen door het indienen van een raadsbesluit en dat bijdragen per 2015 geen betrekking meer hebben op toekomstige kosten.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

De belangrijkste aanleiding voor de wijziging is dat de maatstaf nieuwbouwwoningen onvoldoende aansluit bij de kosten van het opsporen en ruimen van explosieven van de zogenaamde "veelgebruikers", mede door ontwikkelingen op de markt voor nieuwbouwwoningen. Verder is de ervaring van de afgelopen jaren dat aanvragen op basis van ramingen soms leiden tot een onnodig beslag op de algemene uitkering.

Met bovenstaande aanpassingen komt de maatstaf nieuwbouwwoningen met ingang van 2015 te vervallen. Dit was de maatstaf voor de categorie "veelgebruikers", waar ook de gemeente Hengelo was ingedeeld. De huidige zogenaamde "veelgebruikers" kunnen met ingang van 2015 een aanvraag indienen over gemaakte kosten vanaf 1 januari 2015.

De hiermee gemoeide rijksmiddelen in de algemene uitkering zijn conform eerder vastgesteld beleid tot nu toe toegevoegd aan de algemene reserve. Echter nu de middelen in de gemeentefondsuitkering vervallen, kan er voor 2015 geen toevoeging van € 327.000 meer plaatsvinden aan de algemene reserve.

Uitbreiding personeel WWB (stelpost gemeentefonds)

De formatie van de klantmanagers is gekoppeld aan het aantal cliënten. Door de verwachte ontwikkeling van het aantal cliënten zal de formatie toenemen. De vergoeding van deze uitvoeringskosten vindt plaats door de toename van de gemeentefondsuitkering.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

8.11 Moties en amendement

Motie
aanvaard
§

Motie Toekomstbestendig Hengelo

De gemeenteraad van Hengelo ter vergadering bijeen d.d. 5 november 2014,

Constaterende dat:

- Demografische gegevens aantonen dat Nederland en meer in het bijzonder Hengelo vergrijst.
- Bijna 50 % van de Hengeloers ouder dan 50 jaar is.
- Het college zich bewust is van de uitdaging die deze demografische ontwikkeling met zich meebrengt.

Van mening is dat:

- Anticiperend beleid noodzakelijk is om de groeiende groep ouderen in de toekomst adequaat te kunnen blijven ondersteunen bij hun zelfredzaamheid.
- Daarbij in het bijzonder aandacht nodig is voor het voorkomen en aanpakken van fysieke en psychische belemmeringen om zelfstandig te kunnen blijven wonen.
- Investeren in de toegankelijkheid en het verbeteren van voorzieningen hiervoor in ieder geval noodzakelijk is, evenals nadrukkelijke aandacht voor het voorkomen en aanpakken van eenzaamheid.

Verzoekt het college om:

- In de vastgestelde relevante beleidsdocumenten na te gaan welke mogelijkheden er op dit moment voor de groeiende groep ouderen in Hengelo zijn en dus na te gaan welke maatregelen er m.b.t. vergrijzing al genomen zijn en nog genomen gaan worden;
- te onderzoeken of de genoemde mogelijkheden en maatregelen voldoende toekomstbestendig zijn;
- en hierover aan de raad te rapporteren voor 1 juni 2015.

En gaat over tot de orde van de dag,

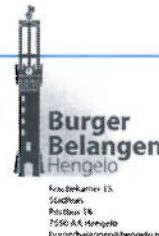
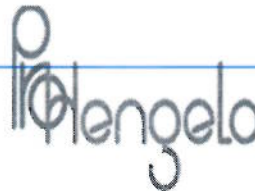
Namens CDA

Namens ChristenUnie

~~Maureen Muller~~

Egbert Alkema

Johan Harink

ChristenUnie

Motie Bezuiniging Vrijwilligersverzekering

C02

(M4)

De gemeenteraad van Hengelo ter vergadering bijeen d.d. 5 november 2014,

motie
aanvaard

Constateerende dat:

- De gemeenteraad van Hengelo bij de behandeling van de kadernota 2014 – 2017 d.d. 2 en 3 juli 2013 besloten heeft om op een aantal zaken te bezuinigen.
- Eén van die bezuinigingen de bezuiniging op de vrijwilligerspolis betreft.
- Het argument voor de bezuiniging is dat de bezuiniging een neutraal effect zou hebben omdat weinig Hengelose vrijwilligers er afgelopen jaren een beroep op hebben gedaan (Kadernota 2014-2017, 2013: pagina 25).
- Deze argumentatie voor discussie vatbaar is.

Overwegende dat:

- De genoemde bezuiniging slechts een relatieve besparing op levert. Volgens de kadernota gaat het om een bedrag van € 20.000 (Kadernota 2014-2017, 2013: pagina 25).
- Vrijwilligers alsmede de organisaties waar zij werken (bijvoorbeeld de Voedselbank Midden Twente, de Federatie van Hengelose Muziekverenigingen, Radio Hengelo en het bestuur van een Wijkraad) aangeven dat er door de bezuiniging op de vrijwilligersverzekering hiaten ontstaan in de dekking van vrijwilligers en de organisaties waar de vrijwilligers actief zijn.
- Er diverse politiek georiënteerde motieven, maar ook andere inhoudelijke redenen zijn om de bezuiniging op de vrijwilligersverzekering te herzien.
- Onderzoek bij o.a. Scouting Nederland en de Rotterdamse kerken heeft aangetoond dat vrijwilligerswerk de samenleving jaarlijks miljoenen euro's bespaart.
- Het mogelijk is een vrijwilligersverzekering (bijv. de verzekering van de VNG) met terugwerkende kracht af te sluiten.

Van mening is dat:

- De bezuiniging op de vrijwilligersverzekering herzien dient te worden.

Draagt het college op:

- Een vrijwilligersverzekering af te sluiten met minimaal de dekking zoals die van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).
- De kosten voor deze verzekering te dekken uit het begrotingsoverschot.

En gaat over tot de orde van de dag,

Namens CDA

Inge Postma

Namens PvdA

Maarten Hollander

Namens ChristenUnie

Egbert Alkema

Namens Burgerbelangen

Annie Doornbos

Namens GroenLinks

Rudi Theunissen

Namens Pro Hengelo

Wiert Wiertsema

motie
aanvaard
§**Motie platform alle ouders en onderwijs**

De gemeenteraad van Hengelo, in vergadering bijeen op woensdag 5 november 2014,

Constaterende dat

- Voorgesteld wordt de subsidie voor de uitvoeringsregeling Basissubsidie allochtonenorganisaties per 1 januari 2015 te schrappen,
- Met het stoppen van deze regeling ook de financiële ondersteuning voor het platform alle ouders en onderwijs vervalt,

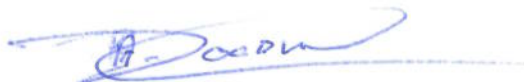
Overwegende dat

- Het platform alle ouders en onderwijs, anders dan de andere allochtonenorganisaties, een specifieke rol speelt in het vergroten van de ouderbetrokkenheid in het onderwijs,
- Deze organisatie derhalve een 'vreemde eend in de bijt' is binnen de uitvoeringsregeling Basissubsidie allochtonenorganisaties,
- Het logischer is het Platform alle ouders en onderwijs een plek te geven binnen het onderwijsbeleid,

Verzoekt het college

- Te onderzoeken welke plek het Platform alle ouders en onderwijs binnen het onderwijsbeleid zou kunnen spelen en hoe de ondersteuning van dit platform vanuit het onderwijsbeleid vormgegeven kan worden,
- De raad te informeren over de uitkomsten van dit onderzoek, voor 1 juli 2015.

En gaat over tot de orde van de dag.

Maarten Hollander
Partij van de Arbeid
Annie Doornbos
BurgerBelangen

D66

Hengelo

C02

M7

motie
aanvaard

§

Motie: doorgaan met uitvoeringsregeling partnerstad Emsdetten

De gemeenteraad van Hengelo, in vergadering bijeen op 5 november 2014,

Constaterende dat:

- een voorstel ligt te stoppen met de uitvoeringsregeling partnerstad Emsdetten.
- onder paragraaf 7.4 van Begrotingshoofdstuk 7 wordt voorgesteld te stoppen met de uitvoeringsregeling Uitwisseling partnerstad Emsdetten;
- dat daardoor gestopt wordt met de subsidiemogelijkheid voor organisaties, welke subsidie een bedrag omvat van € 2000,-;
- in 2016 sprake is van een jumelage met onze zusterstad Emsdetten;
- er ideeën zijn in Emsdetten alsmede in Hengelo om ter ere van dit jumelage oa. een kunst-cultuurproject onder jongeren op te starten;
- er kosten op zullen treden als gevolg van het bij elkaar brengen van mensen

Overwegende dat:

- doel van de regeling is om onderlinge contacten te onderhouden op het gebied van sport, onderwijs en cultuur tussen de gemeente Hengelo en Emsdetten.
- met het oog op de aanstaande jumelage en overige bestaande activiteiten van kosten sprake zal zijn
- deze uitgaven zullen drukken op het totale budget voor internationale activiteiten.
- de raad warm voorstander is van behoud en intensivering van activiteiten m.b.t de internationale samenwerking en de samenwerking met Emsdetten
- De raad wenst dat Hengelo ook over de grens op de kaart gezet gaat /blijft worden.
- Het college in november 2013 heeft toegezegd Bureau Hengelo te betrekken en te faciliteren bij dit laatste doel

Draagt het college op:

-de uitvoeringsregeling partnerstad als hiervoor aangegeven ten bedrage van € 2000,- niet stop te zetten en hiertoe het overschot in de begroting met 2000 euro te verlagen. En verzocht het college deze aanpassing te verwerken in alle relevante onderdelen van de begroting.

En gaat over tot de orde van de dag,

Namens D66 Hengelo,

Namens BB,

Namens PH,

Namens vvd

amendement
aanvaard
§**Amendement bezuiniging diversiteit**

De gemeenteraad van Hengelo, in vergadering bijeen op woensdag 5 november 2014,

Constaterende dat

- Voorgesteld wordt de subsidie voor de uitvoeringsregeling Basissubsidie allochtonenorganisaties per 1 januari 2015 te schrappen,
- Met het stoppen van deze regeling is er geen (financiële) ondersteuning meer voor de allochtone organisaties in Hengelo,

Overwegende dat

- Het voortbestaan van een aantal van deze organisaties op dit moment afhankelijk is van deze subsidie,
- Op grond van het voorstel deze subsidie per 1 januari 2015 vervalt,
- De allochtone organisaties de kans moeten krijgen om hun uitgaven aan het vervallen van deze subsidie aan te passen of op andere manieren (extra) inkomsten te verwerven,
- Het derhalve goed zou zijn om de bezuiniging geleidelijk in te voeren,
- De voorgestelde begroting sluit met een positief begrotingssaldo van € 50.000, van waaruit een geleidelijke invoering van de betreffende bezuiniging gedekt kan worden.

Wijzig

de zinsnede 'het voorstel is om het subsidieplafond vanaf 2015 voor de uitvoeringsregeling Basissubsidie allochtonenorganisaties op € 0 te zetten in de begroting 2015.'

uit bezuinigingsvoorstel 3.2 Diversiteit (26.000) als volgt:

het voorstel is om het subsidieplafond voor de uitvoeringsregeling Basissubsidie allochtonenorganisaties vanaf 2015 af te bouwen. In 2015 is het subsidieplafond € 16.000, in 2016 € 8.000 en vanaf 2017 € 0. Deze afbouw wordt evenredig vertaald naar de maximale subsidie per organisatie.

En verzoekt het college deze aanpassing te verwerken in alle relevante onderdelen van de begroting.

met 1/3 te verlagen. Deze afbouw wordt evenredig vertaald naar de maximale subsidie per organisatie. De subsidie wordt slechts verlaagd aan die organisaties die over 2014 subsidie hebben ontvangen. De subsidie per 2016 wordt afgewogen bij de takenanalyse.

Maarten Hollander
Partij van de Arbeid

Stadhuis
Burg. Jansenplein 1

Postadres:
Postbus 18,
7550 AA Hengelo

Internet:
www.hengelo.nl

Stadskantoor Hengelo
Hazenweg 121

Telefoon:
(074) 245 98 76

Email:
gemeente@hengelo.nl

Openstaande vragen en opmerkingen n.a.v. politieke markt 20 oktober 2014:

Beleidsbegroting 2015-2018

Opmerkingen / vragen:	Aanpassingen / antwoorden:
In het begin van de Beleidsbegroting de <i>begrotingsomzet</i> van € 286 miljoen noemen	We stellen voor om in de Inleiding een aanvullende tekst toe te voegen. Voor de aanvulling zie het cursieve gedeelte hieronder. 1. Inleiding Deze Beleidsbegroting 2015-2018 geeft een overzicht van de plannen voor de komende jaren en de financiële stand van zaken. De Beleidsbegroting 2015-2018 is de optelsom van het bestaande beleid en de maatregelen genoemd in de Kaderbrief 2015-2018. De komende jaren staan we voor een aantal uitdagingen. De nieuwe uitvoeringstaken in het sociaal domein hebben een grote impact en ook in de binnenstad liggen er forse opgaven. Tegelijkertijd staat er nog een flinke bezuinigingsopgave voor de deur. Dit alles maakt dat we een financieel bewogen jaar tegemoet gaan. <i>Ondanks de bezuinigingen zijn we met een begroting van ruim € 286 miljoen in staat om voor 2015 nog veel bestaande activiteiten en ambities uit te voeren.</i>
Er werd verondersteld dat er een verschil zit in de begrotingsomzet (€ 273 miljoen) en de totale lasten in de app "www.watdoethengelo.nl" (€ 286 miljoen). Graag een verklaring.	De begroting is in het kader van de landelijke regelgeving "Besluit begroting en verantwoording" (artikel 7 lid 1) opgesplitst in 2 gedeeltes, namelijk: a. de beleidsbegroting; b. de financiële begroting. In de eerste paragraaf van de financiële toelichting (paragraaf 7.1) treft u een financieel totaaloverzicht van de baten en lasten in de begroting. De opstelling van dit overzicht is landelijk voorgeschreven. Als u kijkt in de regel "LASTEN (excl. mutaties reserves)" en onder de kolom "Begroting 2015" ziet u een bedrag van ruim € 273 miljoen staan. Dit is een sub totaal aan lasten zonder de toevoegingen aan de reserves. De toevoegingen aan de reserves behelzen een totaalbedrag van bijna € 13 miljoen. Deze staan in de regel "Toevoegingen aan de reserves" en de kolom "Begroting 2015" met het bedrag € 12.930 (* € 1.000). Wanneer de lasten en de toevoegingen aan de reserves worden opgeteld komt het <i>begrotingstotaal</i> uit op € 286 miljoen.

<i>Milleniumdoelen/-budgetten</i>: Welk budget blijft er nog over en wat kunnen we daar nog voor doen?	Na het bezuinigingsvoorstel op de Millenniumbudgetten, zal het budget waaruit subsidies worden verstrekt aan burgerinitiatieven en organisaties in zijn totaliteit verdwijnen. Het andere budget, waarvan na de bezuiniging nog ongeveer € 20.000 overblijft, wordt ingezet voor “eigen” activiteiten om bij te dragen aan het behalen van de millenniumdoelen, die Hengelo zich heeft gesteld door Millenniumgemeente te willen zijn. De opdracht van de raad was om hierbij extra aandacht te besteden aan jongeren. Er zijn ook een paar aangegane verplichtingen, die uit dit budget worden betaald, zoals het uitvoeren en onderhouden van de website www.hengelo-duurzaam.nl, lidmaatschappen van het Klimaatverbond en Gemeenten voor Duurzame Ontwikkelen e.d. Gelet op de geringe bezetting binnen de gemeente om zelfstandig projecten op te zetten, nemen we soms deel aan activiteiten in samenwerking met andere organisaties, zoals met het COS (Centrum voor ontwikkelingssamenwerking): bijv. een project voor het ROC “Jouw Beeld, Mijn Roots”, waarbij het gaat om het thuisland van leerlingen en de beeldvorming van Nederlandse jongeren of Serious Challenge: een project voor jongeren in buurtcentra om aandacht te besteden aan de doelen van Serious Request en daarvoor geld bij elkaar te brengen en het onderwerp onder de aandacht te brengen van zoveel mogelijk mensen. Voor een uitgebreide toelichting wordt tevens verwezen naar het format bezuinigingsvoorstel 34 Milleniumbudgetten, zoals wij uw raad in een eerder stadium hebben doen toekomen.
Vragen t.a.v. <i>vrijwilligersverzekering</i>: * wat exact valt onder de dekking? * gelet op het feit dat verenigingen zelf ook vaak dit soort verzekeringen hebben afgesloten: hoe groot is de groep die nog onder gemeentelijke vrijwilligersverzekering valt? * met het oog op de a.s. transitie komen er meer vrijwilligers bij; vallen deze dan ook onder de dekking?	Wat exact valt onder de dekking? Het gaat om de zgn. VNG Vrijwilligers PlusPolis: • Aansprakelijkheidsverzekering voor Rechtspersonen. Verzekerd bedrag per aanspraak m.b.t. vrijwilligers: € 2.500.000 gelimiteerd tot € 5.000.000 per verzekeringsjaar. Eigen risico € 100. Het eigen risico wordt rechtstreeks met de rechtspersoon afgewikkeld. • Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering voor Vrijwilligers. Verzekerd bedrag: € 500.000 per aanspraak en per verzekeringsjaar voor alle vrijwillige bestuurders en toezichthouders van de organisatie tezamen, waarbij het balanstotaal van de organisatie niet meer bedraagt dan € 500.000. • Verkeersaansprakelijkheid voor Rechtspersonen. Verzekerd bedrag: € 1.000.000 per aanspraak gelimiteerd tot € 1.000.000 per verzekeringsjaar m.b.t. vrijwilligers. Eigen risico: € 500 per aanspraak. Het eigen risico wordt rechtstreeks met de rechtspersoon afgewikkeld. • Rechtsbijstandverzekering voor Vrijwilligers Verzekerd bedrag Rechtsbijstand bij strafrecht: € 40.000 als maximum voor alle aanspraken m.b.t. vrijwilligerswerk tezamen. Verzekerd bedrag Verhaalsrechtsbijstand: geen maximum. Het gaat hier om een aanvullende verzekering op de risicodekking c.q. verzekering. Bij introductie van de VNG Vrijwilligerspolis, is nadrukkelijk geadviseerd zelf zorg te blijven dragen voor een verantwoorde risicodekking.

	<i>Uit de folder:</i> <i>Kan mijn organisatie haar aansprakelijkheidsverzekering opzeggen?</i> <i>Opzeggen van de aansprakelijkheidsverzekering is niet verstandig, omdat een vereniging/stichting ook het risico loopt aangesproken te worden voor gebeurtenissen die niet direct het gevolg zijn van of verband hebben met vrijwilligerswerk. Denkt u bijvoorbeeld aan de aansprakelijkheid voor het gebouw/kantine (dakpan die op het hoofd van een bezoeker valt), of een bezoeker van de kantine die van de (defecte) barkruk valt. Of de werkgeversaansprakelijkheid van de organisatie voor haar vaste personeel. Verder heeft een vereniging naast vrijwilligers ook leden. Als een lid schade toebrengt aan een derde kan de vereniging ook aangesproken worden. Uitgangspunt van de VNG Vrijwilligerspolis is dat de vrijwilliger bij schade niet 'in de kou komt te staan'. De VNG Vrijwilligerspolis is juist bedoeld als aanvulling, niet als vervanging."</i> Gelet op het feit dat verenigingen zelf ook vaak dit soort verzekeringen hebben afgesloten: hoe groot is de groep die nog onder gemeentelijke vrijwilligersverzekering valt? Het betreft alle vrijwilligers in Hengelo. Daar moet gedacht worden aan: - Jongerenwerk - (wijk)welzijnswerk - Padvinderij - Vrijwilligers in de zorg (ziekenhuis, verzorgingshuis, hospices etc.) - mantelzorgers - Onderwijs - Cultuur - Sport - Bewonersorganisaties zoals bewonersbedrijven en wijkraden Met het oog op de a.s. transitie komen er meer vrijwilligers bij; vallen deze dan ook onder de dekking? Bij verlenging van de polis zouden nieuwe vrijwilligers daar ook onder vallen. Het betreft dezelfde doelgroep.
Er wordt nagevraagd of het budget voor vervanging/onderhoud van <i>straatmeubilair binnenstad</i> apart kan worden benoemd in de begroting.	We hebben 1 budget voor straatmeubilair voor heel Hengelo; circa € 145.000. Dit voor onderhoud en aanschaf van banken, prullenbakken en hekjes. In het kader van de versoberingsmaatregelen is met ingang van 2011 € 75.000 bezuinigd. De opdracht was het niet meer vervangen van straatmeubilair, met uitzondering van de binnenstad en de winkelcentra. Sindsdien zijn we erg terughoudend met het plaatsen van nieuwe prullenbakken, maar richten we ons op het behouden van het bestaande, vooral in de binnenstad en winkelcentra. Tevens is het erg onpraktisch om het budget voor straatmeubilair verder uit te splitsen.
De lasten voor het <i>vrijwilligerssteunpunt</i> in het stadhuis; hoe worden die gedekt? Wordt er nog subsidie verstrekt voor de huisvesting c.q. activiteiten etc. ?	Voor de activiteiten van het Servicepunt in het stadhuis worden geen kosten in rekening gebracht en zodoende ook geen subsidiemiddelen beschikbaar gesteld.

Bijlage: reactie externe partijen over de voorgenomen bezuinigingen 2015

Geïnformeerde externe partijen:

Bezuinigings- voorstel	Betrokken externe partijen	Portefeuille- houder	Uitkomst/reacties/zienswijzen overleg externe partijen
1.5 - Besparing armoedebeleid	Adviesraad arbeid en inkomen en cliëntenraad WWB	Ten Heuw	Zie bijgevoegde concept brief van de Adviesraad Inkomen & Arbeid. Definitieve brief volgt nog.
2.1 - Onderwijs- begeleiding	Expertis	Lievers	Gesproken met de heer Henk Mulders en mevrouw Dea Knol. Uitgelegd dat de huidige bezuiniging geen directe gevolgen heeft voor de lopende dienstverlening. Daarnaast hun medewerking verkregen om gezamenlijk met de gemeente te kijken naar een andere opzet van en afspraken rond de thema's waarop begeleiding gewenst is naar de toekomst voor de scholen en gemeente. Zie verder uitgaande brief zaaknummer 1035623.
2.3 - Jeugd- en jongerenwerk	Scala	Lievers	In een kort gesprek van wethouder Bron met Ina Vogelzangs, directeur/bestuurder van Scala, is meegedeeld dat op de subsidie een korting toegepast van € 100.000 op het jongerenwerk. Afgesproken is dat op korte termijn directie en management van Scala in gesprek gaan met MO over de gevolgen van de bezuiniging. Inmiddels is het 1 ^{ste} gesprek hierover geagendeerd. Scala is uiteraard onprettig verrast maar kan begrip opbrengen voor de gemaakte keuzes. Scala is gevraagd zich voor te bereiden op een afslanking van het jongerenwerk in de wijken. Met nadruk gaat het om het (recreatieve)jongerenwerk in de wijkcentra. Scala: "wij focussen ons nog op "alle" jongeren, en zullen daar nu keuzes in moeten gaan maken!".
3.2 - Diversiteit	Centro Ricreativo Lavoratori Italiani, Klub Srbija Hengelo, Platform Allochtone Ouders en Onderwijs Hengelo, Platform samenwerkingsverband Allochtonenorganisa- ties Hengelo, Stichting Aram centrum aanvulling, Stichting Hengelo-Yozgat, Stichting Turkse Muziek en Cultuur, Stichting Turkse Ouderen Hengelo, Suryoye Culturele	Bron	Op maandag 15 september was er een informatiebijeenkomst voor vrijwillige allochtone organisatie over de voorgenomen bezuinigingen. Jan Bron heeft toegelicht waarom het college meent te moeten bezuinigen op de uitvoeringsregeling diversiteit en wat de te volgen procedure is. Er waren een vijftal organisaties aanwezig. Jan Bron heeft toegezegd hen te informeren over: de verschillende organisaties, contactpersonen, hoogte subsidie per organisatie en mogelijkheden tot inspraak. Deze informatie is meegestuurd met de brief in zaak nummer 1035623.

	Vereniging Baradaeus, Suryoye Culturele Vereniging Tur-Abdin, Turkse Culturele Vereniging Hengelo.		
4.2 - Bibliotheek	Bibliotheek	Lievers	Zie verslag gesprek d.d. 15 september 2014 (bijlage) en uitgaande brief (zaaknummer 1035623)
6.2 - Millenium-budgetten	Twickelcollege, Fair Trade werkgroep, Wereldwinkel, Stedelijke Missie Ontwikkelingswerk Vrede, Unicef, Nigeria Women Fund, Stichting Fuhara, Stichting Het Debat, Amnesty, Cos, artikel 1 e.a.	Elferink	Alleen Women Nigeria Fund is op gesprek geweest. Zij willen misschien nog brief schrijven naar Raad en/of zich aanmelden voor inspreken op politieke markt op 21 okt. Ook de Wereldwinkel, Twickel (Stichting Savanne Onderwijs) en de werkgroep FT Hengelo hebben aangegeven dat ze overwegen om de raad een brief te sturen en/of in te spreken op 21 okt. de politieke markt.

Overige reacties op de begroting

Nr. bezuinigings-voorstel	Betrokken externe partijen	Verantwoordelijke sector	Verantwoordelijke portefeuillehouder	Uitkomst/reacties/zienswijzen overleg externe partijen
Effectueren bezuiniging Vrijwilligers-verzekering Begroting 2014 S03.4	Verenigingen	SAM	Bron	Zie bijgaande brief van de Stichting Voedselbank Midden-Twente. Bezuiniging is reeds geaccordeerd door de gemeenteraad bij de besluitvorming over de begroting 2014.

Hengelo, 25 september 2014.

Advies over het voorgenomen besluit over de bezuinigingen voor de begroting 2015.**Algemeen:**

Dit advies betreft de bezuinigingen die gemaakt moeten worden om uitvoering te geven aan de nieuwe taken op het gebied van de jeugdzorg, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Participatiewet. Daarnaast zijn taakstellingen nodig om de begroting 2015 sluitend te krijgen. In de Kaderbrief c.q. concept-Beleidsbegroting 2015 is geen rekening gehouden met nieuw beleid en middelen voor de nadere uitwerking van het coalitieakkoord, met uitzondering van de binnenstad. Een belangrijke indicator voor deze taakstelling is dat nieuw beleid voor oud beleid (budgettair neutraal) gaat.

Advies:

Ten aanzien van de punten 1 tot en met 5 op p. 3 e.v.

De bezuinigingsvoorstellen 1 tot en met 4 liggen in de lijn van de mogelijkheden waaruit het College kan kiezen. De adviesraad ondersteunt de visie van het College om eerst het armoedebeleid integraal door te ontwikkelen en in deze bezuinigingsronde van 2015 geen voorschot te nemen op de discussie van 2016.

Ten aanzien van de alternatieve bezuinigingsoperaties 6 tot en met 9 op p. 4 e.v.

De adviesraad merkt op dat de alternatieve bezuinigingsopties de kanteling van de decentralisatieopdracht niet in de weg moet staan.

Ten aanzien van de alternatieve bezuinigingsoperaties 10 tot en met 17 op p. 5.

De adviesraad is van mening dat bezuiniging op de onderwijsbegeleiding kunnen leiden tot vermindering van de leerresultaten op taal en rekenen, waardoor risicoleerlingen hun doorgaande leerlijn vmbo-mbo-hbo niet kunnen vervolgen i.v.m. niet slagen voor 2f taal en rekenen. De bezuinigingen op het jongerenwerk kunnen leiden tot opheffen van activiteiten op dit gebied. Deze ontwikkeling is niet in lijn met de uitgangspunten van de civil society uit de beleidsnota 'Met respect...'. Opnieuw wordt opgemerkt dat bezuinigingen van 10, 12, 15 en 17 betrekking hebben op de algemene voorzieningen en de beoogde kanteling van de WMO kunnen ondermijnen.

Ten aanzien van de alternatieve bezuinigingsoperaties 18 tot en met 19 op p. 6.

Adviesraad is van mening dat onderwerpen op het gebied van diversiteit, betrokkenheid buurt en emancipatie ook via het vrijwilligersnetwerk uitgevoerd kunnen worden. Een positieve attitude van de gemeente in het kader van de participatiewet is hierin gewenst.

Ten aanzien van de alternatieve bezuinigingsoperaties 20 tot en met 24 op p. 6 tot en met 7.

De adviesraad staat sceptisch tegen bezuinigingen op het gebied van gezond bewegen en is voorstander om de bibliotheekvoorziening te ontzien, voor veel (laagopgeleide) inwoners biedt de bibliotheek een

emancipatoire functie (ook voor senioren) en de bibliotheekactiviteiten stimuleren het leren in onze huidige samenleving.

Ten aanzien van de alternatieve bezuinigingsoperaties 25 tot en met 28 op p. 7 en 8.

Zie advies 20 tot en met 24.

Ten aanzien van ruimtelijke ordening en mobiliteit; bestuur, veiligheid en openbare orde p. 8-12

De adviesraad onthoudt zich van een advies over de thema's waarvoor zij geen expertise heeft.

Namens de leden van de Adviesraad Inkomen & Arbeid

Dr. Henk Ritzen, voorzitter.

Dhr. Eddy Oude Wesselink, lid.

Verslag gesprek wethouder cultuur met Bibliotheek

Datum maandag 15 september 2014
Tijd 14.30 – 15.30 uur
Aanwezig Bibliotheek: René Siteur (directeur-bestuurder)
Erik Lievers (wethouder) en Margreet Weide (beleidsmedewerker cultuur, verslag)

Aanleiding

Het college heeft vorige week een voorgenomen besluit genomen over de bezuinigingen in 2015. De bibliotheek krijgt als enige van de culturele instellingen opnieuw een korting op de subsidie. De wethouder heeft de directeur van de bibliotheek daar telefonisch over geïnformeerd, maar hij wilde ook graag nog een gesprek voeren over de mogelijke gevolgen van dit besluit. Vandaar de uitnodiging voor dit gesprek.

Bezuiniging bibliotheek

De wethouder licht het voorgenomen besluit toe over de bezuiniging op de bibliotheek. Ambtelijk is voorgesteld om een groter bedrag op de bibliotheek te bezuinigen, maar het college vond dat voor 2015 te kort dag.

René Siteur wijst erop dat de bibliotheek uitstel heeft gevraagd en gekregen voor het indienen van de subsidieaanvraag 2015, omdat daarin het restant van de vorige bezuiniging van 50.000 euro nog moest worden verwerkt. Vorige week heeft de bibliotheek de rapportage 2014 opgesteld en de begroting 2015. Dat ziet er niet zo rooskleurig uit, de rek is er nu wel uit. Bovendien is nog geen rekening gehouden met de nieuwe bezuiniging van 50.000 euro.

Als gevolg van de verhoging van de contributie na invoering van het standaardabonnement, is het ledenaantal sterker gedaald dan waar rekening mee was gehouden. Bibliotheek Hengelo heeft ervoor gekozen om in 2015 het standaardtarief van 49 euro te handhaven. 2015 is een overgangsjaar, want er komt een landelijke bibliotheekpas, met meerdere tarieven (28, 48 of 68 euro) voor verschillende abonnementen. De structuur van het lidmaatschap is gebaseerd op het uitleensysteem, maar de vraag is of het nieuwe landelijke tarievenstelsel toekomstbestendig is.

Verder treedt in 2015 de nieuwe Bibliotheekwet in werking. Die zal ook gevolgen hebben voor de financiën van de bibliotheek. Bij de berekening van de uitname uit het gemeentefonds voor de gecentraliseerde inkoop van e-content is een ander bedrag gehanteerd dan dat de bibliotheek nu zelf afdraagt (35 cent per inwoner) → MW kijkt na welke bedragen voor Hengelo gelden [€ 38.000 in 2015, oplopend naar € 43.000 in 2016, € 50.000 in 2017 en € 58.000 in 2018. De bibliotheek draagt in 2014 € 28.400 af].

RS wijst erop dat met ingang van 2013 de gemeentefondsuitkering is verhoogd ten behoeve van de bibliotheek. Hij vraagt zich af wat Hengelo daarmee heeft gedaan → MW zoekt dit uit [volgens de afdeling Financiën ging het oorspronkelijk om een integratie-uitkering voor gemeenten < 30.000 inwoners. Deze middelen zijn met ingang van 2013 aan de algemene uitkering toegevoegd en zijn niet afgezonderd voor de bibliotheek].

Bibliotheek op school

De wethouder wil graag verder hierover in gesprek om richting te geven aan de ambitie. Hij vindt het belangrijk dat de bibliotheek op school komt, maar zou het jammer vinden als kinderen daardoor niet meer naar de bibliotheek gaan. RS beaamt dat er een verschuiving te zien is; dankzij bibliotheek op school stijgen de uitleningen, maar minder in de fysieke vestigingen.

De wethouder wil graag dat duidelijk wordt gemaakt welke scholen nu meedoen, welke nog niet, wat de bijdrage is van de scholen en wat de bijdrage is van de bibliotheek. Dan moet blijken wat de

gemeente nog zou moeten en kunnen doen. Misschien kan een verschuiving van middelen in onderwijsbegeleiding een optie zijn. De wethouder gaat in gesprek met de scholen over wat zij willen met de bibliotheek op school.

Vervolg

RS vraagt of het nu blijft bij de bezuiniging van 50.000 euro met ingang van 2015. Of dat volgend jaar opnieuw een bezuiniging wordt opgelegd, bovenop deze 50.000 euro. De wethouder kan daar nu nog geen uitspraken over doen. Hij benadrukt dat het belangrijk is om helder te maken waar de keuzes moeten en kunnen worden gemaakt. Dat zou nu al moeten gebeuren, vooruitlopend op de takendiscussie die volgend jaar gevoerd gaat worden → RS en MW maken een afspraak om hiermee aan de slag te gaan.

RS merkt tot slot op dat de verhuizing van Bureau Hengelo naar de bibliotheek nog niet zeker is, omdat zij drie opties hebben. De wethouder zal dit morgen in het college ter sprake brengen.

S015089

Stichting Voedselbank Midden-Twente
bezoek: Sloetsweg 240, 7556 HW Hengelo
post: Abelenstraat 33, 7556 DS Hengelo
www.voedselbankmidentwente.nl
info@voedselbankmidentwente.nl
administratie: 0683 227 284
aanbod voedsel: 0651 887 153
KvK 08143968

Hengelo, 15 augustus 2014

College van burgemeester en wethouders gemeente Hengelo
Burgemeester Jansenplein 1
7551EC Hengelo

Onderwerp: bestuurlijk voornemen afschaffing vrijwilligersverzekering

Geacht college,

Het bestuur van Voedselbank Midden Twente (VBMT) heeft bij gerucht vernomen dat gemeente Hengelo de algemene vrijwilligersverzekering wil stopzetten. Ook hebben wij begrepen dat deze bezuinigingsmaatregel is ingegeven door de omstandigheid dat in de afgelopen jaren slechts zeer beperkt een beroep is gedaan op deze verzekering.

Alhoewel wij tot op heden van uw kant nog geen enkel officieel bericht over dit onderwerp hebben mogen ontvangen, en wij dus niet kunnen afgaan op de juistheid hiervan, vinden wij deze ontwikkeling dermate verontrustend dat wij uw aandacht hiervoor vragen.

Kenmerk van het sluiten van een verzekering is dat men zich vooraf voor mogelijke risico's wil indekken. Een verzekering sluit men af in de hoop en verwachting er geen gebruik van te hoeven maken. Voor een aantal gebeurtenissen heeft de rijksoverheid echter gemeenten een verzekering wettelijk verplicht te stellen. Organisaties die met vrijwilligers werken, vallen onder deze wettelijke verplichting. Zoals u weet, werkt VBMT uitsluitend met vrijwilligers. De omstandigheid dat van de verzekering een beperkt gebruik wordt gemaakt, kan in dit verband niet als argument voor afschaffing gelden.

Vele Nederlandse gemeenten maken gebruik van de mogelijkheid om, ten behoeve van maatschappelijke organisaties die met vrijwilligers werken, via de VNG een gunstige collectieve vrijwilligersverzekering te sluiten. Gemeenten zijn daartoe niet verplicht en de gemeenten die hiertoe besluiten, tonen aan zich verbonden te weten met het maatschappelijk belang van vrijwilligerswerk en hun verantwoordelijkheid jegens alle vrijwilligers die zich belangeloos inzetten voor de samenleving. Wij hebben begrepen dat de rijksoverheid jaarlijks enkele miljoenen in het gemeentefonds stort om deze verzekeringen te bevorderen.

Vrijwilligerswerk is niet meer weg te denken uit de samenleving. Sterker nog, door de taakstellende begrotingen waar gemeenten voor staan, zijn vrijwilligers onmisbaar geworden.

VOEDSELBANKEN.NL
Midden Twente

Voedselbank Midden Twente is lid van de
Vereniging van Nederlandse Voedselbanken

Mocht het waar zijn en de gemeente Hengelo besluit de vrijwilligersverzekering af te schaffen, dan geeft zij hiermee -naar onze mening- een verkeerd signaal af richting de participatiemaatschappij in ontwikkeling. Zij miskent tevens het nut en belang van vrijwilligerswerk en de inzet van zijn vrijwilligers.

Door de verzekering waarin de gemeente Hengelo op dit moment voorziet, gelden voor alle vrijwilligers in Hengelo dezelfde rechten en condities. Zo doende is er op dit punt geen onderscheid tussen vrijwilligers en de organisaties waarvoor zij zich inzetten. Bovendien is er geen sprake van een struikelblok, punt van discussie of voorwaarde als iemand vrijwilligerswerk wil gaan doen. Men is verzekerd en komt niet voor onaangename verrassingen te staan.

Wij gaan er vanuit dat de gemeente Hengelo gebruik maakt van de gunstige VNG polis. Wij kunnen ons eigenlijk niet voorstellen dat de VNG polis dusdanig drukt op de gemeentelijk begroting dat de realisatie van een structurele sluitende begroting uitsluitend mogelijk is door afstoten van deze polis.

Wij hopen dat onze reactie u op andere gedachten brengt. In ieder geval verwachten wij dat u in onze reactie aanleiding ziet om dit onderwerp opnieuw, in een breder en langer termijn perspectief, te willen bezien.

Met vriendelijke groet,
namens Voedselbank Midden Twente

Vera de Hart
voorzitter

VOEDSELBANKEN.NL
Midden Twente

Voedselbank Midden Twente is lid van de
Vereniging van Nederlandse Voedselbanken

Oldenzaalsestraat 231
7557 GL Hengelo
Tel; 06-47594906
www.savanneonderwijs.nl
email: info@savanneonderwijs.nl
KvKnr 08128066

Gemeenteraad Hengelo
Postbus 18
7557 AA Hengelo

Hengelo, 29 september 2014

Betreft: bezwaarschrift afschaffing Milleniumsubsidie Hengelo

Beste gemeenteraad,

Met ontsteltenis heb ik vernomen dat u voornemens bent de milleniumsubsidie af te schaffen. Ik kan mij voorstellen dat er in deze economische tijd niet al te veel subsidies gehandhaafd kunnen blijven, maar wil u toch meegeven hoeveel deze subsidie voor ons de afgelopen jaren betekend heeft en wat wij dus zullen missen wanneer deze wordt afgeschaft.

Sinds 2007 hebben wij (eerst via platform Hengelo Mondiaal en later via de gemeente Hengelo) subsidie gekregen voor ons wegnaarghana-project. Deze subsidie varieerde tussen de €1250,- en € 5000,- per jaar. Met behulp van o.a. deze subsidies is het ons elk jaar sinds 2007 gelukt om de volgende activiteiten te regelen;

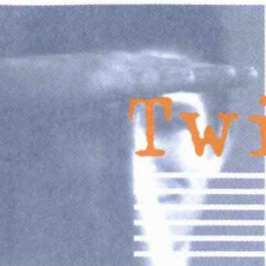
- een benefietconcert in Metropool (opbrengst tussen de € 600,- en € 1200,- per keer)
- een bedrijvendictee in het gemeentehuis van Hengelo (opbrengst tussen de € 500,- en € 1100,- per keer. We willen u graag weer uitnodigen om dit jaar deel te nemen)
- een veiling voor Ghana op verschillende locaties (opbrengsten tussen de € 2500,- en € 6500,- per keer)
- Carwash op het Twickel College (opbrengst tussen de €800,- en € 1050,- per keer)
- verschillende sponsorlopen en benefietfeesten in en rondom Hengelo (opbrengst tussen de € 300,- en € 2500,- per keer)

Deze activiteiten zijn georganiseerd voor en door de bevolking van de gemeente Hengelo en de deelnemers zijn ook vrijwel zonder uitzondering enthousiast over deze activiteiten. Vooral het feit dat jongeren zich zo betrokken voelen bij hun leeftijdsgenoten in Afrika en bereid zijn daar veel van hun eigen vrije tijd in te steken spreekt tot de verbeelding.

Mede met uw steun hebben wij zo, in de afgelopen 8 jaar, ruim €215.000,- weten in te zamelen voor onderwijsprojecten in Noordwest-Ghana. We hebben zo ruim 180 docenten een jaarsalaris kunnen geven en meer dan 15.000 kinderen hebben een docent gekregen die zij anders niet hadden gehad. We hopen dat u in de toekomst toch nog een kans ziet om een subsidie te kunnen geven aan onze projecten.

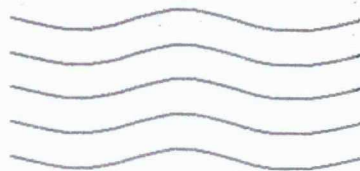
Namens de stichting Savanne Onderwijs,

Dick Elhorst
Vice-voorzitter

SCHOLEN
GEMEENSCHAP

Twickel

Gemeenteraad Hengelo
Postbus 18
7550 AA Hengelo

20658 7550AA 18

Afz Stichting Savanne Onderwijs
Oldenzaalsestraat 231
7557 GL Hengelo

20 oktober 2014

Aan

De gemeente raadsleden van de gemeente Hengelo
Postbus 18, 7550 AA Hengelo

Van
H.C. ter Mors
Broekheurnerweg 27a
7481 PX Haaksbergen
Tel 0612411907
Email h.termors@noaberkracht.nl

Geachte leden van de gemeenteraad van Hengelo,

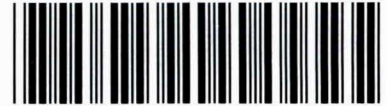
Binnenkort zult u gevraagd worden in te stemmen met de Verordening op de heffing en de invordering van precariobelasting voor 2015.

Hierbij vraag u om aandacht voor het volgende: in de verordening zitten een paar onvolkomenheden die mij financieel nogal treffen. Ik ben al een paar jaar bezig om dit via het ambtelijk apparaat aan de kaak te stellen maar vindt hier geen gehoor. Ik wordt hierbij verwezen naar uw orgaan, vandaar deze brief.

Mij gaat het om de precarioheffing voor luifels, deze wordt geheven aan eigenaren van panden die een luifel of overkapping hebben ongeacht of de ruimte die eronder zit wel of niet gebruikt wordt. De heffing is nogal fors 38,40 euro per m² en is niet zoals dat bij terrassen wel het geval is gestaffeld naar de locatie waar het pand gelegen is. Het zou voor mij vele malen goedkoper zijn een terras aan te vragen onder de overkapping dan zoals nu geen enkel gebruik ervan te maken. Ik heb echter geen enkel belang bij terrassen en ik verzoek u dan ook te bewerkstellingen dat verordening wordt aangepast in die zin dat het tarief wordt gematigd en dat de staffeling zoals bv bij terrassen wordt toegepast ook bij luifels zijn intrede vind.

Vriendelijke groet H.C. ter Mors, eigenaar van de winkelpanden meijersweg 5, 5a, 7, 7a te Hengelo

S016527

College van Burgemeester en Wethouders,
ter kennisname aan de Leden van de Gemeenteraad,
Stadhuis, Burgemeester Jansenplein 1, 7551 EC,
t.a.v. mevrouw K. Buis,
Gemeente Hengelo (O).

Stichting Woon- en Werkrumten
voor Kunstenaars in Hengelo (O),
p/a Deurningerstraat 13,
7557 HA Hengelo (O).

Hengelo (O), 20 October 2014.

Geacht College,

Per brief d.d. 24 September j.l. verraste U ons onaangenaam met Uw maatregel per 22 October aanstaande de Algemene Vrijwilligersverzekering te willen beëindigen. Naar verluidt zal de Gemeenteraad op 5 November aanstaande over dit besluit positief of negatief oordelen. Van enige 'nazorg' uwerzijds indien de Gemeenteraad Uw maatregel zou bevestigen is niets bekend (b.v. begeleiding bij het realiseren van een andere collectieve verzekeringsvorm t.b.v. de dan gedupeerde culturele organisaties). Dit in navrante tegenstelling met de opmerkingen in Uw 'smartsite' d.d. 5 October j.l.. Voor zover wij weten is Hengelo (O) de enige gemeente in Nederland die een dergelijke negatieve maatregel denkt te moeten nemen.

Door de eventuele beëindiging van bedoelde verzekering zijn onze bestuursleden tijdens hun werk t.b.v. de Stichting WWK niet meer verzekerd tegen de gevolgen van ongevallen, diefstal, agressie e.d.

Als de SWWK zal worden gedwongen zelfstandig een Vrijwilligerspolis te ontwikkelen zullen de kosten daarvan moeten worden betaald uit de middelen die de gemeentelijke subsidie t.b.v. het beheer van het vastgoedbestand van de SWWK biedt.

Het is onzeker of de marginale financiële toestand van de SWWK dit toelaat.

Het voortbestaan van de SWWK komt hierdoor in gevaar.

Het vrijwilligerswerk dat door de SWWK wordt verricht sinds 1972 was vóór die tijd een gemeentelijke taak.

Het bestuur van de Stichting Woon en Werkrumten voor Kunstenaars in Hengelo (O) maakt bezwaar tegen Uw besluit en verzoekt U deze maatregel ongedaan te willen verklaren.

Hoogachtend,

namens het bestuur:

H.C. Methorst, voorzitter a.i.

J.J. van der Veen, secretaris

Gouvenie bestuur Hangeloo,
adv. men. Kf. Pours.

Hangeloo

ONTVANGEN 21 OKT. 2014

College van Burgemeester en Wethouders,
ter kennisname aan de Leden van de Gemeenteraad,
Stadhuis, Burgemeester Jansenplein 1, 7551 EC,
t.a.v. mevrouw K. Buis,
Gemeente Hengelo (O).

Stichting Woon- en Werkruimten
voor Kunstenaars in Hengelo (O),
p/a Deurningerstraat 13,
7557 HA Hengelo (O).

Hengelo (O), 20 October 2014.

Geacht College,

Per brief d.d. 24 September j.l. verraste U ons onaangenaam met Uw maatregel per 22 October aanstaande de Algemene Vrijwilligersverzekering te willen beëindigen. Naar verluidt zal de Gemeenteraad op 5 November aanstaande over dit besluit positief of negatief oordelen. Van enige 'nazorg' uwerzijds indien de Gemeenteraad Uw maatregel zou bevestigen is niets bekend (b.v. begeleiding bij het realiseren van een andere collectieve verzekeringsvorm t.b.v. de dan gedupeerde culturele organisaties). Dit in navrante tegenstelling met de opmerkingen in Uw 'smartsite' d.d. 5 October j.l.. Voor zover wij weten is Hengelo (O) de enige gemeente in Nederland die een dergelijke negatieve maatregel denkt te moeten nemen.

Door de eventuele beëindiging van bedoelde verzekering zijn onze bestuursleden tijdens hun werk t.b.v. de Stichting WWK niet meer verzekerd tegen de gevolgen van ongevallen, diefstal, agressie e.d. Als de SWWK zal worden gedwongen zelfstandig een Vrijwilligerspolis te ontwikkelen zullen de kosten daarvan moeten worden betaald uit de middelen die de gemeentelijke subsidie t.b.v. het beheer van het vastgoedbestand van de SWWK biedt.

Het is onzeker of de marginale financiële toestand van de SWWK dit toelaat.
Het voortbestaan van de SWWK komt hierdoor in gevaar.

Het vrijwilligerswerk dat door de SWWK wordt verricht sinds 1972 was vóór die tijd een gemeentelijke taak.

Het bestuur van de Stichting Woon en Werkruimten voor Kunstenaars in Hengelo (O) maakt bezwaar tegen Uw besluit en verzoekt U deze maatregel ongedaan te willen verklaren.

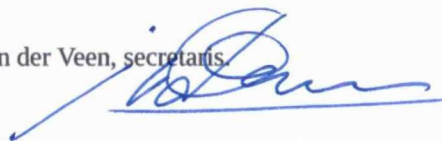
Hoogachtend,

namens het bestuur:

H.C. Methorst, voorzitter a.i.

J.J. van der Veen, secretaris

College van Burgemeester en Wethouders,
ter kennisname aan de Leden van de Gemeenteraad,
Stadhuis, Burgemeester Jansenplein 1, 7551 EC,
t.a.v. mevrouw K. Buis,
Gemeente Hengelo (O).

Stichting Woon- en Werkruimten
voor Kunstenaars in Hengelo (O),
p/a Deurningerstraat 13,
7557 HA Hengelo (O).

Hengelo (O), 20 October 2014.

Geacht College,

Per brief d.d. 24 September j.l. verraste U ons onaangenaam met Uw maatregel per 22 October aanstaande de Algemene Vrijwilligersverzekering te willen beëindigen. Naar verluidt zal de Gemeenteraad op 5 November aanstaande over dit besluit positief of negatief oordelen. Van enige 'nazorg' uwerzijds indien de Gemeenteraad Uw maatregel zou bevestigen is niets bekend (b.v. begeleiding bij het realiseren van een andere collectieve verzekeringsvorm t.b.v. de dan gedupeerde culturele organisaties). Dit in navrante tegenstelling met de opmerkingen in Uw 'smartsite' d.d. 5 October j.l.. Voor zover wij weten is Hengelo (O) de enige gemeente in Nederland die een dergelijke negatieve maatregel denkt te moeten nemen.

Door de eventuele beëindiging van bedoelde verzekering zijn onze bestuursleden tijdens hun werk t.b.v. de Stichting WWK niet meer verzekerd tegen de gevolgen van ongevallen, diefstal, agressie e.d. Als de SWWK zal worden gedwongen zelfstandig een Vrijwilligerspolis te ontwikkelen zullen de kosten daarvan moeten worden betaald uit de middelen die de gemeentelijke subsidie t.b.v. het beheer van het vastgoedbestand van de SWWK biedt.

Het is onzeker of de marginale financiële toestand van de SWWK dit toelaat.
Het voortbestaan van de SWWK komt hierdoor in gevaar.

Het vrijwilligerswerk dat door de SWWK wordt verricht sinds 1972 was vóór die tijd een gemeentelijke taak.

Het bestuur van de Stichting Woon en Werkruimten voor Kunstenaars in Hengelo (O) maakt bezwaar tegen Uw besluit en verzoekt U deze maatregel ongedaan te willen verklaren.

Hoogachtend,

namens het bestuur:

H.C. Methorst, voorzitter a.i.

J.J. van der Veen, secretaris

College van Burgemeester en Wethouders,
t. a. v. mevrouw K. Buus,
Stadhuis, Burg. Janssenplein 1,
7551 EC HENGELO . O.

J.W.W.K. Hengalo.

Aan de leden van de Hengelose Gemeenteraad
Postbus 18
7550 AA HENGELO

Betreft: Reactie opzegging collectieve vrijwilligersverzekering

Hengelo, 5 oktober 2014

Geachte leden van de Hengelose Gemeenteraad,

Zoals reeds geruime tijd duidelijk is wordt de collectieve vrijwilligersverzekering van de gemeente Hengelo per 23 oktober beëindigd. Als koepels van koren, podiumkunsten en muziekverenigingen hebben wij hiertegen al op diverse manieren bezwaar gemaakt.

Middels dit schrijven willen wij onze grote zorgen hieromtrent nogmaals met u delen.

Met klem benadrukken wij dat de vele tientallen bij onze koepels aangesloten verenigingen niet kunnen bestaan zonder vrijwilligers. De besturen van de verenigingen kunnen niet de verantwoordelijkheid op zich nemen om deze vrijwilligers onverzekerd hun taken uit te laten oefenen.

Als uw voornemen om de collectieve verzekering voor vrijwilligers te beëindigen werkelijkheid wordt, dan zullen alle afzonderlijke verenigingen eigen verzekeringen af moeten gaan sluiten. Dat is een extra kostenpost in de tijd dat subsidies al onder staan. Graag wijzen wij u op het effect dat de som van de te betalen premies van de individuele verzekeringen veel hoger zal zijn dan het huidige bedrag van een collectieve verzekering.

Tevens lopen we het risico dat vrijwilligers hun vrijwilligerstaken onverzekerd uit moeten voeren wanneer verenigingen of ongesubsidieerde amateurkunstgroepen de verzekeringskosten niet op kunnen brengen, met alle onvoorspelbare gevolgen van dien.

Onze conclusie is dan ook dat de afschaffing van de collectieve verzekering een zeer ongewenste situatie creëert en de Hengelose samenleving en de gemeente Hengelo per saldo veel geld zal gaan kosten. Dat kan onzes inziens niet de bedoeling zijn!

Wij roepen u dan ook op om de afschaffing van de collectieve vrijwilligersverzekering terug te draaien en deze als gebaar van dank richting de vele, vele vrijwilligers in Hengelo te laten voortbestaan.

Met vriendelijke groet,

Kitty ter Braak, Voorzitter Hengelose Korenkoepel

Simone Roerink, Voorzitter Podium Kunsten Hengelo

Thijs Tijhaar, Voorzitter Federatie van Hengelose Muziekverenigingen

Hengelo, 21 oktober 2014

Geachte Gemeenteraadsleden,

Hierbij wil Wereldwinkel Hengelo reageren op uw brief van 10 september 2014 over het stopzetten van de millenniumsubsidie per 1 januari 2015.

Als Wereldwinkel begrijpen wij dat Gemeente Hengelo moet bezuinigen. In Hengelo Duurzaam staan punten die wij als Wereldwinkel onderschrijven en wij willen onze activiteiten graag voortzetten.

Hengelo zet in op duurzaam ondernemen

Hengelo Duurzaam biedt inwoners, bedrijven en instellingen een podium. Een mooie duurzame stad kan alleen bestaan als we er samen voor zorgen. Als we rekening houden met de effecten van ons (koop-)gedrag op de wereld en haar bewoners.

Hier, maar ook wat verder van ons bed.

Wereldwinkels werken al 45 jaar aan de bestrijding van armoede in ontwikkelingslanden. Ze doen dat niet door het bieden van (nood)hulp, maar door handel. Handel is de meest duurzame vorm van ontwikkeling. Handel zorgt ervoor dat mensen in ontwikkelingslanden onafhankelijk worden van hulp..

Door middel van jaarlijkse activiteiten in en rondom de Wereldwinkel en het geven van lessen aan de hoogste klassen van de basisscholen informeren we de inwoners van Hengelo over de doelstellingen van de Wereldwinkel in het kader van Fairtrade en Duurzaamheid. Hiervoor wordt de jaarlijkse gemeentelijke subsidie gebruikt zodat we de kosten die wij daarbij maken deels kunnen dekken.

Wij verzoeken u daarom om uw besluit voor het stopzetten van de jaarlijkse millenniumsubsidie te heroverwegen. Anders is Wereldwinkel Hengelo niet meer in staat om bovenstaande activiteiten uit te voeren.

Met vriendelijke groet,

Anne Hegeman, voorzitter Wereldwinkel Hengelo

Gemeente Hengelo
T.a.v. College en Fracties
Hazenweg 21 14-074
Hengelo

Kenmerk collegebesluit: 1033833/ 9 september 2014

Hengelo, 29 september 2014

Geacht college en fracties,

Het bestuur van de Stichting Platform Allochtone Ouders en Onderwijs (PAOO) heeft uw brief inzake de bezuinigingen voor 2015 geldend voor de Allochtone organisaties binnen de gemeente Hengelo in goede orde ontvangen. Wij begrijpen de moeilijkheid waar de gemeente voorstaat met betrekking tot de komende bezuinigingen. Toch meent het PAOO bezwaar te moeten indienen tegen het voorgenomen besluit.

Het PAOO is in 2006 opgericht vanuit Forum, de opdracht was en is om de ouderbetrokkenheid in het onderwijs te vergroten om zo de leerprestaties en ontwikkelingskansen van een kind/jongere te vergroten. Naast het informeren en motiveren van ouders/verzorgers richten wij ons ook op de jongeren en de kinderen, hiervoor hebben wij in samenwerking met de beleidsmedewerkers, de wethouder onderwijs en bedrijven/partners vele activiteiten uitgezet. Deze activiteiten zijn voor alle jongeren, ouders en partners in Hengelo. Op deze wijze hebben wij ons ook geprofileerd.

Daarbij richt het PAOO zich niet alleen tot de allochtone 'groepen' in de stad, in tegendeel, wij zoeken de samenwerking op met alle partijen die te maken hebben met onderwijs, van VVE tot aan VMBO/HBO.

De vrijwilligers zijn de ambassadeurs van het PAOO en bewegen zich op scholen en plekken waar ouders, kinderen en jongeren zich bevinden. Tevens zijn wij sparringpartners voor de beleidsmedewerkers over de meest uitlopende thema's zoals studiekeuze, VVE, ouderbetrokkenheid en participatie.

Het PAOO heeft de volgende vragen betreffende het voorgenomen besluit:

- Heeft het college nagedacht over hoe bepaalde 'groepen' in de Hengelose samenleving 'in beeld' blijven/betrokken zijn bij de participatie samenleving als de Allochtone organisaties ophouden te bestaan?
- Hoe en wie blijft in contact met deze 'groepen'?
- Waar is de vind plek, heeft het college hier zicht op als de organisaties niet meer bestaan?

Het dagelijks bestuur van het PAOO wil graag met u in gesprek over de voorgenomen bezuinigingen, derhalve wachten uw uitnodiging af.

Met vriendelijke groet,
Ana Alcazar Robles

Voorzitter PAOO Hengelo

Aan de leden van de Hengelose Gemeenteraad
Postbus 18
7550 AA HENGELO

Hengelo, 8 oktober 2014

Betreft: Opzegging collectieve vrijwilligersverzekering

Geachte leden van de Hengelose Gemeenteraad,

Vanaf 2005 organiseert de Stichting Vocale Promotie het landelijke korenfestival Amusing Hengelo. Een evenement met ca 20 podia, 100 zanggroepen, 200 optredens en 10.000 bezoekers.

Wij kunnen dit evenement organiseren dankzij de inzet van een werkgroep bestaande uit 10 personen en daarnaast dankzij 60 tot 80 vrijwilligers op de dag zelf.

Wij hebben vernomen dat de gemeente Hengelo voornemens is om de collectieve vrijwilligersverzekering met ingang van 23 oktober 2014 te beëindigen. Dit heeft geleid tot onrust en zorgen binnen onze organisatie en onder onze vrijwilligers.

Vanzelfsprekend kunnen wij zelf een verzekering afsluiten, echter wij denken dat de huidige constructie financieel gezien gunstiger is. Het is zeer aannemelijk dat de som van de premies van de individuele verzekeringen veel hoger zal uitvallen dan het huidige bedrag van een collectieve verzekering.

Daarnaast zal er bij een groot deel van de verenigingen een tekort aan kennis zijn over de noodzaak van een verzekering of welke type verzekeringen wenselijk zijn. Het gevaar hierbij is zelfs dat verzekeringen afgesloten worden die te uitgebreid of misschien onnodig zijn.

Indien wij zelfstandig een vrijwilligersverzekering afsluiten, dan leidt dit tot een extra kostenpost terwijl alle inkomsten en subsidies sterk onder druk staan.

Wij verzoeken u om de afschaffing van de collectieve vrijwilligersverzekering terug te draaien, zodat u als gemeente, als goed huisvader, weet dat alle vrijwilligers hun activiteiten met een beperkt risico kunnen uitvoeren.

Met vriendelijke groet,

J. C. Dekker
Voorzitter
St. Vocale Promotie,
organisator van Vocaal Festival Amusing Hengelo

Gemeenteraad Hengelo
Burgemeester Jansenplein 1
7551 EC Hengelo

Ons kenmerk KISS-027-14
Datum 13 oktober, 2014
CC College B&W

telefoon +31 53 4893133
e-mail kerckhaert@kiss-oost.nl

Geachte leden van de raad,

Aanleiding

Het college van B&W heeft begin oktober 2014 de concept-beleidsbegroting 2015-2018 aan u aangeboden, waar uw raad op 5 november 2014 een definitief besluit over wordt gevraagd.

Wij begrijpen de moeilijke financiële omstandigheden waarin uw gemeente verkeert in de periode 2015-2018 en beseffen dat er nu en in de komende jaren ingrijpende bezuinigingsbeslissingen genomen moeten worden.

Toch vinden wij dat het voorstel van het college om per 1-1-2015 het lidmaatschap van KISS op te zeggen en daardoor € 11.000 per jaar definitief te schrappen uit de gemeentelijke uitgaven, op dit moment onverstandig. Alom wordt onderkend dat nauwe samenwerking met kennisinstellingen en maatschappelijke partners (triple helix) van groot belang is voor krachtadig en effectief stedelijk bestuur. In Nederland is Brainport Eindhoven daarvan een uitstekend voorbeeld. Tegen deze achtergrond is het belangrijk dat de gemeente Hengelo betrokken blijft bij het Overijsselse kennisinstituut KISS en invloed kan uitoefenen op de doorontwikkeling van de praktijkgerichte samenwerking met de kennisinstellingen en de maatschappelijke bedrijven/organisaties in de richting van een "KISS nieuwe stijl".

Wij vragen uw raad om dit voorstel niet te aanvaarden, maar als volgt te wijzigen:

- in plaats van het nu definitief beëindigen van het lidmaatschap van KISS ten bedrage van jaarlijks € 11.000, voor het jaar 2015 nog wel in te stemmen met een continuering van het lidmaatschap en daarvoor een incidentele bijdrage aan de vereniging KISS beschikbaar te stellen ter grootte van 50% van de jaarbijdrage, namelijk € 5.500,00.
Hierdoor kan KISS toch nog een volledig jaarprogramma 2015 uitvoeren plus, in samenwerking met alle partners binnen KISS, onderzoeken of er urgentie en draagvlak is om te komen tot een KISS nieuwe stijl vanaf 1-1-2016.
Een voorstel waarin de meerwaarde, ook voor de stad Hengelo duidelijk zal moeten blijken, komt in het voorjaar van 2015 ter tafel en zal dan ook door Hengelo beoordeeld kunnen worden. Mocht dat voorstel niet tot positieve besluitvorming in Hengelo komen, dan eindigt de bijdrage van de gemeente Hengelo aan KISS definitief met ingang van het jaar 2016.

Om welk voorstel van het college gaat het?

Het voorstel van uw college staat in de concept-beleidsbegroting 2015-2018 van de gemeente Hengelo, hoofdstuk 4, pagina 12, en luidt als volgt:

"Continueren lidmaatschap G32 i.c.m. Platform 31

De gemeente is lid van de kennisnetwerken G32 i.c.m. Platform 31 en KISS. Voor de combinatie G32/PF31 bedragen de kosten € 30.000 voor 2015 (en volgende jaren). De bijdrage aan Kiss bedraagt € 11.000 (2013/2014). In 2012 is vastgesteld dat de beschikbare dekking uit de éénmalige ISV-middelen voor deze bijdragen medio 2014 afloopt. Wij hebben in 2013 aangegeven dat dat over eventuele voortzetting in 2014 een besluit moet worden genomen.

In verband met dubbelingen, vraagtekens over de meerwaarde ten opzichte van de andere kennisinstituten en een ongewisse toekomst van KISS (na het vervallen van de provinciale subsidie) wordt de bijdrage aan Kiss stop gezet. Daarmee wordt de deelname aan KISS met ingang van 2015 beëindigd.

De deelname aan de werkgroepen van de G32 en aan Platform 31 worden wel voortgezet. De meerwaarde van deelname hieraan is gelegen in de toegang tot kennis voor ons eigen beleid en vooral beïnvloeding van (rijks-)beleid (wetten, besluiten en budgetten). De bijbehorende netwerken zijn voor ambtenaren en zeker voor bestuurders belangrijk om zaken voor elkaar te krijgen. Dit leidt tot een verslechtering van het financieel perspectief met € 30.000."

Context bij het collegevoorstel

Kennelijk heeft uw college de jaarlijkse bijdragen voor de landelijke samenwerkingsverbanden G32 en Platform31 en het Overijsselse samenwerkingsverband KISS, die al vele jaren lopen, niet in de meerjarenbegroting staan, waardoor er, bij normale continuering van beleid, vanaf 2015 een financiële last van € 41.000 (30.000+11.000) in de begroting zou neerslaan.

Het college kiest er voor om de werkgroepen van de G32 en Platform31 wel voort te zetten en de extra lasten in de begroting op te nemen, maar bij KISS die weg niet in te slaan.

Wat is KISS?

KISS, het Kennis Instituut Stedelijke Samenleving in Overijssel, bestaat sinds 2002 en is altijd door de gemeente Hengelo mede gefinancierd en gesteund. Het is in onze provincie ontstaan vanuit de behoefte aan praktische kennisuitwisseling en onderlinge samenwerking tussen de stedelijke overheden, de (toegepaste) wetenschappelijke instellingen en (maatschappelijke) bedrijven en organisaties. Het is een vorm van samenwerking in ons gebied tussen de zogenaamde vier O's¹ avant la lettre. De vijf Overijsselse steden (Zwolle, Deventer, Almelo, Hengelo, Enschede) met de Provincie Overijssel, de kennis- en onderzoeksinstituten (UT, Saxion en tijdelijk ook Windesheim) en een aantal bedrijven en organisaties (woningcorporaties, zorginstellingen, bouw- onderzoeks- en adviesbureaus) zijn erin geslaagd om gezamenlijk een klein kennisinstituut in het leven te roepen en te houden dat die behoefte aan kennisuitwisseling en kennisdeling op een praktische en "nabije" manier invult. Er zijn in de afgelopen jaren vele bijeenkomsten gehouden en programma's doorlopen waaraan duizenden medewerkers en bestuurders uit de vier O's in gezamenlijkheid hebben bijgedragen en deelgenomen (per jaar 1000 à 1400

¹ Onderzoek, Overheid, Ondernemen en Onderwijs

deelnemers). Vanuit Hengelo is er ook frequent deelgenomen aan vele KISS-activiteiten.

Argumenten van het college geanalyseerd

Het college stelt dat er dubbelingen zijn met de andere kennisinstituten. Naar onze opvatting is dat niet juist. Het activiteitenprogramma van KISS wordt steeds toegesneden op de vraagstukken uit onze eigen stedelijke regio's in Overijssel. Het werkprogramma van KISS wordt bovendien geformuleerd door de leden van de vereniging en alle KISS-activiteiten zijn coproducties met meerdere KISS-leden. Door deze sterke betrokkenheid van de leden bij de programmering en uitvoering van activiteiten wordt dubbeling met andere instituten juist vermeden. Waar nodig stemt KISS ook zelf af met Platform31 over voorgenomen kennisspreidingsactiviteiten. Met de G32 kan er nauwelijks dubbeling optreden. De G32 treedt namelijk vooral op als belangenbehartiger en beleidsbeïnvloeder op landelijk niveau en dat is iets waar KISS geen enkele rol in kan en wil spelen.

Het college stelt vraagtekens bij de meerwaarde van KISS ten opzichte van de andere kennisinstituten. Deze opvatting is niet feitelijk onderbouwd. Uit onze gegevens blijkt in het algemeen veel waardering door de deelnemers aan de vele en gevarieerde KISS-activiteiten.

Het college wijst tenslotte op de ongewisse toekomst van KISS. Dat argument is juist, mede omdat de provincie Overijssel in april 2014 heeft meegedeeld dat zij met ingang van het jaar 2015 het lidmaatschap van de vereniging KISS stopzet. Hoe bepalend die stap van het provinciaal bestuur is voor de gemeente Hengelo, is uiteraard ter uwer afweging.

Wat is de huidige situatie van KISS?

In het voorjaar van 2014 heeft het bestuur van KISS besloten om een werkgroep in te stellen die met voorstellen moet komen over de toekomst van KISS. De werkgroep, waar ook de provincie Overijssel deel van uitmaakt staat onder leiding van een onafhankelijke voorzitter. Het bestuur vond het na 12 jaar opportuun om de werkgroep te vragen om eerst het bestaansrecht van KISS te beoordelen en om vervolgens eventueel ook na te denken over de agenda, de werkwijze, de organisatie en financiering van de organisatie. Pas nadat deze vraag naar het bestaansrecht van KISS bevestigend zou worden beantwoord, zou de commissie zich moeten buigen over de vragen naar agenda, werkwijze en organisatie.

Wat is de planning m.b.t. de mogelijke toekomst van KISS en wat is daarvoor nodig?

Het voornemen van de werkgroep is, om via een perspectiefdocument in het najaar van 2014 te komen tot een uitgewerkt concreet voorstel voor een "KISS nieuwe stijl" in het voorjaar van 2015. Als dat inderdaad lukt zal er tegen de zomer van 2015 aan de colleges van de 5 steden of stedelijke regio's, aan het nieuwe college van GS Overijssel, aan de Kennisinstellingen uit Overijssel en aan een aantal maatschappelijke bedrijven/organisaties gevraagd worden om een besluit te nemen tot (al dan niet) deelname aan dat "KISS nieuwe stijl" (met dan waarschijnlijk ook een andere naamgeving). Komt er brede steun voor dat hernieuwde initiatief "KISS nieuwe stijl" dan zullen alle partners de financiële gevolgen in hun begroting vanaf 2016 moeten verwerken. Dat zal hoe dan ook een apart en nieuw besluit vergen. Blijkt er onvoldoende steun voor dat hernieuwde initiatief, dan zal het huidige KISS uiterlijk eind 2015 ophouden te bestaan en komt er geen nieuw voorstel ter tafel.

Om deze planning te kunnen halen zal er goed overlegd moeten worden met alle potentiële partners en zal op creatieve wijze naar (programma)financiering gezocht moeten worden. Dat betekent dat er in ieder geval tot de zomer van 2015 gewerkt moet kunnen worden om tot concrete invullingen te komen. Afhankelijk van de uitkomst zal de tweede helft van 2015 ingevuld moeten worden.

Waarom zou de gemeenteraad van Hengelo het collegevoorstel moeten wijzigen?

Het collegevoorstel heeft ons wel verrast. Het deelnemen aan een vereniging als KISS, heeft een kenmerk van gezamenlijkheid. Het nu stoppen per 1-1-2015 doorkruist de gekozen aanpak op weg naar een mogelijk attractief herontwerp van KISS voor de toekomst vanaf 2016. Het collegebesluit komt wat dat betreft op een ongelukkig moment. De kans op een gedegen heroriëntatie op de toekomst wordt daardoor zeer bemoeilijkt. Het is ook naar de andere partners van KISS een lastig signaal. Ook om meer strategische redenen menen wij dat het collegevoorstel onverstandig is. Alom zien we dat er een groeiende behoefte is aan kennisontwikkeling van onderop en aan praktische beleidsprogramma's die in gezamenlijkheid met de 4 O's worden gemaakt en verkend. Vooral Europese, maar ook landelijke programma-financiering vraagt om samenwerking op lokaal/regionaal niveau tussen verschillende partners (living-labs). Juist nu KISS deze doorontwikkeling wil onderzoeken en concretiseren en daar nog een deel van het jaar 2015 voor moet nemen, zorgt het collegevoorstel er voor dat deze toekomstverkenning in de kiem wordt gesmoord. Daarom vinden we dat uw raad het collegebesluit zou moeten wijzigen.

Wat is er dan minimaal noodzakelijk?

De fundamentele herijking inclusief nieuwe programma-financiering vraagt om geconcentreerde inzet vanuit KISS tot de zomer van 2015.

Mocht er inderdaad een nieuw perspectief ontstaan voor "KISS nieuwe stijl" per 1 januari 2016, dan zal dat in de steigers moeten worden gezet. De overgang van het oude KISS naar het nieuwe vergt dan vooral in de 2de helft van 2015 aandacht van o.a. KISS.

In geval er geen nieuw perspectief zou bestaan, dient het huidige KISS beëindigd te worden. Er zal dan voor gezorgd dienen te worden dat uiterlijk eind 2015 de vereniging KISS zorgvuldig afgebouwd en opgeheven is.

In beide varianten zal het huidige KISS hoe dan ook tot ergens in de (late) tweede helft van 2015 blijven bestaan. De reservepositie van het huidige KISS is ontoereikend om zonder inkomsten het hele jaar 2015 te overbruggen. Met een deelnemersbijdrage van 50% van de normale jaarcontributie 2015, samen met het gebruiken van de reserve, is het verantwoord om het jaar 2015 in te gaan.

Daarom is het van groot belang dat ook Hengelo in het jaar 2015 nog de helft van de jaarcontributie ter beschikking stelt à raison van € 5.500,00. En, even belangrijk is dat ook Hengelo blijft meedoen in het verkennen van de realistische mogelijkheden om tot een fundamenteel herontwerp van KISS te komen.

Jan Kristen
Voorzitter bestuur KISS

b.a

